

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ Δ. Φ.
Π. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΗΣ Ε' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ψ.Ε.Σ.Β.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ — ΚΑΤΑ ΛΕΞΙΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ — ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ —
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ — ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ —
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ — ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ — ΝΟΗΜΑ — ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ — ΕΠΙΓΡΑΦΗ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΩΤΑΤΗ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΠΗΥΕΗΜΕΝΗ
ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΡΩΣΣΗΣ Ο.Ε.",
ΝΙΚΟΛ. Ι. ΡΩΣΣΗ-ΣΟΦ. Ι. ΡΩΣΣΗ-ΕΥΘ. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ ΚΑΙ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ - ΤΗΛ. 36.584 - ΑΘΗΝΑΙ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ἑπογραφὴν καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ
Ἐκδοτικοῦ Οἴκου Ν. Ι. Ρώσση Ο.Ε.

Ο. Ε.

N. I. Rousso

42122

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΝΙΚΟΝ

1. Προοίμιον

(α) § 1—2 Ὡς Δημόνικε,
 ἐν πολλοῖς μὲν, εὐρήσομεν
 πολὺ διεστῶσας
 τὰς τε γνῶμας τῶν σπουδαίων
 καὶ τὰς διανοίας τῶν φαύλων,
 πολὺ δὲ μεγίστην διαφορὰν
 εἰλήφουσιν ἐν ταῖς συνηθείαις
 πρὸς ἀλλήλους·
 οἱ μὲν γὰρ τιμῶσιν
 τοὺς φίλους παρόντας μόνον,

οἱ δὲ ἀγαπῶσι
 καὶ μακρὰν ἀπόντας,
 καὶ τὰς μὲν συνηθείας
 τῶν φαύλων
 ὀλίγος χρόνος διέλυσε,
 τὰς δὲ φιλίας τῶν σπουδαίων
 οὐδ' ἂν ὁ πᾶς αἰὼν
 ἐξαλείψειεν.
 Ἐγούμενος οὖν πρέπειν
 τοὺς ὀρεγαμένους δόξης
 καὶ ἀντιποιομένους παιδείας
 τῶν σπουδαίων
 ἀλλὰ μὴ τῶν φαύλων
 εἶναι μιμητὰς,
 ἀπέσταλκά σοι
 τόνδε τὸν λόγον δῶρον
 τεκμήριον μὲν τῆς εὐνοίας
 πρὸς ὑμᾶς,
 σημεῖον δὲ τῆς συνηθείας
 πρὸς Ἰππόνικον·
 τοὺς γὰρ παῖδας πρέπει
 κληρονομεῖν
 ὡς περ τῆς οὐσίας
 οὕτω καὶ τῆς φιλίας
 τῆς πατρικῆς.

Δημόνικε,
 εἰς πολλὰ μὲν (πράγματα) θὰ εὐρωμεν
 ὅτι πολὺ διαφέρουν
 καὶ αἱ γνῶμαι τῶν ἐναρέτων
 καὶ αἱ σχέσεις τῶν χυδαίων,
 πολὺ δὲ μεγάλην διαφορὰν
 ἔχουν λάβει εἰς τὰς συναναστροφὰς
 μεταξύ των·
 διότι οἱ μὲν (χυδαῖοι) τιμοῦν
 τοὺς φίλους ὅταν εἶναι παρόντες μό-
 νον,
 οἱ δὲ (σπουδαῖοι) τοὺς ἀγαποῦν
 καὶ ὅταν εὐρίσκονται μακρὰν,
 καὶ τὰς μὲν σχέσεις
 τῶν χυδαίων
 ὀλίγος χρόνος (συνήθως) διαλύει,
 τὰς δὲ φιλίας τῶν ἐναρέτων
 οὔτε ὅλοι οἱ αἰῶνες
 ἴμποροῦν νὰ διαλύσουν.
 Ἐπειδὴ λοιπὸν νομίζω ὅτι πρέπει
 ἐκείνοι οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν τὴν δόξαν
 καὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι μορφωμένοι
 τοὺς ἐναρέτους
 καὶ ὄχι τοὺς χυδαίους
 νὰ μιμοῦνται,
 σοῦ ἔχω στείλει
 τοῦτον ἐδῶ τὸν λόγον ὡς δῶρον,
 ἀπόδειξιν μὲν τῆς ἀγάπης (μου)
 πρὸς ἐσέ,
 σημεῖον δὲ τῆς φιλίας (μου)
 πρὸς τὸν Ἰππόνικον
 διότι τὰ τέκνα πρέπει
 νὰ κληρονομοῦν
 ὅπως τὴν περιουσίαν
 ἔτσι καὶ τὴν φιλίαν
 τὴν πατρικὴν.

§ 1—2. Ἑρμηνευτικά. ἐν πολλοῖς, ἐνν. πράγμασι=σὲ πολλὰ πράγματα.
 διίσταμαι=διαφέρω, ἀπέχω. γνώμη=πεποίθησις, ἰδέα. σπουδαῖος=ἄξιος λό-
 γου, ἐξαιρετος, εὐγενής. διάνοια=σχέσις. φαῦλος=χυδαῖος, ταπεινός, ἀνάξιος

λόγου. *συνήθεια*=συναναστροφή. *διέλυσε*, γνωμικός άορ. ό όποιος, έρμηνεύεται ως ένεστώς=συνήθως διαλύει. *δ πάς αίών*=όλόκληρος ό χρόνος, οί αίώνες. *έξαλείφω*=διαλύω, καταστρέφω, σβύνω. *δρέγομαι*=έπιθυμώ. *άντιποιούμαι τινος*=οικειοποιούμαι κάτι, κάνω κάτι δικό μου. *άντιποιούμαι παιδείας*=κάνω τόν μορφωμένο, λέγω πώς είμαι μορφωμένος. *τεκμήριον*=άπόδειξις. *εϋνοια*=άγάπη. *συνήθεια*=φιλία. *ούσία*=πριουσία.

§ 1—2. Γραμματικά. *πολύς—πολλή—πολύ*=άνωμ. έπιθ. θετ. βαθμού (συγκρ. *πλείων, πλέον* ύπερθ. *πλείστος—πλείστη—πλείστον*). *εϋρήσομεν*=μελλ. του ρημ. *εϋρίσκω, ηϋρισκον* και *εϋρίσκον, εϋρήσω, ηϋρον* και *εϋρον ηϋρυκα* και *εϋρηκα*. *πολύ*=ποσοτ. έπίρρημα. συγκρ. *πλέον*=ύπερθ. *πλείστον—πλείστα*. *διεστώσας*=μετ. παρακ. ένεργητ. μετά παθητ. σημασίας *διεστώσ—ωσα—ώς*, του ρημ. *δίσταμαι, διεστώσας, διαστώσας, διέστην, διέστηκα, διεστήκειν*. (Ή κλίσις του παρακ. είναι άνώμαλ. εκ δύο θεμάτων: *διέστηκα—διέστηκας—διέστηκες—διέσταμεν—διέστατε* *διεστώσι*). *είληψαισι*=παρακ. του ρ. *λαμβάνω, έλάμβανον, λήψομαι, έλαβον, είληφα, είληψαι*. *άλληλους*=άλληλοπαθής άνωνωμιά. *οί (μέν)—οί (δέ)*=άρθρα με σημασίαν άνωνωμιακήν (ούτοι, εκείνοι). *παρόντας*=μετ. ένεστ. του ρημ. *πάρεμι, παρεήν, παρέσομαι, παρεγενόμην, παραγέγονα, παρογενόειν*. *άπόντας*=μετ. ένεστ. του ρ. *άπειμι (άπό+είμι, όπως τó άνωτέρω πάρεμι, παρά+είμι)*. *τιμώσι—αγαπώσι*=ρήματα συνηρημ. α'. συζ. εις άω. παρτ. *ετίμων—ηγάρπον κ.λπ. δλίγος—η—ον*. θετ. βαθμού' συγκρ. *δ ή μείων, τό μείον, ύπερθ. δλίγιστος—η—ον*. άν=δυνητικόν μόριον. *πάς*=άορ. άντ. και έπιθ. *πάσα—πάν*. *έξαλείψειεν*=αιολικός τύπος, (άντι *έξαλείφαι*)=γ'. έν. προσ. εϋκτ. του άορ. του ρ. *έξαλείφω, έξήλειφον, έξαλείφω, έξήλειφα, έξαλήλιφα, έξηληλίφειν*. *ηγούμενος*=μετ. ένεστ. του ρ. *ηγόμαι—ούμαι, ηγούμαι, ηγήσομαι, ηγησάμην, ηγήμαι, ηγήμην*. *πρέπειν*=άπαρμ. ένεστ. του άπροσώπου *πρέπει*. *δρεγομένουσ*=μετ. ένεστ. αйт πληθ. άρσ. του ρ. *δρέγομαι, ώρεγόμην, δρέξομαι, ώρεξάμην—ώρεχθήν, ώρεγμαί, ώρέγμην*. *άντιποιούμενος*=μετ. ένεστ. αйт. πληθ. άρσ. του ρ. *άντιποιόμαι—ούμαι, άντιποιούμην, άντιποίσομαι, άντεποισάμην, άντιπεποιήκα, άντεπεποιήκειν*. *άπέσταλκα*=παρακμ. του ρ. *άποστέλλω, άπέστελλον, άποστελώ, άπέστειλα, άπέσταλκα, άπεστέλλειν*. *σοι=δοτ.* τής προσωπ. άνωνωμ. β' προσωπ. *τόνδε*=δεικτ. άντ. *όδε—ήδε—τόδε*. *ώσπερ*=άναφ. έπιρρ. *κληροτομείν* άπαρ. ένεστ. του ρ. *κληρονομέω*, *έκληρονόμουν, κληρονομήσω, έκληρονόμησα, κεκληρονόμηκα, έκεκληρονομήκειν*. *ούτω*=έπιρρ. τροπ.

§ 1—2. Άναγνώρισις προτάσεων ('). *έν πολλοίς μέν... διανοίας*=κυρία. *πολύ δέ μεγίστην... συνήθειας*=Κυρία. *οί μέν γάρ... τιμώσιν*=κυρία. *οί δέ... αγαπώσι*=Κυρία. *και τας μέν... διέλυσε*=(άντ.) κυρία. *τας δέ των σπουδαίων... εξαλείψειεν*=κυρία. *ηγούμενος ούν... συνήθειας*=κυρία. *ώσπερ (πρέπει)... κληρονομείν*=κυρία.

§ 1—2. Συνακτική κατά λέξιν άνάλυσις. *Ω Δημόνικε*=κλητική προσφώνησις. *έν πολλοίς*, (θά έννοήσομεν *ζητήμασι, πράγμασι*)=έμπροθ. προσδ. του τόπου. *εϋρήσομεν*=ρήμα. *διεστώσας*=μετοχ. κατηγορηματική ως έξαρτημένη εκ του εϋρήσομεν. *τας γνώμας και τας διανοίας*=άντικείμενα του εϋρήσομεν, των όποιών κατηγορ. είναι ή μετοχή *διεστώσας*. *γνώμας—δianoίας*=συνωνυμία. *των σπουδαίων—των φαύλων*=γενικαί κτητικαί. *μεγί-*

1) Ή άναγνώρισις των προτάσεων γίνεται κατά την σειράν του κειμένου ένώ ή γραμματική και ή συνακτική άνάλυσις, κατά την φυσικήν (συντακτικήν) που παρατίθεται κατά την μετάφρασιν.

στην=ἐπιθετ. προσδ. διαφορὰν=ἀντικειμ. εἰλήφασιν=ρῆμα. ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συνηθείας=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν τὴν σχέσιν, ὡς ὑποκειμ. τοῦ εἰλήφασιν=οἱ φαῦλοι καὶ οἱ σπουδαῖοι. οἱ μὲν=ὑποκειμ. τοῦ τιμῶσιν. τοὺς φίλους=ἀντικειμ. παρόντας=χρονικὴ μετοχὴ (ἐπειδὴν παρῶσιν). οἱ δὲ=ὑποκειμ. τοῦ ἀγαπῶσι. τοῦ ὁποῖο ἀντικειμ. ἔνν. τὸ φίλους. ἀπόντας=μετοχ. χρονικὴ. τὰς συνηθείας=ἀντικειμ. τοῦ διέλυσ. ὀλίγος=ἐπιθετ. προσδ. χρόνος=ὑποκειμ. διέλυσος=ρῆμα. τὰς δὲ φίλιας=ἀντικειμ. τῶν σπουδαίων=γεν. κτητικὴ. ὁ πᾶς=ἐπιθετ. προσδ. αἰῶν=ὑποκειμ. τοῦ ἐξαλείψειεν (ἢ εὐκτ. συνοδουμένη μὲ τὸ ἂν λέγεται δυνητικῆ). ἡγούμενος=μετοχ. αἰτιολ. πρέπειν=ἀντικειμ. (εἰδ. ἀπαρεμ.) ἐξαρτώμενον ἐκ ρήματος δοξαστικοῦ (ἡγούμενος), ὑποκειμ. τοῦ πρέπειν=τὸ εἶναι ὡς τριτοπροσώπου. ὄρεγομένους=ἐπιθετ. μετοχὴ. δόξης=ἀντικειμ. ἀντιποιουμένους=ἐπιθ. μετοχὴ. παιδείας=ἀντικειμ. τῶν σπουδαίων=τῶν φαύλων=γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ μιμητάς, (μυμείσθαι τοὺς σπουδαίους, ἀλλὰ μὴ τοὺς φαύλους). ὄρεγομένους=ἀντιποιουμένους=ὑποκειμ. τοῦ εἶναι. ὄπερ τελικὸν ἀπαρεμ. μιμητάς=κατηγοροῦμ. ἀπέσταλκα=ρῆμα μὲ ὑποκ. ἐγώ. σοι—τὸν λόγον=ἀντικειμ. τόνδε=ἐπιθ. προσδιορ. δῶρον κατηγοροῦμ. εἰς τὸν λόγον. τεκμήριον=σημείον=παράθεσις εἰς τὸν λόγον (συνωνυμία). τῆς ἀνοίας=γενικ. ἀντικ. εἰς τὸ τεκμήριον. τῆς πρὸς ὑμᾶς=ἐπιθετ. προσ. τῆς συνηθείας=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ σημείον. τῆς πρὸς Ἰππόνικον=ἐπιθ. προσδ. τοὺς παῖδας=ὑποκειμ. τοῦ ἀπαρεμ. κληρονομεῖν. πρέπειν=ρῆμα. ἀπρόσωπον. κληρονομεῖν=ὑποκ. τοῦ πρέπει ὡς τριτοπροσώπου (ἕτεροπροσωπία). τῆς οὐσίας=τῆς φιλίας=ἀντικειμενα εἰς τὸ κληρονομεῖν. τῆς πατρικῆς=ἐπιθετ. προσδιορισμός.

§ 1—2. Πραγματικά. Τὸν λόγον τοῦτον πρὸς τὸν Δημόνικον, ὁ ὁποῖος εἶναι εἶδος παραινετικῆς ἐπιστολῆς, ἀπέστειλεν ὁ σοφὸς Ἰσοκράτης πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ἀποθανόντος φίλου του Ἰππονίκου ἐν Κύπρῳ. Δι' αὐτοῦ δίδει πρὸς τὸν νεαρὸν Δημόνικον συμβουλὰς περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν πρέπει νὰ ζῆ. Ὁ λόγος οὗτος καίτοι ἀπευθύνεται πρὸς ὄρισμένον πρόσωπον δὲν παύει νὰ ἔχῃ γενικὸν κῆρος καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ νὰ ἐνδιαιρῆται τοὺς πάντας. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Ἰσοκράτους ἀποβαίνει πολὺ ὠφέλιμος διὰ κάθε νέον ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ ρυθμίξῃ τὴν ζωὴν του σύμφωνα μὲ τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς καὶ τὰς ὀρθὰς ἀντιλήψεις. Μεστὴ ἀπὸ σοφὰς ὑποδείξεις, τὰς ὁποίας ἐδίδαξεν εἰς τὸν Ἰσοκράτην ὁ μακρὸς αὐτοῦ βίος καὶ παρατήρησεν ὁ δέξυτατος αὐτοῦ νοῦς, ὁ παραινετικὸς οὗτος λόγος εἶναι μοναδικὸν ἐγκόλλιον διὰ πάντα νέον. ἐν πολλοῖς ἐνταῦθα ὁ Ἰσοκράτης ἐννοεῖ τὰ διάφορα ζητήματα τὰ ὁποῖα διαρκῶς εἰς τὴν καθημερινὴν μας ζωὴν προβάλλονται ἀπὸ τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις. Αἱ ἀντιλήψεις μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀνθρώπων δὲν συμφωνοῦν μεταξύ των, καθ' ὅσον οὗτοι διαφέρουν κατὰ τὸ ἠθικὸν ποῖόν. Εἶναι φυσικὸν συνεπῶς νὰ ὑπάρχῃ ἀντιγωνία εἰς πλεῖστα ὅσα ζητήματα. Σπουδαῖοι—φαῦλοι ὡς τοιοῦτους ἐννοεῖ ὁ Ἰσοκράτης τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ρυθμίζουσαν τὴν ζωὴν των σύμφωνα πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ βαδίζουσαν πάντοτε τὴν ὁδὸν τὴν ὁποῖαν ἐχάραξεν ἡ κοινὴ πεποιθήσις καὶ δὲν ἀποκλίνουν τῆς εὐθείας, ἀλλὰ παραμένουν πάντοτε σταθεροὶ εἰς τὰς ἀρχὰς των καὶ ἔχουν πραγματικὸν χαρακτήρα. Οὗτοι λοιπὸν εἶναι οἱ ἀξιόλογοι, οἱ ἀξιόλογοι, οἱ εὐγενεῖς τὴν ψυχὴν καὶ οἱ ἐκλεκτοί, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς φαύλους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταπεινοὶ καὶ δὲν ἔχουν ἠθικὰ ἐρείσματα ἀλλὰ εἶναι ἀσημαντοί, ἀνάξιοι λόγου καὶ κακοί. παιδεία' πρέπει νὰ ἐνοήσωμεν τὴν ἀνωτέραν ἐκείνην μόρφωσιν, ἡ ὁποία ἀναπτύσσει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀναρριβάζει εἰς ἀνώτερα πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ ἐπίπεδα καὶ τὸν καθιστᾷ τέλειον. Ἰππόνικος' περὶ αὐτοῦ, οὐδὲν θετικὸν γνωρίζομεν. Μερικοὶ πιστεύουν ὅτι οὗτος ἦτο βασιλεὺς εἰς τινὰ πόλιν τῆς Κύπρου. Ἄλλοι πάλιν θεωροῦν τὸν παρόντα λόγον ὡς ἔργον τοῦ Ἰσοκράτους τοῦ ἐξ Ἄπολ-

λωνίας του Πόντου, ὅστις ὑπῆρξεν μαθητῆς τοῦ μεγάλου ρητοροδιδασκάλου Ἰσοκράτους. Πάντως ἡ γλαφυρά αὐτοῦ γλῶσσα καὶ ἡ ὅλη ὑφή, ἡ σοφία αὐτοῦ πείρα μᾶς πείθουν ὅτι ὁ λόγος οὗτος εἶναι δημιούργημα τοῦ ἐξαιρέτου Ἀθηναίου Ἰσοκράτους. τῆς πατρικῆς φιλίας. Διὰ τῶν λέξεων τούτων λαμβάνομεν γνῶσιν περὶ τῶν Ἰσοκράτους ὅσον ἀφορᾷ τὰς πεποιθήσεις αὐτοῦ περὶ τοῦ εὐγενεστάτου συναίσθηματος τῆς φιλίας, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὡς σπουδαῖον καὶ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κληροδοτῆται εἰς τοὺς ἀπογόνους ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὰ ὑλικά ἀγαθά.

§ 1—2. Αἰσθητικά. Ὁ Ἰσοκράτης ἀρχίζει τὴν ἐπιστολὴν του καὶ φιλοτεχνεῖ τὸ προοίμιον αὐτῆς ἀριστοτεχνικῶς, ὡς ἔμπειρος καὶ ἄριστος ρητοροδιδάσκαλος, δικαιολογῶν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τὸν σκοπὸν καὶ τὰς προθέσεις του, αἱ ὁποῖαι τὸν ἀναγκάζουν νὰ ἐπικοινωνίῃ πρὸς τὸν Δημόνικον, παρακινούμενος ἀπὸ αἰσθημάτων φιλίας. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ λόγων γίνεται συμπλαθὴ ἀπὸ τὸν νεαρὸν υἱὸν τοῦ φίλου του, ὅστις εἰς τὰς συμβουλὰς ταύτας ἀναγνωρίζει τὸν πατρικὸν προστάτην. Ἡ πίστις τοῦ Ἰσοκράτους πρὸ τῶν ἰδεῶν τῆς φιλίας καὶ αἱ ἰδέαι αὐτοῦ, ὅτι ἡ φιλία ὀφείλει νὰ μεταβιβάζεται καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους, καθιστοῦν τὸν λόγον ὅλως ἐνδιαφέροντα καὶ ὑποχρεώνουν τὸν Δημόνικον νὰ τὸν ἀκούσῃ μετὰ μεγάλης προσοχῆς. *τιμῶσιν—ἀγαπῶσιν=σχῆμα ὁμοιοτέλειτον.* Τὰ δύο ῥήματα ὁμοιοκαταληκτοῦν εὐρισκόμενα εἰς τὸ τέλος τῆς προτάσεως, δι' αὐτοῦ δημιουργεῖται εὐάρεστον συναίσθημα καὶ ὁ λόγος προλαμβάνει ἰδιαιτέραν χάριν. *Τῶν σπουδαίων ἀλλὰ μὴ τῶν φαύλων=ἀντίθεσις.*

§ 1—2. Νόημα. Οἱ ἄνθρωποι μετὰ τῶν διαφέρουν ὡς πρὸς τὰς ἀντιλήψεις, ἀναλόγως τοῦ ἠθικοῦ ποιοῦ ἐκάστω. Οἱ καλοὶ διαφέρουν ἀπὸ τοὺς κακοὺς ὄχι μόνον πρὸς τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀναμεταξύ των σχέσεις καὶ τὸν δεσμόν τῆς φιλίας. Τοιοῦτοτρόπως οἱ φιλικοὶ δεσμοὶ τῶν ἐναρέτων παραμένουν σταθεροὶ καὶ αἰώνιοι, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ τῶν κακῶν εἶναι ἐφήμεροι. Κατὰ ταῦτα, οἱ μορφωμένοι ὀφείλουν νὰ μιμῶνται τὸν παραδείγμα τῶν ἐναρέτων καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου, μνήμων τῆς φιλίας του πρὸς τὸν Ἰπνόνικον, ἀποστέλλει τὸν λόγον αὐτὸν ὡς δῶρον πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ φίλου του, εἰς ἔνδειξιν ἀγάπης πρὸς τὸν Δημόνικον, ἀλλὰ καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν ἀποθανόντα φίλον του. Ταῦτα δὲ πρῶττε, ἐπειδὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι τὰ τέκνα πρέπει νὰ κληρονομοῦν τὴν φιλίαν ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὴν περιουσίαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των.

§ 1—2. Περίληψις. Μεταξὺ τῶν ἐναρέτων καὶ τῶν κακῶν ὑφίστανται διαφοραὶ ὅπως εἰς πλείστα ἄλλα ζητήματα τοιοῦτοτρόπως καὶ διὰ τὴν φιλίαν. Ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ θέσις τῶν μορφωμένων. Ποῖοι λόγοι ἤξηνάγκασαν τὸν Ἰσοκράτην νὰ ἀποστείλῃ τὸν παραινετικὸν του λόγον.

§ 1—2. Ἐπιγραφή. Ὁ Ἰσοκράτης ἀναφέρει τοὺς λόγους ἔνεκα τῶν ὁποίων ἔγραψε τὸν πρὸς Δημόνικον λόγον του.

(β) § 3—4. Ὁρῶ δὲ καὶ τὴν τύχην ἡμῖν συλλαμβάνουσας καὶ τὸν παρόντα καιρὸν συναγωνιζόμενον· σὺ μὲν γὰρ ἐπιθυμεῖς παιδείας,

Βλέπω δὲ ὅτι καὶ ἡ τύχη μᾶς βοηθῆ καὶ ἡ παροῦσα περίστασις μᾶς συντρέχει· διότι σὺ μὲν ἐπιθυμεῖς νὰ μορφωθῆς,

ἐγὼ δὲ ἐπιχειρῶ
παιδεύειν ἄλλους,
καὶ σοὶ μὲν ἀκμῆ

φιλοσοφεῖν,
ἐγὼ δὲ ἐπ' ἀνορθῶ
τοὺς φιλοσοφοῦντας.

“Ὅσοι μὲν οὖν
συγγράφουσι
πρὸς τοὺς ἑαυτῶν φίλους
τοὺς προτρεπτικούς λόγους,
ἐπιχειροῦσι καλὸν μὲν ἔργον,
οὐ μὴν γε διατρέβουσι
περὶ τὸ κράτιστον τῆς φιλοσοφίας·
οἱ δὲ εἰσηγοῦνται
τοῖς νεωτέροις,
μὴ δι' ὧν ἀσκήσουσι

τὴν δεινότητα τὴν ἐν τοῖς λόγοις,
ἀλλ' ὅπως δόξουσι
πεφυκέναι σπουδαῖοι,
τὰ τῶν τρόπων ἤθη,

τοσοῦτω μᾶλλον ἐκείνων

ὠφελουσι τοὺς ἀκούοντας,
ὅσον οἱ μὲν παρακαλοῦσιν
ἐπὶ λόγον μόνον,
οἱ δὲ ἐπ' ἀνορθοῦσι
τὸν τρόπον αὐτῶν.

ἐγὼ δὲ καταγίνομαι
νὰ μορφῶναι τοὺς ἄλλους,
καὶ σὺ μὲν εἶσαι εἰς κατάλληλον
ἡλιξίαν
νὰ ἐπιδοθῆς εἰς τὴν φιλοσοφίαν,
ἐγὼ δὲ διδάσκω
τοὺς ἐπιδιδόμενους εἰς τὴν φιλοσο-
φίαν.

“Ὅσοι μὲν λοιπὸν
συγγράφουν
πρὸς τοὺς φίλους των
προτρεπτικούς λόγους,
ἐπιχειροῦν μὲν ὠραῖον ἔργον,
δὲν ἀσχολοῦνται ὁμῶς
μὲ τὸ ἀριστον μέρος τῆς φιλοσοφίας·
οἱ δὲ διδάσκουν
τοὺς νεωτέρους,
ὄχι ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁμοίων θὰ ἐξα-
σκήσουν

τὴν ρητορικὴν των δεινότητα
ἀλλὰ τὸ πῶς νὰ φανοῦν
ὅτι ἐκ φύσεως εἶναι χρηστοί,
ὡς πρὸς τὰς συνηθείας τῶν χαρα-
κτήρων,

τόσον πολὺ περισσότερον ἀπὸ ἐκεί-
νων
ὠφελουῖν τοὺς ἀκούοντας,
καθόσον οἱ μὲν παρακινῶν
εἰς τὴν τέχνην τοῦ λόγου μόνον,
οἱ δὲ διορθῶνουν
τὸν χαρακτήρα αὐτῶν.

§ 3—4. Ἑρμηνευτικά. *συλλαμβάνω τινι* = βοηθῶ τινά. *συναγωνίζομαι τινι* = ὑποστηρίζω τινά, συμπράττω. *καιρῶς* = περίσταςις. *παιδεία* = ἀνωτέρα μόρφωσις. *ἀκμῆ* = κατάλληλος περίσταςις, εὐκαιρία. *φιλοσοφῶ* = ἐπιδιώκω ἀνωτέραν μόρφωσιν, σπουδάζω. *ἐπανορθῶ τινά* = διορθῶ τινά. *καί ποιοι, φέρω* κάποιον εἰς τὸν εὐθὺν δρόμον, διδάσκω. *καλὸν ἔργον* = ὠραῖον ἔργον. *οὐ μὴν* = ὁμῶς δὲν. *τὸ κράτιστον* = τὸ ἀριστον. *διατρέβω περὶ τι* = καταγίνομαι μὲ κάτι, ἀσχολοῦμαι. *εἰσηγοῦμαι τινι* = ὀδηγῶ τινά, διδάσκω τινά. *δι' ὧν* = ἐκεί-
νοις δι' ὧν. *ἢ ἐν τοῖς λόγοις δεινότης* = ἢ ρητορικὴ δεινότης. *ἀσκῶ τι* = ἐπι-
τυγχάνω κάτι. *ἤθη* = τὰς συνηθείας. *τρόπος* = χαρακτήρ. *πέφυκα* = ἐκ φύσεως εἶμι. *ἐκείνων* = ἐνν. τῶν συγγραφότων τοὺς λόγους τοὺς προτρεπτικούς. *πα-
ρακαλῶ τινά* = προσκαλῶ, παρακινῶ, προτρέπω κάποιον.

§ 3—4. Γραμματικά. *ὄρω, ἑώρα, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα καὶ ἑώρακα, ἑωράκειν*. *συλλαμβάνουσαν* = μετ. ἐνεσ. τοῦ ρ. *συλλαμβάνω, συνλαμβάνω, συλλήφομαι, συνέλαβον, συνέληφα, συνέληφειν*. *τὸν παρόντα* = μετ. ἐνεσ. τοῦ πάρεμι (παρὰ + εἶμι), *παρῆν, παρέσομαι, παρεγενόμην, παραγέγονα, παρεγενόμην*. *συναγωνίζομενον* = μετ. ἐνεσ. τοῦ ρ. *συναγωνίζομαι, συνηγωνίζο-
μην, συναγωνιῶμαι, συνηγωνισάμην, συνηγωνίσομαι, συνηγωνίσμην*. *ἐπιθυ-
μεῖς* = ὀριστ. ἐν. τοῦ ρ. *ἐπιθυμέω, ἐπιθύμω, ἐπιθυμήσω, ἐπιθύμησα, ἐπιτεθύμηκα*. — *ἐπιχειρῶ, ἐπεχειρῶ, ἐπιχειρῶ, ἐπεχειρήσα, ἐπικεχειρήκα*. *ἄλλους* = ἄορ. ἄντων. *σοι* = δοτ. προσωπ. ἄντ. β' προσ. — *ἐπανορθῶ, ἐπηνόρ-
θου, ἐπανορθῶσω, ἐπηνόρθωσα, ἐπηνόρθηκα*. — *τοὺς φιλοσοφῶντας* = μετ.

ένεσ. τοῦ ρ. φιλοσοφέω ω.—*ῥσοι*=άναφ. άντων.—*οὔν*=σύνδ. συμπερ. *ἐαυτῶν* =αὐτοπαθής άντων. γ' προσ. (α' προσ. *ἡμῶν αὐτῶν*, β' *ἡμῶν αὐτῶν*). *συγγράφω*, *συνέγραφο*, *συγγράφω*, *συνέγραφα*, *συνέγραφα*, *συνεγράφα*, *συνεγράφεαι*. *μῆν*=άντιθ. συνδ. *κράτιστον*=ἐπίθ. οὐδέτ. γέν. ὑπερ. βαθμοῦ. θετ. *ἀγαθός*, *κρείττων*, τὸ *κρείττον*. *εἰσηγοῦνται*=γ' πληθ. τοῦ ένεσ. τοῦ ρ. *εἰσεγέομαι*. *οὔμαι*, *εἰσηγούμην*, *εἰσηγήσομαι*, *εἰσηγηθήσομαι*, *εἰσηγησάμην*, *εἰσηγήθην*, *εἰσηγήμην*, *εἰσηγήμην*. *ών*=γεν. πληθ. τῆς άναφ. άντων. *ὄς*—*ἡ*—*ὄ*.—*ἀσκήσουσι*=μέλλ. τοῦ ρ. *ἀσκέω* ὠ, *ἤσκουν*, *ἀσκήσω*, *ἤσκησα*, *ἤσκηκα*, *ἤσκηκειν*.—*ὅπως*=άναφ. ἐπίρρ. *δόξουσι*=μέλλ. τοῦ ρ. *δοκέω* ὠ, *ἐδόκουν*, *δόξω*, *ἐδοξα*, *δεδοκήκα*. *πεφυκέναι*=άπαρ. παρκα. τοῦ *φύομαι*, *ἐφυόμην*, *φύομαι*, *ἔφυν*, *πέφυκα*, *ἐπεφύκειν*. *ἦθη*=όνομ. πληθ. τοῦ συγμοληκ. ὄνομ. τῆς γ' κλίσι. τὸ *ἦθος*—τοῦ *ἦθους* κ.λ.π. *τοσοῦτω*=δοτικοφανές ἐπίρρ. δεικτ. προερχόμενον ἐκ τῆς δεικτικῆς άντων. *τοσοῦτος*, *τοσαύτη*, *τοσοῦτον*. *μᾶλλον*=ἐπίρρ. συγκρ. βαθμοῦ (*μάλα*—*μάλιστα*). *ὠφελῶ*, *ὠφέλουν*, *ὠφελήσω*, *ὠφέλησα*, *ὠφέληκα*, *ὠφέληκειν*. *ἀκούοντας*=μετ. ένεσ. τοῦ ῥ. *ἀκούω*, *ἤκουον*, *ἀκούσομαι*, *ἤκουσα*, *ἀκήκοα*, *ἤκηκόειν*. *ὅσον*=άναφ ἐπίρρ. *οἱ μὲν*—*οἱ δέ*=ἄρθρα με άντωνυμιακῆν σημασίαν. *παρακαλῶ*, *παρακάλουν*, *παρακαλέσω* καὶ *παρακαλῶ*, *παρακάλεσα*, *παρακέκληκα*, *παρακεκλήκειν*. *μόνον*=ἐπίρρ.

§ 3—4. Ἄναγνώρισις προτάσεων. Ὅρθῶ δὲ καὶ τὴν τύχην... *συναγωνιζόμενον*=κυρία. *σὺ μὲν*... *ἐπιθυμεῖς*=κυρία. *ἐγὼ δέ*... *ἐπιχειρῶ*=κυρία. *καὶ σοί*... *φιλοσοφεῖν*=κυρία (ένν. τὸ ρ. ἐοτί). *ἐγὼ δέ ἐπανορθῶ*=κυρία. *ὅσοι μὲν οὔν*... *συγγράφουσι*=άναφορικῆ (δευτερεύουσα). *καλὸν μὲν ἔργον ἐπιχειροῦσιν*=κυρία. *οὐ μὲν περί*... *διατρίβουσιν*=κυρία. *ὅσοι δέ*... *εἰσηγοῦνται*=άναφορικῆ (δευτερεύουσα). *μὴ δι' ὧν*... *ἀσκήσουσιν*=άναφορικῆ (δευτερεύουσα). *ἀλλ' ὅπως*... *δόξουσι*=πλαγ. ἐρωτημ. πρότασις. *τοσοῦτω μᾶλλον*... *ὠφελούσι*=κυρία. *ὅσον*... *παρακαλοῦσι*=άναφορικῆ δευτερ. *ὅσον δὲ τόν*... *ἐπανορθοῦσι*=άναφορικῆ (δευτερεύουσα).

§ 3—4. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. *ὄρθῶ*=ῥημα με ὑποκειμ. τὸ *ἐγὼ* ὄπερ ένν.—*τὴν τύχην*=άντικ. *συλλαμβάνουσαν*=μετ. κατηγορ. ὡς ἔξαρτωμ. ἐκ ῥήματος αἰσθήσεως σημαντικοῦ.—*παρόντα*=ἐπίθ. προσδ. *καίρων*=άντικ. *συναγωνιζόμενον*=κατηγορημ. μετ. *σὺ*=ὑποκ. τοῦ ρ. *ἐπιθυμεῖς*.—*παιδείας*=άντικ. *ἐγὼ*=ὑποκ. τοῦ ρ. *ἐπιχειρῶ*. *παιδεύειν*=άντικ. τελ. άπαρ. *ἄλλους*=άντικ. τοῦ άπαρ. *σοί*=δοτ. προσ. *ἀκμή* (*ἔστι*)=άπρσο. ἐκφρασις τῆς ὁποίας ὑποκείμενον εἶναι τὸ ἐξ αὐτῆς ἔξαρθόμενον άπαρέμφ. *φιλοσοφεῖν*. *ἐγὼ*=ὑποκ. τοῦ ρ. *ἐπανορθῶ*. *τοὺς φιλοσοφοῦντας*=άντικειμ. μετοχ. ἐπίθ. *ὅσοι*=ὑποκ. τοῦ *συγγράφουσι*. *ἐαυτῶν*=γεν. κητικῆ. *πρὸς τοὺς φίλους*=ἐμπρόθ. προσδ. δηλ. διεῦθυνσιν. *τοὺς προτρεπτικούς*=ἐπίθ. προσδ. *λόγους*=άντικ. *ἐπιχειροῦσι*=ρημ. *καλὸν*=ἐπίθ. προσδ. *ἔργον*=άντικειμ. *διατρίβουσι*=ρημ. με ὑποκ. τὴν άναφορ. πρότασιν *ὅσοι* συγγράφουσι (ὅπως καὶ εἰς τὸ ἐπιχειροῦσι). *περὶ τὸ κράτιστον*=ἐμπρόθ. προσδ. δηλῶν άναφορᾶν. *τῆς φιλοσοφίας*=γεν. διαίρ. *ὅσοι εἰσηγοῦνται*=ἡ άναφορ. προτ. ὑποκειμ. τοῦ *ὠφελούσι*.—*τοῖς νεωτέροις* άντικ. τοῦ εἰσηγούνται (τὸ συγκριτικὸν ἐδῶ ἰσοῦται πρὸς τὸ θετικόν=τοῖς νέοις). *δι' ὧν*—*ταῦτα*=άντικειμ. β' τοῦ εἰσηγούνται. *δι' ὧν*=ἐμπρόθ. προσ. δηλῶν τὸν τρόπον ἢ τὸ μέσον. *τὴν δεινότητα*=άντικ. τοῦ *ἀσκήσωσι*, αἰτ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς άναφορᾶς. *τὴν ἐν τοῖς λόγοις*=ἐπίθ. προσδιορ. ἀλλ' *ὅπως δόξουσι*=πλαγια εἶρωτ. προτ. ἔξαρθομένη ἐκ τοῦ εἰσηγούνται (ὡς λεκτικού). *πεφυκέναι*=άντικ. τοῦ *δόξουσι*, εἰδ. άπαρ. (ὡς ὑποκ. ένν. τὸ *οἱ νεώτεροι*). *σπουδαῖος*=κατηγορημ. τὰ *τῶν τρόπων*=ἐπίθ. προσδ. *ἦθη*=αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς άναφορᾶς. *τοσοῦτω*=δοτ. δηλ. τὸ μέτρον. *μᾶλλον*=ἐπίρρ. προσδ. τοῦ *ποσοῦ*. *ἐκείνων*=β' ὄρος τῆς συγκρίσεως, ὡς πρῶτος ὄρος συγκρ. =ὅπως δόξουσι πεφυκέναι σπουδαῖοι. *ὠφελούσι*=ρημ. με ὑποκ. τὸ *οἱ εἰσηγούμενοι*, *τοὺς ἀκούοντας*=άντικ. ἐπίθ. μετοχ. *ὅσον παρακαλοῦσιν*... *ἐπανορ-*

θοῦσι=αἰτιολ. πρότ. οἱ μὲν... οἱ δὲ=ὑποκείμενα (τῶν παρακαλοῦσιν—ἐπανορθοῦσι), ἐπὶ λόγον=ἐμπρ. προσδ. δηλ. διεύθυνσιν. τὸν τρόπον=ἀντικ. τοῦ ἐπανορθοῦσι. αὐτῶν=γεν. κτητική.

§ 3—4. Πριγματικά. Τὴν τύχην συλλαμβάνουσαν ἢ τύχην ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ Ἴσοκράτης ἐτύχχανε ρητοροδιδάσκαλος καὶ ἡ ἡλικία τοῦ Δημονίκου ἦτο τοιαύτη ὥστε νὰ προσφέρεται δι' ἀνωτέραν παιδείαν. Πρὸς ταῦτα πρέπει νὰ συνδιαστοῦν καὶ ὄχι εἰς τὸ ὅτι τοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία μὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἰππονίκου πρᾶγμα λίαν θλιβερόν δι' ἓνα φίλον ὡς ἦτο ὁ Ἴσοκράτης *Σὺ μὲν ἐπιθυμοῖς παιδείας*. Ὁ Ἴσοκράτης κολακεύων τὸν Δημονίκον προεξοφλεῖ διὰ φιλομαθείαν του. Ἴσως καὶ νὰ ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο νέος φιλομαθής. *Ὅσοι μὲν οὖν συγγράφουσιν...* Ὁ Ἴσοκράτης θεωρεῖ ὅτι οἱ συγγράφοντες λόγους προτρεπτικούς πράττουσιν μὲν ὠραῖον ἔργον, ἀλλὰ δὲν ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ἄριστον εἶδος τῆς φιλοσοφίας, καθόσον ἡ πραγματικὴ μόρφωσις ἔγκειται εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ χαρακτήρος καὶ τὴν ἠθικὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἀτόμου. Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ρητορικὴν τέχνην ἀφ' ἑτέρου εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀπλῶς ἐπιδιώκουν τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐπιφανειακὴν μόρφωσιν, ἣτις ἔγκειται εἰς τὴν ἐπίδειξιν, χρησιμοποιοῦντες τὴν ρητορικὴν τῶν δεινότητων μόνον πρὸς ἐπικράτησιν καὶ ὡς μέσον ἐπιπέδουσεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὁ ὑπαινιγμὸς οὗτος στρέφεται ἐναντίον τῶν σοφιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον τὴν ρητορικὴν τέχνην πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

§ 3—4. Αἰσθητικά. Ἡ ἄλυστικὴ χάρις τοῦ λόγου τοῦ Ἴσοκράτους διαφαίνεται ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ τρόπου καὶ τῆς εὐστροφίας μὲ τὴν ὁποίαν πείθει τὸν ἀκροατὴν του περὶ τῆς διαθέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀγαθῆς προθέσεως διὰς διδᾶξιν τὸν νεαρὸν μὲ ὅσα διαπλάσσουν τὸν χαρακτῆρα καὶ ἐπιδιώκουν τὸν ἠθικὸν φρονηματισμὸν τοῦ ἀτόμου. Οἱ ρητορικοὶ τρόποι καὶ τὰ τεχνικά μέσα τοῦ λόγου δημιουργοῦν ἀρίστην ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀκούοντα καὶ ἡ τορνευμένη φράσις του δεικνύουν τὸν ἀριστον ὁμιλητὴν. Οὕτω ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ μεταχειρίζεται τὸ ὁμοιοτέλευτον σχῆμα διὰ τῆς παραθέσεως ὁμοιοκαταληκτούντων ρημάτων εἰς τὸ τέλος τῶν προτάσεών του, ὅπως: *συγγράφουσι, ἐπιχειροῦσιν, διατρέβουσιν, ὠφελοῦσιν, παρακαλοῦσιν, ἐπανορθοῦσι*. Πάντα ταῦτα προσδίδουσιν ἁρμονίαν εἰς τὸν λόγον του. — *καιρὸν συναγωνιζόμενον* μεταφορά.

§ 3—2. Νόημα. Ἡ τύχη εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν μᾶς παρουσιάζεται εὐνοϊκὴ, καθ' ὅσον ἐσὺ μὲν ἔχεις ἐπιθυμίαν νὰ μορφωθῆς, ἐγὼ δὲ ἔχω ὡς ἔργον τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων. Ἐκεῖνοι ὅμως οἱ ὁποῖοι ἐπιχειροῦν τὴν συγγραφὴν προτρεπτικῶν λόγων, (ὅπως οἱ σοφισταὶ) ἐπιχειροῦν ὠραῖον ἔργον, ὄχι ὅμως τὸ ἄριστον. Ὅσοι ἐξ ἄλλου διδάσκουν τοὺς νέους ὄχι μόνον τὴν ρητορικὴν ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον πού θὰ γίνουσι ἐνάρετοι ἄνθρωποι, αὐτοὶ διαφέρουν πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι οἱ μὲν πρῶτοι κάνουν τοὺς νέους ἱκανοὺς ρήτορας, ἐνῶ οἱ ἄλλοι τοὺς διαμορφώνουν τὸν χαρακτῆρα.

§ 3—4. Ἐπιγραφή. Ὁ Ἴσοκράτης εὕρισκει τὴν ἡλικίαν τοῦ Δημονίκου κατάλληλον διὰ μόρφωσιν. Σύγκρισις τῶν διαφόρων φιλοσοφικῶν καὶ ρητορικῶν συστημάτων.

§ 3—4. Ἐπιγραφή. Ποῖα εἶναι ἡ πραγματικὴ μόρφωσις καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ὠφέλεια τῶν νέων.

§ 5—8. Διόπερ ἡμεῖς
οὐ παράκλησιν εὐρόντες
ἀλλὰ γράψαντες παραίνεσιν
μέλλομέν σοι συμβουλεύειν,
ὧν χρῆ ὀρέγεσθαι
τοὺς νεωτέρους
καὶ τίνων ἔργων ἀπέχεσθαι
καὶ ποίους τισὶν ἀνθρώποις
ὀμιλεῖν
καὶ πῶς οἰκονομεῖν
τὸν ἑαυτὸν βίον.
* Ὅσοι γὰρ ἐπορεύθησαν
ταύτην τὴν ὁδὸν τοῦ βίου,
οὗτοι μόνου ἠδυσνήθησαν
ἐφικέσθαι γνησίως
τῆς ἀρετῆς,
ἧς οὐδὲν κτήμα ἐστὶ
σεμνότερον οὐδὲ βεβαιότερον.

Κάλλος μὲν γὰρ
ἢ χρόνος ἀνήλωσεν
ἢ νόσος ἐμάρανε,
πλοῦτος δὲ ἐστὶν
ὕπνρητης κάκίας μᾶλλον
ἢ καλοκαγαθίας,
παρασκευάζων μὲν
ἐξουσίαν τῇ ραθυμίᾳ,
παρακαλῶν δὲν τοὺς νέους
ἐπὶ τὰς ἡδονάς·
ρῶμη δὲ
μετὰ φρονήσεως
ὠφέλησεν,
ἄνευ δὲ ταύτης
ἔβλαψε πλείω
τοὺς ἔχοντας
καὶ τὰ μὲν σώματα
τῶν ἀσκούτων ἐκόσμησε
ταῖς δὲ ἐπιμελείαις τῆς ψυχῆς
ἐπεσκόπησεν.
* Ἡ δὲ κτήσις τῆς ἀρετῆς
οἷς ἂν συναυξηθῇ

ἀκιβδηλῶς ταῖς διανοαίαις
μόνη μὲν συγγηράσκει,

κρείττων δὲ πλοῦτου,
χρησιμωτέρα δὲ εὐγενείας ἐστὶ,
καθιστάσα
τὰ μὲν ἀδύνατα τοῖς ἄλλοις δυνα-
τά,
τὰ δὲ φοβερά τῷ πλήθει
ὑπομένουσα θαρσαλέως,
καὶ ἡγουμένη
τὸν μὲν ὄκνον ψόγον,

Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐγὼ
ὁ ὁποῖος δὲν ἐπεδίωξα προτροπὴν
ἀλλὰ ἔγραψα φιλικὴν συμβουλήν,
σκοπὸν ἔχω νὰ σὲ συμβουλευῶ,
ποῖα πρέπει νὰ ἐπιθυμοῦν
οἱ νεώτεροι,
καὶ ἀπὸ ποῖα ἔργα νὰ ἀπέχουν
καὶ μὲ ποίου εἴδους ἀνθρώπου
νὰ συναναστρέφονται
καὶ πῶς νὰ κυβερνοῦν
τὴν ζωὴν των.
Διότι ὅσοι ἐβάδισαν
αὐτὸν τὸν δρόμον τῆς ζωῆς,
αὐτοὶ μόνου κατώρθωσαν
νὰ φθάσουν πραγματικὰ
τὴν ἀρετὴν,
ἀπὸ τῆν ὁποῖαν κανένα ἀπόκνημα
δὲν ὑπάρχει σπουδαιότερον καὶ ἀσ-
φαλέστερον.

Διότι τὴν μὲν ὠραιότητα
ἢ ὁ χρόνος καταστρέφει
ἢ ἡ ἀσθένεια τὴν μαραίνει,
ὁ δὲ πλοῦτος εἶναι
ὑπερέτης τῆς κακίας μᾶλλον
παρὰ τῆς ἀγαθότητος,
διότι δίδει μὲν (παρέχει ἐλευθερίαν)
δικαίωμα εἰς τὴν ὄκηριαν,
καὶ παρακινεῖ τοὺς νέους
εἰς τὰς ἀπολαύσεις·
ἢ δὲ σωματικὴ δύναμις
ὅταν συνοδεύεται μὲ φρόνησιν
συνήθως ὠφελεῖ,
χωρὶς δὲ αὐτὴν
συνήθως βλάπτει περισσότερον
ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τὴν ἔχουν,
καὶ τὰ μὲν σώματα
τῶν γυμναζομένων συνήθως στολιζέει,
εἰς τὰς ἀσκήσεις τῆς ψυχῆς
ρίπτει σκότος.
* Ἡ δὲ ἀπόκτησις τῆς ἀρετῆς
εἰς ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποῖους ἤθελε
μεγαλῶσει μαζὶ
γνησίως μὲ τὸν νοῦν
μόνη μὲν γηράζει μαζὶ (μὲ τὸν ἄν-
θρωπον),
εἶναι δὲ καλυτέρα ἀπὸ τὸν πλοῦτον,
χρησιμωτέρα δὲ ἀπὸ τὴν εὐγένειαν,
διότι καθιστᾷ
τὰ μὲν ἀδύνατα εἰς τοὺς ἄλλους δυ-
νατά,
τὰ δὲ φοβερά εἰς τὸν λαὸν
τὰ ὑπομένει μὲ θάρρος,
καὶ διότι νομίζει
τὴν μὲν ὄκηριαν ἐντροπὴν,

τὸν δὲ πόνον ἔπαινον.
 Ρῥῆδιον δὲ ἔστιν
 καταμαθεῖν τοῦτο
 ἔκ τε τῶν Ἑρακλέους ἄθλων
 καὶ τῶν ἔργων Θησέως,
 οἷς ἡ ἀρετὴ τῶν τρόπων

ἐπέβαλεν τοῖς ἔργοις
 τηλικούτων εὐδοκίας χαρακτηῖρα
 ὥστε μὴδὲ τὸν ἄπαντα χρόνον
 δύνασθαι
 ἐμποιεῖσαι λήθην
 τῶν πεπραγμένων ἐκείνοις.

τὴν δὲ ἐργατικότητα ἔπαινον.
 Εὐκόλον δὲ εἶναι
 νὰ κατανοήσῃ (κανεῖς) τοῦτο
 καὶ ἀπὸ τοὺς ἄθλους τοῦ Ἑρακλέους
 καὶ ἀπὸ τὰ κατορθώματα τοῦ Θησέως,
 εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἀρετὴ τῶν χαρα-
 κτήρων
 ἔχαραξεν εἰς τὰ ἔργα (των)
 τῶσον μέγα γνῶρισμα καλῆς φήμης,
 ὥστε οὔτε ὄλοι οἱ αἰῶνες
 νὰ δύνανται
 νὰ ρίψουν λήθην
 εἰς αὐτὰ τὰ ὅποια ἐπράχθησαν ἀπὸ ἐ-
 κείνους.

§ 5—8. Ἑρμηνευτικά: *παράκλισις* = προτροπή. *εὐρίσκω* = μὲ κόπον εὐ-
 ευρίσκω κάτι. *γράφω* = ἀφροντίστως γράφω, χωρὶς νὰ προσέχω νὰ καταστή-
 σω τὸν λόγον τεχνικόν, γράφω φιλικῶς. *τοὺς νεωτέρους* = τοὺς νέους. *ὀμιλῶ*
τινι = συναναστρέφομαι μὲ κάποιον. *οἰκονομῶ τὸν βίον* = κυβερνῶ τὸν βίον,
 ρυθμίζω τὴν ζωὴν. *ἀφικνοῦμαι τινος* = ἐπιτυχάνω κάτι. *γνησίως* = πραγμα-
 τικά. *σεμνότερον* = εὐγενέστερον, σπουδαιότερον. *βεβαιότερον* = ἀσφαλέστερον,
 μονιμώτερον. *κάλλος* = ὠραιότης σωματικῆ, ὀμορφιά. *ἀναλίσκω* καὶ *ἀναλῶ* =
 ἐξοδεύω, καταστρέφω. *μαραίνω* = σβήνω τι καίον· μεταφορικῶς = καταστρέφω,
 ἐξασθενεῖζω ὀλίγον κατ' ὀλίγον, κόμνω νὰ ξηρανθῇ. *ἀνήλωσεν* — *ἐμάρανε* = οἱ
 ἄορ. γνωμικοὶ ὡς καὶ ἄνωτεροι διέλυσε. Θὰ ἐρμηνευθοῦν δηλ.: συνήθως κα-
 ταστρέφει — μαραίνει. *ἐξουσία* = δικαίωμα, ἐλευθερία. *ραθυμία* = ὀκνηρία, τε-
 μεπλιά. *παρακαλῶ* = παρακινῶ. *ἡδονή* = σωματικὴ ἀπόλαυσις. *ρώμη* = σωματικὴ
 δύναμις. *τῶν ἀσκούτων* = ἔνν. τὸ σῶμα = τῶν ἀσκουμένων. *ἐπισκοπῶ ταῖς*
ἐπιμελείαις τῆς ψυχῆς = γίνομαι ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἀσκη-
 σιν τῆς ψυχῆς. *οἷς* = παρ' οἷς ἔνν. ἀνθρώποις. *ἀκίβδηλος* = γνησίως. *διάνοια* =
 νοῦς. *συναυξηθῆ* = αὐξηθῆ μαζί μὲ τὸν νοῦν. *καθιστάσα δυνατὰ* = ἔνν. ἐκεί-
 νους οἱ ὅποιοι κέκτηνται ἀρετὴν. *καταμανθάνω* = κατανοῶ. *ἔργον* = κατόρ-
 θωμα. *τρόποι* = ἤθη. *χαρακτήρ* *εὐδοξίας* = γνῶρισμα καλῆς φήμης, τύπος,
 σφραγίς. *ἐπιβάλλω τινί τι* = ἐπιχαράττω σὲ κάποιον κάτι, ἐπιχύνω.

§ 5—8. Γραμματικά. *Διόπερ* = συνδ. συλλογ. *οὐ* = ἄρν. μόριον. *εὐρόντες*
 = μετ. ἄορ. β' τοῦ ρ. εὐρίσκω. *ἀλλά* = ἀντιθ. σύνδ. *γράφαντες* = μετ. ἄορ. τοῦ
 ρ. γράφω. *μέλλομεν* = ὄρ. ἔνεστ. τοῦ ρ. μέλλω, ἤμελλον καὶ ἐμέλλον, μελήσω,
 ἐμέλησα. — *συμβουλευέιν* = ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρ. συμβουλεύω. *ῶν* = γενικ. πληθ.
 τῆς ἀναφ. ἄντων. οὐδετ. γεν. *ὄς* — *ἦ* — *ὄ*. — *χρῆ* = ἄπροσ. ρημ. *χρῆν* καὶ *ἐχρῆν*,
χρήσει. — *ὄρεγεσθαι* = ἄπαρ. ἔνεστ. μέσ. φων. τοῦ ρ. ὄρεγομαι, ὄρεγόμεν, ὄρέ-
 ξομαι, ὄρεξάμην, ὄρεχθήν, ὄρεγμαί, ὄρεγμην. *τίνω* = ἔρωτ. ἄντων. *ἀπέχε-*
σθαι = ἄπαρ. μέσ. ἄορ. τοῦ ἀπέχομαι, ἀπειχόμεν, ἀπέξομαι, ἀπεσχόμεν, ἀπέ-
 σχημαί. *ποίοις* = ἔρωτ. ἄντ. *τισίν* = ἄορ. ἄντων. *ὀμιλεῖν* = ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρ.
ὀμιλῶ, ὀμιλῶν, ὀμιλήσω, ὀμίλησα, ὀμίληκα, ὀμιλήκειν. — *οἰκονομεῖν* =
 ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρ. οἰκονομῶ, ὠκονόμου, οἰκονομῶν, οἰκονομῶν, ὠκονομῶν, ὠκο-
 νόμηκα. *ῶσοι* = πληθ. ἄορ. τοῦ ἄορ. τῆς ἀναφ. ἄντων. *ῶσο*, ὄση, ὄσον. — *ἐπορευ-*
θησαν = παθ. ἄορ. τοῦ ρ. πορεύομαι, ἐπορευόμεν, πορεύσομαι, πορευθήσο-
 μαι, ἐπορευσάμην, ἐπορευθήν, πεπόρευμαι — ἐπεπορευμην. *ἠδυνήθησαν* =
 παθ. ἄορ. τῶν ρ. *δύναμαι, ἐδυνάμην* καὶ *ἠδυνάμην, δυνήσομαι, δυνήθησο-*
μαι, ἐδυνήθην καὶ *ἠδυνήθην, δεδύνημαι, ἐδεδυνήμην* — *ἐφικέσθαι* = ἄπαρ. τοῦ
 μέσ. ἄορ. β' τοῦ ρ. *ἐφικνέομαι* — οὔμαι, *ἐφικνούμην, ἐφίξομαι, ἐφικόμην,*
ἐφίγμαι, ἐφίγμην. — *γνησίως* = ἐπιρρ. τροπικόν. *σεμνότερον* — *βεβαιότερον* =
 συγκρ. βαθμ. τῶν ἐπιθ. *σεμνός* — *βεβαιο*. — *κάλλος* = συγμ. οὐδ. γ' κλισ. *ἀνή-*

λωσεν=ἀορ. α' τοῦ ρημ. ἀναλώω—ῶ ἢ ἀναλίσκω, ἀνήλουν καὶ ἀνήλισκον, ἀναλώσω, ἀνήλωσα, ἀνήλωκα, ἀνηλώκειν.—ἐμάρανε=ἀορ. α' τοῦ ρ. μαραίνω, ἐμάραρον, μαρανῶ, ἐμάρανα, μαράνας ἔχω, μαράνας εἶχον, μάλλον=ἐπίρρ. συγκρ. βαθ. (μάλα—μάλιστα). παρακολῶν=μετ. ἐν. τοῦ ρ. παρακαλέω—ῶ. ὠφέλησεν=ἀορ. α' τοῦ ὠφελίω ῶ. ἔβλαψε=ἀορ. α' τοῦ ρ. βλάπτω. πλείω ἢ πλείονα=συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. πολὺς—πολλή—πολύ. ἔχοντας=μετ. τοῦ ρ. ἔχω, εἶχον, ἔξω καὶ σχήσω, ἔσχον, ἔσχηκα, ἔσχηκειν. ἔβλαψε=ἀορ. τοῦ ρ. βλάπτω, ἔβλαπτον, βλάψω, ἔβλαψα, βέβλαφα.—ἐκόσμησε=ἀορ. τοῦ ρ. κοσμέω—ῶ, ἐκόσμου, κοσμήσω, ἐκόσμησα, κεκόσμηκα. ἐπεσοκότησεν=ἀορ. α' τοῦ ρ. κοσμέω—ῶ, ἐκόσμου, κοσμήσω, ἐκόσμησα, κεκόσμηκα. ἐπεσοκότησεν=ἀορ. α' τοῦ ἐπισοκτέω—ῶ, ἐπεσοκότην, ἐπισοκότησω, ἐπεσοκότησα. οἷς=δοτ. πληθ. τῆς ἀναφ. ἀντων. δς—ἡ ὄ—ἄν=δυνητικὸν μόριον. συναυξηθῆ=ὑποτ. παθ. ἀορ. α' τοῦ ρ. συναυξάνομαι ἢ συναύξομαι, συναυξανόμην ἢ συναυξόμην, συναυξήσομαι, συναυξηθήσομαι, συναυξήθη, συναυξήθη, συναυξήμην, ἀκιβδήλωσ=ἐπίρρ. τροπ. συγγράσω, συνεγῆρασκον, συγγράσω, συνεγῆρασα, συγγεῆρακα. κρίτων=συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. ἀγαθός—ἡ—όν. καθιστάσα=μετ. ἐνεσ. τοῦ ρ. καθίστημι, καθίστην, καταστήσω, κατέστησα, καταστήσας ἔχω. ὑπομένουσα=μετ. ἐνεστ. τοῦ ρ. ὑπομένω, ὑπέμενον, ὑπομενῶ, ὑπέμεινα, ὑπομεμένηκα, ὑπομεμένηκειν. θαρσαλέως=ἐπίρρ. τροπ. ἡγουμένη=μετ. ἐνεσ. τοῦ ἡγέομαι—οὔμαι, ἡγούμην, ἡγήσομαι, ἡγηθήσομαι, ἡγησάμην—ἡγήθη, ἡγημαί. ρύδιον=ἐπιθ. θετ. βαθμ. (συγκρ. ὁ ἢ ρύων, τὸ ρῦον, ὑπερθ. ρῦστος—η—ον). καταμαθεῖν=ἀπαρέμ. ἀορ. β' τοῦ ρ. καταμαθῆναι, κατεμάθησαν, καταμαθήσομαι, κατέμαθον, καταμαθήθηκα, κατεμαθήθηκειν. ἐπέβαλεν=ἀορ. β' τοῦ ρ. ἐπιβάλλω, ἐπέβαλλον, ἐπιβαλῶ, ἐπέβαλον, ἐπιβέβληκα, ἐπεβεβλήκειν. τηλικούτων=οὐδ. τῆς δεικτικ. ἀντων. τηλικούτος, τηλικαύτη—τηλικούτων. ἅπαντα=ἐπιθ. ἀορ. ἡ καὶ ἀντων. ὁ ἅπασι, ἡ ἅπασα, τὸ ἅπαν. δύνασθαι=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ρ. δύναμαι. ἐμποιήσαι=ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ρ. ἐμποιέω—ῶ, ἐνεποιούν, ἐμποιήσω, ἐνεποίησα, ἐμπεποιήκα, ἐνεπεποιήκειν. πεπραγμένον=μετ. παθ. παρσκ. τοῦ ρημ. πράττομαι, ἐπραττόμην, πράξομαι—πραχθήσομαι, ἐπραξάμην—ἐπράχθη, πέπραγμαί, ἐπεπραγμην. ἐκείρους=δεικτ. ἀντων.

§ 5—8. Ἀναγνώρισις προτάσεων. Διόπερ.. συμβουλεύειν=κυρία. ὦν χρῆ δρέγεσθαι—καὶ τίνων (χρῆ) ἀπέχεσθαι—καὶ ποίοις τισὶν ἀνθρώποις (χρῆ) ὁμιλεῖν—καὶ πῶς.. (χρῆ) οἰκονομεῖν—πλάγιον ἐρωτηματικὰ προτάσεις. ὅσοι.. ἐπορεύθησαν=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα). οὗτοι.. ἡδυνήθησαν=κυρία. ἣς οὐδέν.. ἐστὶ=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα). Κάλλος μὲν.. ἀνήλωσεν=κυρία. ἢ νόσος ἐμάρανε=κυρία. πλοῦτος δέ.. ἐστὶν=κυρία. ἐξουσίαν... παρακαλῶν=μετ. δευτερεύουσα, (εἰσοδ. μὲ δευτερ. αἰτιολογικὰς προτ.) (ἐπεὶ παρασκευάζει—ἐπεὶ παρακαλεῖ). ρώμην.. ὠφέλησεν=κυρία. ἡ δὲ κτήσις.. μόνη συγγράσκει=κυρία. οἷς ἂν ἀκιβδήλωσ.. συναυξηθῆ=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα), (περιεχομένη εἰς τὴν ἄνωτέρω κυρίαν). πλούτου δὲ κρείττων (ἐστὶ)=κυρία. χρησιμωτέρως.. ἐστὶ=κυρία. τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις.. ἡγουμένη=μετοχικὴ αἰτιολ. δευτερ. προτ. (ἐπεὶ ὑπομένει, ἐπεὶ ἡγεῖται). ρύδιον δέ.. ἔργον=κυρία. οἷς τῶν τρόπων.. ἐπέβαλον=ἀναφορικ. δευτερ. ὥστε μηδέ.. πεπραγμένων=συμπερασματικὴ ἀπαρμαφτικὴ.

§ 5—8. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. ἡμεῖς=ὑποκ. τοῦ γράψαντες, εὐρόντες καὶ μέλλομεν. παράκλησιν—παραίνεσιν=ἀντικ. τῶν μετοχ. γράψαντες—εὐρόντες=μετοχ. ἀναφορ. (ἀλλά καὶ χρονικ. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐρμηνείας τὴν ὅλιαν δίδομεν). μέλλομεν=ρ. σοι=ἀντ. τοῦ συμβουλεύειν. συμβουλεύειν=ἀντικ. τοῦ μέλλομεν, τελ. ἀπαρ. ὦν=ἀντικ. τοῦ δρέγεσθαι. χρῆ=ρημ. (ἀπρόσωπον). δρέγεσθαι=ὑποκ. τοῦ ἀρροσώπου χρῆ, ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ ἀπαρεμ. ἀπέχεσθαι, ὁμιλεῖν, οἰκονομεῖν. τοὺς νεωτέρους=ὑποκ. τοῦ

ὀρέγεσθαι, ἀπέχεσθαι, ὀμιλεῖν, οἰκονομεῖν. *τίγων* = ἐπιθ. προσ. ἔργων = ἀντικ.
 τοῦ ἀπέχεσθαι. *ποίους τεισίν* = ἐπιθ. προσδ. ἀνθρώποις = ἀντικ. τοῦ ἀπαρ.
 ὀμιλεῖν. τὰ ἀπαρ. τελικά. *ἐαυτῶν* = γεν. κτητ. *βίου* = ἴντικ. τοῦ οἰκονομ. ἴν.
 Αἱ προτάσεις ὧν *χρή...* εἶναι πλῆθ. ἐρωτημ. ἔξαρτωμ. ἐν τοῦ συμβουλευθ. ἴν.
δοσι = ὑποκ. ἐπορεύθησαν = ρημ. *ταύτην* = ἐπιθ. προσ. *δδδ* = σύστημα ἴνικ.
κείμ. τοῦ *βίου* = γεν. κτητ. *οὔτοι* = ὑποκ. τοῦ ἡδυνήθησαν. *μόροι* = κατηγορημ.
 προσδ. τοῦ *οὔτοι ἡδυνήθησαν* = ρημ. *ἐφικέσθαι* = τελ. ἀπαρ. ἀντικ. ἔξαρτωμ.
 ἐκ τοῦ ἡδυνήθησαν. *γνησίως* = ἐπιρρ. τροπ. προσδ. *τῆς ἀρετῆς* = ἀντικ. τοῦ
 ἐφικέσθαι. *ἦς* = δεύτερος ὄρος τῆς συγκρ. (ἐνν. ἀρετῆς). *οὔδέν* = ἐπιθ. προσδ.
κτῆμα = ὑποκ. α' ὄρος συγκρ. *ἐστί* = ρημ. *σεμνότερον* - *βεβαιότερον* = κατηγορημ.
κάλλος = ἀντικ. τοῦ ἀνήλωσθ. καὶ ἐμάρανε τί ὅποιοι εἶναι γνωμικαὶ ἀόριστοι
 (ἀνάλιξις = μαραίνειν δηλ.). *χρόνος* = ὑποκ. *νόσος* = ὑποκ. *πλοῦτος* = ὑποκ. *ἐστίν*
 = ρημ. *ὑπερέτης* = κτητ. *κακίας* = γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερέτης καὶ α' ὄρος
 συγκρ. ἢ *καλοκαγαθίας* = γεν. ἀντικ. καὶ β' ὄρος συγκρ. *παρ' οὐκ ἐναύσας*
 μετ. αἰτιολ. *ἐξουσίαν* = ἀντικ. *τῆ ῥαθυμίας* = β' ὄρος συγκρ. *παρ' οὐκ ἐναύσας*
 μετ. αἰτιολ. *ἐξουσίαν* = ἀντικ. τοῦ παρακαλῶν ἐπὶ τὰς ἡδονὰς = ἐμπρ. προσδ. τοῦ
 σκοποῦ *ῥώμῃ* = ὑποκ. τοῦ ὠφέλησε μετὰ φρονήσ. ὡς = ἐμπρ. προσδ. τῆς συνο-
 δείας. *ὠφέλησεν* = ρημ. (γνωμ. ἄορ). *ἀνευ ταύτης* = ἐπιρρ. προσδ. δηλ. ἐξαι-
 ρεσιν. *ἔβλαψε* = ρημ. (γνωμ. ἄορ.) *πλείων* = σύστημα ἴνικ. (ἐνν. δηλ. πλείω-
 νας βλάβας) *ἔχοντας* = ἀντικ. τοῦ ἔβλαψε, μετοχ. ἀναφορ. *σώματα* = ἀντικ.
 τοῦ ἐκόσμησε. *τῶν ἀσκούτων* = γεν. κτητ. *ἐκόσμησε* = ρημ. (γνωμ. ἄορ.) *ἔπι*
μελείας = ἀντικ. τοῦ ἐλεσκόησεν, ὅπερ ρημ. (γνωμ. ἄορ.) *τῆς ψυχῆς* = γεν.
 ἀντικειμενικὴ εἰς τὸ ἐπιμελείας *κτῆσις* = ὑποκ. τῆς ἀναφ. προτ. *ἀκιβδήλως*
 = ἐπιρρ. τροπ. προσδ. *ταῖς διανοίσις* = ἀντικ. τοῦ συνυψηθῆναι *μόνη* = κτητ.
 προσδ. *συγγράσκει* = ρημ. *κρείττων* = κατηγορ. *πλούτου* = γενικὴ συγ-
 κριτικὴ εἰς τὸ κρείττων. *χρησιμώτερον* = κατηγορ. *εὐγενίας* = γεν. συγκρ. *ἐστί*
 = ρημ. μὲ εὐνοουμ. ὑποκ. ἢ ἀρετὴ *καθιστάσα* = μετ. αἰτιολ. τὰ *ἀδύνατα* = ἴν-
 τικ. τῆς μετοχῆς. *τοῖς ἄλλοις* = δοτ. τῆς ἀναφορῆς *δυνατὰ* = κτητ. τὰ *φο-*
βερά = ἀντικ. τοῦ ὑπομένουσα. *τῷ πλήθει* = δοτ. τῆς ἀναφορῆς. *ὑπομένουσα* =
 αἰτιολ. μετοχ. *Θαρσαλέως* = ἐπιρρ. τροπ. προσ. *ἠγουμένη* = μετ. αἰτιολ. *ὄκνοι*
 = ἀντικ. τοῦ ἠγουμένη *ῥόγον* = κτητ. *πόνον* = ἀντικ. τοῦ ἠγουμένη *ἐπαι-*
νον = κατηγοροῦμ. *ῥάδιον ἐστίν* = ἀπρόσωποι ἐνφ. σισ μὲ ὑπ. κειμ. τὸ ὑπαρ.
 καταμαθεῖν. ὡς ὑποκειμ. τοῦ ἡπαρ. *θὰ ἐννῶσθ.* τὸ *τινὰ*. — *Ἡρακλέους* =
 γεν. δηλ. τὸν δημιουργόν. *ἄθλων* = ἐμπρ. προσ. δηλ. τῶν ἄθλων. — *τῶν ἔργων* =
 ἐμπρ. προσδ. τροπ. — *Θησέως* = γεν. δηλ. τὸν δημιουργόν. — *οἷς* = δοτ. προσωπ.
 ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ὧν. ἢ *ἀρετῇ* = ὑποκ. τῶν τρόπων = γεν. κτητ. — *ἐπέβαλεν* = ρημ.
τοῖς ἔργοις = ἀντικ. *τηλικούτων* = ἐπιθ. προσ. *εὐδοξίας* = γεν. κτητ. *χαρακτῆρα*
 = ἀντικ. β' τοῦ ἐπέβαλεν (ἄμεσον ἔμεσον) — *ὄστε μὴ δύνασθαι* = συμπρω-
 σματικὴ ἀπαρ. φρασητικὴ πρότασις. *Τὸ ὄστε μὲ ἀποσφ. ἀποτελεῖ πρότασιν.*
ἅπαντα = ἐπιθ. προσδ. *χρόνον* = ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *δύνασθαι ἐμποῦσθαι* = τελ.
 ἀπαρ. ἀντικ. ἔξαρτωμ. ἐν τοῦ δύνασθαι. *τῶν πεπραγμένων* = γεν. ἀντικ.
 εἰς τὸ λήθην καὶ μετοχ. ἐπιθ. *ἐκείνοις* = κτητ. αἰτιολ. εἰς τὸ πεπραγμένων

§ 5 — Πραγματικά. *γράφαντες* δι' αὐτοῦ ὁ Ἰσοκράτης θελεῖ νῦν εἶπαι
 ὅτι ἢ πρὸς τὸν Δημόνικον ἐπιστολῇ του, εἶναι μιά ἀλλή συμβουλευτικὴ πα-
 ραινέσις, ἀνευ ἀπαιτήσεων, ἀπευθυνομένη πρὸς αὐτὸν, γεγραμμένη ἀνευ πολ-
 λοῦ κόπου καὶ προσοχῆς, εἰς τὴν τεχνικὴν τοῦ λόγου. Δι' αὐτὴν καταδεικνύε-
 ται προσέτι ἡ μετριοφροσύνη τοῦ ῥητοροδιδασκάλου ἠδὲς εἶναι συγκριτικῶς
 τοῦ ὅλου χαρακτῆρος του, ὅστις διεκρίνετο διὰ τὸ αὐτόρον καὶ τὴν μετριο-
 παθῆ κρίσιν. *μύλλομεν συμβουλευθ. ὀρέγεσθαι... ἀπέχεσθαι... ὀμιλεῖν... οἰκονομεῖν*
 δι' ὅλων αὐτῶν καταφίνεται ἐν συνόψει ἢ πειθέσει τῆς συγ-
 γραφῆς τοῦ λόγου ἠδὲς διὰ τῶσων ὀλίγων λέξεων περιλαμβάνει ὅλα ἐκεῖνα εἰς
 τὰ ὅποια ἡ νεότης πρέπει νὰ προσέχη ἰδιαίτερος διὰ τὰ ἀποφύγη τὰ ὀλι-
 σθήματα. *ἦς οὔδέν κτῆμα* ὁ Ἰσοκράτης πιστεύει ὅτι ἐκείνοι οἱ ἄνθρωποι εὐ

δαιμονοῦσι, ὅσοι ἔχουσι χρηστά ἦθη, ἀποδίδων ὑψίστην σημασίαν εἰς τὴν ἀρετὴν ὡς τὸ πλεόν εὐγενές καὶ σταθερὸν ἀπόκτημα διὰ πάντα ἄνθρωπον. Θέτει λοιπὸν ὡς μοναδικὴν ἐπιδιώξιν καὶ σκοπὸν τὴν κατάρτησιν τῆς ἀρετῆς. *κάλος... νόσος* πάντα ταῦτα θεωροῦνται ὡς ἐφήμερα, ὑποκείμενα εἰς τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου καὶ τῆς τύχης ἀκόμη. *πλοῦτος... ὑπηρέτης* ὡς σοφὸς παρατηρητῆς τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων καὶ ἀληθὴς διδάσκαλος, πολὺ ὀρθῶς ἀποφαίνεται ὅτι ὁ πλοῦτος καίτοι ἀγαθὸν γενικῶς διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἀποβαίνει διὰ τὴν νεολαίαν ὑπηρέτης τῆς κακίας. Ἡ χρῆσις τοῦ πλούτου εἶναι λίαν δυσχερὴς δι' ὄλους, ἰδιαίτερος ὁμως διὰ τοὺς νέους οἵτινες ρέπουσιν εὐκολώτερον πρὸς τὰς ἀπολούσεις, ὅταν μάλιστα ἔχουν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἄφθονα χρήματα. *ρῶμη* ἡ σωματικὴ δύναμις διὰ τὸν Ἰσοκράτην ἔχει ἄξιαν τότε μόνον, ὅταν συνοδεύεται μὲ φρόνησιν. Ἡ φρόνησις εἶναι ἐκείνη ἢ ὁποία κατευθύνει τὰς σωματικὰς δυνάμεις ἐπὶ καλῶ καὶ ὑποβοηθεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ σωματικὴ ἰσχὺς ἄνευ τῆς φρονήσεως βλάπτει, ὅταν μάλιστα ὁ ἐπιδιώκων αὐτὴν θέτει ὡς μοναδικὸν σκοπὸν τῆς ἀπόκτησιν τῆς καὶ ἀδιαφορεῖ καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν ρῶμην, ἧτις ἀποβαίνει πραγματικῶς στολισμὸς ἀφθαρτος τοῦ ἀνθρώπου. Δι' αὐτῶν ὁ Ἰσοκράτης ὑπαινίσσεται τοὺς νέους καὶ τὴν μερίδα ἐκείνην τῶν ἀθλητῶν οἱ ὅποιοι ἔθετον ὡς μοναδικὸν σκοπὸν τὴν σωματικὴν ρῶμην, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ κυνικός Διογένης ἔλεγεν «οἱ κρέασιν ὑεῖσις καὶ βοεῖσις ἀνωκοδόμηται». *ἐπιμελείαις τῆς ψυχῆς* ὁ Ἰσοκράτης ἀκολουθεῖ τὰς ἀρχὰς τῆς Σωκρατικῆς διδασκαλίας ἐδογματίζεν ὅτι ἡ παιδεία (ἢ τῶν νέων ἐπιμέλεια) εἶναι ἐν τῶν τῶν σπουδαιότερων ἢ μᾶλλον τὸ σπουδαιότερον μέσον δι' οὗ δύναται νὰ εὐδαιμονήσῃ μία πόλις ἢ ἓν ἔθνος. Ἐθεώρει τὴν ἐπιμέλειαν (παιδείαν) τῶν νέων διπλὴν, διότι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις σύγκειται ἐκ δύο μερῶν, τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Καὶ ἡ μὲν τῶν σωματίων ἐπιμέλεια καλεῖται *παιδοτριβικὴ*, τῆς ὁποίας μέρος εἶναι ἡ γυμναστικὴ, ἡ δὲ περὶ τὰς ψυχὰς, *φιλοσοφία*. Διὰ τοῦ *ἐπιμελείαις τῆς ψυχῆς* ἐννοεῖ τὴν ἀρμονικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς. *Ἡρακλέους* ὁ γνωστός ἥρωσ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος τιμώμενος ἰδιαίτερος ὑπὸ τῶν Δωριέων, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης. *Θησεύς* ἥρωσ, υἱὸς τοῦ Αἰγέως καὶ τῆς Αἰθρας.

§ 5—8. Αἰσθητικά. *ἡμεῖς* ἀντὶ τοῦ *ἐγώ*, ἔπραξε ὁμως τοῦτο διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ χασμωδία, ἡ ὁποία θὰ προήρχετο διὰ τῆς συνηθέσεως τοῦ *ω* πρὸς τὸ ἐπόμενον *οὐ* (ἐγὼ οὐ). *εὐρόντες—γράφαντες* διὰ τῶν λέξεων τούτων ἐμφανίζεται ἡ παρατηρουμένη ἀντίθεσις προσερχομένη ἐκ τῆς κυριολεξίας τῶν δύο ῥημάτων (εὐρίσκω—γράφω) ἰδὲ ἀνωτέρω ἐρμηνευτικὰ περὶ τῆς σημασίας. *ἐπορευθήσαν* μεταφορὰ, δηλ. ἡ λέξις ἐνῶ κυριολεξεῖται εἰς τινα ἔννοιαν, λαμβάνεται πρὸς δῆλωσιν ἄλλης ἐννοίας ἐχούσης ὁμοιότητα καὶ ἀναλογίαν πρὸς τὴν πρώτην. Τὸ αὐτὸ σχῆμα μεταφορᾶς παρατηροῦται καὶ μὲ τὴν λέξιν: ἀνήλωσεν. *ἀκιβδήλωσ*=μεταφορὰ, ἧτις ἐλήφθη ἐκ τῶν νομιμάτων. *οἷς... τοῖς ἔργοις* σχῆμα καθ' ὄλον καὶ μέρος. Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο εἰς ὅρος μιᾶς προτάσεως, ὅστις δηλώνει ἐν σύνολον, ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ γενικὴν διαιρετικὴν, ἐκφέρεται εἰς τὴν αὐτὴν πῶσιν μὲ ἄλλον, ὁ ὁποῖος σημαίνει μέρος τοῦ ὅλου.

§ 5—8. Νόημα. Τὸν λόγον αὐτὸν λέγει ὁ Ἰσοκράτης, γράφω φιλικῶς χωρὶς ἀπαιτήσεις ρητορικῆς τέχνης, ἀλλὰ θέλω ἀπλῶς νὰ σὲ συμβουλευέσω, ὠρισμένα πράγματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχουν πάντοτε ὑπ' ὄψιν τῶν οἱ νέοι. Τί δηλ. νὰ ἐπιθυμοῦν, ποίας πράξεις νὰ ἀποφεύγουν, ποίους ἐκ τῶν ἀνθρώπων νὰ συναναστρέφονται καὶ γενικῶς πῶς τὰ ρυθμίζουσιν τὴν ζωὴν τῶν. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ λοιπὸν ἓνας νέος εἰς τὴν ζωὴν πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν πραγματικὴν ἀρετὴν πράγμα τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πλεόν σταθερὸν εἰς τὸν κόσμον. Διότι ἡ μὲν ὠραιότης εἶναι κατὰ τὸ ἐφήμερον, ὁ δὲ πλοῦτος παρεμποδίζει

τὴν ἀσκησιν τῆς ἀρετῆς διότι παρακινεῖ τοὺς νέους εἰς τὰς ἀπολαύσεις. Ἡ σωματικὴ δύναμις ὅταν συνοδεύηται μὲ τὴν φρόνησιν ὠφελεῖ, ἀποβαίνει ὁμως ἐμπόδιον ὅταν στερῆται αὐτῆς. Ἡ ἀρετὴ λοιπὸν εἶναι τὸ πλεόν σημαντικὸν καὶ ὡς παράδειγμα σοῦ παρουσιάζω τὸν Ἡρακλέα καὶ τὸν Θησεά οἱ ὁποῖοι μόνον τὴν ἀρετὴν ἐδοξάσθησαν αἰωνίως.

§ 5—8. **Περίληψις.** Σκοπὸς τῆς συγγραφῆς τοῦ παρόντος λόγου. Διατί ἡ ἀρετὴ ἀποβαίνει τὸ πλεόν σημαντικὸν καὶ σταθερὸν ἀπόκτημα διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ὠραιότης εἶναι ἀσταθῆς καὶ ἐφήμερος ὁ δὲ πλοῦτος ὑπηρετῆς τῶν ἀπολαύσεων. Πῶς πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἀσκησις τῆς σωματικῆς ρώμης. Ἡ ἀρετὴ ὡς ὑψιστον ἀγαθόν. Ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Θησεύς, παράδειγμα ἀρετῆς

§ 5—8. **Ἐπιγραφή.** Ὁ Ἰσοκράτης ἀποδεικνύει διατί ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν.

(γ) § 9—12. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς τοῦ πατρὸς προαιρέσεις ἀναμνησθεὶς ἔξεις οἰκεῖον καὶ καλὸν παράδειγμα τῶν λεγομένων σοι ὑπ' ἐμοῦ.

Οὐ γὰρ διετέλεσε τὸν βίον ὀλιγωρῶν τῆς ἀρετῆς οὐδὲ ραθυμῶν, ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα ἐγύμναζε τοῖς πόνοις, τῇ δὲ ψυχῇ ὑπέμενε τοὺς κινδύνους. Οὐδὲ τὸν πλοῦτον ἠγάπα παρακαίρως, ἀλλ' ἀπέλαυε μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητός, ἐπεμελεῖτο δὲ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἀθάνατος.

§ 10. Οὐδὲ διώκει τὸν ἑαυτοῦ βίον ταπεινῶς, ἀλλ' ἦν φιλόκαλος καὶ μεγαλοπρεπῆς καὶ κοινὸς τοῖς φίλοις, καὶ μᾶλλον ἐθαύμαζε τοὺς σπουδάζοντας περὶ αὐτὸν

ἢ τοὺς προσήκοντας γένει· ἤγειτο γὰρ πρὸς ἐταιρίαν εἶναι πολλῶ κρείττω φύσιν νόμου καὶ τρόπον γένους καὶ προαίρεσιν ἀνάγκης.

§ 11. Ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος

Ἄλλ' ὁμως καὶ τοῦ πατρὸς σου τὰς ἀρχὰς ἐὰν ἐνθυμηθῆς θὰ ἔχῃς οἰκογενειακὸν καὶ ὠραῖον παράδειγμα τῶν λεγομένων εἰς σὲ ὑπ' ἐμοῦ. Διότι δὲν ἐπέρασε τὴν ζωὴν (του) παραμελῶν τὴν ἀρετὴν οὔτε ἀδιαφορῶν, ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα ἐγύμναζε μὲ τοὺς κόπους, μὲ τὴν ψυχὴν του δὲ ὑπέφερε τοὺς κινδύνους. Οὔτε τὸν πλοῦτον ἠγάπα ὑπερβολικὰ, ἀλλὰ ἀπελάμβανε μὲν τὰ παρόντα ἀγαθὰ ὡς θνητός, ἐφρόντιζε δὲ διὰ τὴν παρουσίαν (του) ὡς (νὰ ἦτο) ἀθάνατος.

Οὔτε ἐφρύνμιζε τὴν ζωὴν του πτωχικὰ, ἀλλ' ἦτο φιλόκαλος καὶ μεγαλοπρεπῆς καὶ ἐφέρετο ἐξ ἴσου πρὸς τοὺς φίλους, καὶ περισσότερον ἐξέτιμα ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπιζητοῦσαν τὴν φιλίαν του παρὰ τοὺς συγγενεῖς του· διότι ἐνόμιζεν ὅτι διὰ τὴν φιλίαν εἶναι πολὺ προτιμότερα ἢ φύσιν ἀπὸ τὸν νόμον καὶ ὁ χαρακτῆρ ἀπὸ τὴν συγγένειαν καὶ ἡ ἐλευθέρᾳ ἐκλογῇ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην.

Δὲν θὰ μᾶς ἐφθανε δὲ ὅλος ὁ χρόνος

εἰ καταριθμησάμεθα
 πάσας τὰς πράξεις ἐκείνου.
 Ἄλλὰ τὸ μὲν ἀκριβὲς αὐτῶν
 δηλώσομεν,
 ἐν ἑτέροις καιροῖς,
 δεῖγμα δὲ νῦν ἔξενηνόχαμεν
 τῆς φύσεως Ἰππονίκου,
 πρὸς ὃν δεῖ ζῆν σὲ
 ὡσπερ πρὸς παράδειγμα,
 ἠγησάμενον τὸν τρόπον
 μὲν ἐκείνου νόμον,
 γιγνώσκον δὲ
 μιμητὴν καὶ ζηλωτὴν
 τῆς πατρῴας ἀρετῆς·
 αἰσχρὸν μὲν γὰρ
 τοὺς μὲν γραφεῖς ἀπεικάζειν
 τὰ καλὰ τῶν ζώων,
 τοὺς δὲ παῖδας μὴ μιμῆσθαι
 τοὺς σπουδαίους τῶν γονέων.

§ 12. Ἦγοῦ δὲ
 μηδενὶ τῶν ἀθλητῶν
 προσήκειν ἀσκεῖν
 ἐπὶ τοὺς ἀνταγωνιστὰς οὕτω,
 ὡς σοὶ σκοπεῖν,

ὅπως γενήσῃ ἐνάμιλλοι,
 τοῖς ἐπιτηδεύμασιν τοῦ πατρός.
 Οὕτω δὲ
 οὐ δυνατόν διατεθεῖναι τὴν γνώμην
 τὸν μὴ πεπληρωμένον

πολλῶν καὶ καλῶν ἀκουσμάτων·
 τὰ μὲν γὰρ σώματα
 πέφυκε αὔξεσθαι
 τοῖς συμμετροῖς πόνοις,
 ἢ δε ψυχῇ τοῖς σπουδαίοις λόγοις.
 Διόπερ ἐγὼ πειράσομαι
 σοὶ ὑποθεσθαι συντόμως,
 δι' ὧν ἐπιτηθεὺς αἰών
 ἄν μοι δοκῆι
 ἐπιδοῦναι πλείστον
 πρὸς ἀρετὴν
 καὶ εὐδαιμονίᾳ
 παρ' ἅσασιν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις

§ 9 - 12. Ἑρμηνευτικά. *προαίρεσις*=ἀρχή, ἐπιθυμία, φρόνημα. *οἰκεῖον*
 =οἰκογενειακόν, τοῦ σπιτιοῦ σου. *διετέλεσε τὸν βίον*=διήλθε τὴν ζωὴν, ἐ-
 πέρασε. *δλιγωρῶ τινος*=παραμελῶ κάτι, ἀδιαφορῶ διὰ κάτι. *πόνος*=κόπος,
 ἔσκησι: σωματικῇ. *ὑπομένω*=ὑφίσταμαι, ὑποφέρω. *παρακαίρω*=ὑπερβο-
 λικά, ὑπερμέτρως, ὁ καιρὸς ἐνταῦθα μὲ τὴν σημασίαν μέτρον. *τὰ ὑπάρχοντα*
 =ἡ περιουσία. *ταπεινῶς*=πτωχικά. *κοινὸς τοῖς φίλοις*=ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς
 φίλους του, ὁ μὴ κάμων διάκρισιν μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων. *θανυμάζω*

ἐὰν ἀπαριθμούσαμε
 ὅλας τὰς πράξεις ἐκείνου.
 Ἄλλὰ τὴν μὲν λεπτομερῆ ἐξιστόρησιν
 θὰ παρουσιάσωμεν
 εἰς ἄλλας εὐκαιρίας,
 δεῖγμα δὲ τώρα ἔχωμεν φέρει
 τοῦ χαρακτήρος τοῦ Ἰππονίκου,
 πρὸς τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ζῆς σὲ
 ὅπως ἀκριβῶς πρὸς πρότυπον,
 ἄφου παραδεχθῆς τὸ ἦθος
 μὲν ἐκείνου ὡς νόμον,
 καὶ ἄφου γίνῃς δὲ
 μιμητὴς καὶ θαυμαστῆς
 τῆς ποτρικῆς ἀρετῆς·
 διότι εἶναι ἐντροπὴ
 οἱ μὲν ζωγράφοι νὰ ζωγραφίζου
 τὰ ὀμοῖα τῶν ζώων,
 τὰ δὲ παιδιὰ νὰ μὴ μιμοῦνται
 τοὺς ἐναρέτους ἐκ τῶν γονέων.

Νὰ ἔχῃς δὲ ὑπ' ὄψιν σου,
 ὅτι σὲ κανένας ἀπὸ τοὺς ἀθλητὰς
 δὲν ἀρμόζει νὰ γυμνάζεται
 διὰ νὰ ἀνταγωνισθῆ πρὸς τοὺς ἀντι-
 πάλους του τόσον,
 ὅσον (εἶναι πρέπει) εἰς σὲ νὰ σκέ-
 πτεσαι,
 πῶς θὰ γίνῃς ἐφάμιλλος
 πρὸς τὰς πράξεις τοῦ πατρός.
 Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον
 δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σκεφθῆ
 ἐκεῖνος ὁ ὅποιος δὲν εἶναι γεμάτος
 (διδασχθῆ)
 ἀπὸ πολλὰ καὶ ὀμοῖα διδάγματα·
 διότι τὰ μὲν σώματα
 φυσικὸν εἶναι νὰ μεγαλῶνουν
 μὲ κανονικοὺς κόπους (ἀσκήσεις),
 ἢ δὲ ψυχῇ μὲ ἠθικοὺς λόγους.
 Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐγὼ θὰ προσπαθήσω
 νὰ σὲ συμβουλεύσω συντόμως,
 διὰ ποῖων συμβουλῶν
 μοῦ φαίνεσαι
 ὅτι μοροῦσες νὰ προκόψῃς πάρα πολὺ
 εἰς τὴν ἀρετὴν
 καὶ νὰ ἀποκτήσῃς ὑπόληψιν
 μεταξύ ὄλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

§ 12. Ἦγορ προστ. ἐνεστ. τοῦ ρ. ἠγόομαι-οῦμαι. μηδενί=δοτ. τῆς ἐπιρ. ἀντων. μηδεῖς-μηδεμία-μηδέν. προσήκειν=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἀπρσο. ρ. προσήκει, προσήκε, προσήξει, προσήξε. ἀσκεῖν=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ρ. ἀσκέω ᾧ (ὀμαλόν). οὕτω-ἐπίρρ. ποσοτικόν. σκοπεῖν=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ρῆμ. σκοπέω ᾧ, εἰκόπου, σκέφομαι, ἐσκεπάμην, ἐσκεμμαι, ἐσκεμμένη γενήσεται=μέλλ. τοῦ ρ. γίνομαι, ἐγενόμην, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, ἐγενόμην. διατεθῆναι=ἀπαρ. παθ. ἀορ. α' τοῦ ρ. διατίθεμαι, δευτερεύω, διαθήσομαι-διατεθήσομαι, διετέθημην-διετέθη, διατέθειμαι, διατεθείμην καὶ διάκειμαι, δεικέμην. πεπληρωμένον=μετ. παρακ. τοῦ ρ. πληροῦμαι, ἐπληροῦμαι, πληρώσομαι-πληρωθήσομαι, ἐπληρώσομαι-ἐπληρώθη, πεπλήρωμαι, ἐπεπληρώμην. πέφυκε=ἀπαρ. τοῦ ρ. φύομαι, ἐφύομαι, πέφυκα, ἐπέφυκει. αὔξομαι=ἀπαρ. μέσ. ἐνεστ. τοῦ ρ. αὔξομαι ἢ αὔξανόμαι, ἠύξανόμην καὶ ἠύξομην, αὔξομαι-αὔξηθήσομαι, ἠύξθη, ἠύξμαι, ἠύξμην. πειράσομαι=μέλλ. τοῦ ρῆμ. πειράσομαι-οῦμαι, ἐπειράσομαι, πειράσομαι-πειραθήσομαι, ἐπειράσομαι, πεπειθήσομαι. ὑποθέσομαι=ἀπαρ. μέσ. ἀορ. τοῦ ρ. ὑποτίθεμαι, ὑπετέθειμην, ὑποθήσομαι, ὑπεθέμην, ὑποτέθειμαι, ὑπετέθειμην. ἀν=δυνητ. μόριον. δοκεῖς=ἐνεστώσ. ὄρ. τοῦ ἀπρ. ρ. δοκέω ᾧ, ἐδόκουν, δόξω, ἔδοξα, δόκησιν ἔσχηκα, (δέδοκῃκα), δόκησιν ἐσχήκειν. ἐπίδωκα=ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ ρ. ἐπίδωμι, ἐπέδωκα, ἐπιδώσω, ἐπέδωκα. ἐπίδοκίμουν καὶ ἐπιδοκίμω, ἠπδοκίμωσα καὶ ἐπιδοκίμωσα, ἠπδοκίμωσα καὶ ἐπιδοκίμωσα. ἀπασιν=ἀορ. ἀντων. καὶ ἀορ. ἐπιθ. ἄλλοις=ἀορ. ἀντων.

§ 9-12. Ἀναγνώρισις προτάσεων. Ὁ μὴν ἀλλὰ... λεγομένων=κυρία. οὐ γὰρ ὀλιγοῶν... βίον=κυρία. ἀλλὰ τὸ μὲν... ἐγύμναζε=κυρία. τῆ δὲ ψυχῆ... ὑπέμενε=κυρία. οὐδὲ τὸν πλοῦτον... ἠγάπα=κυρία. ἀλλ' ἀπέλαυε... ὡς θνητός=κυρία. ἐπεμελεῖτο δὲ... ὡς ἀθάνατος=κυρία. οὐδὲ ταπεινώσας... βίον=κυρία. ἀλλὰ φιλόκαλος... κοινός=κυρία. καὶ μᾶλλον... προσήκοντας=κυρία. ἤγειτο γὰρ... ἀνάγκη=κυρία. ἐπιλίπτοι δ' ἂν ὁ πᾶς χρόνος=ἀπόδοσις (κυρία). εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησάμεθα=ὑποθ. πρότασις (γ' εἶδος ὑποθ. λόγου). ἀλλὰ τὸ μὲν... δηλώσομεν=κυρία. δεῖγμα δὲ... ἐξήγησάμεν=κυρία. πρὸς δὲ δει... γινόμενον=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα). αἰσχρόν γὰρ (ἂν ἦν)... τῶν γονέων=κυρία. ἠγοῦ μηδενί... ἀσκεῖν=κυρία. ὡς (προσῆκει) σκοπεῖν=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα). ὅπως ἐνάμιλλος... ἐπιτηδεύουσι=πλαγία ἐρωτηματικ. οὕτω δὲ τὴν γνώμην... πεπληρωμένον=κυρία (μὲ ρῆμα [δυνατὸν ἐστί]). Τὰ μὲν γὰρ σώματα... πόνους=κυρία. ἢ δὲ ψυχῆ... πέφυκε=κυρία. θιάπερ... ὑποθέσθαι=κυρία. δι' ὧν ἂν... ἐπιδοκίμωσα=πλαγία ἐρωτημ. πρότασις.

§ 9-12.— Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. οὐ μὴν ἀλλὰ=βραχυλογία. θὰ ἐνν. ῥάδιον ἐστί· ἀμαθεῖν. τὰς προαιρέσεις=ἀντικ. τοῦ πειτρός=γεν. κτη. ἀναμνησθεῖς=κττ ὑποθ. ἔξεις=ρημ. οἰκείον καὶ καλὸν=ἐπιθ. προσθ. παράδειγμα=ἀντικ. τῶν λεγομένων=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ παράδειγμα. σοί=ἀντικ. ὑπ' ἑμοῦ=ποιητικὸν αἴτιον. διετέλεσε=ρημ. μὲ ὑποκ. τὸ ἐνν. ὁ πατήρ. τὸν βίον=ἀντικ. ὀλιγοῶν=μετ. τροπ. τῆς ἀρετῆς=ἀντικ. εἰς τὸ ὀλιγοῶν. ἐγύμναζον=μετ. τροπ. τὸ μὲν οἶμα=ἀντικ. τοῦ ἐγύμναζε. ἐγύμναζε=ρημ. μὲ ὑποκ. ὁ πατήρ. τοῖς κόποις=δοτ. ὄργαν. ἢ καὶ χαριστικὴ ἂν δοθῆ ἢ ἐρημνεία χάριν τῆς ψυχῆς του ὑπέμενε=ρημ. τοὺς κινδύνους=ἀντικ. τὸν πλοῦτον=ἀντικ. τοῦ ἠγάπα μὲ ὑποκ. αὐτός (ὁ Ἰππώνικος). ἠγάπα=ρημ. παρακαίριος=ἐπίρρ. τροπ. προσθ. ἀπέλαυε=ρημ. τῶν ἀγαθῶν=ἀντικ. παρόντων=ἐπιθ. προσθ. ὡς θνητός=κατηγ. ἐπεμελεῖτο=ρημ. τῶν παραχόντων=ἀντικ. τοῦ ἐπεμελεῖτο. ὡς ἀθάνατος=κατηγορούμ.

§ 10. διψῶν=ρημ. τὸν ἑαυτοῦ=γεν. κτη. βίον=ἀντικ. τοῦ διψῶν. ταπεινώσας=ἐπίρρ. τροπ. προσ. ἦν=ρημ. φιλόκαλος=μεγαλοσχεπῆς-κοινός=κατηγορούμενα. τοῖς φίλοις=δοτ. ἀντικ. τοῦ κοινός. ἐθαύμαζε=ρημ. τοὺς σπονδάζοντας=ἀντικ. ἐπιθ. μετ. καὶ α' ὄρος συγκρ. Ἡ σύγκρισις γίνεται διὰ τοῦ

μᾶλλον. *περὶ αὐτὸν* = ἔμπρ. προσδ. δηλ. τὸ μέρος (πρόσωπον). ἢ *ταῦς προσήκοντας* = β' ὄρος συγκρίσεως καὶ ἄντικ. τοῦ ἐθαύμαζε. *γένει* = δοτ. τῆς ἀναφορᾶς ἢ τοῦ κατὰ τι. *ἤγειτο* = ρημ. *πρὸς ἑταιρίαν* = ἔμπρ. προσδ. δηλῶν ἀναφορᾶν. *εἶναι* = εἰδ. ἄπαρ. καὶ ἄντικ. τοῦ ἤγειτο, τοῦ ὁποίου θὰ εὐνοῆσ. ὡς ὑποκ. τὸ ὄ (σὰς) πατήρ. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ εἶναι αἱ αἰτιατικαί: *φύσιν, τρόπον προαίρεσιν* αἱ βλαφαὶ εἶναι καὶ α' ὄρος συγκρίσεως, *πολλῶν* = δοτ. τοῦ μέτρον. *κρείετω* = κατηγοροῦμαι. *νόμου, γένους, ἀνάγκης* = β' ὄρος συγκρίσεως ἢ γενικαί συγκριτικαί.

§ 11. *ἐπιλίπποι* = ρημ. (δυνητικὴ εὐκτ.), ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετ. λόγου. *ἡμᾶς* = ἄντικ. ὁ *πᾶς* = ἐπιθ. προσδ. *χρόνος* = ὑποκειμ. εἰ *καταριθμησαίμεθα* = ὑποθ. τοῦ ὑποθ. γ' εἰδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. *πάσας* = κατηγορ. προσδ. *τὰς πράξεις* = ἄντικ. *ἐκείνου* = γεν. κτητ. τὸ *ἀπειβέξ* = ἄντικ. τοῦ δηλώσομεν. *αὐτῶν* = γεν. ἄντικ. *δηλώσομεν* = ρήμα. *ἐτέροις* = ἐπιθ. προσδ. *ἐν καιροῦς* = ἐμπροθ. προσδ. δηλῶν χρόνον. *δειγμα* = ἄντικ. τοῦ ἐξηγητόχαμεν. *ἔνν* = ἐπιρρ. χρόν. προσδ. *ἐξηγητόχαμεν* = ρήμα. *τῆς φύσεως* = γεν. ἄντικεμ. Ἰπποκίου = γεν. κτητ. *πρὸς ἔνν* = ἔμπρ. προσ. δηλῶν συμφωνίαν. *δεῖ* = ρημ. ἄπρὸς. τῆς ἀναφ. προτ. *ζῆν* = ὑποκ. τοῦ δεῖ *σέ* = ὑποκ. τοῦ ζῆν. *πρὸς παράδειγμα* = ἔμπρ. προσδ. δηλῶν συμφωνίαν *ἠγησάμενον* = μετχ. χρόν. *τὸν τρόπον* = ἄντικ. *ἐκείνου* = γεν. κτητ. *γινόμενον* = μετχ. χρόν. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ δεῖ ὅπως καὶ τὸ ἠγησάμεν. *μικροῦν* = ζηλοῦν = κατηγοροῦμενα. *τῆς πατρώας* = ἐπιθ. προσδ. *ἀρετῆς* = γεν. ἄντικεμ. *αἰσχρόν* = (γέν. ἔστι) = ἄπρὸς. ἔκφρασις μὲ ὑποκειμ. τὸ ἄπαρ. *ἀπεικάζειν. τοὺς γραφεῖς* = ὑποκ. τοῦ ἀπεικάζειν. *τὰ καλὰ* = ἄντικμ. *τῶν ζώων* = γεν. διαιρετ. *τοὺς παῖδας* = ὑποκειμ. τοῦ μὴ μιμεῖσθαι. *τοὺς σπονδαίους* = ἄντικ. *τῶν γονέων* = γεν. διαιρετικῆ.

§ 12. *Ἦρόν* = ρήμα μὲ ὑποκ. τὸ ἔνν. σὺ. *μηδενί* = δοτ. προσωπ. τοῦ προσήκειν. *τῶν ἀθλητῶν* = γεν. διαιρετ. *προσήκειν* = εἰδ. ἀπαρέμ. καὶ ἄντικμ. ἔξαρτωμένον ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ ἡγοῦ. *ἀσκεῖν* = ὑποκ. τοῦ προσήκειν ὡς ἄπρὸς. *ἐπὶ τοὺς ἀνταγωνιστὰς* = ἐμπροθ. προσδ. δηλῶν ἐχθρικὴν διάθεσιν (διάθεσιν, κίτησιν). *ὡς σκοπεῖν* = (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκειν, θὰ ἔνν. προσήκει) τοῦ ὁποίου ὑποκ. εἶναι τὸ σκοπεῖν. *σοί* = δοτ. προσ. ὅπως *γενήσῃ* = πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ σκοπεῖν, ὑποκ. τοῦ γενήσῃ, τὸ ἔνν. σὺ. *ἐνάμιλλας* = κατηγορ. *τοῖς ἐπιτηδεύμασιν* = δοτικ. τῆς ἀναφορᾶς ἢ τοῦ κατὰ τι. τοῦ πατρός = γεν. ἄντικ. τοῦ ἐνάμιλλος, τὸ ἀκόλουθον ἀπαρέμ. *διατεθεῖναι. τὴν γνώμην* = αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. *πεπληρωμένον* = μετ. ἐπιθετ. *πολλῶν καλῶν* = ἐπιθ. προσδιορισμοὶ τῶν *ἀκουσμάτων* τὸ ὅποιον εἶναι ἄντικ. τοῦ πεπληρωμένον. *τὰ σώματα* = ὑποκ. τοῦ πέφυκε (ἄντικ. σύντ. τὸ ὑποκ. δηλ. εἰς πληθ. ἀρίθ. οὐδεν. γένους, τὸ δὲ ῥῆμα εἰς ἑνικ.). *αἰεσθῆναι* = ἄπαρ. δηλ. τὸν σκοπὸν ἔξαρτωμένον εἰς τοῦ πέφυκε τοῦ ὁποίου εἶναι ἄντικεμ. (τελ. ἀπαρέμ.). *τοῖς συμμέτροις* = ἐπιθ. προσδ. *πόνους* = δοτ. τοῦ μέσου ἢ τοῦ ὄργανου. ἢ *ψυχῆ* = ὑποκ. τοῦ πέφυκε. *τοῖς σπουδαίοις* = ἐπιθ. προσ. *λόγους* = δοτ. ὄργαν. ἢ τοῦ μέσου. *ἐγὼ* = ὑποκ. τοῦ πειράσομαι, ὅπερ ῥῆμα τῆς προτ. *σοί* = ἄντικ. τοῦ ὑποθεσθαι. *ὑποθεσθαι* = τελ. ἄπαρ. ἄντικ. ὅπερ ἔξαρτ. ἀπὸ τὸ πειράσομαι. *συντόμως* = ἐπιρρ. προσδ. δηλῶν τὸν τρόπον. *δι' ὧν*. *εὐδοκίμησαι* = πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἔξαρτωμ. ἐκ τοῦ ἀπαρέμ. ὑποθεσθαι, *δι' ὧν* = ἐμπροθ. προσ. δηλ. τὸ μέσον. *μοι* = δοτ. προσ. *δοκεῖς* = ρ. μὲ ὑποκ. τὸ ἔνν. σὺ. *ἐπιδοῦναι* = ἄντικ. τοῦ δοκεῖ μοι καθὼς καὶ τὸ παρακάτω *εὐδοκίμησαι*. Εἰς τὰ ἀπαρέμματα πρέπει νὰ συναφθῇ ὁ δυνητικὸς ἄν. *πλεῖστον* = ἐπιρρ. ποσοτικὸς προσδ. *πρὸς ἀρετὴν* = ἔμπρ. προσ. τῆς ἀναφορᾶς. *ἅπασιν* = κατηγ. προσ. *τοῖς ἄλλοις* = ἐπιθ. προσδ. *ἀνθρώποις* = ἐμπροθ. προσδ. τόπου.

§ 9—12. Πραγματικά: τὰς τοῦ πατρός προαιρέσεις. ἔννοσι τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων στηριζόμενος ὁ Ἰππὸνικος ἐρρῦθμισεν ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον. *οἰκεῖον*. Ὁ Ἰσοκράτης προκειμένου νὰ μεταχειρισθῇ διάφορα παραδείγματα

τὰ ὅποια ὁ Δημόνικος θὰ ἔχῃ ὡς πρότυπα εἰς τὸν βίον του, κρίνει σκόπιμον καὶ πολὺ ὀρθῶς, νὰ ἀναφέρῃ πρῶτον αὐτὸ τοῦτο τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς του. Αὐτὸ εἶναι φυσικὸν νὰ ἀσκήσῃ μεγαλυτέραν ἐπίδρασιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ νεαροῦ υἱοῦ καὶ νὰ θεωρῇ ὑποχρέωσιν ἕναντι τῆς πατρικῆς μνήμης νὰ ἀκολουθῇ τὰ ἔχρη τοῦ ἐναρτέου πατρὸς του. *Διετέλλεσε ὀλιγοῶρον*: ὁ Ἰσοκράτης ἀναπτύσσεται διὰ τὸν λειξέον πατέρα, ποῖα ἦσαν αἱ ἀρχαὶ τοῦ πατρὸς του, ἀνάλων σαφέστερον καὶ λεπτομερῶς πῶς διήλθε τὸν βίον του ὁ Ἰπτόνικος *τὸ μὲν σῶμα... τῇ δὲ ψυχῇ*. Διὰ τούτων καταφαινόνται αἱ ἰδέαι τοῦ Ἰσοκράτους ὡς πρὸς τὴν καθ' ὅλου ἀγωγὴν, τὴν ὅποιαν θεωρεῖ ἀναγκαίαν ὅπως αὕτη ἀναφέρεται ὄχι μόνον εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν, ἵνα ἀρμονικῶς ἀναπτύσσωνται καὶ τὰ δύο, ὅπως ἐπιβαλλῇ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ὡς συγκειμένη ἐκ δύο μερῶν. *παρακαίρω*: ὄχι ὑπερβολικὰ, ὅπως ἀρμόζει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅστις γνωρίζει ὀρθῶς νὰ χρησιμοποιῇ τὸν πλοῦτον διὰ νὰ ἀποβαίνειν πραγματικὸν ἀγαθὸν καὶ οὐχί τυραννικὸς αὐθέντης, ὅπως συχνάκις συμβαίνει, ὡς *ἑπείθε*... *ὡς ἀθάνατος*: ὁ ἄνθρωπος ὡς ὕλικον ὄν, ἔχει ἀνάγκην τοῦ πλοῦτου διὰ νὰ καταστήσῃ τὸν βίον αὐτοῦ πλέον ἀνετον καὶ νὰ θεωρηθῇ τὰς πολλαπλὰς ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας ἐν μετρῷ πάντοτε, ἔχον ὑπ' ὄψιν του ὅτι εἶναι θνητός. Ἡ φροντίς ὅμως αὐτοῦ ὅπως διατηρήσῃ τὴν περιουσίαν του ὡς νὰ ἦτο ἀθάνατος, ἔχει τὴν ἐννοίαν νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν κακὴν χρῆσιν τοῦ πλοῦτου καὶ τὴν ἀσκοπον σπαταλήν, ἔχον πάντοτε ὑπ' ὄψιν του ὅτι τὸ μέλλον εἶναι ἀήθλον καὶ ὅτι ἔρχονται καὶ ῥοὶ χαλεποὶ, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ περιουσία εἶναι τὸ στήριγμα εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις καὶ ὀφειλομένον συνελπίως νὰ δεικνύωμεν δραστηριότητα διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ὑλικῶν τούτων ἀγαθῶν καὶ νὰ μὴ τὰ σπαιαλῶμεν μετὰ τὴν συναισθησίν ὅτι εἴμεθα θνητοί. *Οὐδὲ ζαπεινώσει* ὄχι φτωχικά, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἀξιοπρέπειαν τὴν ἀρμόζουσαν εἰς ἄνθρωπον ὁ ὅποιος ἔχει ὀρθὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς, θεραπεύων ἀναλόγως τὸ ὄραϊον καὶ συμπεριφερόμενος μετὰ μεγαλοπρέπειαν. *κοινός*: μὴ κἀμνων διάκρισιν μεταξὺ τῶν φίλων του καὶ τοῦ αὐτοῦ του, ἀλλὰ θέτων τὸν εἰσαυτὸν του εἰς τὴν διάθεσιν τῶν φίλων. *τοὺς σπουδάζοντας*: Ὁ Ἰσοκράτης τοποθετεῖ ἐν αἰσθῆ τὴν ἐννοίαν τῆς φιλίας καὶ τὸν συγγενειακὸν δεσμόν, ἐπὶ λογικῆς βάσεως. Ἀποδίδει μεγαλυτέρας σημασίας εἰς τοὺς φίλους, παρὰ εἰς τοὺς συγγενεῖς. Ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ φιλία εἶναι προτιμότερα τῆς συγγενείας, καθ' ὅσον τὴν μὲν φιλίαν τὴν ἐλέγομεν μόνον μας ἐλευθέρως καὶ προσωπομόζεται πρὸς τὰς ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς μας ἀνάγκας, διότι οἱ φίλοι μας εἶναι ἰδική μας ἐκλογή, πρὸς τὴν ὅποιαν τρέφομεν ἐκτιμήσιν καὶ ἀγάπην, ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φίλου εὐψίσκομεν τὸν τέλειον τύπον, ἀναλόγως τῶν προτιμητέων μας καὶ τῶν ἰδεῶν περὶ φιλίας. Ἀντιθέτως ἡ συγγενεὶα μᾶς ἐπιβάλλεται ἀνεξαρτήτως τῆς ἰδικῆς μας θελήσεως. Καὶ ὡς ἐκ τούτου, οὐχί σπανίως τὰ συγγενικά εἶναι πρόσωπα τελείως διάφορα καὶ ξένα πρὸς τὸν ψυχικὸν μας κόσμον. Ἡ μὲν φιλία δηλ. στηρίζεται εἰς τὴν φύσιν, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἐλευθέρην ἐκλογήν ἑνὸς ἑαυτοῦ ἐνώ ἡ συγγενεὶα εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην. *Πρὸς δὲ δεῖξήν*: ἀνοφριεῖται πρὸς τὸ δείγμα. *ραφεῖς*: ἀντὶ γραφῆς, τὸ ὅποιον εἶναι ἀτικόν. Ταῦτα παρατηρήσαντες μερικοὶ, ἐκτός ἄλλων, ἐθεώρησαν τὸν λόγον τούτον τοῦ Ἰσοκράτους ὡς ὅτι ὡς γνησίον καὶ ἀπεδῶσαν αὐτὸν εἰς τὸν Ἰσοκράτην τὸν Ἀπαιλωνιάτην. *Πᾶν μέτρον ἄριστον* καὶ οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ ἢ τὸ μηδὲν ἄγαν καὶ τοῦ Ἡσιόδου, κληρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος, πρὸς ἀρετήν... *τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις*: Ὁ Ἰσοκράτης θεωρεῖ τὴν ἀρετήν ὡς τὸ πλέον σημαντικὸν ἀπόκτημα διὰ τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ὁποίας εἶναι δυνατόν κανεὶς νὰ προκόψῃ καὶ νὰ ἀποκτήσῃ καλὴν φήμην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

§ 9—12. Αἰσθητικά. *εὖ μὴν ἀλλὰ*: ὁ Ἰσοκράτης δι' αὐτοῦ ἐμφανίζει ζῆλον ἀντίθεσιν πρὸς τὰ προηγουμένα προσθέτων κατὰ νέον. οὐκ ὀλι-

γωριών οὐδὲ ραθυμῶν διτέλεσε—ἐγύναζεν—ὑπέμενε· διαίτων λέξεων τοῦτον δημιουργεῖται ἀντίθεσις, ὅπως καὶ καιοτέρω: *θυητός—ἀθάνατος*. *Ἐπιλίπαι δὲ χρόνος*· ὑπερβολή. *ἔξενηνόχαιεν* μετεχειρίσθη τὸν πληθυντικὸν ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον· *δείγμα—παράδειγμα*· δημιουργεῖται λογοπαίγνιον. *μιμητὴν—ζηλωτὴν*· συνωνύμα. Ὁ Ἰσοκράτης κάμνει μεγάλην χρῆσιν τῶν συνωνύμων ὅπως παρατηρῆ κανεὶς εἰς τὸν παρόντα λόγον. Διετέθησαν δὲ τόσα συνωνύμα ὅσα εἰς οὐδένα ἄλλον συγγραφέα. Πάντα ταῦτα ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν Πράδικον, τοιουτοτρόπως παρατηροῦμεν: *γνώμας σπουδαίων—διανοίας φούλων*, *φίλλας—συνηθείας*, *τεκμήριον—σημεῖον* καὶ πλείστα ἄλλα τὰ ὁποῖα θά ἴδωμεν κατωτέρω.

§ 9—12. **Νόημα.** Ἀφοῦ ὁ Ἰσοκράτης εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον ὑπέμνησε τοὺς ἥρωας Ἡρακλεῖα καὶ Θησέα, ἐν συνεχείᾳ ὑποδεικνύει εἰς τὸν Δημόνικον ὅτι ἐκ τῶν πλέον σημαντικῶν παραδειγμάτων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ εἶναι τὸ πρότυπον τοῦ πατρὸς του, πρὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐξομοιωθῆ. Διότι ὁ Ἰππονίκος διήλθεν ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον χωρὶς νὰ παραμελῇ τὴν ἀρετὴν ἢ ὅποια ὑπέχρεε δι' αὐτὸν ἢ σπουδαιότερα ἐπιδόσεις τῆς ζωῆς του. Πρὸς τοῦτο ἐφρόντιζεν ἐπιμελῶς καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σωματικῶν ἱκανοτήτων ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς, ὑποβαλλόμενος εἰς ἀναλόγους γυμναστικὰς ἀσκήσεις καὶ ἐσυνήθιζε τὴν ψυχὴν του νὰ ὑπομένῃ τοὺς κινδύνους οἱ ὁποῖοι χαλυβδώνουν αὐτὴν καὶ δημιουργοῦν ἰσχυροὺς χαρακτήρας. Ὡς πρὸς τὴν ἀντίληψιν τῆς χρήσεως τοῦ πλοῦτου καὶ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἠκολούθει τὴν ἀληθῆ ὁδὸν ἢ ὁποῖα ἐξασφαλίζει ἀνετον βίον καὶ τὴν ἀσφαλῆ ἀντιμετώπισιν τῶν δυσκόλων περιστάσεων τὰς ὁποίας ἐμφανίζει ἡ ζωὴ ἡμῶν. Τοιουτοτρόπως διήλθε τὸν βίον αὐτοῦ ἀξιοπρεπῶς μετὰ φιλοκαλίας καὶ διέθετε τὸν δαυτὸν του ἐξ Ἰσοκράτους τοὺς φίλους του θεωρῶν αὐτὴν σπουδαιότεραν τῆς συγγενείας. Παρέχων οὕτω ὁ Ἰσοκράτης ἀπλῶς δείγμα τοῦ χαρακτήρος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰππονίκου προτρέπει τὸν Δημόνικον ν' ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς του ὡς ἐπιβεβλημένον καθήκον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θά ἐπιτύχῃ ἐὰν διδαχθῆ πολλὰ καὶ ὥρατα διδάγματα διὰ τῶν ὁποίων θά ἐξασφαλίσῃ ποσοκλήν καὶ φήμην μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

§ 9—12. **Περίληψις.** Βίος τοῦ Ἰππονίκου. Αἱ ἀντιλήψεις αὐτοῦ περὶ τῆς χρήσεως τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν. Φιλία καὶ συγγένεια, τρόπος ρυθμίσεως τοῦ βίου του. Ποιοὶ λόγοι ἐπιβάλλουν εἰς τὸν Δημόνικον νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς του.

§ 9—12. **Ἐπιγραφή.** Ὁ βίος τοῦ Ἰππονίκου ὡς παράδειγμα καὶ πρότυπον μιμήσεως διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ἀπόκτησιν καλῆς φήμης.

2. Κύριον Θέμα (παραίνεσις)

(5) § 13—14. Πρῶτον μὲν οὖν εὐσεβεῖ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς μὴ μόνον θύων

ἀλλὰ καὶ ἐμμένων τοῖς ὅρκοις· ἐκεῖνο μὲν γὰρ σημεῖον τῆς τῶν χρημάτων εὐπορίας,

Πρῶτον μὲν λοιπὸν νὰ εἶσαι εὐσεβὴς πρὸς τοὺς θεοὺς, ὄχι μόνον μετὰ τὸ νὰ προσφέρῃς θυσίας ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ νὰ μένης πιστὸς εἰς τοὺς ὅρκους· διότι ἐκεῖνο μὲν (τὸ νὰ θυσιάσῃς) εἶναι ἔνδειξις πλοῦτου,

τοῦτο δὲ τεκμήριον

τῆς καλοκαγαθίας τῶν τρόπων.

Τίμα τὸ δαιμόνιον

ἄει μὲν,

μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως.

Οὕτω γὰρ δόξεις

ἅμα τε τοῖς θεοῖς θύειν

καὶ τοῖς ὄρκοις ἐμμένειν.

Γιγνοῦσθε περὶ τοὺς γονεῖς

τοῦ ὄτους,

οἷος ἂν εὐξαιο

γενέσθαι περὶ σεαυτὸν

τοὺς σεαυτοῦ παῖδας,

Ἄσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα

γυμνασίων

μὴ τὰ πρὸς τὴν ῥώμην

ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν ὑγίειαν·

τοῦτου δ' ἂν ἐπιτύχοις,

εἰ λήγοις τῶν πόνων

δυναμένους ἔτι πονεῖν.

τοῦτο δὲ (ἢ τήρησις τῶν ὄρκων) εἶναι ἀπόδειξις

τῆς χρηστότητος τοῦ χαρακτήρος.

Νὰ τιμῆς τὸν θεὸν

πάντοτε μὲν,

πρὸ παντός δὲ μαζὶ μὲ τὸς πολίτας.

Διότι ἔτσι θὰ φανῆς

ὅτι συγχρόνως καὶ εἰς τοὺς θεοὺς

θυσιάζεις

καὶ εἰς τοὺς νόμους μένεις πιστός.

Νὰ φέρεσαι πρὸς τοὺς γονεῖς σου

ἔτσι,

ὅπως θὰ ἤψαξο

νὰ φέρονται πρὸς σὲ

τὰ παιδά σου.

Νὰ καταγίνεσαι ἀπὸ τὰς σωματικὰς

ἀσκήσεις

ὄχι εἰς ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι συντελοῦν

εἰς τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως

ἀλλ' εἰς ἐκείνας αἱ ὁποῖαι προάγουν

τὴν ὑγίειαν·

τοῦτο δὲ μορεῖς νὰ ἐπιτύχῃς,

ἐὰν σταματῆς τὰς ἀσκήσεις

ἐνῶς ἡμπορῆς ἀκόμη νὰ κοπιᾷς.

§ 13—14. Ἑρμηνευτικά. εὐσεβῶ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς=εἶμαι εὐσεβῆς πρὸς τοὺς θεοὺς. δεικνύω εὐσεβείαν πρὸς τοὺς θεοὺς. θύων=προσφέρων θυσιάς. ἐμμένω τινὶ=τηρῶ κάτι, μένω πιστὸς σὲ κάτι. ἐκείνο=δηλ. τὸ νὰ προσφέρῃς θυσιάς. τεκμήριον=ἀπόδειξις. καλοκαγαθία τῶν τρόπων=χρηστότης τῶν ἠθῶν. δαιμόνιον=θεός. ὄρκος=νόμος. ἔθιμον. πόλις=πολίται. περὶ τοὺς γονεῖς=πρὸς τοὺς γονεῖς. ἀσκάω τι=καταγίνομαι σὲ κάτι. τὰ γυμνάσια πρὸς τὸ σῶμα=αἱ σωματικαὶ ἀσκήσεις. τὰ πρὸς τὴν ῥώμην=τὰ συντελοῦντα πρὸς τὴν σωματικὴν ῥώμην. λήγω τινός=πυώ ἀπὸ κάτι, σταματῶ. πονεῶ=κοπιᾷω, κουράζομαι.

§ 13—14. Γραμματικά. εὐσεβεί=προσ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. εὐσεβέω—ω. θύων=μετ. ἐνεσ. τοῦ ρήμ. θύω, ἔθνον, θύσω, ἔθυσσα, τέθυκα, ἔτεθύκειν. ἐμμένων=μετ. ἐνεσ. τοῦ ρ. ἐμμένω, ἐνέμενον, ἐμμενῶ, ἐνέμεινα, ἐμμεμένηκα, ἐνεμμενήκειν. τίμα=προσ. τοῦ ἐνεσ. τοῦ ρημ. τιμάω—ω. αἰ=ἐπιρρ. χρον. μάλιστα=ἐπιρρ. ὑπερθ. βαθμοῦ (μάλα—μᾶλλον). οὕτω=ἐπιρρ. τροπ. δόξεις=μελλ. τοῦ ρημ. δοκέω—ω, ἐδόκουν, δόξω, ἔδοξα, δόκησιν ἔσχηκα—(δεδόκηκα), δόκησιν ἔσχηκειν, συνηθ. ἀπρόσωπον. θύειν=ἀπαρμ. ἐνεσ. ἐμμένειν=ἀπαρμ. ἐνεσ. γίγνου=προσ. τοῦ ρημ. γίγνομαι, ἐγινόμην, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, ἐγενόμην. τοιοῦτος—η—ον=δεικτ. ἄντων. οἷους=ἀναφ. ἄντ. (οἶος—οἶα—οἶον). ἄτ=δυνητικὸν μόριον. εὐξαιο=εὐκ. ἄορ. τοῦ ρημ. εὐξομαι, ἠξόμην, εὐξομαι, ἠξάμην, ἠξῶμαι, ἢ εὐκτική· εὐξάμην—εὐξαιο—εὐξαιτο—κλπ. γενέσθαι=ἀπαρμ. ἄορ. β' τοῦ ρημ. γίγνομαι. σεαυτὸν ἢ σεαυτὸν=αὐτοπαθ. ἄντων. β' προσωπ. (ἐμαυτὸν—σεαυτὸν—εαυτόν). ἄσκει=προσ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. ἀσκέω—ω, ὁμαλόν ἐπιτύχοις=εὐκτ. β' ἄορ. τοῦ ρημ. ἐπιτυχάνω, ἐπετύχχανον, ἐπιτεύξομαι, ἐπέτυχον, ἐπιτεύχηκα, ἐπετετύχηκειν. εἰ=ὑποθ. συνδ. λήγοις=εὐκτ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. λήγω, ἐλλγον, λήξω, ἐληξα. δυνάμενος=μετ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. δύναμαι, ἠδυνάμην, καὶ ἔδυνάμην, δυνήσομαι, ἠδυνήθην καὶ ἔδυνήθην καὶ ἔδυνάσθην, δεδύνημαι, ἐδεδυνήμην. πο-

γεν=ἀπαρμ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. *πορέ-ω*=ἐπόνουν, *πονήσω*, ἐπόνησα, πεπόνηκα, ἐπεπόνηκειν.

§ 13—14. Ἀναγνώρισις προτάσεων. *πρῶτον* μὲν... ἐμμένον=κυρία. *ἐκεῖνο* μὲν γάρ (ἐστὶ)... *σημεῖον*=κυρία, τοῦτο δέ... *τεκμήριον* (ἐστὶ) =κυρία. *τίμα* τὸ δαιμόνιον αἰε μὲν=κυρία. *μάλιστα* δὲ (τίμα)... τῆς πόλεως=κυρία. *οὕτω* γάρ... ἐμμένειν=κυρία. *τοιούτους* γίνοντο περὶ τοὺς γονεῖς=κυρία. *οἷους* ἂν εὐξαιο... *παῖδας*=ἀναφορ. δευτερεύουσα. Ἄσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα... *ὕγιαν*=κυρία. *τοῦτο* δ' ἂν ἐπιτύχοις=ἀπόδοσις (κυρία). εἰ λήγεις... *δυνάμενος*=ὑποθετ. (δευτερεύουσα) ὑποθετ. λόγος γ' εἶδος. ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος).

§ 13—14. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. *πρῶτον*=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. *εὐσέβει*=ρημ. τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς=αἰτιατ. τῆς ἀναφορᾶς. *μόνον*=ἐπιρρ. τροπ. προσ. *θύων*=μετ. τροπ. *ἐμμένων*=μετ. τροπ. *τοῖς θεμοῖς*=ἀντικ. τῆς μετ. ἐμμένων. *ἐκεῖνο*=δηλ. τὸ θύειν, ὅπερ ὑποκ. τοῦ ἐνν. ρημ. ἐστὶ συναπτομένον μὲ τὴν λέξιν: *τεκμήριον*, τὰ ὁποῖα εἶναι κατηγορούμενα—*εὐπορίας*=γεν. ἀντικεῖμ. εἰς τὸ σημεῖον. *χημάτων*=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ εὐπορίας. *τοῦτο*=ὑποκ. (δηλ. τὸ ἐμμένειν). *τῆς καλοκαγαθίας*=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ τεκμήριον. *τῶν τρόπων*=γεν. ὑποκείμ. εἰς τὸ καλοκαγαθίας. *τίμα*=ρημ. τὸ δαιμόνιον=ἀντικ. τοῦ τίμα. *αἰε*=ἐπιρρ. τροπ. προσ. *μετὰ* τῆς πόλεως=ἐμπρ. προσδ. δηλ. τὸ μετὰ τινος (συνεργία). *οὕτω*=ἐπιρρ. τροπ. προσ. *δόξεις*=ρημ. τοῖς θεοῖς=ἀντικ. τοῦ θύειν. *θύειν*=εἰδ. ἀπαρ. ἀντικ. *τοῖς θεοῖς*=ἀντικ. τοῦ ἐμμένειν, ὅπερ ἀντικ. καὶ εἰδ. ἀπαρ. ἔξαρτωμ. ἐκ τοῦ δοξασ. δόξεις, ὅπως καὶ τὸ προηγούμενον θύειν. *γίνοντο*=ρῆμα. *περὶ* τοὺς γονεῖς=ἐμπρ. προσ. τῆς ἀναφορᾶς. *τοιούτους*=κατηγορούμενον εἰς τὸ σὺ ὅπερ νοεῖται. *οἷους*=κατηγορούμενον—*εὐξαιο*=ρῆμα τῆς ἀναφ. προτάσ. ἢ εὐκτ. εἶναι δυνατικὴ. *γενέσθαι*=ἀντικ. τοῦ εὐξαιο, ὡς ἐφρετικῶ. *σεαυτοῦ*=γεν. κτητ *παῖδας*=ὑποκ. τοῦ γενέσθαι (ταυτοπροσωπία). *περὶ* σεαυτὸν=ἐμπροθ. προσ. ἀναφορᾶς. Ἄσκει=ρημ. τῶν γυμνασίων=γεν. διαιρ. *περὶ* τὸ σῶμα—τοῦ σώματος=γεν. ἀντικ. τοῦ γυμνασίων. *πρὸς* ῥώμην=ἐμπροθ. προσδ. σημ. ἀναφορᾶν. *πρὸς ὕγιαν*=ἐμπρ. προσδ. δηλ. ἀναφορᾶν. *τούτου*=ἀντικ. *ἐπιτύχοις*=ρῆμα, εὐκτ. δυνατικὴ. *εἰ* λήγεις=ρῆμα, ὑποθ. προτ. δηλ. ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος. γ' εἶδος. *τῶν πάντων*=ἀντικεῖμ. τοῦ λόγους. *δυνάμενος*=ἐναντ. μετοχή. *πονεῖν*=ἀντικ. τῆς μετοχ. *δυνάμενος*.

§ 13—14. Πραγματικά. Ὁ Ἰσοκράτης εἰσερχόμενος ἤδη εἰς τὴν καθ' ἑαυτοῦ παραίνεσιν, εἰς τὸ κύριον θέμα δηλ. ἀρχίζει μὲ τὸ εὐσέβει, θεωρῶν ὡς τὸ πλεον. σημαντικὸν τὴν εὐσέβειαν πρὸς τοὺς θεοὺς ἧς ἀποτελεῖ τὴν βλάβην καὶ ἀφρηγίαν πάντων τῶν ἀρετῶν. *θύων*. *ἐμμένων*=τὴν θυσίαν πρὸς τοὺς θεοὺς δὲν θεωρεῖ ἀπαραίτητον δείγμα εὐσεβείας ὃ Ἰσοκράτης καθ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ παρέχῃ τις πλουσίας θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς χωρὶς τοῦτο νὰ ἀποτελῇ καὶ ἀπόδειξιν πραγματικῆς εὐσεβείας διὰ τὸν ἔκτελοῦντα αὐτάς. Πολλῆς οἱ ἀνθρωποὶ πρᾶττουσι μὲν τοῦτο πρὸς ἐπίδειξιν, χωρὶς νὰ αἰσθάνονται καὶ τὴν βαθυτέραν ἀνάγκην νὰ ἐπικοινωνήσων πρὸς τὸ θεῖον διὰ μέσου τῆς θυσίας. Ἡ τήρησις οὕτως τῶν καθιερωμένων ἀποτελεῖ πραγματικὸν σεβασμὸν διότι δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς λατρείας—*Μετὰ* τῆς πόλεως Ἡ ὀφειλομένη εὐσέβεια πρὸς τοὺς θεοὺς εἶναι ἀκόμιον νὰ ἀποδίδεται ἀνά πᾶσαν περίστασιν βεβαίως, ἀλλ' ἰδιαίτερος καὶ κατὰ τὰς δημοσίας καὶ πανδήμους ἐκδηλώσεις. Ὁ μετέχων εἰς αὐτάς δὲν δίδει εὐκαιρίας παρεξηγήσεων εἰς τοὺς ἄλλους, ὅπως εἶναι δυνατὸν νὰ συμβῇ μὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι κατὰ βάθος μὲν νὰ εἶναι εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ εἰς τὰς καθιερωμένας λατρείας, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ συμμετέχωσι εἰς αὐτάς μετὰ τῶν συμπολιτῶν των, θεωροῦνται ὡς ἀδιάφο-

ροι καὶ ἀσεβεῖ, διότι ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κοινὸν αἴσθημα. Ἐκτὸς τούτου, αἱ καθιερωμέναι ὑπὸ τῆς πόλεως δοξαί, ἐνέχουν ἐπισημότητα τὰς ὁποίας ὄφειλε νὰ τηρῆ ὡς πολίτης. *περὶ τοὺς γονεῖς* ὁ Ἰσοκράτης μεταχειρίζεται ἐνταῦθα πληθυντικὸν ἂν καὶ ὁ Ἰπλόνομος εἶχεν ἀποθανεῖ διότι αἱ ὑποχρεώσεις τῶν τέκνων ὅπως καὶ τῶν συγγενῶν ἀκόμη δὲν ἔπαυον καὶ μετὰ θάνατον, ἀλλ' ἔτιμον τοῦτους διὰ τῶν καθιερωμένων *χοῶν καὶ ἐναγισμάτων*, ὡς καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν διὰ τῶν μνημοσύνων. *ἀλλήλοις... δυνάμενος* ἐννοεῖ ὅτι δὲν πρέπει αἱ ἀσκήσεις νὰ ὑπερβαίνουν τα ὅρια, ὅποτε δύνανται νὰ φέρωσιν ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Νὰ σταματῆ δηλ. πρὶν ἀκόμη κουρασθῆ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ συνεχίσῃ περαιτέρω. Καὶ ἐνταῦθα, πρέπει νὰ τηρῆ δηλ. τὸ μέτρον.

§ 13—14. **Νόημα.** Ὁ Ἰσοκράτης ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ συμβουλεύει τὸν Δημόνικον νὰ εἶναι εὐσεβὴς πρὸς τοὺς θεοὺς, τοὺς ὁποίους πρέπει πάντοτε νὰ σέβεται ἀποδίδων τὰς κανονισμένας θυσίας καὶ συμμετέχων εἰς τὰς δημοσίας λατρείας μετὰ τῶν συμπολιτῶν του. Ὡς πρὸς τοὺς γονεῖς του συμπεριφέρεται τοιοῦτοτρόπως, ὅπως θὰ ἠῤῃχετο νὰ εἶναι τὰ τέκνα του πρὸς αὐτόν. Νὰ φροντίζῃ δὲ ἐν μέτρῳ νὰ ὑποβάλλεται εἰς ἀσκήσεις καὶ νὰ ἐκτελῆ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι συντελοῦν εἰς τὴν ὑγείαν.

§ 13—14. **Περίληψις.** Εὐσέβεια πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τήρησις τῶν δοκῶν. Σεβασμὸς πρὸς τοὺς γονεῖς. Ἀσκήσις τοῦ σώματος χάριν τῆς ὑγείας.

§ 13—14. **Ἐπιγραφή.** Τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς καθήκοντα καὶ αἱ περὶ τὸ σῶμα ἀσκήσεις.

§ 15, 16. Μῆτε στέργε γέλωτα
προπετῆ
μῆτε ἀποδέχου λόγον
μετὰ θράσους·
τὸ μὲν γὰρ ἀνόητον,
τὸ δὲ μανικὸν (ἔστι)
Ἄλοχρον (ἔστι) ποιεῖν,

ταῦτα νόμιζε
μηδὲ λέγει εἶναι καλόν.

Ἔθιζε σεαυτὸν εἶναι

μὴ σκυθρωπὸν
ἀλλὰ σὺνον·
δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ
εὐθάδης δόξεις εἶναι,
διὰ τοῦτο δὲ φρόνιμος.
Ἦγοσθ' ἄλλιστα
πρέπει σεαυτῷ
κόσμον, δικαιοσύνην, σωφροσύνην·

τούτοις γὰρ ἅπασιν
δοκεῖ κομμίσθαι
τὸ ἦθος τῶν νεωτέρων.

Μῆτε νὰ ἀγαπᾷς τὸ ἀδιάντροπον
γέλωτο,
οὔτε νὰ εὐχαριστῆσαι σὲ λόγον
(ποῦ συνοδεύεται) μετὰ θρασυτήτος.
διότι ἐκεῖνο μὲν εἶναι ἀνόητον,
τοῦτο δὲ ἐξωφρενικόν.
Ἐκεῖνα τὰ ὅποια εἶναι ἐντροπῆ
νὰ πράττῃ κανεῖς
αὐτὰ νὰ νομίζῃς,
ὅτι οὔτε νὰ τὰ λέγῃ (κανεῖς) εἶναι
καλόν.
Νὰ συνηθίζῃς τὸν ἑαυτὸν σου νὰ
εἶναι
ὄχι σκυθρωπὸς (κατηφής)
ἀλλὰ σκεπτικός·
διότι μὲ ἐκεῖνο μὲν
θά φανῆς ὅτι εἶσαι ὑπερήφανος,
μὲ τοῦτο δὲ ὅτι εἶσαι φρόνιμος.
Νὰ ἔχῃς ὑπ' ὄψιν σου πρὸ πάντων,
ὅτι σοῦ ἀρμόζει
ἡ κοσμιότης, ἡ δικαιοσύνη, ἡ σωφρο-
σύνη·
διότι μὲ ὅλα αὐτὰ
φαίνεται ὅτι (πρέπει) νὰ στολιζέται
ὁ χαρακτήρ τῶν νέων.

Μηδέποτε ἔλπιζε λήσειν

ποιήσας μηδὲν εἰσχύον·
καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λάθῃς

συνειδήσεις σεαυτῷ.
Τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ,
τοὺς δὲ γονεῖς τίμα,
τοὺς δὲ φίλους αἰσχύου,
τοῖς δὲ νόμοις πείθου.
Θήρηνε τὰς ἡδονὰς
τὰς μετὰ δόξης·

τέρψις γὰρ
σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον,
ἄνευ δὲ τούτου κάκιστον (ἔστι).

§ 15—16. Ἑρμηνευτικά. *στέργω τι*=ἀγαπῶ κάτι. *προπειτής*=ἀκράτητος. *ἀποδέχομαι τι*=παράδεχομαι κάτι. *ευχαριστοῦμαι σέ κάτι*. *μανικῶν*=τὸ ἴδιον *τρέλλου ἀνθρώπου*, *μανικός*=παράφρων, *τρέλλος*, ἐκ τοῦ *μανία* (μαίνωμαι). *σκυθρωπός*=κατηφής, *σκοτεινός*. *σύνους*=σκεπτικός, *περίφροντις*. *θηρεῖω*=ἐπιδιώκω, *κυνηῶ*. *δόξα*=φήμη, (κοινὴ) γνώμη.

§ 15—16. Γραμματικά. *στέργω*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρ. *στέργω*, *εστεργον*, *στέργω*, *εστερξα*, *ἔστοργα*. *γέλωσ-ωτος*. *προπειτής* οὗς (ὁ ἢ προπετής—τὸ προπετής). *ἀποδέχου*=πρὸς. μεσ. ἔνεσ. τοῦ *ἀποδέχομαι*, *ἀποδεχόμεν*, *ἀποδέξομαι*—*ἀποδεχθήσομαι*. *ἀποδεξάμην*—*ἀποδέχθην*, *ἀποδέδεγμα*, *ἀποδέδεγμα*, *ἀποδέδεγμα*. *νομίξει*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *νομίζω*, *ἐνόμιζον*, *νομίξω*, *ἐνόμισα*, *ἐνόμισα*, *γενόμενα*, *ἐγενομικίον*. *ἐθίξει*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *ἐθίζω*, *ἐθίζον*, *ἐθίσω*, *ἐθίσω*, *ἐθίσω*, *ἐθίσω*. *σύνου*=ἐπιθ. συνηρημ. β' κλισ. ὁ ἢ *σύνους*—τὸ *σύνου*. δ, ἢ *ἀθάδες*=ἐπιθ. γ' κλισ. ἡγοῦ=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ἀποθ. ρημ. *ἡγέομαι* οὔμαι, *ἡγούμην*, *ἡγήσομαι*, *ἡγήσάμην*, *ἡγήμαι*, *ἡγήμην*. *μάλιστα*=ὑπερθ. βαθμ. ἐπιρρ. (μάλα—μᾶλλον—μάλιστα). *πρέπειν*=ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ἀπρὸς. ρημ. *πρέπει*, ἢ *πρέπον* ἔστι, *ἐπρεπε* ἢ *πρέπον* ἦν, *πρέπον* ἔσται, *ἔπρεπε*, *πρέπον* γέγονε, *πρέπον* ἐγενήσεται. *δοκεῖ*=ἀπρὸς. *ἐδοκε*, *δόξει*, *ἔδοξε*, *δέδοκται* ἢ *δεδογμένον* ἔστιν, *ἐδέδοκτο* ἢ *δεδογμένον* ἦν. *κοσμεῖσθαι*=ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *κοσμεῖσθαι*—*οὔμαι* (ὁμαλόν). *ἐλπίζει*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *ἐλπίζω*, *ἤλπιζον*, *ἐλπιδῶ*, *ἤλπισα*, *ἤλπισα*. *λήσειν*=ἀπαρ. μελλ. τοῦ ρημ. *λανθάνω*, *ἐλάνθανον*, *λήσω*, *ἔλαθον*, *λίληθα*, *ἐλελήθησιν*. *λάθῃς*=ὑποθ. τοῦ ἀορ. β' τοῦ ρημ. *λανθάνω*, *συνειδήσεις*=ἄριστ. μελλ. τοῦ ρημ. *σύνουσα* (παρὰκ. μετ' ἡμας. ἔνεσ.) ἦδει, ἦδειν. *εἴσομαι* καὶ *εἰδήσω* (ποιήτ. τύπος). *ἐργον*, *ἐργασια*, *ἐργάσκω*. *σεαυτῷ* καὶ *σεαυτῷ*=β' πρὸς. τῆς αὐτοπαθ. ἄντων. *φοβοῦ*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *φοβοῦμαι*, *εφοβούμην*, *φοβήσομαι*—*φοβηθήσομαι*, *εφοβησάμην*—*εφοβήθην*, *εφοβήμαι*, *επεφοβήμην*. *τίμα*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ τιμῶ. *αἰσχύου*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *αἰσχύομαι*, *ἠσχυνόμην*, *αἰσχυνόμην*, *αἰσχυνόμαι*—*αἰσχυνθήσομαι*, *ἠσχυνθήθην*, *ἠσχυνμαι*. *πείθου*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *πέιθομαι*, *ἐπειθόμην*, *πέισομαι*—*πεισθήσομαι*, *ἐπειθόμην*—*επέιθην*, *πέπεισμαι* καὶ *πέποιθα*, *ἐπειπίσθημην* καὶ *ἐπεποιθήθην*. *θήρηνε*=πρὸς. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *θηρεῖω*, *εθήρηνον*, *θηρεῖω*, *εθήρηνον*, *εθήρηνον*, *εθήρηνον*, *εθήρηνον*. *ἄνευ*=πρὸθ. *καταχρηστική*. *ἄριστον*=ἐπιθ. ὑπερθ. βαθμῶν (ἀγαθός, ἀμείνων, ἄριστον). *κάκιστον*=ἐπιθ. ὑπερθ. βαθμ. (κακός, κακίον, κάκιστος).

§ 15—16. Ἀναγνώρισις προτάσεων. *μήτε... στέργω*=κυρία. *μήτε... ἀποδέχου*=κυρία. *τὸ μὲν γὰρ ἀνόητόν (ἔστι)*=κυρία. *τὸ δὲ μανικόν (ἔστι)*

=κυρία, ἡ ποιεῖν... αἰσχρόν (ἔστι)=ἀναφορική (δευτερεύουσα), ταῦτα νόμιζε... εἶναι καλόν=κυρία, ἔθιξε σεαυτόν... σύννου=κυρία, δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ δόξεις=κυρία, διὰ δὲ τοῦτο... δόξεις=κυρία, ἦγοῦ... σαφροσύνην=κυρία, τοῦτοις γάρ... ἦθος=κυρία, μηδέποτε αἰσχρόν... λύσειν=κυρία, καὶ γὰρ ἄν... λάθης=ὑποθετική πρότασις, σεαυτῷ συνειδήσεις=ἀπόδοσις (κυρία) δ' εἶδος σμ. τὸ προσδοκώμενον, τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ=κυρία, τοὺς δέ... αἰσχύου= (κυρία) τοῖς δέ... πείθου=κυρία, τὰς ἡδονάς... δόξης=κυρία, Τέρωσις... ἀριστον (ἔστι)=κυρία, ἄνευ δέ... κάκιστον (ἔστι)=κυρία.

§ 15—16. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚὴ ΚΑΤὰ Λέξιν ἀνάλυσις. στέργε=ῥῆμα κυρ. γέλωτα=ἀντικείμεν, προπετῆ=ἐπιθ. προσδ. ἀποδέχου=ῥῆμα κυρ. πρ. λόγον=ἀντικ. μετὰ θρασύους=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τρόπον ἢ τὸ ὅμοι (αἱ ἀνωτέρω πρόσταξι. μετὰ τοῦ μήτε δηλώνουν ἀποτροπήν), τὸ μὲν=ὑποκ. τοῦ ἔνν. ἐστί. ἀνόητος=κατηγοροῦμαι, τὸ δέ=ὑποκ. τοῦ ῥημ. ἐστί. (τὰ ἄρθρα ἐνταῦθα ὡς πλειστάκις ἀλλαχθῶ ἔχουν ἀντωνυμ. σημασίαν), μακρόν=κατηγορούμενον, ἄ=ἀντικείμεν αἰσχρόν ἐστί=ἀπρὸς. ἔκφρασις, μὲ ὑποκ. τὸ ποιεῖν, ταῦτα=σύστοιχον ἀντικ. νόμιζε=ῥῆμα, μὲ ὑποκ. σύ, λέγειν=ὑποκ. τῆς ἀπροσωπ. ἐκφράσ. καλόν εἶναι. ἔθιξε=ῥῆμα. σεαυτόν=ἀντικ. τοῦ ἐθίξω. εἶναι=ἀπαρ. τοῦ σκοποῦ. σκνθρωπὸν=κατηγορούμενον, σύννου=κατηγορ. δι' ἐκεῖνο=ἔμπρ. προσδ. αἰτίας. ἀνθάδης=κατηγορούμενον, δόξεις=ῥημ. μὲ ὑποκ. σύ, εἶναι=εἶδ. ἀπαρ. ἀντικείμεν, ἔξαρτώμενον ἐκ τοῦ δόξεις, διὰ τοῦτο=ἔμπρ. προσδ. αἰτίας, φρόνιμος=κατηγοροῦμαι, ἦγοῦ=ῥῆμα, μάλαστα=ἔπιπρ. τροπ. προσδ. πρέπειν=ἀντικ. εἶδ. ἀπαρ. σεαυτῷ=δοτ. προσωπ. ἀντικείμεν, τοῦ πρέπειν, κόσμον, δικαιοσύνην, σαφροσύνην=ὑποκείμενα τοῦ πρέπειν, τούτοις=δοτ. ὄργαν. ἄπιστοι=κατηγορῆμα, προσδ. δοκεῖ=ῥημ. κομεισθαι=ὑποκείμεν, τοῦ ἄπρσ. δοκεῖ. τὸ ἦθος=ὑποκ. τοῦ κομεισθαι (καὶ δι' αὐτὸ εἰς αἰτίας πῶσιν), τῶν νεωτέρων=γεν. κτητική, ἔλιπε=ῥῆμα, λήσειν=ἀντικείμεν, ἐκ τοῦ ἔλιπε, εἶδ. ἀπαρ. ὡς ὑποκ. τοῦ λήσειν ἔνν. σύ. (ταυτοπροσωπία), ποιήσας=μετ. ὑποθ. μηδὲν αἰσχρόν=ἀντικείμεν, τῆς μετοχ. ποιήσας, ἂν λάθης=ῥῆμα τῆς ὑποθ. προτ. μὲ ἀπόδοσιν τὸ σεαυτῷ συνειδήσεις (δ' εἶδος σμ. τὸ προσδοκώμενον), τοὺς ἄλλους=ἀντικείμεν, σεαυτῷ=ἀντικ. τοῦ συνειδήσεις, τοὺς θεοὺς=ἀντικείμεν, φοβοῦ=ῥῆμα τοὺς γονεῖς=ἀντικ. τοῦ τίμα, μὲ ὑποκ. σύ ὅπως καὶ τὸ φοβοῦ κλπ. τοὺς φίλους=ἀντικ. τοῦ αἰσχύου, νόμοις=ἀντικ. τοῦ πείθου, θήρευε=ῥῆμα. (σὺ ὑποκ.) τὰς ἡδονάς=ἀντικείμεν τὰς μετὰ δόξης=ἔμπρ. προσδ. ἐπέχων θέσιν ἐπιθετικοῦ προσδ. (=τὰς ἐνδόξους ἡδονάς), τέρωσις=ὑποκ. τοῦ ἔνν. ῥημ. ἐστί, σὺν τῷ καλῷ=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τοῦ ὁμοῦ (συνὸδεῖας), ἀριστον=κατηγορ. ἄνευ δὲ τούτου=ἔμπρ. προσδ. δηλ. ἐξαίρεσιν, κάκιστον=κατηγορούμενον τοῦ ἔνν. ἐστί.

§ 15—16. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ. γέλωτα προπετῆ... λόγον μετὰ θρασύους' καὶ ὁ προπετῆς γέλωτ (ὁ ἀδιάντροπος) καὶ οἱ θρασεῖς λόγοι εἶναι δείγματα ἀνθρώπων ἐγωιστῶν ἢ ἀνόητων. Ὅταν λοιπὸν ἐπιδοκιμάξῃ κανεῖς ταῦτα, ἐμφανίζεται καὶ ὁ ἴδιος τοιοῦτος. Ἡ προπετεία ἐνέχουσα ἀδικησίαν, δύναται νὰ προέρχεται ἀπὸ κακῆν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων, ὅποτε ὁ τοιοῦτος καταντὰ ἀνόητος καὶ θρασύς καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις: μηδὲ νόμιζε λέγειν' ὅχι μόνον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πράξῃ κανεῖς κατὰ τὸ κάκον, ἀλλὰ οὔτε νὰ τὸ λέγῃ, οὔτε νὰ τὸ διανοῆται δηλ. σκνθρωπὸς' κατηγορῆς, ὑπερ τὸ μέτρον δηλ. σοβαρός, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον διὰ τοὺς ἄλλους εἶναι καταθλιπτικὸν καὶ δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ σοβαρότης προέρχεται ἀπὸ ὑπερηφάνειαν. σύννου' συγκεντρωμένος εἰς τὸν ἑαυτόν σου. Μηδέποτε ἔλιπε... σεαυτῷ συνειδήσεις' Ἡ κακὴ πράξις πρέπει νὰ ἀποφύγεται καὶ διὰ ἀόρη εἶναι δυνατόν νὰ μὴ γίνωμεν ἀντιληπτοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Δι' αὐτοῦ ὁ Ἰσοκράτης θέλει νὰ δείξῃ εἰς τὸν Δημόνικον ὅτι τὸ κακὸν εἶναι πάντοτε κακὸν καὶ πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγωμεν διὰ νὰ μὴ ὑφιστάμεθα τὸν ἔλεγχον τῆς συ-

νειδίησώς μας ὁ ὁποῖος εἶναι πολὺ ἰσχυρότερος ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην κοινωνικὴν κατακραυγὴν καὶ τιμωρίαν. Τοῦτο ὅμως δεικνύει ἄνθρωπον ἀνώτερον μὲ ἀρχὰς ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἀνάγκην τῶν νόμων τῆς πολιτείας διὰ νὰ μὴ πράττῃ τὸ κακόν, ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς περισοτέρους. τὰς μετὰ δόξης ἐκείνους δηλ. αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν γενικὴν ἐπιδοκιμασίαν ἢ ἄποια συντελεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν καλῆς φήμης. Αἱ ἡδοναὶ αὐταὶ εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ τὰς εὐγενεῖς καὶ ἀνωτέρας ἐπιδιώξεις.

§ 15—16. Αἰσθητικά. *μηδέποτε μηδέν* ἢ διπλῆ ἄρνησις ἐνταῦθα ἐτέθη χάριν ἐμφάσεως. *σκυθρωπὸν—σύννου* ὁ Ἰσοκράτης, ὅπως καὶ ἀνωτέρω μεταχειρίζεται, τὰ συνώνυμα μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν λεπτοτάτην διάκρισιν, τὴν ὁποῖαν σπανίως συναντῶμεν εἰς ἄλλον συγγραφέα, τοὺς μὲν *θεοὺς φοβοῦ—τοὺς δὲ γενεῖς τίμα*, τοὺς δὲ *φίλους αἰσχύνομαι*—*τοῖς δὲ νόμοις πείθου*. Αἱ ἀνωτέρω προτάσεις σύγκειται ἅπασαι (πλὴν μιᾶς) ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ συλλαβῶν. Τοῦτο προσδίδει ἰδιαιτέραν ἁρμονίαν εἰς τὸν λόγον καὶ κομψότητα ὕψους. *θήρευε* μεταφορὰ ἐκ τοῦ κυνηγίου.

§ 15—16. Νόημα. Ὁ Ἰσοκράτης ἐν συνεχείᾳ συμβουλεύει τὸν Δημόνικον νὰ ἀποφεύγῃ τὸν ἀναιδῆ γέλωτα καὶ τὸν θρασὺν λόγον καὶ μῆτε νὰ πράττῃ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θεωρεῖ ὅτι εἶναι κακόν, οὐδὲ νὰ λέγῃ αὐτά. Νὰ θεωρῇ δὲ στολισμὸν τὴν κοσμικότητα, τὴν δικαιοσύνην τὴν σωφροσύνην. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ ἐκεῖνα διὰ τὰ ὁποῖα θὰ αἰσθάνεται τύψεις καὶ ὅταν ὄκμα μορεῖ νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων ὡς ἐπιδιώξεις του δὲ ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὸς ἡδονὰς ἐκεῖνας αἱ ὁποῖαι συντελοῦν εἰς τὴν δημιουργίαν καλῆς φήμης.

§ 15—16. Περίληψις. Ὑπόδειξις ποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ συμπεριφορὰ αὐτοῦ εἰς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων συναναστροφὰς κατὰ τὴν συνομιλίαν. Ἀποφυγὴ διὰ λόγων καὶ ἔργων πάσης κακῆς πράξεως. Ποῖα πρέπει νὰ εἶναι αἱ ἀπολαύσεις του.

§ 15—16. Ἐπιγραφή. Ἀποφυγὴ παντὸς κακοῦ καὶ ποῖα πρέπει νὰ εἶναι αἱ ἐπιδιώξεις του.

§ 17. Εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, κἄν ψευδεῖς ᾖσιν.
οἱ γὰρ πολλοὶ
τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσιν,
πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσιν.
Ἄπαντα δόσει ποιεῖν
ὡς μηδένα λήσων·

καὶ γὰρ ἂν κρύψῃς παραυτίκα,

ἕστερον ὀφθήσει.
Μάλιστα δ' ἂν εὐδοκιμοῖς,
εἰ φαῖνοιο
μὴ πράττων-ταῦτα,
ἔτι τοῖς ἄλλοις πράττουσιν
ἀπιτιμῶς.

Νὰ φοβᾶσαι τὰς συκοφαντίας,
καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι ψευδεῖς·
διότι οἱ πολλοὶ (ἄνθρωποι)
τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦν
τὴν δὲ φήμην λαμβάνουν ὕπ' ὄψιν.
Ὅλα νὰ νομίζῃς ὅτι τὰ κάνεις
(μὲ τὴν σκέψιν) ὅτι δὲν θὰ διαφύγῃς
καθενὸς τὴν προσοχὴν·
διότι καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν τὰ ἀποκρύ-
ψῃς,
ἕστερα θὰ φανερωθῇς.
Πάρα πολὺ μορεῖς νὰ εὐδοκιμήσῃς,
ἐὰν θὰ ἐφαίνεσο
ὅτι δὲν κάνεις αὐτά,
τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι ἐὰν ἔκαναν
θὰ τοὺς κατηγοροῦσες.

§ 17. Ἐρμηνευτικά. *εὐλαβοῦμαι τι* = φοβοῦμαι κάτι. *διαβολή* = συκοφαν-

τία, κατηγορία. οἱ πολλοί=οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι, ὁ κόσμος. δόξα=γῆμη, κοινή γνώμη λανθάνω τινά=διαφεύγω τὴν προσοχὴν τινός. παραυτίκα=πρὸς στιγμήν. δρώμαι=γίνομαι φανερός. ἐπιτιμῶ τινί τι=ἐπιπλήττω, κατηγοροῦμαι γὰρ κάτι.

§ 17. Γραμματικά. εὐλαβοῦ=προστ. ἐνεσ. τοῦ ὑποθ. ρημ. εὐλαβέομαι-οὔμαι, ηὐλαβούμην καὶ εὐλαβούμην, εὐλαβήσομαι, εὐλαβήθησομαι, ηὐλαβήσθην καὶ εὐλαβήθην, ηὐλαβήμαι καὶ εὐλάβημαι. κἄν=καὶ ἂν=ὑποθ. συνδ. ψευδεῖς=πληθ. τοῦ τριτ. ἐπιθ. ὁ ἢ ψευδής, τὸ ψευδές. ὦσιν=ὑποθ. τοῦ ἐνεσ. τοῦ ρημ. εἰμί. ἀγνοοῦσι=ἐν. ὄρ. τοῦ ἀγνοέω ὦ, ἠγνόουν. ἀγνοήσω, ἠγνόησα, ἠγνόηκα. ἀποβλέπω, ἀπέβλεπον, ἀποβλέψομαι, ἀπέβλεψα, ἀποβέβλεψα. δόκει=προστ. τοῦ ἐνεσ. τοῦ ρημ. δοκῶ, ἐδόκουν, δόξω, ἐδοξα, δόκησιν ἐσχηκα. δόκησιν ἐσχήκειν (συνήθ. ἀπόθ.σ.). ποιεῖν=ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. ποιέω-ᾶ λήσω=μετ. μελλ. τοῦ ρημ. λανθάνω, ἐλάνθανον, λήσω, ἐλαθον, λέληθα, ἐλελήθειν. ἂν=ὑποθ. συνδ. κρύψης=ὑποθ. ὄρ. τοῦ ρημ. κρύπτω (ὀμαλόν). παραυτίκα=ἐπίρρ. χρον. ὕστερον=χρον. ἐπίρρ. ὀφθῆσαι=παθ. μελλ. (β' ἄνικ. προσ.) τοῦ ὀ. δρώμαι ὦμαι, ἐωρώμην, ὀφθῆσομαι, ὤφθην, ἐόραμαι καὶ ἐώραμαι καὶ ὦμαι (ὤψαι, ὤπται κλπ.). εὐδοκίμοις=εὐκτ. ἐν. τοῦ ρημ. εὐδοκίμω-ᾶ, εὐδοκίμουν, εὐδοκίμησα, εὐδοκίμησα, εὐδοκίμηκα. εἶ=ὑποθ. συνδ. φαίνοιτο=εὐκτ. ἐνεσ. μεσ. τοῦ ρημ. φαίνομαι, φαινόμεν, φανούμαι-φανήσομαι, ἐφανήμην, ἐφάνθην, πέφασμαι καὶ πέφηνα, ἐπεφάσμι καὶ ἐπεφήνειν. πράττω=μετ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. πράττω, ἐπράτταν, πράξω, ἐπράξα, πέπραχα καὶ πέπραγα, ἐπεπράχειν καὶ ἐπεπράγειν. ἄ=ἀντων. ἀναφ. πληθ. ὄνομ. οὐδ. ἂν=δυνητικ. μόριον. πράττουσιν=δοτ. πληθ. τῆς μετ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. πράττω. ἐπιτιμῶς=εὐκτ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. ἐπιτιμῶ ὦ.

§ 17. Ἀναγνώρισις προτάσεων. εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς=κυρία (ἀπόδοσις). κἄν ψευδεῖς ὦσιν=ἐνδοτ. πρότ. (ἰδὲ συν. ἀνάλυσιν). οἱ γὰρ πολλοί... ἀγνοοῦσι=κυρία. πρὸς δέ... ἀποβλέπουσιν=κυρία. ἅπαντα... λύσω=κυρία. καὶ γὰρ ἂν... κρύψης=ὑποθετ. πρότ. ὕστερον ὀφθῆσαι=ἀπόδοσις (κυρία). μάλιστα δ' ἂν... εὐδοκίμοις=ἀπόδοσις (κυρία). εἰ φαίνοιτο... πράττων=ὑποθετικὴ δευτ. (γ' εἶδος ὑποθ. λόγου). ἃ τοῖς ἄλλοις... ἐπιτιμῶς=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα).

§ 17. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. εὐλαβοῦ=ῥήμα, ἀπόδοσις τοῦ ὑποθ. λόγου (δ' εἶδος). τὰς διαβολὰς=ἀντικειμ. κἄν ὦσιν=ῥήμα τῆς ἐνδοτικῆς προτάς. (Αἱ ἐνδοτικαὶ προτάσεις εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ ἐπιδοτικοῦ καὶ μετὰ τοῦ ἂν (κἄν), εἰμι ὑποθετικά καὶ ἐκφέρονται ὅπως καὶ αἱ ἀπλὰ ὑποθετικά). ψευδεῖς=κατηγορ. οἱ μὲν πολλοὶ=ὑποκ. τὴν ἀλήθειαν=ἀντικειμ. ἀγνοοῦσι=ῥήμα. ἅπαντα=ἀντικ. τοῦ ποιεῖν. δόκει=ῥήμα. ποιεῖν=ἀντικ. εἶδ. ἀπαρμ. ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ δόκει, ὡς ὑποκ. τοῦ ποιεῖν ἐνν. σύ, ὅπως καὶ τοῦ ῥήματος (ταυτοπροσωπία). μηδένα=ἀντικ. ὡς λήσω=μετχ. αἰτιολ. καὶ γὰρ ἂν κρύψης=ἐνδοτικὴ πρότ. (ὑποθ.). σὺ=ὑποκ. καὶ ἀντικειμ. τὸ ἐννοοῦμαι. σεαυτὸν. παραυτίκα=ἐπίρρ. χρον. προσδ. ὕστερον=ἐπίρρ. χρον. προσ. ὀφθῆσαι=ῥήμα, ἀπόδοσις (δ' εἶδος, τὸ προσδοκώμενον). μάλιστα=ἐπίρρ. προσδ. δηλῶν τὸ μέτρον. ἂν εὐδοκίμοις=εὐκτ. δυνητικὴ, ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως. εἰ φαίνοιτο (γ' εἶδος σημ. ἀπλὴν σκέψιν τοῦ λέγοντος). μὴ πράττων=μετοχὴ κατηγορημ. ὡς ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ φαίνοιτο, ὅπερ αἰσθησ. σημαν. ταῦτα=ἀντικειμ. τοῦ πράττων. ἃ τοῖς ἄλλοις πράττουσιν ἐπιτιμῶς=ἀναφορ. πρότασις ἀναφερόμενη εἰς τὸ ταῦτα (ἢ εὐκτ. δυνητ.). ἃ=ἀντικειμ. καθὼς καὶ τὸ ἄλλοις. πράττουσιν=ὑποθετ. μετοχὴ.

§ 17. Πραγματικά. κἄν ψευδεῖς ὦσιν ὁ Ἰσοκράτης συμβουλεύει πολὺ ὀρθῶς τὸν Δημόνικον, νὰ προσέχη καὶ ἐκεῖνας ἀκόμη τὰς διαβολὰς, αἱ ὁποῖ-

αι είναι άστήρικτοι. Τό βαθύτερον νόημα τῶν λόγων τούτων είναι, νά μή δίδωμεν δηλ. ούτε ύπονοιás και νά μήν επιτρεπωμεν διὰ τῶν ενεργειῶν μας νά διελεθῆ ἀπό τόν νοῦν τῶν ἄλλων και ἄλλη σκέψις νά μᾶς διαβάλλουν. Διότι είναι πολύ φυσικόν, ὁ πολὺς κόσμος ἀδιαφορεῖ νά εἰσχινασῆ τὴν ἀλήθειαν και ἀρέσκειται κατὰ τὸ πλεῖστον μετὰ τινος χειρακτίας νά ἀκούῃ τὰς διαφόρους διαδόσεις ἀδιαφορῶν ἄν αὐταί είναι ἀληθεῖς. Ἰσχυρότερον ἐμφάνησεν κρυπτόν ὁ αὐτὸν φανερόν γενήσεται». Ἐπίσης τό: ἄ τοῖς ἄλλοις... ἐπιταφῆς» μᾶς ἐνθυμίζει τοὺς λόγους τῆς Ἁγ. Γραφῆς ὁ σὺ μισεῖς ἐπέρω μὴ κοίτησαι.

§ 17. Αἰσθητικά. Καὶ ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ παρατηρητέον τὰ ὁμοιότητες: ἀκούσαι - ἀποβλέπουσιν - πράττουσιν και κυρίως ἡ ἀπαιθρηματικὴ διατύπωσις τῶν σκεψῶν τοῦ ρήτορος, αἱ ὁποῖαι ἀπευθύνονται ὄχι μόνον εἰς τοὺς προβεβηκότας τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ εἰς τοὺς νέους μαθητὰς σου. Τὰ χειροτάτα και σφωτάτα ταῦτα γνωμικὰ φέρουν τὸν ἀληθῆ τύπον τῶν σχολικῶν διδαγμάτων και παραγγελλμάτων.

§ 17. Νόημα. Ὁ Ἰσοκράτης ἐξακολουθῶν τὰς πρὸς Δημόνικον παραινήσεις του λεγει πρὸς αὐτόν νά ἀποφεύγῃ τὰς συκοφαντίας, ἀκόμη και τὰς ψευδεῖς τοιαύτας ποῦ οἱ ἄνθρωποι ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν και ἀποδίδουν μόνον σημασίαν εἰς τὰς φήμας. Τὸν καθιστᾷ ἀκόμη προσεκτικόν διὰ τὰς πράξεις του και νά μή νομίξῃ ὅτι ὁσονδήποτε και ἂν προσπαθῆσῃμεν νά ἀποκρύψωμεν κάτι, εἰς τὸ τέλος θά ἀποκαλυφθῆ. Πρέπει συνεπὲς νά ἀποφεύγῃ πᾶν ὅτι ὁ ἴδιος θά κατηγοροῦσεν ἂν τὸ ἐβλεπε πραγματοποιῆνον ὑπὸ τῶν ἄλλων.

§ 17. Περίληψις. Ποῖαν σημασίαν πρέπει νά ἀποδίδωμεν εἰς τὰς διαβολάς. Τὰ πάντα μίαν ἡμέραν ἀποκαλύπτονται. Ἀπόφυγε ὅτι πραγματοποιῆνον ὑπὸ τῶν ἄλλων κατηγορεῖς.

§ 17. Ἐπιγραφή. Ὁ Ἰσοκράτης συμβουλεύει τὸν Δημόνικον νά προσέξῃ τὴν συκοφαντίαν και τὴν κακὴν φήμην μὲ κριτήριον τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν του.

§ 18, 19. Ἐάν ἦς φιλομαθῆς,
ἔσει και πολυμαθῆς
ἂ μὲν ἐπίστασαι,
ταῦτα διαφύλαττε ταῖς μελέταις,
ἂ δὲ μὴ μεμάθηκας,
προσλάμβανε ταῖς ἐπιστήμαις

ἀισχρὸν (ἔστιν) ὁμοίως
ἀκούσαντα χρήσιμον λόγον

μὴ μαθεῖν,
και διδόμενόν τι ἀγαθόν
παρὰ τῶν φίλων μὴ λαβεῖν.

Κατανάλισκε τὴν ἐν τῷ βίῳ σχολὴν

εἰς τὴν φιληκοφῶν τῶν λόγων

Ἐάν εἶσαι φιλομαθῆς,
θά εἶσαι και πολυμαθῆς
ἐκεῖνα μὲν τὰ ὁποῖα γνωρίζεις,
αὐτὰ νά τὰ διατηρῆς μετὰ τὴν μελέτην,
ἐκεῖνα δὲ τὰ ὁποῖα δὲν ἔχεις μάθει,
νά τὰ μαθῆθῃς μετὰ τὴν ἐπιστημονικὴν
ἐργασίαν

διότι εἶναι ἐξ ἴσου ντροπὴ
ὅταν ἀκούσῃ κανεὶς ἓνα χρήσιμον
λόγον

νά μὴ τὸν μανθάνῃ,
και ὅταν δίδεται κάτι καλόν
ἐκ μέρους τῶν φίλων νά μὴ τὸ λαμβάνῃ.

Νά ἀφιερώνης τὴν εἰς τὸν βίον σου
ἐθκαιρίαν

εἰς τὴν προσεκτικὴν ἀκρόασιν τῶν
λόγων

οὕτω γὰρ τὰ εὐρημένα

τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς

συμβήσεται σοὶ
μανθάνειν ὁπίσθως.
'Υγοῦ πολλά τῶν ἀκουσμάτων

κρείττω εἶναι
πολλῶν κτημάτων·
τὰ μὲν γὰρ ταχέως ἀπολείπει
τὰ δὲ παραμένει
πάντα χρόνον·
σοφία γὰρ νόνον
κτημάτων ἀθάνατον (ἔστι).

Μὴ κατοκνεῖ πορεύεσθαι
μακρὰν ὁδὸν
πρὸς τοὺς ἐπαγγελλομένους
διδάσκειν τι χρήσιμον·
αἰσχρὸν γάρ (ἔστι)
τοὺς μὲν ἐμπόρους
διασπερᾶν τηλικαυτὰ πελάγη
ἔνεκα τοῦ ποιήσαι
πλείω τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν·

τοὺς δὲ νεωτέρους
μηδὲ τὸς κατὰ γῆν πορείας
ὑπομένειν ἐπὶ τῷ καταστήσῃαι

τὴν διάνοιαν αὐτῶν βελτίω.

§ 18—19. Ἑρμηνευτικά. ἐπίσταμαι=γνωρίζω καλῶς. μελέτη=ἐπιμελής ἄσκησις. ἐπιστημη=σπουδή, ἐπιστημονική ἐργασία. καταναλίσκω=ἐξοδεύω, ἀφιερῶν. σχολή=εὐκαιρία, ἀνάπαυσις. φιληκοῖα=ἐπιμελής ἀκρόασις. τὰ εὐρημένα=ἴσα εὐρέθησαν παρ' ἄλλων, τὰ κατακτηθέντα ὑπὸ ἄλλων. χαλεπῶς=δυσκόλως, μετὰ κόπου. ἀκούσματα=διδάγματα, διδασκαλίαι. ἀπολείπω=χάνομαι (ἀπολείπει) ἀπολείπουνσι ἀμτβ. κατοκνεῶ=ἀμελῶ, δυσκολεῖσθαι, παραμελῶ, βαρύνομαι. ἐπαγγέλλομαι (ποιεῖν τι)=ὑπόσχομαι (νὰ κάνω κάτι), εἶμαι ἱκανός (νὰ κάνω κάτι), εἶμαι ἱκανός (νὰ κάνω κάτι). οὐσία=περιουσία. τοὺς νεωτέρους=τοὺς νέους. πρβ. § 5. ἡ κατὰ γῆν πορεία=τὸ κατὰ γῆρὰν ταξίδι. ὑπομένω=ὑφίσταμαι. διάνοια=νοῦς.

§ 18--19. Γραμματικά. ἦς=ὑπὸ. τοῦ ἔνεστι. τοῦ ρ. εἶμι. ὁ ἡ φιλομαθής=συγκόληκ. τῆς γ' κλίσι. (τὸ φιλομαθής, ὅπως καὶ τὸ πολυμαθής ἔστι=μέλλ. τοῦ ρ. εἶμι. ἐπίσταμαι=ἠπιστάμην. ἐπιστήσομαι, ἠπιστήθη. διεφύλαττε=προσ. ἔνεστι. τοῦ ρ. διαφυλάττω. μεμάθηκα=παρακμ. τοῦ ρ. μανθάνω. προσλάμβανε=προσ. ἔνεστι. τοῦ ρ. προσλαμβάνω, ἐλάμβανον, λήφωμαι, ἔλεβον, ἔλειφα, εἰλήφην. ἀκούσαντα=μετ. ἔνεστι. τοῦ ρ. ἀκούω. μαθεῖν=ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ ρ. μανθάνω, ἐμάνθανον, μαθήσομαι, ἐμαθον, μεμάθηκα, ἐμαθήσκην. δίδόμενον=μετ. ἔνεστι. τοῦ ρ. δίδωμι, ἐδίδομην, δόσομαι—δοτήσομαι, ἐδόμην—ἐδόθην, δέδομαι, ἐδεδόμην. λαβεῖν=ἀπαρ. β' ἄορ. τοῦ ρ. λαμβάνω. κατανάλισκε=προσ. ἔνεστι. τοῦ ρ. καταναλίσκω, κατηνάλισκον, καταναλώσω, κατηνάλωσα, κατηνάλωκα. εὐρημένα=μετχ. παθ. παρακμ. τοῦ ρ.

διότι ἔτσι, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουν εὐρεθῆ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μὲ δυσκολίαν (μὲ κόπον)

θὰ συμβῆ σὲ σένα
νὰ τὰ μανθάνης εὐκόλα.
Νὰ ἔχης ὑπ' ὄψιν σου, ὅτι πολλά ἀπ' τὰ μαθήματα εἶναι προτιμότερα ἀπὸ πολλά χρήματα· διότι ἐκεῖνα μὲν γρηγορὰ χάνονται αὐτὰ δὲ μένουσιν ὅλη μασ τὴ ζωὴ· διότι ἡ σοφία μοναχὰ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀποκτηματα εἶναι ἀθάνατος.

Μὴ βαρύνεσαι νὰ βαδίσης μακρὴν ὁδὸν πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ὑπόσχονται νὰ διδάσκουν κάτι ὠφέλιμον· διότι εἶναι ἐνεργοὶ οἱ μὲν ἔμποροι· νὰ διασπέρῃς ἐν τόσον μεγάλη πελάγη διὰ νὰ κάνουν μεγαλυτέραν τὴν ὑπάρχουσαν περιουσίαν. οἱ δὲ νέοι οὐτε τὰς διὰ γῆρας ὁδοπορίας νὰ μὴν ὑπομένουν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ καταστήσουν τὴν διάνοιάν των τελειοτέραν.

εὐρίσκομαι. ἡδύσκομαι καὶ εὐρίσκομαι, εὐρεθῆσομαι, ἡδρεθῆν καὶ εὐρέθην, ἡδρημαι καὶ εὐρημαι. συμβήσεται=μελ. τοῦ ἄπρος. συμβάλει, συνέβαινε, συμβήσεται, συνέβη, συμβήσεται. σοι=δοτ. πρὸς. ἄντων. τοῦ β' προσωπ. μανθάνειν=ἄπαρ. ἔνεστ. ραδίως=ἐπιρρ. τροπ. ἡγοῦ=προσ. ἔνεστ. τοῦ ρ ἡ γέομαι-οῦμαι, ἡγοῦμαι, ἡγήσομαι, ἡγησάμην, ἡγήμαι, ἡγήμην. κρείττω ἢ κρείττονα=συγκρ. βαθ. αὐθ. γένους τοῦ ἐπιθ. ἀγαθός, κρείττων, κράτιος. ταχέως=ἐπιρρ. τροπ. ἀπολείπω=ἀπέλειπον, ἀπολείπω, ἀπέλειπον, ἀπολέλοιπα-ἀπολέλειψα, ἀπέλειπεν-ἀπέλειπεν. παραμένει=ἔνεστ. τοῦ ρ. παμμένω, ἔμενον, μένω, ἔμεινα, μεμένηκα καὶ μέμονα, ἐμεμένηκειν καὶ ἐμεμύειν. κατοικνέει=προσ. τοῦ ἔνεστ. τοῦ ρημ. κατοικνέω-ῶ κατοικνοῦν, κατοικέω, κατοικέω. πορεύεσθαι=ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρ. πορεύομαι, ἐπορευόμην, πορεύσομαι-πορευθήσομαι, ἐπορευόμην, ἐπορεύθη, πεπόρευμαι, ἐπεπορεύμην. ἐπαγγελομένου=μετ. ἔνεστ. τοῦ ρ. ἐπαγγέλλομαι, ἐπηγγέλλομαι, ἐπαγγελοῦμαι-ἐπαγγελθήσομαι, ἐπηγγελάμην-ἐπηγγέλθην, ἐπήγγελμαι, ἐπηγγέλμην. διδάσκειν=ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. διδάσκω, ἐδίδασκον, διδάξω, ἐδίδαξα, δεδίδαχα, ἐδεδίδαχεν. διαπεράν=ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρ. διαπεράω-ἐπέραον, περάσω, ἐπέρασα, πεπέρακα, ἐπεπεράκειν. τηλικαῦτο=πληθ. οὐδ. γεν. τῆς δεικτ. ἄντων. τηλικούτος-τηλικαῦτη-τηλικούτο(ν). ἔνεκα=καταχρησ. προθ. ποιῆσαι=ἄπαρ. ἄορ. α' τοῦ ρ. καθίστημι, καθίστην, καταστήσω, κατέστησα, καταστήσας ἔχω. αὐτῶν ἢ ἐαυτῶν=αὐτοπ. ἀντιουμία.

§ 18-19. Ἀναγνώρισις προτάσεων. εἰ ἢ φιλομαθῆς = ὑποθετ. (δευτερεύουσα). σοὶ πολυμαθῆς=ἀπόδοσις (κυρία) (δ' εἶδος. προσδοκώμενον). ἃ μὲν ἐπίστασαι=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα). ταῦτα ταῖς μελέταις=κυρία. ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα). προσλάβανε ταῖς ἐπιστήμασι=κυρία. ὁμοίως.. μαθεῖν=κυρία. (μὲ ρῆμα τὸ αἰσχρὸν ἐστὶ). καὶ διδόμενον.. μὴ λαβεῖν=κυρία (μὲ ρῆμα τὸ ἐνν. ἐστὶ). κατανάλισκε τὴν.. φιληκοῖαν=κυρία. τὰ μὲν γάρ.. μανθάνειν=κυρία. Ἠγοῦ τῶν ἀκουσμάτων.. κρείττω=κυρία. τὰ μὲν γάρ.. ἀπολείπει=κυρία. τὰ δὲ.. παραμένει=κυρία. σοφία.. γὰρ ἀθάνατόν (ἐστὶ)=κυρία. μὴ κατοικνέει.. ἐπαγγελομένους=κυρία. αἰσχρὸν γάρ.. ὑπάρχουσαν οὐσίαν=κυρία. τοὺς δὲ νεωτέρους.. τῶν αὐτῶν διάνοιαν=κυρία.

§ 18-19. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. εἰ ἢ φιλομαθῆς = ὑποθ. πρότ. μὲ ἀπόδοσις ἢ σοὶ πολυμαθῆς, σημ. τὸ προσδοκώμενον, δ' εἶδος. ἢς=ῥῆμα μὲ ὑποκ. τὸ ἐνν. οὐ φιλομαθῆς=κατηγορούμ. ἔσει=ῥῆμα μὲ ὑποκ. τοῦ ἐνν. πάλι οὐ. πολυμαθῆς=κατηγορ. ἃ=ἀντικ. τοῦ ἐπίστασαι, ὅπερ ῥῆμα τῆς ἀναφορ. προτάσ. ἢ ὅποια χρησιμεύει ὡς ἀντικείμενον τοῦ διαφύλαττε. ταῦτα=ἀντικ. τοῦ διαφύλαττε. ταῖς μελέταις=δοτ. ὄργάνου. ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας=ἀναφορ. πρότασις, ὅς ἀντικείμ. τοῦ προσλάβανε. ἃ=ἀντικ. τοῦ μεμάθηκας. μεμάθηκας=ῥῆμα τῆς ἀναφ. πρότ. μὲ ὑποκ. τὸ ἐνν. οὐ. προσλάβανε=ῥῆμα. ταῖς ἐπιστήμασι=δοτ. τοῦ ὄργάνου. αἰσχρὸν ἐστὶ=ἀπρόσωπος ἔκφρασις. ὁμοίως=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. ἀκουσάντα=μετ. χρόν. χρήσιμον=ἐπιθ. προσδ. λόγον=ἀντικ. μὴ μαθεῖν=ὑποκ. τῆς ἀπρος. ἔκφρασις. αἰσχρὸν ἐστὶν. διδόμενον=χρόν. μετοχ. τί=ἐπιθ. προσδ. ἀγαθὸν=ἀντικειμ. τοῦ μὴ λαβεῖν. παρὰ τῶν φιλομαθῶν=ποιητικὸν αἴτιον τοῦ διδόμενον. μὴ λαβεῖν=ὑποκ. τῆς ἀπρος. ἔκφρασις αἰσχρὸν ἐστὶ. κατατάλισκε=ῥῆμα. τὴν ἐν τῷ βίῳ=ἐπιθ. προσδ. σχολὴν=ἀντικείμ. τοῦ κατανάλισκε. εἰς τὴν φιληκοῖαν=ἐμπροθ. προσδ. τοῦ σκοποῦ. τῶν λόγων=γενικ. ἀντικειμ. εἰς τὸ φιληκοῖαν. οὕτω=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. τὰ εὐρημένα=μετοχ. ἐπιθ. τοῖς ἄλλοις=ποιητικὸν αἴτιον. χαιετῶς=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. συμβήσεται=ῥῆμα (ἀπρόσωπ.) σοι=δοτ. προσ. μανθάνειν=ὑποκ. τοῦ ἀπρος. συμβήσεται. ραδίως=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. ἡγοῦ=ῥῆμα. πολλά=ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. εἶναι. τῶν ἀκουσμάτων=γεν. διαίρετ. κρείττω κατηγοροῦμαι. εἶναι=εἶδ. ἄπαρ. ἀντικ. ἔξαρημ. ἐκ τοῦ ἡγοῦ ὡς δοξαστ. πολ-

λῶν=ἐπιθετ. προσδ. κτημάτων=β' ἄρος συγκρ. τὰ μὲν=ὕποκ. τοῦ παραμέ-
 νει, ἀτι. σύντ. πάντα=κατηγορ. προσδ. τὸν χρόνον=ἡ αἰτία, ἐνταῦθα λαμ-
 βανομένη ἐπιρρημ. σημαίνει τὴν διάρκειαν. σοφία=ὕποκ. τοῦ ἐνν. ἐστὶ μόνον
 =κατηγορ. προσδ. κτημάτων=γεν. διατρ. ἀθάνατον=κατηγορ. κατόικους=
 ἄποκ. σύ). πορεύεσθαι=τελ. ἀπαρμ. ἀντικειμ. ἐξαρτωμ. ἐκ τοῦ κατό-
 κνει. μακρὰν=ἐπιθ. προσδ. δηλῶν διεύθυνσιν διδάσκειν=ἀντικ. τοῦ ἐλαγελ-
 λομένους, τελ. ἀπαρμ. τι=σύστοιχον ἀντικ. τοῦ διδάσκειν. χρήσιμον=ἐπιθ.
 προσδ. αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ=ἀπρσο. ἐκφρσ. με ὕποκ. τὰ ἀπαρμ. διαπερᾶν=
 ὕποκ. μένειν. τοὺς μὲν ἐμπόρους=ὕποκ. τοῦ διαπερᾶν. ηὐλικεῖσθαι=ἐπιθ. προσδ.
 πειλάγῃ=ἀντικ. τοῦ διαπερᾶν. ἐνεκα τοῦ ποιῆσαι=ἐμπροσθ. προσδ. δηλῶν
 σκοπῶν. πλείων=κατηγορ. τοῦ οὐσίαν. τὴν ὑπάρχουσιν=ἐπιθετ. μετοχ. οὐσί-
 αν=ἀντικ. τοῦ ὑπάρχουσιν. τοὺς δὲ νεωτέρους=ὕποκ. τοῦ ὑπομένειν. καὶ
 κατὰ γῆν=ἐπιθ. προσδ. (ἐπειδὴ εἶναι ἐμπροσθ. τὸν ἐνυρθρον). πορείαις=ἀν-
 τικ. ὑπομένειν=ὕποκ. τῆς ἀπρσο. ἐκφρ. αἰσχρὸν ἐστὶ. ἐπὶ τῷ καιρισθῆσαι=
 ἐμπροσθ. προσδ. δηλῶν σκοπῶν. τὴν διάνοιαν=ἀντικ. τοῦ καταστήσαι. αὐτῶν
 γεν. κτη. βελτίων=κατηγορομ. τοῦ διανοίαν.

§ 18—19. Πραγματικά. φιλομαθῆς—πολυμαθῆς ὁ Ἰσοκράτης πολὺ
 ὀρθῶς ἐξαρτᾷ τὴν πολυμαθειαν ἐκ τῆς φιλομαθείας. Ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος
 ἀγαπᾷ τὴν μάθησιν καὶ φροντίζει διαρκῶς καὶ κλουτίζει τὰς γνώσεις του,
 εἶναι ἐπιμέλειον νὰ καταστῇ πολυμαθῆς. διαφύλαττε τὰς μελέταις αἱ διάφο-
 ραι γνώσεις τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἀποθησαυρίζει κατὰ τὸν βίον οὐτοῦ διὰ
 τῆς μελέτης ἢ τῆς ἀκροάσεως κλπ. εἶναι φυσικόν νὰ μὴ παραμένουν ἐπ' ἄ-
 πειρον ἐν τῇ συνείδησει ἡμῶν. Διὰ τὸ μὴ λησμονοῦνται λοιπὸν ὀφειλομένον νὰ
 ἐμπεδώνωμεν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως καὶ τῆς μελέτης τὰ μεμαθημένα ὥστε νὰ
 τὰ ἔχωμεν παντοτελῶν κτήματός μας καὶ πρόχειρα εἰς πάσαν ζήτησιν. προσλάβ-
 βατε ταῖς ἐπιστήμας ἢ πρόσληψις διαφόρων ἀγνώσεων γνώσεων δὲν εἶναι
 δυνατόν νὰ γίνῃ δι' ἄλλης ἀναγνώσεως καὶ ἐπιτολαιίας μελέτης, ἀλλ' ἀπαι-
 τεῖται ἐπίμονος προσπάθεια καὶ συνεχῆς ἐντατικὴ ἐργασία ἢ ὁποία ἐξετάζει
 τὰ πάντα λεπτομερῶς ἀνακαλύπτουσα τὰ αἰτία καὶ τὰς σχέσεις τὰς ὑφιστα-
 μένας. Ἡ τοιαύτη γνώσις εἶναι ἡ πραγματικὴ, ἥτις ἀποκρίνεται μόνον διὰ τῆς
 ἐπιστημονικῆς μελέτης. κατανόησε. φιλομαθῶν ὁ Ἰσοκράτης ἐννοεῖ ἐνταῦ-
 θα, οἱ καὶ τὰς διαφορὰς ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν εὐκαιρίας πρὸς ἀνάπαυσιν δὲν θὰ
 πρέπη νὰ τὰς καταναλίσκωμεν ἀσκόπως εἰς ἀναξίως λόγου ἀπασχολήσεις,
 ἀλλὰ καὶ τὸν χρόνον αὐτῶν τῆς σχολῆς. σκόπιμον εἶναι νὰ τὸν διαθέτωμεν
 ἀκούοντες λόγους ὠφελίμους, σοφῆς ἢ πλήρης γνώσεως τῶν πραγμάτων, ἢ
 ὁποία δίδει τὴν ἀληθῆ καὶ ἀνωτέραν μόρφωσιν καὶ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον
 τέλειον καὶ πνευματικόν ὄν.

§ 18—19. Αἰσθητικά. φιλομαθῆς—πολυμαθῆς ὁμοιοτέλειον, ὅπως καὶ
 τὸ μελέταις—ἐπιστήμας. ἃ μὲν ἐπίστασαι. (6) διαφύλαττε τὰς μελέταις
 (9) ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας (7) προσλάβετε ταῖς ἐπιστήμας (9). Τὸ ρητορικόν
 τοῦτο σχῆμα καλεῖται πάρισον, διότι καὶ τὰ δύο κόλα τῆς περιόου ἀποτε-
 λοῦνται σχεδὸν ἀπὸ ἴσον ἀριθμῶν συλλαβῶν καὶ εἶναι ἐπίσης ὁμοιοτέλειον.
 Δι' αὐτοῦ ἐπιδίδωκεται ἡ κομψότης καὶ ἡ ἁρμονία τοῦ λόγου ὅπως πλειστακίς
 πορευτήρησαμεν ἀνωτέρω εἰς τὸν παρόντα λόγον πολλὰ—πολλῶν παρῆχη-
 σεις ἢ παρονομασία. Καὶ τοῦτο εἶναι σχῆμα λόγου κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ ρή-
 τωρ διὰ τῆς χρησιμοποίησεως λέξεων αἱ ὁποῖαι ἠχοῦν, ὁμοίως ἐπιτυγχάνει τὴν
 μουσικότητα. Τὴν παρήχησιν ἐπιδιδώκουσιν καὶ αἱ ποιηταὶ μὲ ἰδιαίτην φρον-
 τίδα διὰ τὰ καταστήσουσιν τὸν στίχον τῶν ἁρμονικῶν καὶ νὰ δημιουργήσουσιν τὸ
 εὐάρεστον συναίσθημα τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐπαναλήψιν ὁμοίως
 ἠχοῦντων φθόγγων ἢ συλλαβῶν. (πρβ. ἄχ! ἄχαρῆ μου καρδιά, ἄχοροι μου
 εἶχοι).

§ 18—19. **Νόημα.** Ὁ Ἰσοκράτης συμβουλεύει τὸν Δημόνικον ὅτι πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὴν μόρφωσιν ἢ ὁποία ἀποκτᾶται διὰ τῆς μελέτης καὶ συστηματικῆς ἐργασίας καὶ ὅτι χάριν τῆς μαθήσεως δὲν πρέπει νὰ ἀφήνῃ οἰανδήποτε εὐκαιρίαν κατὰλληλον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ διαθεσίμου χρόνου εἰς ἀκροάσεις ὠφελίμους, ὅπως εἶναι αἱ διάφοροι διαλέξεις, παρέχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύσσουν πνευματικῶς τὸν ἄνθρωπον χωρὶς νὰ ὑποβάλλεται εἰς μεγάλους κόπους καὶ νὰ μανθάνῃ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι κατόπιν ἐντατικῆς μελέτης καὶ πολλῶν προσπαθειῶν ἀπέκτησαν. Ἐν συνεχείᾳ θεωρεῖ ὅτι πλείοσται διδασκαλίαι εἶναι πολὺ προτιμότεραι ἀπὸ πολλὰ κτήματα, διότι τὰ μὲν πρῶτα εἶναι ἀθάνατα, διότι δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν φθοράν, τὰ δὲ δεύτερα μᾶς ἀφίνουν ταχέως ὡς φθαρτά, μόνη δὲ ἡ σοφία εἶναι ἀθάνατος. Ἀποῦ λοιπόν, ἡ μόρφωσις εἶναι σπουδαῖον ἀπόκτημα διὰ τὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἐντροπὴ νὰ μὴ φροντίζωμεν δι' αὐτὴν καὶ νὰ μὴν ὑποβαλόμεθα εἰς κόπους πρὸς κατάκτησιν τῆς, ἐφ' ὅσον τοῦτο γίνεται διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ὅπως συμβαίνει μετὰ τοὺς ἐμπόρους· οἱ ὅποιοι διασχίζουν τὰς θάλασσας διὰ νὰ αὐξήσουν τὴν περιουσίαν των.

§ 18—19. **Περίληψις.** Ἡ φιλομάθεια ἔχει ὡς φυσικὴν συνέπειαν τὴν πολυμάθειαν. Ἡ παρακολούθησις ὠφελίμων διδασκαλιῶν μορφώνει ἀκόπως. Ἐκ τῶν ἀποκτημάτων τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἄριστον εἶναι ἡ μόρφωσις. Καθηκὼν παντός ἀνθρώπου εἶναι νὰ ὑποβάλλεται εἰς κόπους διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς σοφίας ἐφ' ὅσον οἱ ἔμποροι διασχίζουν πελάγη ὁλόκληρα πρὸς αὐξήσιν τῆς περιουσίας των.

§ 18—19. **Ἐπιγραφή.** Ἡ σπουδαιότης τῆς μορφώσεως καὶ συμβουλαὶ πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῆς.

§ 20, 21. Τῷ μὲν τρόπῳ γίγνου φιλοπροσηγορος, τῷ δὲ λόγῳ εὐπροσηγορος. ἔστι δὲ φιλοπροσηγορίας μὲν

τὸ προσφωνεῖν τοὺς ἀπαντῶντας, εὐπροσηγορίας δὲ τὸ ἐντυγχάνειν τοῖς λόγοις αὐτοῖς οἰκείως.

Ἡδέως μὲν ἔχε πρὸς ἀπαντας, χρῶ δὲ ταῖς βελτίστοις· οὕτω γὰρ τοῖς μὲν οὐκ ἔσει ἀπεχθής, τοῖς δὲ φίλος γενήσει.

Τὰς ἐντεύξεις μὴ ποιῶ πυκνάς τοῖς αὐτοῖς, μηδὲ μακράς περὶ τῶν αὐτῶν·

πλησμονὴ γὰρ ἀπάντων. Γύμναζε σεαυτὸν πόνοις ἀκουσίους, ὅπως ἂν δύνῃ ὑπομένειν καὶ τοὺς ἀκουσίους. Ἐφ' ὧν αἰσχρὸν (ἔστι)

Κατὰ μὲν τὴν συμπεριφορὰν
νὰ εἶσαι εὐγενής,
κατὰ δὲ τὰς συζητήσεις καταδεκτικὸς
εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸν τῆς εὐγενείας μὲν
τὸ νὰ χαιρετᾷ κανεὶς ὄσους συναντᾷ,
τῆς καταδεκτικότητος δὲ
τὸ νὰ συνομιλῇ μαζὶ τῶν
μὲ οἰκειότητα.
Νὰ τὰ ἔχῃς καλὰ μὲν μὲ ὄλους,
νὰ συναναστρέφῃσαι δὲ τοὺς ἀρίστους·
διότι ἔτσι εἰς τοὺς μὲν (τοὺς ὄλους)
δὲν θὰ εἶσαι μισητός,
εἰς τοὺς δὲ (ἀρίστους) θὰ γίνῃς ἀγαπητός.
Νὰ μὴ ἐπισκέπτεσαι συχνὰ
τοὺς ἰδίους (ἀνθρώπους),
οὔτε νὰ συζητῆς ἐπὶ πολὺ διὰ νὰ ἴδια πράγματα·
διότι εἰς ὅλα ὑπάρχει κόρος.
Νὰ γυμνάξῃς τὸν ἑαυτὸν σου
εἰς θεληματικούς κόπους,
διὰ νὰ δύνασαι νὰ ὑποφέρῃς
καὶ τοὺς ἀκουσίους.
Ἀπὸ ὅσα εἶναι ἐντροπὴ

κρατεῖσθαι τὴν ψυχὴν,
τούτων πάντων ἄσκει ἐγκράτειαν,
κέρδους, ὀργῆς, ἡδονῆς, λύπης.

*Ἔσει δὲ τοιοῦτος,
ἐάν νομίζῃς εἶναι μὲν κέρδη
δι' ὧν εὐδοκίμησεις,

ἀλλὰ μὴ δι' ὧν εὐπορήσεις,

τῇ δὲ ὀργῇ
παραπλοσίως ἔχῃς
πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας,

ὡσπερ ἂν ἀξιώσεις ἔχειν

καὶ τοὺς ἄλλους πρὸς ἑαυτὸν
ἁμαρτάνοντα,
ἐν δὲ τοῖς τερπνοῖς,
ἐάν ὑπολάβῃς
αἰσχροὺς (εἶναι)
ἄρχειν μὲν τῶν οἰκετῶν,
δουλεύειν δὲ ταῖς ἡδοναῖς,
ἐν δὲ τοῖς πονηροῖς,
ἐάν ἐπιβλέπῃς
τὰς ἀτυχίας τῶν ἄλλων
καὶ ὑπομνήσκῃς σεαυτὸν
ὡς ἄνθρωπος ὧν.

νὰ κυριεύεται ἡ ψυχὴ,
εἰς αὐτὰ ὅλα νὰ ἄσκησ ἔγκράτειαν,
δηλ. εἰς τὸ κέρδος, τὴν ὀργὴν, τὴν
ἡδονήν, τὴν λύπην.
Θὰ γίνῃς δὲ τέτοιος,
ἐάν νομίζῃς ὅτι εἶναι μὲν κέρδος
ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀποκτή-
σῃς καλὴν φήμην
καὶ ὄχι ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων θὰ
πλουτίσῃς,
εἰς δὲ τὴν ὀργὴν,
ἂν φέρεσαι ὁμοίως
πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὑποπίπτουν
εἰς σφάλματα,
ὅπως ἀκριβῶς θὰ εἶχες τὴν ἀξίωσιν
νὰ φέρονται
καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τὸν ἑαυτὸν σου.
ἂν ἔσφαλῃς,
εἰς δὲ τὰς διασκεδάσεις,
ἐάν ἔχῃς τὴν γνώμην
ὅτι εἶναι ἐντροπὴ
νὰ εἶσαι κύριος μὲν τῶν ὑπερετῶν,
νὰ εἶσαι δὲ δούλος τῶν ἀπολαύσεων,
εἰς δὲ τὰς λύπας,
ἐάν παρατηρῇς
τὰ ἀτυχήματα τῶν ἄλλων
καὶ ὑπενθυμίζῃς εἰς τὸν ἑαυτὸν σου
ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος.

§ 20, 21. Ἑρμηνευτικά. *τρόπος*=συμπεριφορὰ, (χαρακτήρ). *φιλοπρο-
σῆγορος*=εὐγενής. *εὐπροσῆγορος*=καταδεκτικὸς. *προσφωνῶ τινα*=χαιρετῶ
κάποιον. *ἐντυγχάνω τινὶ τοῖς λόγοις*=συνομιλῶ μὲ κάποιον. *ἡδέως ἔχω πρὸς
τινα*=εἶμαι εὖνους, τὰ ἔχω καλὰ μὲ κάποιον. *χωρῶμα τινὶ*=συναναστρέφο-
μαι μὲ κάποιον. *ἀπεχθῆς*=μισητός. *ἐνευξίς*=συνέντευξις, συνομιλία, ἐπί-
σκεψις. *πλησμονή*=χορτασιά, κόρος, πλήρωσις. *κρατοῦμαι ὑπὸ τινος*=ἄρ-
χομαι, κυριεύομαι ἀπὸ κάποιου. *εὐπορῶ*=γίνομαι εὐπορος, πλουτίζω. *παρα-
πλοσίως ἔχω πρὸς τινα ὡσπερ*=διατίθεμαι, φέρομαι σὲ κάποιον ὁμοίως,
ὅπως. τὰ *τερπνά*=αἱ διασκεδάσεις, αἱ ἀπολαύσεις (οὐσιαστικῶς). *ὑπολαμ-
βάνω*=νομίζω. τὰ *πονηρά*=αἱ λύπαι, αἱ δυστυχίαι (οὐσιαστικῶς ὅπως καὶ
τὸ ἀνωτέρω). *ἐπιβλέπω τι*=παρατηρῶ κάτι.

§ 20, 21. Γραμματικά. *γίγνομαι*=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *γίγνομαι, ἐγινό-
μην, γενήσομαι, ἐγενόμην, γεγένημαι, ἐγεγενήμην. ἔστι=γ'* ἐν. ἔνεσ. τοῦ
ρημ. εἰμί. Ὁ τόνος ἀνεβιβάσθη ἐπειδὴ εὐρίσκεται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως:
(ἔστι θεός). *προσφωνεῖν*=ἀπαρμ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *προσφωνῶ ὦ* (ὁμιλίον).
ἀπαντῶντας=με γ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *ἀπαντῶ ὦ, ἀπήντων, ἀπ. τήσομαι,
ἀπήντησα, ἀπήντηκα. ἐντυγχάνειν*=ἀπαρμ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *ἐντυγχάνω, ἐνετύγ-
χαινον, ἐνετύχουμι, ἐνετύχον, ἐνετύχηκα, ἐνετετυχήκειν. οἰκείως*=τροπ.
επιρρ. καθὼς καὶ τὸ ἡδέως. *ἔχω*=προσ. τοῦ ἔνεσ. τοῦ ρημ. *ἔχω, εἶχον, ἔξω
καὶ σχῶ, ἔσχον, ἔσχηκα, ἔσχηκειν. χωρῶ*=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *χωρῶμαι,
ἐχωρῶμην, χηρήσομαι, ἐχωρῶμαι, ἐχερῶμαι, ἐνεχωρήμην, (χωρῶ-κηρήσθη
—κηρήσθη—κηρήσθησαν). βελτίστοις*=ὑπερ. βαθμ. τοῦ εἰπιθ. *ἀγα-
θός, (ἀμείνων, βελτίων, ἄριστος, βελτίστος κλπ.) οὕτω*=επιρρ. τροπ. *ἔσει*=
μελλ. τοῦ ρημ. καὶ. *ἀπεχθῆς*=ἐπιθ. γ' κλίση. (ὁ ἢ ἀπεχθῆς—το ἀπεχθῆς).

γενήσει=μελλ. τοῦ ρημ. γίγνομαι. ποιῶ=προσθ. ἔνεσ. τοῦ ποιῶ. γύμναζε=προσθ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. γυμνάζω. σεαυτὸν=αὐτοπ. ἄντων. β'. προσωπ. δύνη=ὑποτ. τοῦ ἔνεσ. τοῦ ρημ. δύναμαι, ἡ(ἐ)δυναμην, δυνήσομαι, ἡ(ἐ)δυνήθην, δεδύναμαι, ἐδεδυνάμην. (Σχηματισμὸν ἐγκλίσεων ἰδέ: Λεξικὸν ἀνωμάλων ρημάτων 'Ι. Ρώσση). ὑπομένειν=ἀπαρμ. ἔνεσθ. τοῦ ρημ. ὑπομένω. κρατεῖσθαι ἀπαρμ. παθ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. κρατέομαι-οῦμαι (ὀμαλόν). ἄσκει=προσθ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἀσκέω-ᾶ (ἀσκει-εἶτω-εἶτε-οὔντων). ἔσει=μελλ. τοῦ ρ. εἰμί. νομίζης=ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ ρ. νομίζω. εὐδοκιμήσεις=ὄρισ. μελλ. τοῦ ρ. εὐδοκιμέω-ᾶ. εὐπορήσεις=ὄρισ. μελλ. τοῦ ρ. εὐπορέω-ᾶ, ἠπόρουσιν, εὐπορήσω, ἠπόρησα, ἠπόρηκα. ἔχης=ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἔχω. ἀμαρτάνοντας=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἀμαρτάνω, ἡμαρτάνω, ἡμαρτήσομαι, ἡμαρτον, ἡμαρτήκα, ἡμαρτάκειν. ὥσπερ=ἀναφ. ἐπιρρ. ἄν=δυνητ. μόριον. ἀξιώσεως=εὐκτ. ὄρο. α' (αἰολ. τύπος) τοῦ ρ. ἀξιώω, ἡξίουν, ἀξιώσω, ἡξίωσα, ἡξίωκα, ἡξιώκειν. ἔχειν=ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἔχω. ὑπολάβης=ὑποτ. ὄρο. β' τοῦ ρ. ὑπολαμβάνω. ἄρχειν=ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἄρχω, ἡρχον, ἄρξω, ἡρξα, ἡρχα, ἡρχειν. δουλεύειν=ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. δουλεύω. ἐπιβλέπης=ὑποτ. τοῦ ἔνεσ. τοῦ ρ. ἐπιβλέπω, ἐβλεπον, βλέψομαι, ἐόρακα, (καὶ μετγν. βέβλεψα), ἐώρακειν, (ἐβεβλέφειν). ὑπομιμνήσῃς=ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ὑπομιμνήσκω, ὑπεμιμνήσκον, ὑπομνήσω, ὑπέμνησα. ὦν=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρ. εἰμί.

§ 20, 21. Ἄναγνώρισις προτάσεων. τῷ μὲν τρόπῳ... φιλοπροσῆγορος=κυρία. τῷ δὲ λόγῳ... εὐπροσῆγορος=κυρία. ἔστι δέ... ἀπαντιῶντας=κυρία. εὐπροσηγορίας δέ... ἐντυγχάνειν=κυρία, (μὲ ρήμα τὸ ἐνν. ἐστί). ἡδέως μὲν... πρὸς ἅπαντας=κυρία. χροῦ δὲ τοῖς βελτίστοις=κυρία. οὕτω γὰρ... ἀπεχθής=κυρία. τοῖς... γενήσει=κυρία. τὰς ἀντεῦξεις... τοῖς αὐτοῖς=κυρία. μεδέ... περὶ τῶν αὐτῶν=κυρία, μὲ ρ. τὸ ἐνν. ποιῶ. πλησμονὴ γὰρ ἀπάντων=κυρία, μὲρ. τὸ ἐνν. τὸ ἐστί. γύμναζε... ἐκουσίσις=κυρία. (ὅπως ἂν δύνη... ὑπομένειν=τελική. Ὑφ' ὧν... αἰσχρόν (ἐστί)=ἀναφορική (δυσπερ.). τούτων ἐγκράτειαν ἄσκει. λύτης=κυρία. ἔσει δὲ τοιοῦτος=ἀπόδοσις. ἐάν... νομίζης=ὑποθετική (δ' εἶδος). ἀλλὰ μή... εὐπορήσεις=ἀναφορική. τῇ δὲ ὀργῇ... (ἔσει τοιοῦτος)=ἀπόδοσις. ἂν παραπλησίως... ἀμαρτάνοντας=ὑποθετική. ὥσπερ... ἀξιώσεως=ἀναφορική ἐν δὲ τοῖς τερπνοῖς (ἐγκρατὴς ἔσει) ἐνν.=ἀπόδοσις. ἐάν αἰσχρόν... δουλεύειν=ὑποθετική (δ' εἶδος). ἐν δὲ τοῖς πονηροῖς... (ἔσει ἐγκρατὴς)=ἀπόδοσις. ἐάν τὰς τῶν... ἐπιβλέπης=ὑποθετική (δ' εἶδος). καὶ σεαυτὸν... ὑπομιμνήσῃς=ὑποθετική (δ' εἶδος).

§ 20, 21. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. τῷ μὲν τρόπῳ=οοτ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. γίγνου=ρήμα. φιλοπροσῆγορος=κατηγορ. τοῦ ἐνν. ὑποκ. τοῦ ρημ. οὐ τῷ λόγῳ=δοτικὴ τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. εὐπροσῆγορος=κατηγ. τοῦ οὐ. ἔστι=ρήμα (μὲ ὑτοκμ. τὰ ἐναρθρα ἀπαρμ. τὸ προσφωνεῖν-τὸ εὐτυγχάνειν). φιλοπροσηγορίας=γεν. κατηγ. (κητικὴ). τοὺς ἀπαντιῶντας=ἀντικ. τοῦ προσφωνεῖν. ἐπιθετ. μετγ. εὐπροσηγορίας=γεν. κατηγορ. (κητικὴ). τοῖς λόγοις=ἀντικ. τοῦ ἐντυγχάνειν ὅπως καὶ τὸ αὐτοῖς. οἰκείως=ἐπιρρ. προσθ. τοῦ τρόπου ἡδέως=ἐπιρρ. τροπ. προσθ. ἔχε=ρήμα. πρὸς ἅπαντας=ἐπιρρ. προσθ. δηλῶν τὴν διεύθυνσιν πρὸς τι. χροῦ=ρήμα. τοῖς βελτίστοις=ἀντικ. τοῦ χροῦ. οὕτω=ἐπιρρ. τροπ. προσθ. τοῖς μὲν-τοῖς δέ=τὸ ἄρθρον ἐπέχον θέσιν ἀντωνυμιῶν, αἰ δοτ. τὰ ἐληφθοῦν ὡς ποιητ. αἰτιῶν. ἔσει=ρήμα. ἀπεχθής=κατηγορ. φίλος=κατηγορημ. γενήσει=ρήμα. τὰς ἀντεῦξεις=ἀντικ. τοῦ ποιῶ. πικρὰς=κατηγ. τοῖς αὐτοῖς=δοτ. ἀντικαταμ. μικρὰς=κατηγορ. περὶ τῶν αὐτῶν=ἐπιρρ. προσθ. δηλῶν ἀναφορᾶν. πλησμονή=ἰσοκ. τοῦ ἐνν. ὅμο. ἐστί. ἀπάντων=γεν. ὑτοκμ. τοῦ πλησμονῆ. γύμναζε=ρήμα ἰσοκ. ἀντ. σεαυτὸν=ἀντικ. πόνοισις=δοτικ. τοῦ ἔργατος. ἐκουσίσις=ἰσοκ. τοῦ ἐνν. ὅμο. ἔστι. ἀπὸ τῆς τελικῆς τῆς. (ἡ ἐκτελεσθεῖσα δύναμις). ἀμαρτάνοντας=ἀντικ. τοῦ ἔχω. ἐπιβλέπης=ἀντικ. τοῖς ἀκούστοις=ἀντικ. τοῦ εἰμί.

ποιητ. αἰτιον. αἰσχρόν (ἐστὶ)=ἀπρόσωπ. ἔκφρασις (ἀναφ. πρότ.). κρατεῖσθαι = ὑποκ. τῆς ἀπρόσωπ. ἔκφράσεως. τὴν ψυχὴν=ὑποκ. τοῦ ἀπαρμ. τούτων=γεν. ἀντικ. πάντων=κατηγ. προσδ. ἄσκει=ῥήμα. ἐγκράτειαν=ἀντικειμ. τοῦ ἄσκει. κέρδους, δργῆς, ἡδονῆς, λύπης=ἐπεξηγήσεις εἰς τὸ τούτων πάντων (ἀδύνητον). ἔσει=ῥημ. ἀπόδοσις. τοιοῦτος=κατηγοροῦμ. ἐὰν νομίζης=ὑποθ. πρότ. (δ' εἶδος ὑποθ. λόγου σημ. τὸ προδοκώμενον). εἶναι=εἰδ. ἀπαρμ., ἀντικ. ἔξαρτώμ. ἐκ τοῦ νομίζης ὡς δοξαστικοῦ. κέρδῃ=κατηγορ. δι' ὧν=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ μέσον. εὐδοκίμησεις=ῥήμα τῆς ἀναφορ. προτάσ. μὴ δι' ὧν=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ μέσον, ἢ τὸ ὄργανον. εὐπορίσεις=ῥ. τῆς ἀναφ. προτάσ. τῇ δὲ δργῇ=δοτ. τοῦ κατὰ τι. ἔχης=ῥημ. ὑποθ. προτ. διότι θὰ ἐννοησώμεν τὸ ἄν μὲ ἀπόδοσιν τὸ ἐγκρατῆς ἔσει. πρὸς τοὺς ἀμαρτάνοντας=ἔμπροθ. προσδ. δηλῶν διεύθυνσιν. ἂν ἀξιώσεως=ῥήμα ἀναφ. προτ. (δυνητ. εὐτικ.). ἔχειν=τελ. ἀπαρμ. ἀντικ. ἔξαρτώμενον ἐκ τοῦ ἀξιώσεως. τοὺς ἄλλους=ὑποκ. τοῦ ἀπαρμ. πρὸς ἑαυτὸν=ἔμπροθ. προσ. δηλῶν διεύθυνσιν. ἀμαρτάνοντα=ὑποθετ. μετοχή. ἐν δὲ τοῖς τερπνοῖς=ἔμπροθ. προσδ. δηλῶν ἀναφοράν. ἐὰν ὑπολάβῃς=ὑποθετ. προτ. αἰσχρόν (ἐστὶ)=ἀπρόσωπ. ἔκφρασις μὲ ὑποκείμεν. τὰ ἀπαρμ. ἄρχειν, δουλεύειν. τῶν οἰκειῶν=ἀντικ. τοῦ ἄρχειν. ταῖς ἡδοναῖς=ἀντικ. τοῦ δουλεύειν. ἐν δὲ τοῖς πονηροῖς=ἔμπρ. προσδ. σναφορᾶς (θὰ ἐνν. ἔσει ἐγκρατῆς). ἐὰν ἐπιβλέψῃς=ῥημ. ὑποθετ. προτ. τὰς ἀτυχίας=ἀντικ. τῶν ἄλλων=γεν. κτητ. καὶ (ἐάν) ὑπομνησῆς=ῥημ. ὑποθ. προτ. σεαυτὸν=ἀντικ. ἄνθρωπος=κατηγ. τοῦ ἐνν. οὐ (ὡς ἄνθρωπος ὢν, ἀντί: ὡς ἄνθρωπον ὄντα ἢ ὡς ἄνθρωπος εἶ, ὁπότε ἔχομεν εἰδικ. πρότ.). ὢν=κατηγορ. μετοχή.

§ 20, 21. Πραγματικά. τῷ μὲν τρόπῳ... φιλοπροσήγορος' εἰς τὴν καθόλου συμπεριφορὰν ἢ ὅποια ἀναφέρεται εἰς τὸν χαρακτηριστικὸν παντὸς ἀνθρώπου. τῷ δὲ λόγῳ εὐπροσήγορος' εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπως εἶναι αἱ συζητήσεις. τὸ προσφωνεῖν — τὸ ἐντυγχάνειν ὁ χαριετισμὸς βεβαίως εἶναι δείγμα εὐγενούς ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται οὗτος πολλάκις, δὲν χαρακτηρίζει τὸν εὐγενῆ, ἂν δὲν συνοδεύεται καὶ μετὰ τῆς δεούσης καταδεκτικότητος, ἢ ὅποια εἶναι γνώρισμα ἀπλότητος, πράγμα τὸ ὁποῖον φανερώνει πηγαίαν εὐγένειαν καὶ φύσει ἀνώτερον καὶ λεπτὸν χαρακτήρα. χρῶ τοῖς βελτίστοις' βεβαίως, ἢ εὐγένεια ἀπαιτεῖ τὴν συνναστροφὴν μας μὲ ὄλους διὰ νὰ μὴ προκαλεῖται ἢ ἀντιπάθεια λόγῳ τῆς ἀδιαφορίας μας ἢ ὅποια δεικνύει χαρακτηριστῶν ὑπερβίβανον καὶ ἀκατάδεκτον. Δὲν πρέπει ὅμως ἡ συνναστροφὴ μας αὐτὴ νὰ ὑπερβαίῃ τὰ ὄρια, διότι ἡ συχνὴ καὶ ὑπὲρ τὸ δέον ἐπικοινωνία μὲ ἀνθρώπους κατωτέρους εἰς τὸν χαρακτήρα, εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργήσῃ ζητήματα τὰ ὅποια φέρουν ἐντελῶς διάφορα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἐκείνα τὰ ὅποια ἐπιδιώκομεν διὰ τῆς ἀπλότητός μας καὶ καταδεκτικότητος. Πρέπει λοιπὸν νὰ εἴμεθα προσεκτικοὶ καὶ νὰ συνναστρεφώμεθα ἐκείνους οἱ ὅποιοι εἶναι ἄριστοι κατὰ τὸν χαρακτήρα, διότι ἐκ τῶν σχέσεών μας πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν κέρδος τὴν ἐκ μέρους αὐτῶν ἀγάπην, πράγμα λιαν σημαντικόν, χωρὶς ἀφ' ἑτέρου νὰ προκαλοῦμεν καὶ τὴν ἀντιπάθειαν τῶν πολλῶν. ἀξιώσεως ἔχειν' ἢ συμπεριφορὰ μας πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ὑποπίπτουν εἰς σφάλματα πρέπει νὰ εἶναι ἐπεικῆς, ὅπως δηλ. θὰ ἀπαιτούσαμεν διὰ τὸν ἑαυτὸν μας νὰ συμπεριφερθοῦν οἱ ἄλλοι, διότι κανεὶς βεβαίως δὲν θὰ ἤθελε νὰ δεχθῆι τὴν ὑπόδειξιν τῶν σφαλμάτων του μὲ τὸν τρόπον βράναυσον καὶ τραχύν. Νὰ ἔχωμεν δηλ. ὡς μέτρον πάντοτε τὸν ἑαυτὸν μας. ὡς ἄνθρωπος ὢν' ἢ συνεχῆς ὑπόμνησις εἰς τὸν ἑαυτὸν μας ὅτι εἶναι ἄνθρωπος, θνητὸς δηλαδή, θὰ μᾶς ἀναγκάξῃ πάντοτε νὰ λαμβάνωμεν τὴν προσήκουσαν θέσιν ἐναντι τῶν ἀτυχημάτων συγκρίνοντες ταῦτα πρὸς τὰ ἀτυχήματα τῶν ἄλλων, ὡς ἄνθρωποι ὑποκείμενοι εἰς ταῦτα.

§ 20, 21. Αισθητικά. φιλοπροσήγορος—εὐπροσήγορος· ἐκτὸς τῆς παρατηρουμένης ἐν ταῦθα παρηχίσεως καὶ τοῦ ὁμοιοτελεύτου, χαρακτηριστικῆ εἶναι καὶ ἡ λεπτοτάτη διαφορὰ τῶν συνωνύμων, ὅπως καὶ τοῦ ἀφηρημένου φιλοπροσηγορία—ἀπροσηγορία, τὴν ὁποίαν ὁ Ἴσοκράτης διακρίνει καὶ πλουσίως χρησιμοποιεῖ εἰς τοὺς λόγους του, τόσον ὅσον οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέρωμεν. ἔσει—γενήσει· ὁμοιοτελεύτων καὶ παρηχίσεις ὅπως καὶ τὸ εὐδοκίμησεις—εὐπορήσεις· κέρδους, δαγῆς, ἡδονῆς, λύπης· ἀσύνδετον. Χαρακτηριστικά εἶναι ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ θαναμάσιαι ὑποδείξεις καλῆς συμπαριφορᾶς.

§ 20, 21. Νόημα. Ὁ ρήτωρ συνεχίζων τὰς συμβουλὰς του πρὸς τὸν Δημόνικον, καθιστᾷ αὐτὸν προσεκτικὸν εἰς τὰς σχέσεις του πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τοῦ συνιστᾷ νὰ εἶναι φιλοπροσήγορος καὶ εὐπροσήγορος, νὰ εἶναι ἀγαπητὸς ἀπὸ ὅλους καὶ νὰ συναναστρέφεται τοὺς ἀρίστους. Εἰς τὰς ἐπισκέψεις του νὰ εἶναι προσεκτικὸς καὶ νὰ μὴ ἐπισκέπτεται τοὺς ἴδιους ἀνθρώπους συχνὰ οὔτε πάλι νὰ ὁμιλῇ διὰ τὰ ἴδια πράγματα. Ἐπίδους ἀνθρώπους συχνὰ οὔτε πάλι νὰ ὁμιλῇ διὰ τὰ ἴδια πράγματα. Ἐπίδους συνιστᾷ τὴν ἀσκησιν εἰς τοὺς κόπους καὶ ἐγκράτειαν ἀπὸ τὸ κέρδος, τὴν ὀργὴν, τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν λύπην, ὑπομνηστικῶν πάντοτε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

§ 20, 21. Περίληψις. Σύστασις ὅπως ἐμφανίζεται εὐγενῆς καὶ εὐπροσηγορος καὶ ἐκλεκτικὸς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν συντρόφων του. Ἀνάγκη ὅπως ὑποβάλλεται εἰς κόπους καὶ κυριαρχίᾳ τῶν ἐπιθυμιῶν του. Πῶς πρέπει νὰ συμπεριφερωμεθα πρὸς τοὺς ἄλλους.

§ 20, 21. Νόημα. Ὁ Ἴσοκράτης συνιστᾷ εἰς τὸν Δημόνικον νὰ εἶναι εὐγενῆς πρὸς τοὺς ἄλλους, μετριοπαθῆς πρὸς τοὺς ἀμαρτάνοντας καὶ κύριος τῶν ἐπιθυμιῶν του.

§ 22, 23. Μᾶλλον τῆρει τὰς τῶν λόγων παρακαταθήκας

ἢ τὰς τῶν χρημάτων· δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας φαίνεσθαι παρεχομένους τρόπον πιστότερον ὄρκου.

Ἐγὼ προσηκείν· ἀπιστεῖν τοῖς πονηροῖς,

ὥσπερ πιστεῦειν τοῖς χρηστοῖς.

Περὶ τῶν ἀπορρήτων μηδενὶ λέγε, πλὴν ἓάν ὁμοίως συμφέρῃ σιωπᾶσθαι τὰς πράξεις σοὶ τε τῶ λέγοντι κάκεινοῖς τοῖς ἀκούουσιν.

Ὁρκὸν ἐπακτὸν προσδέχου διὰ δ' ὅ προφάσεις,

Περισσότερον νὰ φυλάττῃς τὰ μυστικά τὰ ὁποῖα σοὺ ἐμπιστεύθησαν

παρὰ τὰ χρήματα· διότι πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ φαίνωνται ὅτι ἔχουν χαρακτήρα περισσότερο ἀξιοπίστον ἀπὸ τὸν ὄρκον.

Νὰ νομίζῃς ὅτι πρέπει νὰ μὴ δίδῃς ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς κακοὺς, ὅπως (πρέπει) νὰ δίδῃς εἰς τοὺς καλοὺς.

Περὶ τῶν μυστικῶν σου σὲ κανένα νὰ μὴ λέγῃς, ἐκτὸς ἂν ἐξ ἴσου εἶναι συμφέρον νὰ σιωπῶνται αἱ πράξεις καὶ ἀπὸ σένα ὁ ὁποῖος τὰς λέγεις καὶ ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τὰς ἀκούουσιν.

Ὁρκὸν ἐπιβαλλόμενον νὰ δέξῃσαι εἰς δύο περιπτώσεις,

ἢ ἀπολῶν σεαυτὸν
 ἀιοχρᾶς αἰτίας,
 ἢ διασφῶν φίλους
 ἐκ μεγάλων κινδύνων,
 Ἕνεκα δὲ χρημάτων
 μηδένα θεῶν ὁμόσης,

μηδ' ἂν μέλλῃς
 εὖορκεῖν·
 δόξεις γὰρ
 τοῖς μὲν ἔπιορκεῖν,
 τοῖς δὲ ἔχειν φιλοχρημάτων.

§ 22, 23. Ἑρμηνευτικά. *τηρῶ* τι=φυλλάτω κάτι. *παρακαταθήκη=κ*
ατακαταθήκη λόγων=ἐμπιστευθέντα κανεῖς εἰς κάποιον ἄλλον πρὸς φύλαξιν. *πα*
*ρουσιάζω, ἔχω κάτι. ἀγαθὸς ἀνὴρ=*ἐνάρετος. *τὰ ἀπόρητα=*τὰ μὴ λεγόμενα,
 τὰ μυστικά. *ἐπακτὸς ὄρκος=*ὁ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἐπιβαλλόμενος. *προφάσις=*
*λόγος, αἰτία. αἰτία=κατηγορία. εὖορκῶ=*ὀρκίζομαι ἀληθινά. *ἐπιορκῶ=*ὀρκί-
 ζομαι ψευδῶς. *φιλοχρημάτως ἔχω=*εἶμαι φιλοχρημάτων, ἀγαπῶ τὰ χρήματα.

§ 22, 23. Γραμματικά. *μᾶλλον=*ἐπιρρ. συγκρ. βαθμοῦ θετ. *μάλα ὑπερ*
*μάλιστα. τῆρει=*προσ. ἔνεσ. τοῦ ρ. *τηρέω-ὦ, δεῖ=*ἀρσοσ. ρημ. χε. ἔνεσ..
*φαίνεσθαι=*ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. φαίνομαι. *παρεχόμενος=*μετ. ἔνεσ. τοῦ ρ.
 παρεχομαι. *ἠγοῦ=*προσ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἠγέομαι-οῦμαι. *προσηκείν=*ἀπαρ. ἔνεσ.
 τοῦ ἀπροσ. ρ. *προσηκεί. ἀπιστεῖν=*ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἀπιστεύω-ὦ. *πι*
*στεύειν=*ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. πιστεύω. *λέγε=*προσ. ἔνεσ. τοῦ ρ. λέγω. *συμφέ*
*ρη=*ὕποτ. ἔνεσ. τοῦ ἀπροσ. ρημ. συμφέρει. *σιωπᾶσθαι=*ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ.
 σιωπῶμαι, *ἔσιωπώμην, σιωπηθήσομαι, ἔσιωπήθην- ἔσιωπησάμην, σεσιώ*
*πημαι, ἐσεσιωπήμην. τῷ λέγοντι=*δοτ. τῆς μετ. ἔνεσ. τοῦ ρ. λέγω. *ἀκούου*
*σιν=*μετ. τοῦ ἔνεσ. τοῦ ρ. ἀκούω, δοτ. πληθ. *διασφῶν=*μετ. ἔνεσ. ὁμό-
 σης=ὕποτ. ἄορ. α' τοῦ ρ. *ὄμνημι καὶ ὄμνυ, ὄμνην καὶ ὄμνηον, ὄμνημαι*
*ὄμοσα, ὄμώμοκα, ὄμώμοkein. μέλλῃς=*ὕποτ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. *μέλλω. εὖορ*
*κεῖν=*ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. εὖορκέω-ὦ. *δόξεις=*ὄριστ. μέλλ. τοῦ δοκέω-ὦ.
*ἐπιορκεῖν=*ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρ. ἐπιορκέω-ὦ. *ἔχειν=*ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρ. ἔχω.
*φιλοχρημάτως=*τροπ. ἐπιρρ.

§ 22, 23. Ἀναγνώρισις προτάσεων. *Μᾶλλον.. παρακαταθήκας=*
 κυρία. *δεῖ γάρ.. παρεχομένους=* κυρία. *προσηκείν ἠγοῦ.. ἀπιστεῖν=* κυρία.
ὥσπερ.. πιστεῦει= ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα). *περὶ τῶν ἀπορημάτων.. λέ*
γει= κυρία. *πλὴν ἐάν.. ἀκούουσιν=* ὑποθετικὴ (δευτερεύουσα) Ὅρκον..
προφάσις= κυρία. ἢ *σεαυτὸν.. ἀπολῶν=* κυρία. ἢ *φίλους.. διασφῶν=* κυ-
 ρία. (μὲ ρῆμα τὸ ἔνν. προσδέχου). Ἕνεκα.. ὁμόσης=κυρία. *μηδ' ἂν.. μέλ*
λης= ἐνδοτικὴ. *δόξεις.. ἐπιορκεῖν=* κυρία. *τοῖς δέ.. ἔχειν=* κυρία, μὲ ρημ. τὸ
 ἔνν. *δόξεις.*

§ 22, 23. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. *τῆρει=* ῥῆμα τῆς κυρ.
 πρωτ. τῶν λόγων=γεν. ἀντικειμ. *παρακαταθήκας=* ἀντικ. τοῦ τῆρει. ἢ *τὰς*
τῶν χρημάτων= β' ὄρος συγκρίσεως ὡς πρώτως εἶναι τῶν λόγων. *δεῖ=* ῥῆμα
 τῆς κυρ. αἰτιολ. πρωτ. *ἀγαθούς=* ἐπιθ. προσ. *ἀνδρας=* ὑπόκ. πρὸς φαί-
 νεσθαι. *φαίνεσθαι=* ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δεῖ. *παρεχομένους=* κατηγορ. μετχ. ἐξ-
 αρτημ. ἐκ τοῦ φαίνεσθαι (αἰσθ. σημν.). *τρόπον=* α' ὄρος συγκρ. καὶ ἀντικειμ.
πιστότερον= κατηγορ. ὄρκου=γεν. συγκριτικῆ. *ἠγοῦ=* ῥῆμα κυρ. πρωτ.
προσηκείν= εἰδ. ἀπαρ. ἀντικ. ἔξαρκτωμ. ἐκ τοῦ ἠγοῦ (ὡς δοξαστ.). *ἀπιστεῖν*
= ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου προσηκείν. *τοῖς πονηροῖς=* ἀντικ. τοῦ ἀπιστεῖν.
*ὥσπερ=(*προσηκεῖ ἔνν.) ἀναφ. πρότασις. *πιστεῦειν=* ὑποκ. τοῦ ἔνν. προσηκεῖ

τοῖς χρηστοῖς=άντικ. τοῦ πιστεύειν. *περὶ τῶν ἀπορρητῶν*=έμπρ. προσδ. ἀναφορᾶς. *μηδενί*=άντικ. (ἀποτροπή)· ἐτέθη εἰς προστ. ἐπειδὴ εἶναι ἐνεστώσως (μηδενί λέγε). *λέγε*=ῥήμα. *ἐὰν συμφέρῃ*=ὑποθ. προτ. *δμοίως*=έπιπρ. τροπ. προσδ. *σιωπᾶσθαι*=ὑποκ. τοῦ ἄπρσ. συμφέρῃ. τὰς πράξεις=υποκ. τοῦ σιωπᾶσθαι. *σοί*=άντικ. τοῦ συμφέρῃ (δοτ. προσ.). *τῷ λέγοντι*=μετ. έπιπθ. *κἀκείνους*=άντικ. τοῦ συμφέρῃ (δοτ. προσ.). *τοῖς ἀκούουσιν*=μετ. έπιπθ. *ἄρκου*=άντικ. τοῦ προσδέχου. *ἐπακτόν*=κατηγορ. *προσδέχου*=ῥήμα κυρ. προτ. *διὰ δύο προφάσεις*=έμπρ. προσ. αἰτίας. *ἢ ἀπολύων*=μετγ. ὑποθ. ἢ αἰτιολ. (ὅταν ἐρμηνευθῇ: διὰ τὴν ἀπαλλάσσης). *σεαυτῶν*=άντικ. τοῦ συμφέρῃ. *αἰσχροῦς*=έπιπθ. προσδ. *αἰτίας*=άντικ. τῆς μετ. διασφῶν. *διασφῶν*=ὑποθ. μετ. ἢ αἰτιολ. (ὡς τὸ ἀπολύων). *φίλους*=άντικ. τοῦ διασφῶν. *ἐνεκα ζωμάτων*=έμπρ. προσ. δηλῶν τὴν αἰτίαν ἢ τὸν σκοπόν· (διὰ τὰ... ἢ πρὸς τὸν σκοπὸν τὰ...). *μηδὲνα*=άντικεμ. *θεῶν*=γεν. διατρετ. *ἄμφορος*=ῥήμα, κυρ. προτ. (ἀποτροπή), ἐτέθη εἰς ἐγκλιον ὑποτακτ. ἐπειδὴ εἶναι ἄορισ. *μηδ' ἂν μέλλης*=ῥήμα ἔνδοτ. προτ. *εὐορκεῖν*=άντικ. τελ. ἄπαρμ. *δόξεις*=ῥήμα κυρ. αἰτ. *τοῖς μὲν*=δοτ. προσ. *ἐπιορκεῖν*=άντικ. τοῦ δόξεις, εἰδ. ἄπαρ. *τοῖς θε*=δοτ. προσ. *ἔχειν*=άντικ. τοῦ δόξεις, εἰδ. ἄπαρμ. *φιλοχρημάτους*=έπιπρ. τροπ. προσδ.

§ 22, 23. Πραγματικά. *Τὰς τῶν λόγων παρακαταθήκας ἢ τὰς τῶν χρημάτων*· Ὁ Ἰσοκράτης θέτει τὰ ἐμπιστευθέντα μυστικά εἰς ἀνωτέραν μοῖραν ἀπὸ τὰ χρήματα, διότι ταῦτα ἔχουν πολὺ μεγαλυτέραν σημασίαν ἀπὸ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια εἶναι ὕλικα ἀγαθὰ καὶ δύναται νὰ ἐπανακτηθῶν ἂν πρὸς σιγὴν ἀπολεσθῶν. Ἐπειτα τὰ χρήματα δύναται νὰ ἀπαιτηθῶν ὅταν δὲν διαφυλαχθῶν ἀπὸ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ἐνῶ διὰ τὰ μυστικά δὲν διατρέχουμεν καμίαν ποινικὴν εὐθύνην, ἐκτὸς τῆς ἠθικῆς τοιαύτης. Συνεπὸς ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος διαφυλάττει τοὺς ἐμπιστευθέντας λόγους πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀκεραῖον χαρακτῆρος διότι χωρὶς τὰ εὐχεθ εὐθύνην καὶ νὰ φοβῆται τὸν νόμον, ἐνεργεῖ ἐλευθέρως μὲ γνώμονα τὸν ἠθικόν του χαρακτῆρα. *ἐὰν δμοίως συμφέρῃ σιωπᾶσθαι*· ὅταν δηλ. ὑπόσχη συνταύτις συμφερόντων. *ἄρκου ἐπακτόν*· ὁ ἄρκος πρὸς τοὺς θεοὺς πρέπει νὰ ἀποφεύγεται ὅπως καὶ ἡ Γραφὴ ὑπαγορεύη, ἐκτὸς ἐν βεβαίως ὁ κίνδυνος δι' ἡμᾶς εἶναι μέγιστος καὶ τοὺς φίλους μας.

§ 22, 23. Αἰσθητικά. Ὁ Ἰσοκράτης συνεχίζων τὰς παραινέσεις του πρὸς τὸν Δημόνικον εἰς τὸ κύριον θέμα τοῦ λόγου του, λίαν ἐπιγραμματικῶς παραθέτει τὰς πλήρεις σοφίας ἐκ τῆς πείρας τῆς ζωῆς τὸν συμβουλὰς κατὰ τὸν εὐληπτον ὅπως ἀρμόζη εἰς τοιοῦτου εἶδους λόγους δι' ἀντιθέσεων ὅπως: *ἀπιστεῖν τοῖς πονηροῖς*—*πιστεύειν τοῖς χρηστοῖς*. *εὐορκεῖν*—*ἐπιορκεῖν*.

§ 22, 23. Νόημα. Ὁ Ἰσοκράτης συμβουλεύει εἰς τὸν Δημόνικον νὰ ἔχη ἐχεμύθειαν καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὰ μυστικά τὰ ὅποια τοῦ ἐνεπιστεύθησαν περισσότερον καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ χρήματα, νὰ μὴν ἔχη ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς κακοὺς, ὅπως πρέπει νὰ ἐμπιστεύεται τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. Ἐπίσης νὰ μὴν ὀρκίζεται παρὰ μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ὅπως εἶναι ἢ ἀπαλλαγὴ ἐκ φοβερᾶς κατηγορίας καὶ ἢ διάσωσης φίλων ἐκ μεγάλων κινδύνων, ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ ἐνεκα χρημάτων.

§ 22, 23. Περίληψις. Ἡ διαφύλαξις τῶν μυστικῶν. Ἡ πίστις ἡμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους. Εἰς ποίας περιπτώσεις ἐπιτρέπεται ὁ ἄρκος.

§ 22, 23. Ἐπιγραφή. Ἡ ἐχεμύθεια ἐπιβάλλεται, ὁ δὲ ἄρκος εἰς ὀρισμένους μόνον περιπτώσεις.

§ 24, 25. Μηδέα φίλον ποιῶ,
 πρὶν ἂν ἐξετάσῃς,
 πῶς κέχρηται
 τοῖς πρότερον φίλοις·
 ἔλπιζε γὰρ αὐτὸν
 γενέσθαι τοιοῦτον
 καὶ περὶ σέ,
 οἷος γέγονε
 καὶ περὶ ἐκείνους.
 Βραδέως μὲν γίνου φίλος,
 γενόμενος δὲ
 πειρῶ διαμένειν.
 Ὅμοιως γὰρ αἰσχροὺν (ἔστι)
 μηδένα φίλον ἔχειν
 καὶ πολλοὺς ἑταίρους μεταλλάτ-
 τειν.

Μήτε πειρῶ μετὰ βλάβης
 τῶν φίλων
 μήτε θέλε εἶναι ἄπειρος
 τῶν ἑταίρων.
 Τοῦτο δὲ ποιήσεις,
 εἴαν προσποιῆ τὸ δεῖσθαι
 μὴ δεόμενος.
 Περὶ τῶν ρητῶν
 ἀνακοινοῦ ὡς ἀπορρήτων.

μὴ τυχῶν μὲν γὰρ
 οὐδὲν βλαβήσει,
 τυχῶν δὲ
 ἐπιστήσει μᾶλλον
 τὸν τρόπον αὐτῶν.
 Δοκίμαζε τοὺς φίλους
 ἕκ τε τῆς ἀτυχίας
 περὶ τὸν βίον
 καὶ τῆς κοινωνίας
 ἐν τοῖς κινδύνοις·
 τὸ μὲν γὰρ χρυσίον
 βασανίζομεν ἐν τῷ πυρὶ,
 τοὺς δὲ φίλους διαγιγνώσκομεν
 ἐν ταῖς ἀτυχίαις.
 Οὕτως ἄριστα χρήσει τοῖς φίλοις,

εἴαν μὴ προσμένῃς
 τὰς παρ' ἐκείνων δεήσεις,
 ἀλλὰ βοηθῆς αὐτοῖς
 αὐταπάγγελτος ἐν τοῖς καιροῖς

Νὰ μὴν κίνῃς κανένα φίλον,
 προτοῦ ἐξετάσῃς
 πῶς ἔχει μεταχειρισθῆ
 τοὺς προηγουμένους φίλους (του)
 διότι νὰ ἐλπίσῃς ὅτι αὐτὸς
 θὰ δειχθῆ τοιοῦτος
 καὶ πρὸς ἐσένα,
 ὁποῖος ἔχει δειχθῆ
 καὶ ἀπέναντι ἐκείνων.
 Βραδέως μὲν νὰ γίνεσαι φίλος,
 ὅταν ὁμῶς γίνῃς
 νὰ προσπαθῆς νὰ μένῃς σταθερός.
 Λίγιστον εἶναι ἐξ ἴσου ἐντροπῆ
 νὰ μὴν ἔχῃς κανένα φίλον,
 καὶ πολλοὺς φίλους ν' ἀλλάσῃς.

Οὔτε νὰ δοκιμάζῃς μὲ ζημίαν (σου)
 τοὺς φίλους
 οὔτε νὰ θέλῃς νὰ μὴ δοκιμάζῃς
 τοὺς συντρόφους σου.
 Τοῦτο δὲ θὰ τὸ κατορθώσῃς,
 εἴαν προσποιῆσαι ὅτι ἔχεις ἀνάγκην
 χωρὶς νὰ ἔχῃς ἀνάγκην (τοιούτου).
 Λι' ὅσα εἶναι δυνατόν νὰ λεχθοῦν
 νὰ τὰ ἀνακοινώῃς ὡσάν (νὰ εἶναι)
 μυστικά,
 διότι ἂν μὲν ἀποτύχῃς
 σὲ τίποτε δὲν θὰ βλαβθῆς,
 εἴαν δὲ ἐπιτύχῃς
 θὰ γνωρίσῃς καλύτερον
 τὸν χαρακτήρα αὐτῶν.
 Νὰ δοκιμάζῃς τοὺς φίλους
 καὶ ἀπὸ τῆς δυστυχίας
 κατὰ τὸν βίον
 καὶ ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς (των)
 εἰς τοὺς κινδύνους·
 διότι τὸ μὲν χρυσάφι
 τὸ δοκιμάζομεν εἰς τὴν φωτιάν,
 τοὺς δὲ φίλους τοὺς γνωρίζομεν
 εἰς τὰς δυστυχίας.
 Τότε ἄριστα θὰ ἐξυπηρετήσῃς τοὺς
 φίλους σου,
 εἴαν δὲν περιμένῃς
 τὰς ἐκ μέρους ἐκείνων παρακλήσεις,
 ἀλλὰ ἂν βοηθῆς αὐτοὺς
 αὐθόρμητος εἰς τὰς κρίσιμους περι-
 στάσεις.

§ 24, 25. Ἑρμηνευτικά. *χρῶμαι τινι* = μεταχειρίζομαι τινά, φέρομαι πρὸς τινά· *ἔδῶ*, χρησιμοποιοῦν, συμπεριφερόμαι. *πειρῶμαι τινος* = δοκιμάζω κάποιον. *ἑταῖρος* = σύντροφος, γνωστός, φίλος ἀδοκίμαστος. *μεταλλάττω* = ἀλλάσσω, ἐναλλάσσω. *βλάβη* = ζημία. *τὸ δεῖσθαι* = τὸ εἶναι ἀνάγκην, (δέομαι = παρακαλῶ, ἐδῶ ὁμῶς ἔχω ἀνάγκην). *ρητὰ* = ὅσα μποροῦν νὰ λεχθοῦν. *ἀπόρρητα* = τὰ μὴ δυνάμενα τὰ λεχθοῦν, τὰ μυστικά. *ἐπίσταμαι τι* = γνωρίζω,

μανθάνω τι, περί τόν βίον=κατά τόν βίον. κοινωνία=συμμετοχή. βασανίζω τι=δοκιμάζω κάτι. ούτως=τότε.

§ 24, 25. Γραμματικά. ποιού=προσ. ένεσ. του ρημ. ποιούμαι. πριν=συνδ. χρον. εξέτασης=ύποτ. άορ. του ρημ. εξέτάζω. κέχρηται=όρισ. παρακ. του ρημ. χρώμαι. έλπίζε=προσ. ένεσ. του ρημ. έλπίζω. γενέσθαι=άπαρ. μεσ. άορ. β' του ρημ. γίγνομαι. οίος=άναφ. άντων. γέγονε=όρισ. παρακ. του γίγνομαι. γίννου=προσ. ένεσ. του ρημ. γίγνομαι. γενόμενος=μετ. άορ. β' του γίγνομαι. πειρώ=προσ. ένεσ. του ρημ. πειρώμαι, έπειρώμην, πειρώσομαι—πειραθήσομαι, έπειρασάμην, έπειράθην, πεπειράμαι. διαμένειν=άπαρ. ένεσ. του ρημ. διαμένω. όμοίως=έπιρρ. τροπ. έχειν=άπαρ. ένεσ. του ρημ. έχω. μεταλλάττειν=άπαρμ. ένεσ. του ρημ. μεταλλάτω, μετήλλαττον, μεταλλάξω, μετήλλαξα, μετήλλαχα. πειρώ=προσ. ένεσ. του ρ. πειρώμαι. θέλε=προσ. ένεσ. του ρ. θέλω. ποιήσεις=όρισ. μελλ. του ρ. ποιέω. ώ. προσποιή=ύποτ. ένεσ. μεσ. φων. β' άνικ. προσ. δεΐσθαι=άπαρ. ένεσ. του ρ. δέομαι. άνακοινοΰ=προσ. μεσ. ένεσ. του ρ. άνακοινοομαι. ούμαι. τυχών=μετ. β' άορ. του ρ. τυγχάνω, έτύχωνον, τεύξομαι και τευξομαι, έτυχον, τετύχηκα, έτετυχήκειν. βλαβήσει=μελλ. β' προσ. του ρημ. βλάπτομαι, έβλαπτόμην, βλάψομαι—βλαβήσομαι, έβλάφθην—έβλάβην, βέβλαμμαι, έβεβλάμυην. τυχών=μετ. β' άορ. του ρ. τυγχάνω. έπιστήσει=μελλ. (β' προσ.) του ρ. επίσταμαι. δοκιμάζε=προσ. ένεσ. του ρημ. δοκιμάζω. χρήσει=μελλ. του ρ. χρώμαι. άριστα=έπιρρ. ύπερ. βαθμού (εύ-άμεινον-άριστα). βοηθής=ύποτ. έν. του ρ. βοηθώ.

§ 24, 25. Άναγνώρισις προτάσεων. Μηδένα φίλον ποιού...=κυρία. πριν άν εξέτασης=δευτερεύουσα. πώς κέχρηται... φίλους=πλαγία έρωτηματική. έλπίζε... τοιούτων=κυρία. οίος... γέγονε=άναφορική (δευτερεύουσα). βραδέως... γίννου=κυρία. γενόμενος... διαμένειν=κυρία. όμοίως... έχειν=κυρία. και πολλούς... μεταλλάττειν=κυρία (με ρημ. τό ένν. έστι). μήτε μετά βλάβης... φίλων=κυρία. μήτε... θέλε=κυρία. τουτο δε ποιήσεις=κυρία. εάν... προσποιή=ύποθετική. περί τών... άνακοινοΰ=κυρία. μη τυχών... βλαβήσει=κυρία. τυχών δε... έπιστήσει=κυρία. δοκιμάζε... κοινωνίας=κυρία. τό μόν γάρ... βασανίζομεν=κυρία. τους δε φίλους... διαγιγνώσκομεν=κυρία. ούτως... τοίς φίλοις=κυρία. εάν... δεήσεις=ύποθετική. άλλ'... βοηθής=ύποθετική.

§ 24, 25. Συντακτική κατά λέξιν άνάλυσις. Μηδένα=άντικ. του ποιού. φίλον=κατηγορ. ποιού=ρήμα. πριν άν εξέτασης=ρήμα της χρον. προτ. πώς κέχρηται = ρ. της πλαγίας έρωτημ. προτ. τοίς πρότερον=έπιφ. προσδ. φίλους=άντικ. έλπίζε=ρήμα. αυτών=ύποκ. του άπαρ. γενέσθαι. γενέσθαι (άντι γενήσεσθαι)=άντικ. ειδ. άπαρ. έξαρτωμ. εκ του έλπίζε. τοιούτων=κατηγορ. περί σε=έμπρ. προσδ. άναφορής. οίος=κατηγορομ. γέγονε=ρ. της άναφ. προτ. περί εκείνης=έμπρ. προσδ. της άναφορής. βραδέως=έπιρρ. τροπ. προσδ. γίννου=ρήμα. φίλος=κατηγορ. γενόμενος=μετ. χρον. πειρώ=ρήμα. διαμένειν=τελικόν άπαρ. άντικμ. έξαρ. εκ του πειρώ. όμοίως=έπιρρ. τροπ. προσδ. αίσχρον (έστι)=άπρόσωπος έκφρασις. μηδένα=έπιφ. προσδ. φίλον=άντικ. έχειν=ύποκειμ. της άπροσ. έκφρ. αίσχρον (έστι). πολλούς=έπιφ. προσδ. έταίρους=άντικ. μεταλλάττειν=ύποκ. του αίσχρον (έστι), ύποκ. τών άπαρμ. ένεσ. σε (έτεροπροσωπία). πειρώ=ρήμα. μετά βλάβης=έμπρ. προσδ. δηλών τρόπον. τών φίλων=άντικ. του πειρώ. θέλε=ρήμα. είναι=άντικ. του θέλε τελ. άπαρμ. άπειρος=κατηγορ. τών έταίρων=γεν. άντικ. του άπειρος. φίλων=έταίρων=συνωνυμία. τουτο=άντικ. του ποιήσεις, ύπερ ρήμα με ύποκ. τό ένν. σύ. εάν προσποιή=ύποθ. προτ. με άπόδοσιν τό τουτο ποιήσεις (δ' είδος δηλών τό προσδοκώμενον). τό δεσθαι=σύναρθρον άπαρμ. ώς άντικ. του προσποιή. δέόμενος=μετ. ένδοτική. περί τών ρητών=έμπρ.

προσδ. ἀναφορᾶς. ἀνακοινοῦ=ῥῆμα. ὡς ἀπορρητῶν=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν ἀναφορᾶν. μὴ τυχῶν=μετ. ὑποθετ. οὐδὲν=σῶσι. ἀντικειμ. (οὐδὲμιαν βλάβην βλαβήσει, ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης δηλ. πρὸς τὸ ῥῆμα). βλαβήσει=ἀπόδοσις τῆς ὑποθ. προτ. τῆς ἐν τῇ μετοχ. ὑπονοουμένης μὴ τυχῶν. τυχῶν=ὑποθ. μετοχ. ἐπιστήσει=ῥῆμα. τὸν τρόπον=ἀντικ. αὐτῶν=γεν. κτητική. (μᾶλλον αὐτῶν τὸν τρόπον ἐπιστήσει=ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. προτ. τῆς ἐκ τῆς μετοχ. ὑπονοουμένης). τυχῶν=(ὅπερ δ' εἶδος). δοκίμαζεις=ῥῆμα. τοὺς φίλους=ἀντικ. ἔκ τε τῆς ἀτυχίας=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τρόπον. περὶ τὸν βίον=ἔμπρ. προσδ. ἀναφορᾶς. καὶ τῆς κοινωνίας=ἔμπρ. προσδ. τρόπου. ἐν τοῖς κινδύνοις=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ μέσον. χρυσίον=ἀντικ. βασανίζομεν=ῥῆμα. ἐν τῷ πυρὶ=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ μέσον ἢ τὸ ὄργανον. τοὺς φίλους=ἀντικειμ. διαγιγνώσκωμεν=ῥῆμα. ἐν ταῖς ἀτυχίαις=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τρόπον. οὕτως=ἔπιπρ. προσδ. δηλῶν ἐνταῦθα χρόνον. ἄριστα=ἔπιπρ. προτ. προσδ. χρήσει=ῥῆμα. τοῖς φίλοις=ἀντικ. τοῦ χρήσει. ἐὰν μὴ προσμετήσῃς=ὑποθ. προτ. μὴ ἀπόδοσις: ἄριστα χρήσει ταῖς φίλοις, καθὼς καὶ εἰς τὴν ὑποθ. προτ. ἀλλὰ... βοηθήσῃ. αὐτοῖς=ἀντικ. τοῦ βοηθήσῃ. ἀντισπάγγελλος=ἐπιερρηματικ. κατηγορημ. ἀντι αὐταπαγγέλτως. ἐν τοῖς καιροῖς=ἔμπρ. προσδ. χρόνου.

§ 24-25. Πραγματικά. ὡς γέγονε καὶ περὶ ἐκείνοις· ὁ χαρακτήρ θά γινωσκῆ δηλ. ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν πρὸς τοὺς μέτροι τοῦδε φίλους του. Βροδέως γίγνυ' ἢ σπουδῆ ὡς πρὸς τὴν ἀπόκτησιν φίλων, δεικνύει ἐπιπολαιότητα. Δυσκόλως δύναται κανεὶς νὰ διαγνώσῃ τὸν χαρακτήρα τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀρκετὸς καιρὸς προβλ. καὶ τὴν λαϊκὴν σοφὴν παροιμία: «ἂν δὲν φᾶς καὶ ἂν δὲν πῆς καὶ ἂν κοιμηθῆς δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃς ἕνα ἄνθρωπον», πολλοὺς... μεταλλάττει» ἢ διαρκὴς ἀλλαγὴ φίλων δεικνύει ἀστάθειαν χαρακτήρος, πρᾶγμα τὸ ἄποστον δὲν ἐννοεῖται προκειμένου περὶ φιλίας ἢ ὅποια εἶναι ἐκ τῶν πλέον εὐγενῶν δεσμῶν τοῦ ἀνθρώπου. τοῦτο ποιήσεις' τὸ πειρασθῆαι δηλ. τῶν φίλων. ἐὰν μὴ προσμετήσῃς' ἢ πραγματικὴ φιλία ἐπιβάλλει πολλὰ θυσιᾶς καὶ διαρκὴ ἐπιφυλακὴν ὥστε ἀνά πάσαν στιγμήν νὰ εἶναι τις ἑτοιμὸς νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του πρὸς τὸν φίλον χωρὶς ἐκείνος νὰ τὰς ζητήσῃ, διότι πολλάκις συμβαίνει εἰς ὑπερηφάνους χαρακτήρας, νὰ μὴ ζητηθῆ οὐδέποτε ἢ συνδρομὴ ἡμῶν τὸ καθήκον ὅμως πρὸς τὸ βαθύτερον νόημα τῆς φιλίας μᾶς ἐπιβάλλει νὰ δράσωμεν ἀντιπαγγέλτως καθὼς ὀρίζει καὶ ὁ Ἰσοκράτης.

§ 24, 25. Αἰσθητικά. φίλων=ἐταίρων' συνωνυμία ὅπως, πλειστάκις παρατηρήσωμεν εἰς τὸν παρόντα λόγον. ρητῶν=ἀπορρητῶν' παρήχησις (ἐπανάληψις δηλ. τῶν αὐτῶν φθόγγων (ρ καὶ τ). βλαβήσει=ἐπιστήσει' ὁμοιοτέλετον. τὸ μὲν γὰρ χρυσίον ἐν τῷ πυρὶ βασανίζομεν...' παρομοίωσις, διὰ τῆς ὁποίας τὸ νόημα ἀποβαίνει λίαν παραστατικὸν καὶ ζωηρόν.

§ 24, 25. Νόημα. Ὁ ρήτων θίγον ἐνταῦθα τὸ σπουδαιότατον ζήτημα τῆς φιλίας συνιστᾷ εἰς τὸν Δημοκρικὸν ὅτι πρέπει νὰ ἀποκτῆ φίλους ἀφοῦ προηγουμένως τοὺς ἐξετάσῃ καὶ νὰ μὴ σπεύδῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν του, ἀλλὰ ἀφοῦ τοὺς ἐκλέξῃ, νὰ παραμῆνῃ σταθερὸς. Ἐπίσης ὑποδεικνύει τὰς ὑποχρεώσεις ἐναντι τῶν φίλων μασ καὶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον εἶναι δυνατόν, νὰ διαγνώσωμεν τοὺς πραγματικὸς φίλους.

§ 24, 25. Περίληψις. Προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν φίλων μας. Τρόπος ἐκλογῆς αὐτῶν. Καθήκοντα τῶν φίλων.

§ 24, 45. Ἐπιγραφή. Αἱ περὶ φιλίας γνώμαι τοῦ Ἰσοκράτους.

§ 26, 27. Νόμιζε ὁμοίως
αἰσχρὸν εἶναι
νικᾶσθαι τῶν ἐχθρῶν

ταῖς κακοποιίαις
καὶ ἠτιᾶσθαι τῶν φίλων
ταῖς εὐεργεσίαις.
Ἄποδέχου τῶν ἑταίρων

μὴ μόνον τοὺς δυσχερσίνοντας
ἐπὶ τοῖς κακοῖς
ἀλλὰ καὶ τοὺς μὴ φθονοῦσας

ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς·
πολλοὶ μὲν γὰρ συνάχθονται
ἀτυχοῦσι,
φθονοῦσι δὲ καλῶς πράττουσι.

Μέμνησο τῶν ἀπόντων φίλων
πρὸς τοὺς παρόντας,
ἵνα δοκῆς
μηδὲ τούτων ὀλιγωρεῖν
ἀπόντων.
Βούλου εἶσαι φιλόκαλος
τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα,
ἀλλὰ μὴ καλλωπιστῆς.
Ἔστι δὲ φιλοκάλου μὲν

τὸ μεγαλοπρεπές,
καλλωπιστοῦ δὲ
τὸ περιεργον.
Ἄγαπα τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν
μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτήσιν
ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλαυσιν.
Καταφρόνει μὲν
τῶν σπουδαζόντων

περὶ τὸν πλοῦτον,
μὴ δυναμένων δὲ
χρῆσθαι τοῖς ὑπάρχουσι·

οἱ τοιοῦτοι γὰρ πάσχουσι
παραπλήσιον,
ὥσπερ ἂν εἴ τις

κτῆσαιο
ἵππον καλὸν
ἐπιστάμενος ἵππεύει κακῶς.

§ 26—27. Ἑρμηνευτικά. νικῶμαι τινος=ὑπολείπομαι τινος, εἶμαι κα-
τώτερός τινος. ἠτιῶμαι τινος=συνώνυμον τοῦ νικῶμαι. κακοποιία=κακὴ
πράξις. δυσχεραίνω ἐπὶ τινι=λυποῦμαι γιὰ κάτι. συνάχθωμαι=λυποῦμαι
μαζὶ μὲ κάποιον. καλῶς πράττω=εὐτυχῶ. ὀλιγορῶ=παραμελῶ. καλλωπιστῆς
=ὁ ἀγαπῶν τὸν περιττὸν στολισμὸν. τὸ περιεργον=ἡ ἐπίδειξις, ὁ περιττός

Νὰ θεωρῆς ἐξ Ἰσοῦ,
ὅτι εἶσαι ἐντροπῆ
νὰ εἶσαι κατώτερος ἀπὸ τοὺς ἐχ-
θρούς (σου)

ὡς καὶ πρὸς τὰς κακὰς πράξεις
καὶ νὰ ὑστερῆς τῶν φίλων (σου)
ὡς πρὸς τὰς εὐεργεσίας.
Νὰ θεωρῆς ὡς φίλους ἐκ τῶν συν-
τρόφων
ὄχι μόνον ἐκείνους οἱ ὅποιοι λυποῦν-
ται διὰ τὰς δυστυχίας (σου),
ἀλλὰ καὶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν φθο-
νοῦν

διὰ τὰς εὐτυχίας (σου)
διότι πολλοὶ λυποῦνται μαζὶ
μὲ ἐκείνους οἱ ὅποιοι δυστυχοῦν,
φθονοῦν δὲ ἐκείνους οἱ ὅποιοι εὐτυ-
χοῦν.

Νὰ ἐνθυμῆσαι τοὺς ἀπόντας φίλους
ἐνώπιον τῶν παρόντων,
διὰ νὰ φαίνεσαι,
ὅτι οὐδὲ αὐτοὺς λησμονεῖς
ὅταν εἶναι ἀπόντες.

Νὰ θέλῃς νὰ εἶσαι φιλόκαλος
ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνδυμασίαν (σου),
ἀλλὰ ὄχι ὑπερβολικὰ κομψός.
Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸν τοῦ φιλο-
κάλου μὲν
ἡ μεγαλοπρέπεια.
τοῦ ὑπερβολικὰ δὲ κομψοῦ
ὁ περιττός στολισμός.

Νὰ ἀγαπᾷς τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν
ὄχι τὴν ὑπερβολικὴν ἀπόκτησιν
ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλαυσιν.

Νὰ περιφρονῆς μὲν
ἐκείνους οἱ ὅποιοι φροντίζουν πάρα
πολύ

διὰ τὸν πλοῦτον,
δὲν δύνανται δὲ
νὰ μεταχειρισθῶν τὰ ὑπάρχοντα ἀ-
γαθὰ.

διότι οἱ τοιοῦτοι (ἄνθρωποι) παθαίνουν
(κάτι) παρόμοιον.
ὅπως ἀκριβῶς (θάπάθαινε) εἰάν κά-
ποιος

ἤθην ἀποκτήσει
ὄραϊον ἵππον
ἐνὶ ἡξερῶν νὰ ἵππεύῃ κακῶς.

στολισμός, σπουδαῖός περὶ τι=δεικνύω προθυμίαν σὲ κάτω θελω νὰ ἀποκινήσω κάτω. πλοῦτος=περιουσία. ἀπολαύω τινός=μεταχειρίζομαι κάτω μὲ ἐλευθεριότητα.

§ 26, 27. Γραμματικά. νόμιζε=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. νομίζω νικᾶσθαι—ἤττασθαι=ἀπαρ. ἔνεσ. ἀποδέχου=προσ. τοῦ ρημ. ἀποδέχομαι. δυσχεραίνοντας=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. δυσχεραίνω. φθονοῦντας=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. φθονέω. ὦ. ἀτυχοῦσι=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. ἀτυχέω. ὦ. πράττονται=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. πράττω. — μέμνησο=προσ. παρακ. τοῦ ρημ. (ἀνα)μνησσομαι, ἀναμνησκόμην, μνησθήσομαι, ἐμνήσθην. μέμνημαι. ἐμμνήμην. δοκῆς=ὑποκ. τοῦ ρημ. δοκέω. ὦ. ὀλιγωρεῖν=ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. ὀλιγωρέω. ὦ. ἀγάπα=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. ἀγαπῶ. καταφρόνει=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. καταφρονῶ. χεῖσθαι=ἀπαρ. ἔνεσ. ἐκ τοῦ ρημ. χρώμαι. κτήσαιο=εὐκτ. ἀορ. τοῦ ρημ. κτάομαι. ὦμαι. ἐπιστάμενος=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. ἐπίσταμαι.

§ 26, 27. Ἀναγνώρισις προτάσεων. ὁμοίως... κακοποιαῖς=κυρία. καὶ τῶν φίλων. εὐεργεταῖς=κυρία. ἀποδέχου. δυσχεραίνοντας=κυρία. ἀλλά... φθονοῦντας=κυρία. πολλοὶ γάρ... συνάχθονται=κυρία. καλῶς... φθονοῦσι=κυρία. τῶν ἀπόντων. τοὺς παρόντας=κυρία. ἵνα δοκῆς... ὀλιγωρεῖν=τελική. εἶνα βούλου... φιλόκαλος=κυρία. ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής=κυρία. ἔστι δέ... μεγαλοπρεπές=κυρία. καλλωπιστοῦ... τὸ περιέργου=κυρία. ἀγάπα... ἀγαθῶν κυρία. καταφρόνει... δυναμένων=κυρία. παραπλήσιον... πάσχουσιν=κυρία. ὡσερ... ἂν (ἐνν. πάσχοι τις)=ἀναφορ. εἴ τις κτήσαιο... ἐπιστάμενος=ὑποθετική.

§ 26, 27. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. νόμιζε=ρημ. ὁμοίως=ἐπιφρ. τροπ. προσ. αἰσχρὸν εἶναι=ἀπρὸς ἔκφρασις. εἶναι=ἀντικ. τοῦ νόμιζε. εἶδ. ἀπαρμ. νικᾶσθαι—ἤττασθαι=ὑποκ. ιης ἀπρὸς. ἐκφρασεως. (αἰσχρὸν εἶναι) ὑποκ. δὲ τῶν ἀπαρμ. ἐνν. τὸ σέ (ἐτεροπροσωπία). τῶν ἐχθρῶν τῶν φίλων=ἀντικείμενα τοῦ νικᾶσθαι—ἤττασθαι. ταῖς κακοποιαῖς=εὐεργεταῖς=δοτικαὶ τοῦ κατὰ τι. ἀποδέχου=ρημα. τῶν ἐταίρων=γεν. διαιρετ. τοὺς δυσχεραίνοντας—τοὺς φθονοῦντας=ἀντικ. τοῦ ἀποδέχου, ἐπιθετικ. μετοχ. ἐπὶ ταῖς κακοῖς=ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς=ἐμπρ. προσδιορισμοὶ τῆς αἰτίας. πολλοὶ=ὑποκ. τοῦ συνάχθονται. ἀτυχοῦσι=χρον. μετ. καθὼς καὶ ἡ μετ. πράττονται. μέμνησο=ρημα. μὲ ἀντικ. τῶν φίλων. ἀπόντων=ἐπιθ. προσδ. πρὸς τοὺς παρόντας=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ ἐνώπιον. ἵνα δοκῆς=ρῆμα τῆς τελικῆς προτάσεως τούτων=ἀντικ. μετοχ. βούλου=ρημα. εἶναι=ἀντικ. τοῦ βούλου, τελ. ἀπαρμ. ὑποκ. τοῦ εἶναι=σὺ (ταυτοπροσωπία). φιλόκαλος=καλλωπιστής=κατηγορ. τὰ περὶ τὴν αἰσθητὰ=αἰτία. τῆς ἀναφορᾶς. ἔστι=ρημα. φιλοκάλου. γεν. κτητική κατηγορηματ. τὸ μεγαλοπρεπές=ὑποκ. καλλωπιστοῦ=γεν. κτητική, κατηγορημ. περιέργου. ὑποκ. τοῦ ἔστι. ἀγάπα=ρημα. τῶν ὑπαρχόντων=ἐπιθ. προσδ. (τὰ ὑπάρχοντα ἀγαθὰ). ἀγαθῶν=γεν. ἀντικείμ. τὴν ὑπερβάλλουσαν=ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ κτήσιν. κτήσιν=ἀντικ. τοῦ ἀγάπα. μετρίαν=ἐπιθ. προσ. εἰς τὸ ἀπόλαυσιν. ἀπόλαυσιν=ἀντικ. τοῦ ἀγάπα. καταφρόνει=ρημα. τῶν σπουδαζόντων=ἐπιθ. μετοχ. καὶ ὡς ἀντικ. τοῦ καταφρόνει. μὴ δυναμένων=ἐπιθ. μετοχ. χεῖσθαι=ἀντικ. τῶν δυναμένων. τοὺς ὑπάσχουσιν=(ἐνν. ἀγαθοῖς)=ἀντικ. τοῦ χεῖσθαι. παραπλήσιον=συστοιχ. ἀντικ. τοῦ πάσχουσιν. εἴ τις κτήσαιο=ρημα τῆς ὑποθετικῆς προτάσεως γ' εἶδος. (ἀπλῆν σκέψιν) μὲ ἀπόδοσιν εἴ τις κτήσαιο. ἵππον=ἀντικ. καλόν=ἐπιθ. προσδ. ἐπιστάμενος=μετοχ. ἐναντιωματ. ἵππεύειν=ἀντικ. τοῦ ἐπιστάμενος, τελ. ἀπαρμ. καλῶς=ἐπιφρ. τροπ. προσδ.

§ 26, 27. Πραγματικά. πολλοὶ μὲν συνάχθονται—φθονοῦσι δὲ καλῶς πράττονται ὅσον καὶ νὰ φαίνεται παράδοξον τοῦτο, συμβαίνει συχνάκις εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ συμπαρίστανται δηλ. εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν φίλων,

δέν δύνανται ὁμως νά ἀνεχθοῦν καί τήν εὐτυχίαν των διότι κατά βάθος εἶναι ἄνθρωποι ζηλόφθογοι καί ἐγωῖσταί. Οἱ τοιοῦτοι δέν ἀνέχονται τήν εὐτυχίαν διότι εἰς τήν ψυχὴν των κυριαρχεῖ ὁ φθόνος καί κατά βάσιν εἶναι ἄνθρωποι κακοί. *πρὸς τοὺς παρόντας* ἐνώπιον τῶν παρόντων φίλων. *αἰσχροὺν τῶν ἐχθρῶν νικᾶσθαι ταῖς κακοποιίας καὶ ἠττάσθαι τῶν φίλων ταῖς εὐεργεσίαις* τὴν γνώμην αὐτὴν εὐρίσκομεν καί εἰς ἄλλους ἀρχαίους συγγραφεῖς διότι ἐθεωρεῖτο ὡς ἠθικὴ ἀρχὴ ἣτις ἴσχυεν ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καί μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καθὼς παρατηροῦμεν εἰς τὴν Π. Διαθήκην. Πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἀντιτίθεται ὁ Σωκράτης καθὼς διαπιστώνομεν ἀπὸ τὸ γνωστὸν χωρίον τοῦ Κρίτωνος: *«οὔτε ἄρα ἀντιδικεῖν δεῖ κλπ.»* Ἡ διδασκαλία αὐτὴ τοῦ Σωκράτους μᾶς ἐνθυμίζει τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος *«ἀγαπάται τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν»*. *ἀγάπα τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν... ἀπόλαυσιν* νά μὴ θεωρῆς δηλ. εὐτυχίαν σου τὴν ἀπόκτησιν πολλῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν ὑπαρχόντων.

§ 26, 27. **Αἰσθητικά.** *νικᾶσθαι—ἠττάσθαι* = συνωνυμία.

§ 26, 27. **Νόημα.** Ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν σου νά εἶσαι ἀνώτερος εἰς τὰς κακὰς πράξεις καί ὑπέρτερος τῶν φίλων σου εἰς τὰς εὐεργεσίας. Οἱ πραγματικοὶ φίλοι πρέπει νά λυποῦνται διὰ τὰς ἀτυχίας τῶν φίλων των καί νά μὴ φθονοῦν ὅταν οὗτοι εὐτυχοῦν. Νά ἐνθυμεῖσαι τοὺς ἀπουσιάζοντες φίλους σου ἐνώπιον τῶν παρόντων. Νά εἶσαι φιλόκαλος καί ὑπερβολικὰ κομψός. Ἡ καλὴ χρῆσις τῶν κεκτημένων ἀγαθῶν εἶναι εὐτυχία καί ὄχι ἡ προσπάθεια πρὸς ἀπόκτησιν πλοῦτου.

§ 26, 27. **Περίληψις.** Ποῖοι πρέπει νά εἶναι οἱ φίλοι κατά τὰς δυσκόλους περιστάσεις καί ποῖοι εἰς τὴν εὐτυχίαν μας. Τὸ χρέος τῶν φίλων ἐναντι τῶν ἀπόντων. Ὁ πλοῦτος δέν εἶναι εὐτυχία, ἀλλὰ ἡ καλὴ χρῆσις τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν.

§ 26, 27. **Ἐπιγραφή.** Ποία ἡ συμπεριφορὰ τῶν φίλων κατά τὰς διαφόρους περιστάσεις, ἡ ἐμφάνισις καί ἡ χρῆσις τῶν ἀγαθῶν.

§ 28, 29. Πειρῶ
κατασκευάζειν τὸν πλοῦτον
χρήματα καὶ κτήματα·

Ἔστι δὲ χρήματα μὲν

τοῖς ἐπισταμένοις ἀπολαύειν.

κτήματα δὲ
τοῖς δυναμένοις κτᾶσθαι.

Τίμα τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν

δυοῖν ἔνεκεν,
τοῦ τε δύνασθαι
ἐκτίσαι μεγάλην ζημίαν
καὶ τοῦ βοηθῆσαι
φίλω σπουδαῖω δυστυχοῦντι·
πρὸς δὲ τὸν ἄλλον βίον

Νά προσπαθῆς
νά κάνης τὸν πλοῦτον
χρήσιμα πράγματα καὶ κτήματα προ-
σοδοφόρα·

εἶναι δὲ (ὁ πλοῦτος χρήσιμος) μὲν
εἰς χρήματα,
εἰς ἐκείνους ποῦ γνωρίζουν νά τὸν
ἀπολαβάνουν,
εἰς κτήματα προσοδοφόρα δὲ
εἰς ἐκείνους ποῦ μποροῦν νά τὰ ἀ-
ποκτοῦν.

Νά ἐκτιμᾶς τὴν ὑπάρχουσαν περιου-
σίαν

διὰ δύο λόγους,
καὶ διὰ νά μπορῆς
νά πληρώνης μεγάλην πρόστιμον
καὶ διὰ νά βοηθῆς
φίλον (σου) ἐνάρετον ὅταν δυστυχῆ·
ὡς πρὸς δὲ τὰς ἄλλας περιπτώσεις
τῆς ζωῆς

μηδέ ὑπερβαλλόντως
ἀλλὰ μετρίως αὐτὴν ἀγαπᾷ.
Στέργε μὲν τὰ παρόντα.

ζήτηι δὲ τὲ βέλτιστα.
Μηδενὶ ὄνειδίσῃς
συμφορὰν
κοινὴ γὰρ ἡ τύχη
καὶ τὸ μέλλον ἄφορατον.
Εὐ ποιεὶ τοὺς ἀγαθοὺς
καλὸς γὰρ θησαυρὸς
ὀφειλομένη χάρις
παρ' ἀνδρὶ σπουδαίῳ.
Κακοὺς εὖ ποιδῶν
πέσει ὄμοια
τοῖς σσιτίζουσι
τὰς ἀλλοτρίας κύνας
ἐκείναι τε γὰρ ὕλακτοῦσι
τοὺς διδόντας
ὥσπερ τοὺς τυχόντας,
οἷτε κακοὶ
ἀδικοῦσι τοὺς ὠφελοῦντας
ὥσπερ τοὺς βλάπτοντας.

ὄχι ὑπερβολικὰ
ἀλλὰ μὲ μέτρον νὰ τὴν ἀγαπᾷς.
Νὰ εἶσαι μὲν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ
παρόντα,
νὰ ζητῆς ὁμως τὰ ἄριστα.
Νὰ μὴ κατηγορῆς κανένα
διὰ τὴν δυστυχίαν του·
διότι κοινὴ εἶναι ἡ τύχη (εἰς ὄλους)
καὶ τὸ μέλλον ἀγνωστόν.
Νὰ εὐεργετῆς τοὺς καλοὺς·
διότι εἶναι ὠραῖος θησαυρὸς
ἢ ὀφειλομένη εὐεργεσία
ἀπὸ ἀνθρώπου χρηστοῦ.
*Αν εὐεργετῆς κακοὺς (ἀνθρώπους)
θά πάθῃς ὄμοια
μὲ ἐκείνους καὶ ταῖζον
τις ξένες σκυλῆς.
διότι καὶ ἐκείνους γαυγίζου
ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τοὺς διδου
ὅπως καὶ τοὺς τυχόντας,
καὶ οἱ κακοὶ (ὄμοια)
κάνουσι κακὸ εἰς τοὺς ὠφελοῦντας
ὅπως καὶ εἰς τοὺς βλάπτοντας.

§ 28, 29. Ἑρμηνευτικά. κατασκευάζω τι=κάνω κάτι, ποιῶ. πλοῦτος=περιουσία. ἀπολαύω τινός=μεταχειρίζομαι τι μὲ ἐλευθεριότητα. χρήματα=χρήσιμα πράγματα. κτήματα=προσοδοφόρα κτήματα. ἀπολαύω τινός=μεταχειρίζομαι κάτι μὲ ἐλευθεριότητα. δυοῖν ἔνεκεν=διὰ λόγους. ζημία=πρόστιμον (ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου). ἐκτίνω τι=πληρώνω κάτι. στέργω τι=εὐχαριστοῦμαι μὲ κάτι, ἀρκοῦμαι σὲ κάτι. σιτίζω τινά=τρέφω κάποιον. εὖ ποιδῶ=εὐεργετῶ, τὸ παθητ. εὖ πάσχω=εὐεργετοῦμαι.

§ 28, 29. Γραμματικά. πειρῶ=προσ. ἔνεστ. τοῦ ρ. πειρῶμαι. ἐπισταμένοις=μετ. ἔνεστ. τοῦ ρ. ἐπίσταμαι. κτᾶσθαι=ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. κτῶμαι. δυοῖν=γενικ. δυϊκοῦ ἀριθ. τοῦ ἀριθμητικοῦ ἀπολυτ. ἐπιθ. δύο (ὄνομαστ., αἰτιατ.=δύο, γεν., δοτικ.=δυοῖν). ἐκτίσαι=ἀπαρ. ἄορ. τοῦ ἐκτίνω, ἐξέτινον, ἐκτίσω-ἐκτίσω, ἐξέτισα-ἐξέτεισα. στέργε=προστ. ἔνεστ. τοῦ ρήμ. στέργω. ὄνειδίσῃς=ὑποκ. ἄορ. τοῦ ρ. ὄνειδιζω. ὀφειλομένη=μετ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. ὀφείλωμαι, ὀφειλόμην, ὀφειλήθη. πέσει=β' ἔνικ. προτ. τῆς ὄριστε. τοῦ μελλ. τοῦ ρημ. πάσχω, ἐπασχον, πείσομαι, ἐπαθον, πέπονθα, ἐπεπόνθειν.

§ 28, 29. Ἀναγνώρισις προτάσεων. πειρῶ... κατασκευάζειν=κυρία. ἔστι... ἐπισταμένοις=κυρία. κτήματα... δυναμένοις=κυρία (μὲ ρῆμα τὸ ἐνν ἔστι). τίμα... ἔνεκεν=κυρία. τοῦτε ζημίαν... δύνασθαι=κυρία. καὶ τοῦ φίλου... βοηθῆσαι=κυρία. (ἐνν. ὡς ρημ. τὸ τίμα). πρὸς δὲ τὸν ἄλλον... ἡγάπα=κυρία. στέργε μὲν τὰ παρόντα=κυρία. ζήτηι τὰ βέλτιστα=κυρία. Μηδενὶ συμφορὰν ὄνειδίσῃς=κυρία. καλὸν γὰρ... ὀφειλομένη=κυρία (ρημ. ἔστι). κακοὺς... σιτίζουσιν=κυρία. ἐκείναι τε γὰρ... ὕλακτοῦσι=κυρία. ὥσπερ τοὺς τυχόντας=ἀναφορικὴ-παρεμφητικὴ μὲ ρῆμα τὸ ὕλακτοῦσι. οἷτε κακοὶ... ἀδικοῦσι=κυρία. ὥσπερ τοὺς βλάπτοντας (ἀδικοῦσι)=ἀναφορικὴ δευτερεύουσα.

§ 28, 29. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. πειρῶ=ρημ. κατασκευάζειν=ἀντικ. τοῦ πειρῶ, τελ. ἀπαρέμ. τὸν πλοῦτον=ἀντικ. χρήματα καὶ κτήματα=κατηγορούμενα (ὑποκ. τοῦ πειρῶ=οὐ=εὐεργοποιεῖται). ἔστι=ρῆμα.

μέ ὑποκ. τὸ ἐνν. ὁ πλοῦτος. *χρήματα*=κατηγ. *τοῖς ἐπισταμένοις*=μετοχ. ἐπιθ. καθὼς καὶ τὸ *δυναμένοις*, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν καὶ ὡς δοτ. προσωπ. τοῦ ἔστι. *ἀπολαύειν*=ἀντικ. τελ. *ἀπαρ. κτᾶσθαι*=ἀντικ. τοῦ δυναμένοις. τελ. *ἀπαρ. τίμα*=ῤῥημα. *ὑπάρχουσαν*=ἐπιθ. προσδ. *οὐσία*=ἀντικ. τοῦ τε... ἐκτίσαι... καὶ τοῦ βοηθῆσαι=ἐπεξηγήσις τοῦ δυοῖν ἔνεκεν. *οἶ*=ἐμπροσθ. προσδ. *ἐνεκα τοῦ ἐκτίσαι... βοηθῆσαι*=σημαίνουν τὸν σκοπὸν. *ἐκτίσαι*=ἀπαρ. τελ., ἀντικ. τοῦ δύνασθαι. *ζημίαν*=ἀντικ. *φίλω*=ἀντικ. τοῦ βοηθῆσαι. *σπουδαίω*=ἐπιθ. προσδ. *δυστυχοῦντι*=μετοχ. χρόν. *πρὸς δὲ τὸν ἄλλον βίαν*=ἐμπρ. προσδ. ἀναφορᾶς. *ὑπερβαλλόντως μυρίως*=ἐπιφρ. τροπ. προσδιορισμὸς. *αὐτὴν (οὐσίαν)*=ἀντικ. τοῦ ῤῥμ. *ἀγάπα. Στέργε*=ῤῥημα. *τὰ παρόντα*=ἀντικ. τοῦ στέργε. *ζῆτει*=ῤῥημα. *βέλτεστα*=ἀντικ. τοῦ ζῆτει *μηδενὶ συμφορᾶν*=ἀντικ. τοῦ ὄνειδίσης, τὸ α' ἔμμεσον, τὸ β' ἄμμεσον. *κοινὴ γὰρ ἡ τύχη*=ἐνν. ἔστί, ὑποκ. τοῦ *ἔστί*=τὸ μέλλον. *κοινὴ ἀόρατον*=κατηγορούμενα εἰς τὸ τύχη=μέλλον. *ποιεῖ*=ῤῥημα. *τοὺς ἀγαθοὺς*=ἀντικ. τοῦ εἶ ποίει *καλὸς θησαυρὸς*=ἐνν. *ἔστί καλὸς*=ἐπιθ. προσ. *θησαυρὸς*=κατηγορ. εἰς τὸ χάρις. *ὀφειλομένη*=μετχ. ἐπιθ. προσδιορίζουσα τὸ χάρις, τὸ ὅποιον εἶναι ὑποκ. τοῦ ἐνν. ἔστί. *παρ' ἀνδρὶ σπουδαίω*=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ ἐκ μέρους τινός. *κακοὺς*=ἀντικ. εὐ ποιῶν=ὑποθετ. μετ. (*ἐὰν εὐ ποιῆς*)=ὄλερ εἰσδυναμει πρὸς ὑπόθεσιν δ' εἶδος δηλῶν τὸ προσδοκώμενον καὶ μετ' ἀπόδοσιν: *ὅμοια πείσει*... *τοῖς σιτίζουσιν. ὅμοια*=συστοιχ. ἀντικ. τοῦ πείσει (ὅμοια πάθη πείσει). *σιτίζουσιν*=ἐπιθ. μετχ. *ἀλλοτρίας*=ἐπιθ. προσδ. *κύνας*=ἀντικ. τοῦ σιτίζουσιν. *διδόντας*--*τυχόντα*=ἐπιθ. μετχ. ἀντικ. τοῦ ὑλακτοῦσι. *τοὺς ὠφελούντας*--*βλάπτοντας*=ἐπιθ. μετχ. ἀντικ. τοῦ ἀδικοῦσιν.

§ 28, 29. Πραγματικὰ. *ἔστι* ἐννοεῖται ὁ πλοῦτος. *κατασκευάζειν τὸν πλοῦτον χρήματα καὶ κτήματα*: Ὁ Ἰσοκράτης συμβουλεύει τὸν Δημόνικον νὰ φροντίξῃ ὅπως ἡ περιουσία αὐτοῦ εἶναι χρηματικὴ καὶ κτηματικὴ διὰ τὰ ἀποβαίῃ ἀνά πᾶσαν δύσκολον περίστασιν εὐκολομεταχείριστος καὶ προσδοκός φόρος ἀναλόγως πρὸς τὰς δημοιογουμενάς καταστάσεις τὰς ὁποίας ἐμφανί-ῃ ζωῆ ἡμῶν. *ἐκτίσαι μεγάλην ζημίαν* ἢ πληρωθῆ τὸ ἐπιβαλλομένου προστίμου ἢ το ἀναγκαία, διότι συνελήγετο ἀτιμίαν. *στέργε τὰ παρόντα* ὁ Ἰσοκράτης ἐνταῦθα συμβουλεύει τὸν Δημόνικον νὰ εἶναι εὐχαριστημένος μετ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχει χωρὶς νὰ παύῃ νὰ ἐπιζητῆ καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεώς του. *κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον*=ἡ γνώμη αὐτῆ τοῦ Ἰσοκράτους εὐρίσκειται καὶ εἰς τὸν Πλούταρχον, ὅπως καὶ εἰς τὸν μέγα τραγικὸν Αἰσχύλον.

§ 28, 29. Αἰσθητικὰ. Ὁμοία πείσει τοῖς σιτίζουσιν: διὰ τῆς παρομοιώσεως ταύτης ὁ Ἰσοκράτης καθιστᾷ τοὺς λόγους τοῦ λίαν παραστατικούς ὅπως συμβαίῃ μετ' ἀποβολῆς, τὰς ὁποίας καὶ ὁ Θεάνθρωπος ἐν τῇ Ἀγίῃ Γραφῇ συχνάκις μεταχειρίζεται πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. *ὕλακτοῦσι*--ἀδικοῦσι ὁμοιοτέλεστο.

§ 28, 29. Νόημα. Εἰς τὰς παραγράφους ταύτας ὁ ῥητῶρ συμβουλεύει μετ' ἐκτίμωσιν τὸν πλοῦτον, ὅταν δηλαδὴ παραστῇ ἀνάγκη νὰ πληρώσωμεν ἐπιβληθὲν μέγα πρόστιμον, ἵνα ἀποφευχθῆ ἢ ἐκ τῆς μὴ πληρωμῆς τούτου ἀτιμίας. Ἐν συνεχείᾳ λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὄνειδιζῃ κανεὶς τοὺς ἄλλους διὰ τυχόν ἀτυχήματα, δεδομένου ὅτι ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων εἶναι κοινὴ, τὸ μέλλον ἀγνωστον. Νὰ εὐεργετοῦμεν τοὺς καλοὺς ὄχι ὅμως καὶ τοὺς κακοὺς, διότι οἱ κακοὶ δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τῶν τὴν εὐεργεσίαν ἀλλὰ βλάπτουν ἀδιακρίτως καὶ τοὺς βλάπνοντας αὐτοὺς ὅπως καὶ τοὺς ὠφελούντας.

§ 28, 29. Περίληψις. Ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ περιουσία καὶ πῶς αὕτη καθίσταται προσδοκός. Διὰ ποίους λόγους ὀφείλομεν νὰ ἐκτιμῶμεν τὸν πλοῦτον. Ποία ἡ συμπεριφορὰ μας πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ ποία πρὸς τοὺς κακοὺς. Ἡ θέσις ἡμῶν ἐναντι τῶν ἀτυχημάτων τῶν ἄλλων.

§ 30, 31. Μίσει τοὺς κολακεύοντας

ὥσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας·
ἀμφοτέροι, γὰρ πιστευθέντες

ἀδικοῦσιν
τοὺς πιστεύσαντας·
Ἐάν ἀποδέχη τῶν φίλων
τοὺς χαριζομένους
πρὸς τὸ φαυλότατον,
οὐχ ἔξεις ἐν τῷ βίῳ
τοὺς ἀπεχθανομένους (σοι)

πρὸς τὰ βέλτιστον.
Γίγνου ὁμιλητικὸς
πρὸς τοὺς πλησιαζόντας
ἀλλὰ μὴ σεμνός·
τὸν μὲν γὰρ ὄγκον
τῶν ὑπεροπτικῶν
μόλις ἂν οἱ δοῦλοι
καρτερήσειαν,
τὸν δὲ τρόπον τῶν ὁμιλητικῶν
ἅπαντες ἠδέως ὑποφέρουσιν.
Ἵμιλητικὸς δ' ἔσει
μὴ ὦν δύσερις
μηδὲ δυσάρεστος
μηδὲ πρὸς πάντα φιλόνομος,
μηδὲ ἀπαντῶν τραχέως
πρὸς τὰς ὀργὰς τῶν πλησιαζόντων,

μηδὲ ἂν τυγχάνωσιν
ὀργιζόμενοι ἀδίκως,
ὅλλ' εἴκων μὲν αὐτοῖς
θυμουμένοις,
ἐπιπλήττων δὲ
παυομένοις τῆς ὀργῆς·
μηδὲ σπουδάζων
παρὰ τὰ γελοῖα,
μηδὲ χαιρῶν
παρὰ τὰ σπουδαῖα τοῖς γελοίοις
τὸ γὰρ ἄκαιρον
πανταχοῦ (ἔστι) λυπηρόν·

μηδὲ τὰς χάριτας
χαριζόμενος ἀχάριστος,
ὅπερ πάσχουσιν οἱ πολλοί,
ποιοῦντες μὲν,
ἔμπουργοῦντες δὲ τοῖς φίλοις

ἔηδως·
μηδὲ ὦν φιλαίτιος,
Ἐὰρ γὰρ,
μηδὲ φιλεπιτιμητῆς (ὦν),
παροξυντικὸν γὰρ.

Νὰ μισῆς ἐκείνους ποῦ (σὲ) κολα-
κεύουν,
ὅπως καὶ ἐκείνους ποῦ (σὲ) ἐξαπατοῦν,
διότι καὶ οἱ δύο ὅταν τύχουν ἐπι-
στοσύνης
κάνουν κακὸν
εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔδωσαν πίστιν.
Ἐάν παραδέχεσαι ἀπὸ τοὺς φίλους
ἐκείνους οἱ ὅποιοι σὲ εὐχαριστοῦν
πρὸς μεγάλην βλάβην σου,
δὲν θὰ ἔχῃς εἰς τὸν βίον (σου)
ἐκείνους οἱ ὅποιοι σοῦ γίνονται μι-
σητοὶ
πρὸς μεγίστην ὠφέλειάν σου.
Νὰ εἶσαι καταδεκτικὸς
πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι, σὲ πλησιάζουν
καὶ ὄχι ὑπερηφανος.
διότι τὴν ἔπαρσιν
τῶν ὑπερηφάνων
μόλις (μὲ δυσκολίαν) οἱ δοῦλοι
δύναται νὰ τὴν ὑποφέρουν,
τὴν συμπεριφορὰν ὅμως καταδεκτικῶν
ὅλοι εὐχαρίστως δέχονται.
Θὰ εἶσαι δὲ καταδεκτικὸς,
ἐάν δὲν εἶσαι δύστροπος
οὔτε δυσάρεστος
οὔτε πρὸς τὸν καθένα φιλόνομος,
ἂν δὲν ἀπαντᾷς μὲ τρόπον ἀπότομον
εἰς τοὺς θυμοὺς ἐκείνων ποῦ σὲ πλη-
σιάζουν,
καὶ ἂν ἀκόμη συμβοίη
νὰ θυμῶνουν ἀδίκως,
ἀλλ' ἐάν μὲν ὑποχωρῆς εἰς αὐτοὺς
ὅταν θυμῶνουν,
(ἐάν) τοὺς ἐπιπλήττης δὲ
ὅταν παύουν νὰ εἶναι θυμῶμένοι·
καὶ ἐάν δὲν εἶσαι σοβαρὸς
διὰ τὰ γελοῖα,
καὶ ἐάν δὲν χαιρῆς
εἰς σπουδαίας περιστάσεις διὰ γελοῖα·
διότι τὸ ἀνάρμοστον
εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις εἶναι λυπη-
ρόν·
οὔτε ἐάν κάμνης εὐργεσίας
χωρὶς καλὸν τρόπον,
πρᾶγμα τὸ ὅποῖον παθαίνουν οἱ πολλοὶ
οἱ ὅποιοι εὐεργετοῦν μὲν,
ἀλλὰ παρέχουν τὰς ὑπηρεσίας των
εἰς τοὺς φίλους
δυσάρεστος·
οὔτε νὰ εἶσαι φιλοκατήγορος,
διότι εἶναι ἀνυπόφορον (πρᾶγμα).
οὔτε νὰ ἀγαπᾷς νὰ ἐπιπλήττης,
διότι εἶναι ἐρεθιστικόν.

§ 30, 31. Ἑρμηνευτικά. Ὀμιλητικός=καταδεκτικός, ἐπιτήδειος διὰ συναναστροφῆν, κοινωνικός. σεμνός=μεγαλοπρεπής, σεβαστός. Ἐδῶ ὁμως ὑπερήφανος μὲ κακὴν σημασίαν. δύσερις=δύστροπος, γκρινιάρης. σπουδάζω=εἶμαι σοβαρός. χαρίζομαι χάριτάς τινι=κάνω εὐεργεσίαν σὲ κάποιον. ἀχαρίστως=χωρὶς καλὸν τρόπον. ὑπουργῶ τινι=προσφέρω ὑπηρεσίαν σὲ κάποιον. ἀηδῶς=δυσαρέστως. φιλαίτιος=φιλοκατήγορος. φιλεπιτιμητής=ὁ ἀγαπῶν νὰ παρατηρῇ τοὺς ἄλλους. παροξυντικός=ἐξερεθιστικός.

§ 30, 31. Γραμματικά. Μίσει=προσ. ἐνεσ. τοῦ ρ. μισῶ. ἐξαπατῶντας=μετ. ἐνεσ. τοῦ ρ. ἐξαπατῶ. ἀποδέχῃ=ὑποτ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. ἀποδέχομαι. ἔξεις=μελλ. τοῦ ρ. ἔχω. ἀπεχθανομένους=μετ. ἐνεσ. τοῦ ρ. ἀπεχθάνομαι. καρτερήσειαν=εὐκτ. ἄορ. τοῦ ρ. καρτερῶ. ἔσει=μελλ. τοῦ ρημ. εἶμι. εἴκων=μετ. μετ. ἐνεσ. τοῦ ρ. εἴκω, εἴκων, εἴκον, εἴξω, εἴξα—εἴκαθον. ἐπιπλήττων=μετ. ἐνεσ. τῶν ρημ. ποιῶ—ὑπουργῶ.

§ 30, 31. Ἀναγνωρίσις προτάσεων. Μίσει τοὺς κολακεύοντας=κυρία. ὥσπερ τοὺς ἐξαπατοῦντας=ἀναφορικὴ (ἐλλιπίς). ἀμφότεροι γάρ... ἀδικοῦσιν=κυρία. ἐὰν ἀποδέχῃ... χαριζομένους=ὑποθετικὴ. οὐχ ἔξεις.. ἀπεχθανομένους=κυρία, (ἀπόδοσις τοῦ ὑποθ. λόγου). γίγνου... ὀμιλητικός=κυρία. ἀλλὰ μὴ σεμνός=κυρία, μὲ ἔνν. ρ. τὸ γίγνου. τὸν μὲν γάρ... καρτερήσειαν=κυρία. τὸν δέ... ὑποφέρουσι=κυρία. ὀμιλητικός δ' ἔσει=κυρία, ἀπόδοσις τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων, αἱ ὁποῖαι διαφαίνονται εἰς τὰς ὑποθετικὰς μετοχ. (ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς δευτ. προτάσεις) ἀναλυόμεναι ὡς ἑξῆς: μὴ ὦν=ἐὰν μὴ ἦς. ἀπαντῶν=ἐάν. μὴ ἀπαντᾶς=ἐάν δὲν ἀπαντᾶς εἴκων=ἐάν μὴ εἴκῃς. ἐπιπλήττων=ἐάν μὴ ἐπιπλήτῃς, (δ' εἶδος). μὴδ' ἂν.. τυγχάνωσιν=ἐνδοτικὴ (περιεχομένη εἰς τὰς προηγουμένας). μὴδὲ παρὰ σπουδάζων=ὑποθετικὴ, ἀναλυομένης τῆς μετχ. εἰς ὑποθετ. προτασίαν (ἐάν... σπουδάζῃς). μὴδέ... χαίρων=ὑποθετικὴ κατὰ τὸν ἴδιον λόγον ὡς καὶ ἡ προηγουμένη πρότασις: (ἐάν... χαίρῃς) ὡς ἀπόδοσις τούτων θὰ εὐνηθῇ, ὀμιλητικός δ' ἔσει (δ' εἶδος). τὸ γάρ... λυπηρὸν=κυρία μὲ ἔνν. ρημ. τὸ ἐστί. μὴδὲ τὰς χάριτας... ὑπουργοῦντες=κυρία, μὲ ρῆμα τὸ ἐνούμενον ἔσει, τὸ ὅποιον εἶναι καὶ ἀπόδοσις τῆς ἰσοδυναμοῦσης πρὸς ὑποθετ. προτ. μετοχῆς χαριζομένου. ἐπίσης εἰς τὸ ἀνωτέρω περιέχεται καὶ ἡ ἀναφορικὴ πρότασις: ὅπερ πάσχουσιν οἱ πολλοί.—μὴδὲ φιλαίτιος ὦν=ὑποθετικὴ (ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἀναλυομένης τῆς μετχ. ὦν). ἀπόδοσις πάλι τὸ ἔσει, καθὼς καὶ εἰς τὴν ὑποθετικὴν προτ. μὴδὲ φιλεπιτιμητής (ὦν).—βαρὺ γάρ (ἐστί)=κυρία. παροξυντικὸν γάρ (ἐστί)=κυρία.

§ 30, 31. Σύντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. Τοὺς κολακεύοντας=ἀντικ. τοῦ μίσει. ὥσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας=ἀναφ. προτ. ὡς ὑποκ. τοῦ μίσει. αἱ μετοχαὶ εἶναι ἀναφορικαί. πιστωθέντες=μετχ. χρονικὴ, ἀμφότεροι=ὑποκ. τοῦ ἀδικοῦσι. τοὺς πιστεύοντας=ἀντικ. τοῦ ἀδικοῦσιν. ἐὰν ἀποδέχῃ=ὑποθ. δ' εἶδους σημ. τὸ προσδοκώμενον. τῶν φίλων=γεν. διαιρετ. χαριζομένους=μετ. ὑποθ. καὶ ἦς. ἀντ. τοῦ ἀποδέχῃ. πρὸς τὸ φαυλότατον=ἐμπρ. προσ. δηλῶν σκοπόν. οὐχ' ἔξεις=ἀπόδοσις. ἐν τῷ βίῳ=ἐμπρ. προσ. δηλῶν χρόνον. τοὺς ἀπεχθανομένους=μετ. ἐπιθ. καὶ ἀντικ. τοῦ οὐχ' ἔξεις. πρὸς τὸ βέλτεστον=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν σκοπόν. ὀμιλητικός, σεμνός=κατηγορούμενα. πρὸς τοὺς πλησιάζοντας=ἐμπρ. προσ. δηλῶν ἀναφορᾶν. (ἀναφορικῶς δηλ. πρὸς ἐκεῖνους οἱ ὅποιοι σὲ πλησιάζουν). τὸν ὄγκον=ἀντικ. τοῦ καρτερήσειαν. τῶν ὑπεροπτικῶν=γεν. κητ. τρόπον=ἀντικ. τοῦ ὑποφέρουσιν. (ἀπαντες)=ὑποκ. αἱ δούλοιοι=ὑποκ. ἡδῶς=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. ὀμιλητικός=κατηγορ. ὦν=ὑποθ. μετχ. δύσερις, δυσάρεστος, φιλόνομος=κατηγορούμενα. ἀπαντῶν=ὑποθ. μετ. τραχέων=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. πρὸς τὰς ὀργὰς=ἐμπροθ. προσ. ἀνα

φηράς, τῶν πλησιαζόντων=γεν. κτητ. μηδ' ἂν τύχωσιν=ἐνδοτ. προτ. ὀργιζόμενοι=κατηγορ. μετχ. ἔξαρτ. ἐκ τοῦ τύχωσιν. εἰκων=ὑποθ. μετχ. αὐτοῖς=ἀντικ. τοῦ εἰκων. ἐπιπλήτων=ὑποθ. μετχ. παυομένοις=μετχ. χρον. τῆς δρογῆς=ἀντικ. τοῖς παυομένοις. σπουδάζων-χαίρων-χαριζόμενος=ὑποθετ. μετοχαί. παρὰ τὰ γελοῖα-παρὰ τὰ σπουδαῖα=ἐμπροθ. προσθ. δηλοῦντες χρόνον. τοῖς γελοίοις=δοτ. ἀναγκαστικ. αἰτίου εἰς τὸ χαίρων. τὰς χάριτας=συστ. ἀντικ. τοῦ χαριζόμενος. λυπηρὸν-παροξυντικὸν=κατηγορούμενα. ἀχαριστώως=ἐμπρ. προσθ. δηλῶν τρόπον. ποιοῦντες-ὑπουργοῦντες=ἐπιθ. μετχ. τοῖς φίλοις=ἀντικ. εἰς τὸ ὑπογοῦντες. φιλαίτιος-βαρὺ-φιλεπιτιμητῆς=κατηγορούμενα' ἐνν. τοῦ ἐστί.

§ 30—31. Πραγματικά. *Μίσει τοὺς κολακεύοντας ὡσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας*. Ὁ Ἰσοκράτης ἐνταῦθα δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ κολάκων καὶ ἐξαπατώντων, καὶ πολὺ ὀρθῶς, διότι καὶ οἱ δύο ἐξεταζόμενοι προσεκτικώτερον ἐκκινοῦν ἐκ τοῦ ψεύδους, καὶ εἰς τοῦτο ἀκριβῶς τὸ σημεῖον ἀδικοῦν τὸν δεχόμενον κολακείας. Καὶ εἰς τὰς δύο δηλ. περιπτώσεις ὁ ἀδικούμενος ἐξαποτάται, εἴτε ἡ ἀπάτη ἐμφανίζεται ὡς ἀπλή κολακεία εἴτε ὡς φαινομενικὴ ἀλήθεια. *Τὰς χάριτας ἀχαριστώως* τοῦτο συμβαίνει συχνὰ μεταξὺ ἀνθρώπων. Ὑπάρχουν δηλ. χαρακτῆρες οἱ ὅποιοι εὐεργετοῦν τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον παρέχουν τὰς εὐεργεσίας τῶν ταύτας, εἶναι τοιοῦτος ὥστε δὲν λαμβάνουν τὴν ἀνάλογον ἀξίαν. Ὁ Ἰσοκράτης ἐννοεῖ λοιπὸν ἐνταῦθα, ὅτι πρέπει αἱ παρεχόμεναι εὐεργεσίαι νὰ δίδονται μὲ προθυμίαν καὶ καλὴν διάθεσιν ὥστε νὰ ὑποχρεώσουν τὸν δεχόμενον ταύτας καὶ νὰ μὴ δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ παρέχων πράττει τι ἀναγκαστικῶς.

§ 30—31. Αἰσθητικά. *Χαριζόμενους—ἀπεχθανομένους*. ὁμοιτέλευτον. *καρτερίαν—ὑποφέρουσαι* συνωνυμία. *τὰς χάριτας, ἀχαριστώως, χαριζόμενος* παρήχῃσις δημιουργημένη ἐκ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ Χ, ὅπως ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν τὸ αὐτὸ διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ Α (πολλά—πολλῶν).

§ 30—31. Νόημα. Εἰς τὰς παραγράφους ταύτας ὁ Ἰσοκράτης συμβουλεύει τὸν Δημόνικον πῶς νὰ συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς κολάκας καὶ τοὺς ἀπατεῶνας, διότι καὶ οἱ δύο δὲν διαφέρουν μεταξὺ τῶν ἐπειδὴ βλάπτουν ὁμοίως. Κατόπιν ὁμιλεῖ περὶ τῶν φίλων καὶ ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ στάσις αὐτοῦ πρὸς τοὺς πλησιαζοντας αὐτὸν καὶ μὲ ποῖον τρόπον θὰ φαίνεται καταδεκτικός, ἐὰν δηλ. ἀποφεύγῃ νὰ εἶναι δίστροπος, δυσάρεστος, φιλόνηκος. Ἐπίσης λέγει, ποίαν στάσιν ὀφείλει νὰ τηρῇ πρὸς τοὺς ὀργιζομένους, πότε δηλ. νὰ ὑποχωρῇ καὶ τότε νὰ ἐπιπλήτῃ. Ἀκολούθως καθιστᾷ προσεκτικὸν τὸν Δημόνικόν πῶς νὰ συμπεριφέρεται ἐναντι τῶν γελοίων καὶ σπουδαίων περιπτώσεων καὶ ἀνάλογον στάσιν. Καὶ τέλος, συμβουλεύει πῶς νὰ ἐξυπηρετῇ τοὺς φίλους διὰ νὰ φαίνωνται αἱ εὐεργεσίαι του καὶ νὰ ἀποφεύγῃ νὰ εἶναι φιλοκατήγορος ἐμφανίζεται διαρκῶς ἐπιπλήτων τοὺς ἄλλους.

§ 30—31. Περίληψις. Ποία ἡ στάσις ἡμῶν ἐναντι τῶν κολάκων καὶ ἀπατεῶνων. Νὰ εἶναι τις καταδεκτικός καὶ ὄχι ὑπερήφανος. Πῶς θὰ ἐπιτύχῃ κανεὶς νὰ εἶναι πράγματι καταδεκτικός.

§ 31—31. Ἐπιγραφή. Συμβουλαὶ καλῆς συμπεριφορᾶς.

§ 32, 33. Μάλιστα μὲν εὐλαβοῦ
τὰς συνουσίας
ἐν τοῖς πότοις·
ἐὰν ποτὲ σοι συμπέσῃ καιρός,

Πρὸ πάντων μὲν νὰ ἀποφεύγῃς τὰς
συναναστροφὰς
εἰς τὰ συμπόσια·
ἐὰν δὲ κάποτε σοῦ συμβῇ περίστασις
(νὰ εὐεθρῇ),

ἐξανίστατο πρὸ μέθης.
 Ὅταν γὰρ ὁ νοῦς
 διαφθαρή ὑπ' οἴνου.
 ταῦτά πάσχει
 τοῖς ἄρμασι τοῖς ἀποβάλλουσιν
 τοὺς ἠνιόχους·
 ἐκεῖνά τε γὰρ
 φέρεται ἀτάκτως
 διαμαρτόντα τῶν εὐθυνόντων

ἢ τε ψυχὴ πολλὰ σφάλλεται
 διαφθαρείσης τῆς διανοίας.
 Ἄθάνατα μὲν φρόνει
 τῶ εἶναι μεγαλόψυχος,
 θνητὰ δὲ
 τῶ συμμέτρως ἀπολαύειν
 τῶν ὑπαρχόντων.
 Ἦγοῦ τὴν παιδείαν
 εἶναι τοσοῦτ' αἰζῶν ἀγαθὸν
 τῆς ἀπαιδευσίας,
 ὅσῳ τὰ μὲν ἄλλα μοχθηρὰ
 πάντες πράττουσι
 κερδαίνοντες,
 αὕτη δὲ μόνη
 καὶ προσεζημίωσε
 τοὺς ἔχοντας·
 πολλάκις γὰρ τοῖς ἔργοις
 τὴν τιμωρίαν ἔδωσαν
 τούτων ὧν
 τοῖς λόγοις ἐλύπησαν.
 Οὐδ' ἂν βούλη
 ποιήσασθαι φίλους,
 λέγε τι ἀγαθὸν περὶ αὐτῶν
 πρὸς τοὺς ἀπαγγελοῦντας·

ἀρχὴ γὰρ φιλίας μὲν
 ἔπαινος,
 ἔχθρας δὲ ψόγος.

§ 32, 33. Ἑρμηνευτικά. *Συνουσία* = συναναστροφὴ. *πότος* = συμπόσιον. *ἐξανίσταμαι* = ἐγείρομαι καὶ φεύγω. *ἀποβάλλω τι* = χάνω κάτι. *διαμαρτάνω τινός* = χάνω κάτι, ἀποβάλλω, στεροῦμαι. *εὐθύνω* = κυβερνῶ, διευθύνω. *φρονῶ ἄθάνατα* = σκέπτομαι ὡς ἄθάνατος. *μοχθηρός* = κακός, ἐλαττωματικός. *προσεζημιῶ* = προσέτι ζημιῶν. *ἀπαγγέλω* = ἀναφέρω, ἀνακοινῶν. *ψόγος* = κατηγορία.

§ 32, 33. Γραμματικά. *εὐλαβοῦ* = προσ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. *εὐλαβοῦμαι*. *ἐξανίστασο* = προσ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. *ἐξανίσταμαι*. *νοῦς* = (νόος) = β' κλισ. οὐσ. *νοῦς* - *νώ* - *νοῦν*. *ὑποβαλοῦσι* = μετχ. β' ἀορ. *διαμαρτόντα* = μετχ. β' ἀορ. τοῦ ρημ. *διαμαρτάνω*, *δημάρτανον*, *διαμαρτήσομαι*, *δήμαρτον*, *δημάρτηκα*. *φρονέει* = προσ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. *φρονῶ*. *ἤγῶ* = προσ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. *ἤγοῦμαι*. *κερδαίνοντες* = μετχ. ἔνεστ. τοῦ ρήμ. *κερδαίνω*, *ἐκέρδαινον*, *κερδανῶ*, *ἐκέρδανα*, *κεκέρδηκα* ἢ *κεκέρδακα* ἢ *κεκέρδηκα*, *ἐκεκερδήκειν*. *προσεζημίωσε* = γνωμ. ἀορ. τοῦ ρημ. *προσεζημιῶ*. *ἀπαγγελοῦντας* = μετχ. μελλ. τοῦ ρημ. *ἀπαγγέλω*.

νὰ σηκωθῆς προτοῦ μεθύσης.
 Διότι, ὅταν τὸ μυαλὸ
 ζαλισθῆ ἀπὸ (τὸ) κρασί,
 τὸ ἴδιον παθαίνει
 μὲ τὰ ἄρματα τὰ ὅποια ἔχασαν
 τοὺς ἠνιόχους·
 διότι καὶ ἐκεῖνα
 τρέχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ
 ἐπειδὴ ἔχουν ξεφύγει ἀπὸ τοὺς διευ-
 θύνοντας
 καὶ ἡ ψυχὴ σὲ πολλὰ σφάλλεται,
 ὅταν ζαλισθῆ τὸ μυαλὸ.
 Νὰ σκέπτεσαι μὲν ὡς ἄθάνατος
 διὰ τῆς μεγαλοψυχίας σου,
 ὡς θνητὸς δὲ
 διὰ μετρίας ἀπολαύσεως
 τῶν ὑπαρχόντων.
 Νὰ θεωρῆς ὅτι ἡ παιδεία
 εἶναι τόσον μεγαλύτερον ἀγαθὸν
 ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν,
 καθόσον τὰ μὲν ἄλλα κακὰ
 ὅλοι τὰ πράττουσιν
 πρὸς ἀπόκτησιν κέρδους,
 αὕτη δὲ μόνη (ἡ ἀπαιδευσία)
 προξενεῖ συνήθως ζημίαν
 εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι τὴν ἔχουν·
 διότι πολλὰς φορὰς δι' ἔργων
 ἐτιμωρήθησαν
 ὑπὸ τούτων τοὺς ὁποίους
 μὲ λόγους ἐλύπησαν.
 Ἐκείνους τοὺς ὁποίους θὰ θελήσης
 νὰ κάνης φίλους,
 νὰ λέγῃς κάτι καλὸν δι' αὐτοὺς
 πρὸς ἐκείνους πού θὰ τοὺς τὸ ἀνα-
 κοινώσουν·
 διότι ἀρχὴ μὲν τῆς φιλίας
 εἶναι ὁ ἔπαινος,
 τῆς ἔχθρας δὲ ἡ κατηγορία.

§ 32, 33. Ἀναγνώρισις προτάσεων. *μάλιστα μὲν.. συνοουσίας=κυρία. ἐὰν δὲ ποτέ.. καιρὸς=ὑποθετικὴ. ἐξανίστασο πρὸ μέθης=κυρία (ὑπόδοσις). ὅταν γάρ.. διαφθαρεῖ=χρονικὴ. ταῦτά πάσχει.. ἀποβαλοῦσιν=κυρία. ἐκεῖνα τε γάρ.. εὐθυνότων=κυρία. ἦτε ψυχὴ.. τῆς διανοίας=κυρία. ἀθάνατα μὲν φροεῖ.. ἀπολαύειν=κυρία. ἡγοῦ.. ἀπαιδευσίας=κυρία. ὅσω τὰ μὲν.. πράττουσιν=ἀναφορικὴ. αὕτη.. ἔχοντας=ἀναφορικὴ. πολλὰκις γάρ ὦν.. ἐλύπησαν=ἀναφορικὴ. τούτων.. ἔδωσαν=κυρία. οὓς ἂν βούλη.. φίλους=ἀναφορικὴ. ἀγαθὸν τι.. ἀπαγγελοῦντας=κυρία. ἀρχὴ γάρ.. ἔπαινος=κυρία (μὲ ρημ. ἐστὶ). ἔχθρας δὲ ψόγος (ἐστὶ) κυρία.*

§ 32, 33. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. τὰς συνοουσίας=ἀντικ. τοῦ εὐλαβοῦ. ἐν τοῖς πότοις=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν τόπον. ἐὰν συμπέσῃ=ὑπόθεσις. ἐξανίστασο=ἀπόδοσις. [β' εἶδος ὑποθ. λόγου. (προσοδοκώμενον)]. σοὶ=ἀντὶ τοῦ συμπέσῃ. ταῦτά=συστ. ἀντικ τοῦ πάσχει. τοῖς ἄρμασι=δοτ. ἀντικ. εἰς τὸ ταῦτά. τοῖς ἀποβαλοῦσιν=μετχ. ἀναφορ. τοὺς ἡνιόχους=ἀντικ. τοῦ ὑποβολοῦσι. ἐκεῖνα=ὑποκ. τοῦ φέρεται (ἄττ. συντ.). διαμαρτόντα=χρον. μετχ. τῶν εὐθυνόντων=ἀντικ. τοῦ διαμαρτόντα. μετ ἐπιθ. διαφθαρείσης τῆς διανοίας χρον. μετοχ. κατὰ γεν. ἀπόλυτον. ἀθάνατα - θνητά=ἀντικ. τοῦ φρόνει. τῷ εἶναι.. τῷ ἀπολαύειν=ἐναρθρα ἀπαρεμ. ὡς δοτ. τοῦ τρόπου. μεγαλόψυχος=κατηγορ. τῶν ὑπαρχόντων=ἀντικ. τοῦ ἀπολαύειν. συμμέτρως=ἐπιρρ. τροπ. προσ. τὴν παιδεῖαν=ὑποκ. τοῦ εἶναι, ὅπερ ἀντικ. τοῦ ἡγοῦ. μεῖζον=ἐπιθ. προσ. ἀγαθὸν=κατηγ. τοσοῦτω - ὅσω=δοτ. τοῦ μέτρου. τῆς ἀπαιδευσίας=γεν. συγκριτικὴ μοχθηρά=ἀντικ. τοῦ πράττουσιν. κερδαίνουτες=τροπ. μετχ. αὕτη=ὑποκ. τοῦ προσεξημίωσε. μόνη=κατηγορ. πρῶσδ. τοῦ αὕτη. ἔχοντας=μετχ. ἐπιθ. ἀντικ. τοῦ προσεξημίωσε. τούτω=ἀντικ. τοῦ ἔδωσαν ὡς ὑποκ. δὲ τοῦ ρημ. ἐν. οἱ ἀπαιδευτοί. τοῖς ἔργοις - τοῖς λόγοις=δοτ. τοῦ ὄργάνου. οὓς=ἀντικ. τοῦ ποιήσασθαι. φίλους=κατηγορ. ἀγαθὸν=συστ. ἀντικ. πρὸς τοὺς ἀπαγγελοῦντας=ἐμποθ. προσδ. εἰς θέσιν ἀντικ. (τοῖς ἀπαγγελοῦσιν). φίλιος - ἔχθρας=γεν. ἀντικ. τοῦ ἀρχῆ. ἔπαινος - ψόγος=κατηγοροῦμενα.

§ 32, 33. Πραγματικῶς. εὐλαβοῦ τὰς συνοουσίας ἐν τοῖς πότοις: Ὁ Ἰσοκράτης ἐννοεῖ ἐνταῦθα, ὅχι τὴν παντελεῖ ἀποφυγὴν τῶν συμποσίων, τὰ ὅποια ἦσαν λίαν συνήθη μεταξὺ τῶν ἀρχαίων καὶ συνεζητοῦντο κατ' αὐτὰ πολλὰ καὶ χρήσιμα ζητήματα, ἀλλὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ὑπερβολικῆς χρήσεως τοῦ ποτοῦ τὸ ὅποιον θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μέθην. ἀρχὴ γὰρ φιλίας... ψόγος: χαρακτηριστικὴ ἐνταῦθα ἡ ἀποφθεγματικὴ διατύπωση τῶν σκέψεων τοῦ ρήτορος ἐκ τῶν ὁποίων γέμει ὁ παρῶν λόγος.

§ 32—33. Αἰσθητικῶς. ἐκεῖνα τε γὰρ φέρεται ἀτάκτως.. ἦτε ψυχὴ σφάλεται διαφθαρείσης τῆς διανοίας: Ἡ παρομοίωσις ἐνταῦθα εἶναι ἐξαιρετός καὶ καθιστᾷ τὸ νόημα ζωηρότατον διὰ τὸν παραβολικὸν της χαρακτῆρα. τοῖς λόγοις - τοῖς ἔργοις: ἀντίθεσις.

§ 32—33. Νόημα. Ὁ Ἰσοκράτης καθιστᾷ προσεκτικὸν τὴν Δημόνικον κατὰ τὰ συμπόσια εἰς τὰ ὅποια γίνεται χρῆσις οἴνου καὶ ἀπὸ τὰ ὅποια κρέπει νὰ ὑποχωρῇ πρὶν μεθύσῃ, νὰ εἶναι μεγαλόψυχος καὶ νὰ ἀπολαύῃ ἐν μέτρῳ τὰ ἀγαθὰ του. Ἐν συνεχείᾳ τονίζει ὅτι ἡ παιδεία εἶναι τὸ πλεόν σημαντικὸν διότι οὐδέποτε βλάπτει τὸν ἔχοντα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀπαιδευσίαν. Ἐπίσης συνιστᾷ τὸν ἔπαινον πρὸς τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀποκτήσωμεν ὡς φίλους.

§ 32—33. Περίληψις. Ποῖα ἢ συμπεριφορὰ κατὰ τὰ συμπόσια. Πρέπει

να είναι τις μεγαλόψυχος και να απολαύη μετρίως τὰ ἀγαθὰ. Ἡ σημασία τῆς παιδείας καὶ τῆς ἀπαιδευσίας. Ὁ ἔπαινος ὡς ἀπαρχὴ τῆς φιλίας.

§ 32—33. Ἐπιγραφή. Ἀποφυγὴ τῆς μέθης καὶ ἡ σημασία τῆς παιδείας.

§ 34, 35. Βουλευόμενος
ποιῶ παραδείγματα
τὰ παρεληλυθότα τῶν μελλόντων·
τὸ γὰρ ἀφανὲς
ταχίστην ἔχει τὴν διάγνωσιν
ἐκ τοῦ φανεροῦ.
Βουλευόμενος μὲν βραδέως,
ἐπιτέλει δὲ τὰ δόξαντα,
ταχέως.
Ἦγοῦ εἶναι κράτιστον
παρὰ μὲν τῶν θεῶν
εὐτυχίαν,
παρὰ δ' ἡμῶν αὐτῶν
εὐβουλίαν.
Περὶ ὧν ἂν αἰσχύνῃ
παρησιάζομαι,
βούλη δὲ ἀνακοινώσασθαι
τισι τῶν φίλων,
χρῶ τοῖς λόγοις
ὡς περὶ ἄλλοτρίου τοῦ πράγματος·

οὕτω γὰρ ἐκείνων τε
τὴν διάνοιαν αἰσθήσει
καὶ σεαυτὸν
οὐ καταφανῆ ποιήσεις.
Ὅταν μέλλῃς
χρησθαι τινὶ συμβούλῳ
ὑπὲρ τῶν σεαυτοῦ,
σκόπει πρῶτον
πῶς διόκησεν τὰ ἑαυτοῦ·
ὁ γὰρ κακῶς διανοηθεὶς
περὶ τῶν οἰκείων
οὐδέποτε βούλεται καλῶς
περὶ τῶν ἄλλοτρίων.
Οὕτω δ' ἂν μάλιστα παροξυνθεὶς
βουλευέσθαι.
εἰ ἐπιβλέψῃς
τὰς συμφορὰς
τὰς ἐκ τῆς ἀβουλίας·
καὶ γὰρ τῆς ὑγιείας
πλείστην ἔχομεν ἐπιμέλειαν,
ὅταν ἀναμνησθῶμεν τὰς λύπας
τὰς ἐκ τῆς ἀρρωστίας.

Ὅταν σκέπτεσαι,
νὰ φέρῃς παραδείγματα
τὰ περασμένα διὰ τὸ μέλλον·
διότι τὸ μὴ φανερόν (τὸ μέλλον)
τάχιστα δύναται νὰ γίνῃ γνωστὸν
ἀπὸ τοῦ φανεροῦ.
Νὰ σκέπτεσαι μὲν ἀργά,
νὰ ἐκτελεῖς δὲ ἐκείνα ποῦ ἀπεφάσις
γρήγορα.
Νὰ θεωρῆς ὅτι εἶναι σημαντικώτατον
ἐκ μέρους μὲν τῶν θεῶν
ἡ εὐτυχία,
ἀπὸ ἡμᾶς δὲ τοὺς ἰδίους
ἡ καλὴ σκέψις (φρόνησις).
Δι' ὅσα ἐντρέπεσαι
νὰ ὁμιλήσῃς ἐλευθέρως,
θέλεις ὁμῶς νὰ τὸ ἀνακοινώσῃς
σὲ μερικοὺς φίλους,
νὰ ὁμιλῆς
ὡσάν (νὰ ἐπρόκειτο) περὶ ξένης ὑπο-
θέσεως·
διότι ἔτσι καὶ ἐκείνων
τὴν γνώμην θὰ ἀντιληφθῆς
καὶ τὸν ἑαυτοῦ σου
δὲν θὰ ἀποκαλύψῃς.
Ὅταν πρόκειται
νὰ συμβουλευθῆς κάποιον
διὰ τὰς ὑποθέσεις σου,
νὰ ἐξετάζῃς πρῶτον
πῶς ἐτακτοποίησε τὰς ἰδικὰς του·
διότι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐσκέφθη κακῶς
διὰ τὰς ἰδικὰς του ὑποθέσεις
οὐδέποτε θὰ σκεφθῆ καλῶς
διὰ τὰς ξένας.
Ἔτσι δὲ πρὸ πάντων θὰ παρεκινεῖσο
νὰ σκέπτεσαι,
ἐὰν παρατηρῆς μὲ προσοχὴν
τὰς συμφορὰς (τὰς προερχομένας)
ἐκ τῆς ἀπειροσχεψίας·
διότι καὶ διὰ τὴν ὑγείαν
πᾶρα πολὺ φροντίζομεν,
ὅταν ἐνθυμηθῶμεν τὰς λύπας
(τὰς προερχομένας) ἐκ τῆς ἀσθενείας

§ 34, 35. Ἑρμηνευτικά. ἔχει τὴν διάγνωσιν = διαγιγνώσκειται. εὐβουλίᾳ = καλὴ σκέψις, φρόνησις. παρησιάζομαι = ὁμιλῶ ἐλευθέρως. καταφανῆ ποιῶ ἑμαυτὸν = καθιστῶ τὸν ἑαυτὸν μου φανερόν, φανερώνω τὰς πραγματικὰς μου

διαθέσεις. *χρῶμαι*=μεταχειρίζομαι. *μέλλω*=ἀναβάλλω, βραδύνω· ἐνταῦθα ὁμως=σκοπεύω, πρόκειται νά. *σκοπῶ*=παρατηρῶ, ἐξετάζω. *παροξύνομαι*=παρακίνομαι. *ἐπιβλέπω*=ρίπτω τὸ βλέμμα μου, παρατηρῶ με προσοχὴν. *ἀβουλία*=ἐλλειψις σκέψεως, ἀπερισκεψία. *λύπη*=σωματικὸς πόνος. *ἀρρωστία*=ἀσθένεια.

§ 33, 34. Γραμματικά. *παρρηληθότα*=μετοχ. παρακ. τοῦ ρηματ. παρῆχομαι. *βουλεύω*=προσ. ἐνεσ. τοῦ ρημ. βουλευομαι. *παρρησιόσασθαι*=ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ρημ. *παρρησιάζομαι*, *ἐπαρρησιάζομαι*, *παρρησιάζομαι*, *ἐπαρρησιόσασθαι*, *πεπαρρησιόσασθαι*. *βούλη*=β' προσ. ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ ρημ. βούλομαι. *χρῶ*=προστ. ἐνεστ. τοῦ ρημ. *χρῶμαι*. (*χρῶ*, *χρήσθω*, *χρήσθε*, *χρήσθων*). *αἰσθήσει*=β'. ἐνικ. προστ. τῆς ὁριστ. τοῦ μελ. τοῦ ρημ. *αἰσθάνομαι*, *ἡσθάνομαι*, *αἰσθήσομαι*, *ἡσθάνομαι*, *ἡσθήμαι*, *ἡσθήσομαι*. *μέλλω*=ὑποτικ. τοῦ ρημ. *μέλλω*, *ἔμελλον* καὶ *ἤμελλον*, *μελλήσω*, *ἐμέλλω*. *χρησθαι*=ἀπαρ. τοῦ ρημ. *χρῶμαι*. *διανοηθεῖς*=μετχ. παθ. ἀορ. τοῦ ρημ. διανοοῦμαι. *παροξυνθείης*=εὐκτ. ἀορ. τοῦ ρημ. *παροξύνομαι*, *παρωξύνω*, *παρωξύνθη*, *παρωξύνωμαι*, *παρωξύνωμαι*. *ἐπιβλέψαι*=β' ἐνικ. προστ. τῆς εὐκτ. ἀορ. τοῦ ρημ. *ἐπιβλέπω*, *ἐπέβλεπον*, *ἐπιβλέψομαι*, *ἐπέβλεψα*.

§ 34, 35. Ἀναγνώρισις προτάσεων. *Βουλευόμενος*.. *τῶν μελλόντων*=κυρία. τὸ γὰρ ἀφανές.. *τὴν διάγνωσιν*=κυρία. *Βουλευόμενος* μὲν βραδέως=κυρία. *ἐπιτέλει*.. *τὰ δόξαντα*=κυρία. Ἔγού.. *εὐτυχίαν*=κυρία. *παρὰ δ' ἡμῶν*.. *ἀβουλίαν*=κυρία, (μὲ ρῆμα πάλι τὸ ἡγού). *περὶ ὧν*.. *παρρησιόσασθαι*=ἀναφορικὴ. *βούλη* θέ.. *ἀνακοινώσασθαι*=ἀναφορικὴ. *χρῶ τοῖς*.. *πράγματι*=κυρία. οὕτω γάρ.. *αἰσθήσει*=κυρία. καὶ *σεαυτὸν*.. *ποιήσεις*=κυρία. *ὅταν*.. *χρησθαι*=χρονικὴ. *σκόπει* *πρώτον*=κυρία. *πῶς διώκησεν*=πλαγία ἐρωτηματ. πρότασις. *ὁ γὰρ κακῶς*.. *περὶ τῶν ἀλλοτρίων*=κυρία. οὕτω δ' ἄν. *παροξυνθείης*=κυρία (ἀπόδοσις). *εἰ*.. *ἐπιβλέψαις*=ὑποθετικὴ (ὑποθ. γ' εἰδούς). καὶ γάρ.. *ἔχομεν*=κυρία. *ὅταν*.. *ἀναμνησθῶμεν*=χρονικὴ.

§ 34, 35. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. *βουλευόμενος*=μετ. χρον. τὰ *παρρηληθότα*=ἀντικ. τοῦ ποιοῦ. *παράδειγματα*=κατηγορ. *τῶν μελλόντων*=γεν. ἀντικ. εἰς τὰ παραδείγματα. *τὴν διάγνωσιν*=ἀντικ. τοῦ ἔχει. *ταχίστην*=κατηγοροῦμ. *ἐκ τοῦ φανεροῦ*=ἐμπρ. προσ. δηλῶν τρόπον. *τὰ δόξαντα*=ἀντικ. τοῦ ἐπιτέλει, μετ. ἐπιθετ. *εἶναι*=ἀντικ. τοῦ ἡγού, εἰδ. ἀπαρμ. (τὸ *εἶναι* μετὰ τοῦ *κράτιστον* ἀποτελεῖ ἀπρόσωπον ἔκφρασιν, τῆς ὁποίας ὡς ὑποκειμ. θὰ εὐνοῆσ. τὸ *ὑπάρχειν*). *εὐτυχίαν*—*εὐβουλίαν*=ὑποκειμ. τοῦ *εἶναι* (ἐτεροπροσωπία). *κράτιστον*=κατηγορ. *παρὰ τῶν θεῶν*=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν τὴν προέλευσιν, ὅπως καὶ ὁ παρακάτω: *παρ' ἡμῶν αὐτῶν παρρησιόσασθαι*=ἀντικ. τοῦ αἰσχύνη, τελ. ἀπαρμ. *τισὶ*=ἀντικ. τοῦ ἀνακοινώσασθαι. *τῶν φίλων*=γεν. διαιρετικὴ εἰς τὸ *τισί*. *τοῖς λόγοις*=ἀντικ. τοῦ *χρῶ*. ὡς *περὶ ἀλλοτρίου*=ἐμπρ. προσ. δηλῶν ἀναφορὰν. *τὴν διάνοιαν*=ἀντικ. τοῦ αἰσθήσει. *ἐκείνων*=γεν. κτητ. *σεαυτὸν*=ἀντικ. τοῦ ποιήσεις. *καταφανῆ*=κατηγορ. *εἶναι*=ἀντικ. τοῦ χρῆσθαι. *συμβούλω*=κατηγοροῦμ. *πῶς τὰ εαυτοῦ διώκησεν*=πλαγία ἐρωτ. προτ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ σκόπει. *τὰ εαυτοῦ*=ἀντικ. τοῦ διώκησεν. *ὁ διανοηθῆς*=ἐπιθ. μετγ. *οὕτω παροξυνθείης ἄν*.. *εἰ ἐπιβλέψαις*=ὑποθετ. λόγος δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος· γ' εἶδος. *βουλευέσθαι*=ἀντικ. τοῦ παροξυνθείης. *τὰς συμφορὰς*=ἀντικ. τοῦ ἐπιβλέψαις. *τὰ ἐκ τῆς ἀβουλίας*=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν προέλευσιν εἰς θέσιν ἐπιθετικοῦ. *τῆς ὑγείας*=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἐπιμέλειαν, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ ἔχομεν. *πλείστον*=ἐπιθ. προσδ. *τὰς λύπας*=ἀντικ. τοῦ ἀναμνησθῶμεν.

§ 34, 35. Πραγματικά. *τὸ γὰρ ἀφανές*· δηλ. τὸ μέλλον, ἢ παροιμιακὴ αὐτῆ φράσις εὐρίσκειται καὶ εἰς τὸ Ἀνθολόγιον τοῦ Στοβαίου, διατυπου-

μένη ὡς ἐξῆς : «τὰ ἀφανῆ τοῖς φανεροῖς τεκμαίρου», ὡσαύτως καὶ τό : βου-
λευόν μὲν βραδέως, τὸ εὐρίσκομεν ὡς ρητὸν ἀποδιδόμενον εἰς τὸν ἐκ Πριέ-
νης σοφὸν Βίαντα. Χαρακτηριστικὰ τῶν παραγράφων τούτων εἶναι καὶ τὰ
λοιπὰ ἀποφθέγματα διὰ τῶν ὁποίων ὁ Ἰσοκράτης συμβουλεύει τὸν Δημόνι-
κον. Πάντα ταῦτα δεικνύουν τὸν ἀνθρώπων ὁ ὁποῖος ἐμελήτησε βαθύτατα
τὴν ζωὴν καὶ ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς τὴν πολυτέμνον πείραν.

§ 34, 35. **Αἰσθητικά.** τὰ παρεληλυθότα—τῶν μελλόντων. βραδέως—τα-
χέως. κακῶς—καλῶς=ἀντιθέσεις. εὐτυχίαν—εὐβουλίαν=ὁμοιοτέλεστον.

§ 34, 35. **Νόημα.** Ὅταν σκέπτεσαι, νὰ ἔχῃς ὑπ' ὄφιν σου τὰ περασμένα
παραδείγματα διὰ τὰ μέλλοντα. Νὰ σκέπτεσαι καλὰ προκειμένον νὰ ἀποφα-
σίσης κάτι, ἀλλὰ νὰ ἐκτελῇς χωρὶς ἀναβολὴν τὸ ἀποφασισθέν. Νὰ θεωρῆς
σημαντικὸν τὴν ἐκ μέρους τῶν θεῶν εὐτυχίαν, ἀπὸ ἡμᾶς δὲ τοὺς ἰδίους τὴν
φρόνησιν. Ὅσα κρίνεις σκόπιμον νὰ ἀνακοινώῃς ὡς ὑποθέσεις ξένας, διὰ
νὰ δυνηθῇ νὰ ἀντιληφθῆς τὰς σκέψεις τῶν φίλων σου ἐπὶ αὐτῶν χωρὶς νὰ
ἀποκαλύψῃς καὶ τὸν ἑαυτὸν σου. Προκειμένου νὰ συμβουλευθῆς κάποιον,
νὰ ἐξετάσῃς πρῶτον πῶς ἐρρῦθμισε τὰς ἰδικὰς του ὑποθέσεις, γιὰτὶ ἐκεῖνος
ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ τακτοποιῆσῃ τὸν ἑαυτὸν του δὲν μπορεῖ
ποτὲ νὰ εἶναι καλὸς σύμβουλος τῶν ἄλλων. Πάντοτε θὰ σκέπτεσαι καλὰ,
ἂν παρατηρῆς τὰς προερχομένας συμφορὰς ἀπὸ τὴν ἀπερισκεψίαν. Μόνον
ὅταν ἐνθυμούμεθα τὰς λύπας τὰς ὁποίας μᾶς δίδουν αἱ ἀσθένειαι, τότε
φροντίζομεν περισσότερον διὰ τὴν ὑγίαν μας.

§ 34--35. **Περίληψις.** Τὰ παρεληθόντα, παραδείγματα διὰ τὸ μέλλον. Βρα-
δέως νὰ ἀποφασίζωμεν, ταχέως ὁμως νὰ ἐκτελοῦμεν. Ἡ ἐκ μέρους τῶν θε-
ῶν εὐτυχία εἶναι ἡ φρόνησις ἡμῶν. Τρόπος ἀνακοινώσεως τῶν σκέψεων μας
ἐνώπιον τῶν φίλων. Ποῖοι οἱ σύμβουλοί μας. Αἱ συμφοραὶ ἐκ τῆς ἀπερι-
σκεψίας ὡς ὀδηγὸς φρονήσεως.

§ 34—35. **Ἐπιγραφή.** Ἡ ὀρθὴ σκέψις ὡς κριτήριον τῶν ἐνεργειῶν μας.

§ 36, 37. Μιμοῦ τὰ ἦθη τῶν βασι- Νὰ μιμῆσαι τὰ ἦθη τῶν βασιλέων
λέων

καὶ δῶκε
τὰ ἐπιτηδεύματα ἐκείνων·
δόξεις γὰρ ἀποδέχεσθαι αὐτοῦς
καὶ ζηλοῦν,
ᾧστε συμβήσεται σοι
μᾶλλον εὐδοκιμεῖν
παρὰ τε τῷ πλήθει
καὶ ἔχειν τὴν παρ' ἐκείνων
εὐνοίαν βεβαιωτέραν.
Πείθου μὲν τοῖς νόμοις
τοῖς κειμένοις
ὑπὸ τῶν βασιλέων,
ἰσχυρότατον μέντοι νόμον
ἡγοῦ.
τὸν τρόπον ἐκείνων.
Ὡςπερ γὰρ δεῖ,
τὸν ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενον
θεραπεύειν τὸ πλήθος,

καὶ νὰ ἐπιδιώκῃς
τὰς πράξεις ἐκείνων·
διότι θὰ φανῆς ὅτι τοὺς ἀγαπᾷς
καὶ ὅτι τοὺς μιμεῖσαι,
καὶ οὕτω θὰ σοῦ συμβῇ
καὶ περισσότερον νὰ ἐκτιμᾶσαι
ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ
καὶ νὰ ἔχῃς ἐκ μέρους ἐκείνων
τὴν εὐνοίαν μονιμωτέραν.
Νὰ πείθεσαι βεβαίως εἰς τοὺς νόμους
οἱ ὁποῖοι ἔχουν τεθῆ
ὑπὸ τῶν βασιλέων,
ἰσχυρότερον ὁμως νόμον
νὰ θεωρῆς
τὴν θέλησιν ἐκείνων.
Διότι ὅπως πρέπει
ὁ πολιτευόμενος εἰς δημοκρατίαν
νὰ περιποιῆται τὸν λαόν,

οὕτω προσήκει
θαυμάζειν τὸν βασιλέα
καὶ τὸν κατοικοῦντα
ἐν μοναρχίᾳ.
Εἰς ἀρχὴν κατασιαθεῖς
μηδενὶ γρῶ πονηρῷ
πρὸς τὰς διοικήσεις·
ὦν γὰρ ἂν ἐκείνος ἁμάρτη,
σοὶ ἀναθήσουσιν τὰς αἰτίας·
Ἐπαλλάτου
ἐκ τῶν κοινῶν ἐπιμελειῶν
μὴ πλουσιώτερος
ἄλλ' ἐνδοξότερος·
πολλῶν γὰρ χρημάτων
κρείττων (ἔστι)
ὁ παρὰ τοῦ πλήθους ἔπαινος.
Μηδενὶ πονηρῷ πράγματι
μῆτε παρίστασο
μῆτε συνηγόρει·
δόξεις γὰρ
πράττειν καὶ αὐτὸς τοιαῦτα,
οἷά περ ἂν βοηθῆς
τοῖς ἄλλοις πράττουσι.

τοιουτοτρόπως πρέπει
νὰ ἐκτιμᾷ τὸν βασιλέα
καὶ ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ζῆ
εἰς μοναρχικὸν πολίτευμα.
"Ὅταν ἀναλάβῃς ἐξουσίαν
νὰ μὴ χρησιμοποιῆς κανένα κακὸν
εἰς τὰς διοικητικὰς θέσεις·
διότι εἰς ὅσα δήποτε ἐκεῖνος ἀποτύχῃ
εἰς σὲ θὰ ἐπιρρίψουν τὰς εὐθύνas.
Νὰ φεύγῃς
ἀπὸ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας
ὄχι πλουσιώτερος,
ἀλλὰ ἐνδοξότερος·
διότι ἀπὸ πολλὰ χρημάτων
(εἶναι) προτιμότερος
ὁ ἐκ τοῦ πλήθους ἔπαινος.
Καμίαν κακὴν πράξιν
οὔτε νὰ ὑποστηρίξῃς
οὔτε νὰ ἐπιδοκιμάξῃς·
διότι θὰ φανῆς
ὅτι κάμνεις καὶ ὁ ἴδιος τοιαύτας,
διὰ τὰς ὁποίας θὰ ὑπεστηρίξεις
τοὺς ἄλλους ὅταν τὰς πράττουν.

§ 36, 37. Ἑρμηνευτικά. *διώκω*=προσπαθῶ, ἐπιδιώκω. *ἐπιτήδευμα*=
πράξις. *ἀποδέχομαι τινα*=ἀγαπῶ τινα. *ζηλῶ τινα*=μιμοῦμαι κάποιον. *τρόπος*=
βίος, διαγωγή, χαρακτήρ, θήλησις. *θαυμάζω τινα*=ἐκτιμῶ, περιποιῶμαι
κάποιον. *πολιτεύομαι*=εἶμαι ἐλεύθερος πολίτης, ἀσχολοῦμαι εἰς τὰ πολιτικά,
εἶμαι πολιτικός. *δημοκρατία*=δημοκρατικὸν πελίτευμα. *κατοικῶ*=ζῶ. *μοναρχία*=
μοναρχικὸν πολίτευμα. *πονηρὸς*=κακός. *διοικήσεις*=διοικητικαὶ ὑπηρε-
σίαι. *ἀπαλλάττομαι*=ἀποχωρῶ. *παρίσταμαι*=βοηθῶ, ὑποστηρίζω. *συνηγορῶ*=
ὑπερασπίζομαι, εἶμαι συνήγορος.

§ 36, 37. Γραμματικά. *Μιμοῦ*=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. μιμοῦμαι. *δόξεις*=
ὀριστικ. μελλ. τοῦ ρημ. δοκῶ. *ζηλοῦν*=ἀπαρμ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. ζηλόω-ῶ. *συμβήσεται*=
ὀρισ. μελ. τοῦ ρημ. συμβαίνω. *πειθῶν*=προστ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. πεί-
θομαι. *ἡγοῦ*=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. ἡγοῦμαι. *δεῖ*=ἀπροσ. ρῆμα. *κατασταθεῖς*=
μετοχ. παθ. ἄορ. τοῦ ρημ. καθίσταμαι. *ἁμάρτη*=ὑποτακτ. β'. ἄορ. τοῦ
ρημ. ἁμαρτάνω. *ἀναθήσουσι*=ὀριστ. μελλ. τοῦ ρημ. ἀνατίθημι. *παρίστασο*=
προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. παρίσταμαι. *πράττουσι*=μετοχ. ἔνεσ. δοτ. πληθ. τοῦ
ρημ. πράττω.

§ 36, 37. Ἀναγνώρισις προτάσεων. *Μιμοῦ... ἦθη*=κυρία. καὶ *διώ-
κε...* *ἐπιτηδεύματα*=κυρία. *δόξεις γάρ...* *ζηλοῦν*=κυρία. *ὥστε σοι συμβήσε-
ται...* *ἔχειν*=συμπερασματική, (δευτέρ.). *πειθῶν μὲν...* *κειμένους*=κυρία.
ἰσχυρότατον... *τρόπον*=κυρία. *ὥσπερ γάρ...* *θεραπεύειν*=ἀναφ. δευτ. οὕτω...
θαυμάζειν=κυρία. *εἰς ἀρχήν...* *διοικήσεις*=κυρία. *ὦν γάρ...* *ἁμάρτη*=ἀνα-
φορική (δευτέρ.). *σοὶ τὰς αἰτίας ἀναθήσουσιν*=κυρία. *ἐκ τῶν κοινῶν...* *ἐν-
δοξότερος*=κυρία. *πολλῶν γάρ...* *ἔπαινος*=κυρία, (μὲ ἔννοουμ. ρημ. ἐστί).
Μηδενὶ... *παρίστασο*=κυρία. *μῆτε συνηγόρει*=κυρία. *δόξεις γάρ...* *πράττειν*
=κυρία. *οἷά περ...* *βοηθῆς*=ἀναφορική. (δευτερεύουσα).

§ 36, 37. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. *τὰ ἦθη*=ἀντικ. *τῶν
βασιλέων*=γεν. κτητ. *τὰ ἐπιτηδεύματα*=ἀντικ. τοῦ *διώκε*. *ἀποδέχεσθαι*—ζη-

λοῦν=άντικ. τοῦ δόξεις. οὐτούς=άντικ. σοι=δοτ. προσ. εὐδοκιμεῖν—ἔχειν=ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. συμβήσεται. παρὰ τῷ πλήθει=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ πλησίον. εὐνοίαν=άντικ. τοῦ ἔχειν. βεβαιότεραν=κατηγορ. τοῖς νόμοις=άντικ. τοῦ πείθου. ὑπὸ τοῦ βασιλέως=ποιητ. αἴτιον τοῦ κειμένοις. τρόπον=άντικ. τοῦ ἡγοῦ. δεῖ=ἀπρόσωπον μὲ ὑποκ. τοῦ θεραπεύειν. τὸ πλήθος=άντικ. τοῦ θεραπεύειν. θαυμάζειν=ὑποκ. τοῦ ἀπροσωπ. προσήκει, ὑποκ. τοῦ θαυμάζειν. =τὸν κατοικοῦντα ἐν μοναρχίᾳ. τὸν βασιλέα=άντικ. τοῦ θαυμάζειν. κατασταθεῖς=χρον. μετοχ. ἢ καὶ ὑποθετ. μηδενί=άντικ. τοῦ χρόν. πονηρῶ=κατηγορ. πρὸς τὰς δικαιοκλήσεις=ἐμπροθ. προσ. δηλῶν ἀναφορᾶν. ὧν=γεν. τῆς αἰτίας. σοὶ—τὰς αἰτίας=ἀντικείμενα τοῦ ἀναθήσουσιν (ἐμμεσον καὶ ἄμεσον). ἀναθήσουσιν=ὑποκ. ἐνν. οἱ ἄνθρωποι. πλουσιώτερος—ἐνδοξότερος=κατηγ. τοῦ συν=πολλῶν γάρ.. (ἐστί). ὁ ἔπαινος=ὑποκ. τοῦ ἐνν. ἐστί. κρείττω=κατηγορ. πολλῶν χρωμάτων=γενικ. συγκριτικῆ ἢ β'. ὄρος τῆς συγκρίσεως. (ὁ ἔπαινος α' ὄρος). παρὰ τοῦ πλήθους=ἐμπροθ. προσ. δηλῶν προσέλευσιν. πράττειν=άντικ. τοῦ δόξεις, εἰδ. ἀπαρμ. σὺ=ὑποκ. τοῦ ἀπαρμ. (ταυτοπροσωπία). τοιαῦτα=σύστοιχον ἀντικείμεν. τοῖς ἄλλοις=άντικ. τοῦ βοηθῆς. πρᾶττουσι=μετοχ. χρον. οἶα=άντικ. τοῦ πρᾶττουσι.

§ 36, 37. Πραγματικά. ἰσχυρότερον μέντοι νόμον ἡγοῦ τῶν ἐκείνων τρόπον. Ἡ συμβουλή αὕτη στηρίζεται περισσότερο εἰς ἀκριβῆ ἀρχὴν τῆς ἠθικῆς ἢ εἰς ἐμπειρον γνῶσιν τοῦ κόσμου. ἐν μοναρχίᾳ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν τὴν βασιλικὴν μοναρχίαν καὶ ὄχι τὴν τυραννικὴν τοιαύτην.

§ 36, 37. Αἰσθητικά. μιμοῦ τὰ ἦθη—δίωκε τὰ ἐπιτηδεύματα=συνώνυμα. ὡσπερ γὰρ τὸν ἐν δημοκρατίᾳ.. οὕτω καὶ τὸν ἐν μοναρχίᾳ=παραβολή.

§ 36—37. Νόημα. Νὰ μιμησῶν τὰ ἦθη καὶ νὰ ἐπιδιώκῃς τὰς πράξεις τῶν βασιλέων καὶ νὰ ὑποκούῃς εἰς τοὺς νόμους. Διὰ τῶν ἰσχυρῶν τούτων θὰ ἀποκτήσῃς ὑπόληψιν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ καὶ σταθερὰν ἐκτίμησιν τῶν βασιλέων. Τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον διότι ὅπως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ζῆ εἰς δημοκρατικὸν πολίτευμα ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ περιποιητῆ τὸν λαόν, τὸ ἴδιον καὶ ὁ ζῶν εἰς βασιλικὸν πολίτευμα ὀφείλει νὰ ἐκτιμᾷ τὸν βασιλέα. Προκειμένου νὰ ἀναλάβῃς δημοσίαν διοικητικὴν θέσιν, πρέπει νὰ μὴ χρησιμοποιοῖς κανένα κακὸν ἄνθρωπον εἰς αὐτήν, διότι αἱ ἀποτυχίαι ἐκείνου θὰ καταλογισθοῦν εἰς βάρος σου. Ἀπὸ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας νὰ ἀποχωρῆς περισσότερο ἐνδοξος παρὰ πλούσιος, διότι ἢ ἐκ μέρους τῶν πολλῶν ἐκτίμησις ἀξίζει πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ χρήματα. Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει πρέπει νὰ ὑποστηρίξῃς ἢ νὰ ἀποδοκιμάξῃς κακὴν πράξιν, διότι θὰ σχηματισθῆ ἢ ἐντύπωσις ὅτι καὶ σὺ ὁ ἴδιος θὰ ἔκαμες αὐτὰ τὰ ὅποια ὑποστηρίζεις.

§ 36—37. Περίληψις. Τὰ ἦθη τῶν βασιλέων καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν πρέπει νὰ ἀποτελοῦν παραδείγματα πρὸς μίμησιν. Ὑπακούη εἰς τοὺς νόμους καὶ τὰς θελήσεις τῶν βασιλέων. Ποία πρόσωπα πρέπει νὰ ἔχωμεν ὡς συνεργάτας μας ὅταν ἀναλαμβάνωμεν διοικητικὰς θέσεις. Ἡ δόξα καὶ ὄχι ὁ πλοῦτος πρέπει νὰ εἶναι ἢ ἐκ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ὠφέλεια.

§ 36—37 Ἐπιγραφή. Μίμησις ἠθῶν βασιλέων καὶ ὑπακοὴ εἰς αὐτούς. Ἐκλογὴ συνεργατῶν. Ὁφέλιαν ἐκ ἀναλήψεως δημ. ὑπηρεσίας.

§ 38—41. Παρασκευάζε σεαυτὸν δυνάμενον μὲν πλεονεκτεῖν, ἀνέχου δὲ τὸ ἴσον ἔχων,

Νὰ προετοιμάξῃς τὸν ἑαυτὸν σου νὰ δύναται νὰ ὑπερέχη (τῶν ἄλλων), νὰ ἀνέχεσαι ὁμοῦ νὰ ἔχῃς τὰ ἴσα,

ἵνα δοκῆς
 ὀρέγεσθαι τῆς δικαιοσύνης
 μὴ δι' ἀσθένειαν
 ἀλλὰ δι' ἐπιείκειαν.
 Μᾶλλον ἀποδέχου
 δικαίαν πενίαν
 ἢ ἄδικον πλοῦτον·
 τοσοῦτῳ γὰρ κρείττων (ἔστι)
 δικαιοσύνη χρημάτων,
 ὅσῳ τὰ μὲν ὠφελεῖ
 μόνον ζῶντας,
 ἢ δὲ παρασκευάζει δόξαν
 καὶ τελευτήσῃ,
 κἀκείνων μὲν μέτεσσι
 καὶ τοῖς φαύλοις,
 τούτου δὲ ἀδύνατον (ἔστι)
 μεταλαβεῖν τοῖς μοχθηροῖς.
 Μηδὲνα ζήλου
 τῶν κερδαινόντων ἐξ ἀδικίας,
 ἀλλὰ μᾶλλον ἀποδέχου
 τοὺς ζημιωθέντας
 μετὰ δικαιοσύνης·
 οἱ γὰρ δίκαιοι τῶν ἀδίκων
 εἰ μηδὲν ἄλλο πλεονεκτοῦσιν,
 ἀλλ' οὖν γε ὑπερέχουσιν.
 σπουδαίαις ἐλπίσι.
 Ἐπιμελοῦ μὲν
 πάντων τῶν περὶ τὸν βίον,

μάλιστα δὲ ἄσκει
 τὴν σαυτοῦ φρόνησιν·
 μέγιστον γὰρ (ἔστι)
 ἐν ἐλαχίστῳ
 νοῦς ἀγαθός
 ἐν ἀνθρώπου σώματι.
 Πειρῶ τῷ μὲν σώματι
 εἶναι φιλόπονος,
 τῇ δὲ ψυχῇ φιλόσοφος,
 ἵνα δύνη τῷ μὲν
 ἐπιτελεῖν τὰ δόξαντα,
 τῇ δὲ πίστη προορᾶν

τὰ συμφέροντα.
 Πᾶν ὅ,τι ἂν μέλλῃς ἐρεῖν,
 ἐπισκόπει πρότερον τῇ γνώμῃ,

πολλοῖς γὰρ ἢ γλωττα
 προτρέχει τῆς διανοίας.
 Δύο καιροὺς ποιοῦ

τοῦ λέγειν,
 ἢ περὶ ὧν οἶσθα σαφῶς
 ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν,

διὰ τὰ φαίνεσαι
 ὅτι ἀγαπᾷς τὴν δικαιοσύνην,
 ὄχι ἀπὸ ἀδυναμίας
 ἀλλὰ ἀπὸ εὐγένειαν.
 Νὰ προτιμᾷς
 τὴν δικαίαν φτώχειαν
 παρὰ τὸν ἄδικον πλοῦτον·
 διότι τόσον πολὺ εἶναι ἀνωτέρα
 ἢ δικαιοσύνη ἀπὸ τὰ χρήματα,
 καθόσον τὰ μὲν (χρήματα) ὠφελοῦν
 μόνον τοὺς ζῶντας,
 ἐνῷ ἡ (πενία) παρέχει δόξαν
 καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ ἔχουν ἀποθάνει,
 καὶ (διότι) ἐκείνων μὲν μετέχουν
 καὶ οἱ κακοί.
 τῆς δικαιοσύνης ὁμως εἶναι ἀδύνατον
 νὰ μετέχουν οἱ κακοί,
 Νὰ μὴ ζηλεύῃς κανένα
 ἀπὸ ἐκείνους ποὺ κερδίζουν με ἀδικίαν,
 ἀλλὰ νὰ προτιμᾷς περισσότερο
 ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐζημιώθησαν
 μετὰ τὸ δίκαιον·
 διότι οἱ δίκαιοι ἀπὸ τοὺς ἀδίκους
 ἐὰν εἰς οὐδὲν ἄλλο ὑπερτεροῦν,
 τοῦλάχιστον ὑπερέχουν βεβαίως
 ὡς πρὸς τὰς χρηστὰς ἐλπίδας.
 Νὰ φροντίξῃς βεβαίως
 δι' ὅλα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν
 ζωὴν,
 ἀλλὰ πρὸ πάντων νὰ ἐξασκῆς
 τὴν φρόνησίν σου·
 διότι εἶναι μέγιστον (πρᾶγμα)
 εἰς ἐλάχιστον (χῶρον)
 νοῦς καλὸς
 μέσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα.
 Προσπάθησε ὡς πρὸς τὸ σῶμα μὲν
 νὰ εἶσαι φιλόπονος,
 ὡς πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν φιλόσοφος,
 διὰ τὰ δύνασαι μετὰ τὸ μὲν (σῶμα)
 νὰ ἐκτελῆς ἐκείνα ποὺ νομίζεις καλόν,
 μετὰ τὴν (ψυχὴν) δὲ νὰ γνωρίζῃς νὰ
 προβλέπῃς
 τὰ συμφέροντά (σου).
 Κάθε τι τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ πῆς,
 νὰ τὸ ἐξετάξῃς πρότερον μετὰ τὸν νοῦ
 σου·
 διότι εἰς πολλοὺς ἢ γλώσσα
 προτρέχει ἀπὸ τὴν σκέψιν.
 Δύο περιστάσεις νὰ θεωρῆς καταλλή-
 λους
 διὰ τὰ ὁμιλῆς,
 ἢ δι' ἐκείνα τὰ ὁποῖα γνωρίζεις καλά,
 ἢ δι' ἐκείνα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνάγκη νὰ
 πῆς,

έν τούτοις γάρ μόνους
κρείττων (έστι) ό λόγος
της σιγής,
έν δέ τοίς άλλοις
άμεινον (έστι) σιγᾶν
ή λέγειν.

εις αὐτάς μόνον (τάς περισεύσεις)
είναι προτιμότερος ό λόγος
άπό την σιγήν,
εις δέ τάς άλλας
είναι καλύτερον νά σιωπᾶς
παρά νά όμιλής.

§ 38—41. 'Ερμηνευτικά. Πλεονεκτώ=υπερέχω, είμαι άνώτερος. δρέγομαι=άπλώνω τά χέρια μου διά νά πάρω κάτι, έπιθυμώ. έπιείκεια=εύθυτης, ισότης, μαλακότης (χαρακτήρος) άγένεια. μέτεστι τινί τινος=μετέχει κανείς σέ κάτι, λαμβάνει μέρος. μεταλαμβάνω τινός=λαμβάνω μέρος άπό κάτι. φαύλος=κακός. μοχθηρός=κακός. άσκάω=γυμνάζω. φιλόσοφος=ό άγαπών την σοφίαν, την παιδείαν, ό μορφωμένος. έπίσταμαι=γνωρίζω, γνωρίζω καλώς. έπισκοπώ=έξετάζω. οίδα=γνωρίζω.

§ 38—41. Γραμματικά. 'Ανέχων=προστικ. ένεστ. του ρ. άνέχομαι, ήνειχόμην, άνέχομαι, ήνεχόμην, ύπομεμένηκα. δρέγεσθαι=άπαρ. ένεστ. του ρ. δρέγομαι, ώρεγόμην, δρέξομαι, ώρεξάμην—ώρέχθην, ώρεγμαί και δρώρεγμαί, ώρέγμην, και ώρωρέγμην. ζώντας=μετχ. ένεστ. του ρ. ζώ, έζων, βιάσσομαι, έβίωv, βεβίωκα. ζήλου=προστ. ένεστ. του ρ. δύναμαι. (δύναμαι, δύνη, δύναται κλπ). έπίστη=β' προσ. ύποτ. ένεστ. του ρ. έπίσταμαι (βλ. λέξ. άνωμ. ρημάτων. 'Ι. Ρώση). έπισκόπει=προστ. ένεστ. του ρ. έπισκοπέω-ω. οίδα=β'. ένικ. προστ. της όριστ. ένεστ. του ρ. οίδα (οίσθα, οίδε ίσμεν; τότε, ίσασι).

§ 38—41. 'Αναγνώρισις προτάσεων. Παρασκεύαζε.. δύνασθε=κυρία. άνέχων... έχων=κυρία. ίνα δοκῆς... έπιείκεια=τελική (δευτερ.). Μάλλον άδικον=κυρία. τοσοῦτα γαρ... χρημάτων (έστι)=κυρία. σοφ τά μέν... ώφελει=άναφορική (δευτερεύουσα). ή δέ... παρασκευάζει=άναφορική. κακείνων μέν... μέτεστι=κυρία. τούτου δέ... μεταλαβείν=κυρία. Μηδένα... κερδαιόντων=κυρία. άλλα μάλλον... ζημιωθέντας=κυρία. οί γάρ δίκαιοι τών άδίκων, άλλ' οῦν έλπίζι γε σπουδαίαις υπερέχουσιν=(κυρία), άπόδοσις. εί μηδέν άλλο πλεονεκτούσιν=ύποθετική. πάντων... βίον=κυρία. μάλιστα... άσκει=κυρία. μέγιστον γάρ... σώματι=κυρία (ένν. τό έστι). πειρώω... φιλόσοφος=κυρία. ίνα τῷ μέν... τά δόξαντα=τελική (δευτερεύουσα). τῆ δέ... τά συμφέροντα=τελική (δευτερεύουσα). Πάν οτι... ερειν=άναφορική (δευτερεύουσα). πρότερον... τῆ γνώμη=κυρία. πολλοίς... τῆς διανοίας=κυρία. δύο ποιού... λέγειν=κυρία. ή περι ών οίσθω σοφῶς άναφορική (δευτερεύουσα). ή περι ών... ειπείν=άναφ. (δευτερεύουσα). έν τούτοις... κρείττων (έστι)=κυρία. έν δέ τοίς άλλοις... λέγειν=κυρία.

§ 38—41. Συντακτική κατά λέξιν άνάλυσις. Σεαυτόν = άντικ. τού παρεσκευάζε. δύνασθαι=άντικ. έπίσης του παρεσκευάζε. πλεονεκτείν=άντικ. του δύνασθαι. έχων=κατηγορημ. μετοχ. (τά άπαρέμ. τελικά), τό ίσον =άντικ. του έχων. δρέγεσθαι=άντικ. του δοκῆς, ειδικ. άπαρεμφ. της δικαιοσύνης=άντικ. του δρέγεσθαι. δι' άσθένειαν—δι' έπιείκειαν=έμπροθ. προσδ. άναγκαστικού αίτίου. πενίαν—πλούτον=άντικείμενα του άπόδехου. δικαίαν—άδικον=έπιθ. προσδ. ή πλούτον—άδικον=β' όρος συγκρισ. τοσοῦτα—σοφ=δοτ. του μέτρου. δικαιοσύνην=ύποκμ. του ένν. έστι. κρείττων=κατηγορ. χρημάτων=γενικ. συγκριτ. ή β' όρος συγκρίσεως. τά μέν=ύποκ. του ώφελει, (άπ. συντ.). ζώντας=μετχ. χρον. ή δέ=ύποκ του παρεσκευάζει. δόξαν=άντικ. του παρεσκευάζει. τελευτήσασι=μετχ. χρον. (έπειδάν τελευτήσωμεν). κακείνων—τοίς φαύλοις=άντικ. του μέτεσι όπερ άπρος. και ώς ύποκ. αυτού ένν. ή άφηρημένη του έννοιαν. μετουσία (έστι) κακείνων=άντικ. του μέτεστι. τοίς φαύλοις=δοτ. προσ. του μέτεστι. μεταλαβείν=ύποκ. της άπρος.

ἐκφράσις ἀδύνατόν ἐστι. *Μηδέν*—ἀντικ. τοῦ ζήλου. *τῶν κερδαίνοντων*—γεν. διαίρ. *ἐξ ἀδικίας*—ἐμπροθ. προσδ. δηλῶν τρόπον. τοὺς ζημιωθέντας—ἀντικ. τοῦ ἀποδέχου. ἐπιθ. μετχ. *τῶν ἀδίκων*—ἀντικ. τοῦ πλεονακτοῦσι. οἱ γὰρ δίκαιοι εἰ... ἀδικούσι=ὑποθ. μὲ ἀπόδοσιν τό: ἀλλ' οὖν... ὑπερέχουσιν=δηλ. τὸ πραγματικὸν α' εἰδός. *μηδὲν ἄλλο*—αἰτ. τοῦ κατὰ τι. *ἀδίκων*—ἀντικ. τοῦ πλεονεκτοῦσι. *ἐλπῖσι*=δοτ. τοῦ κατὰ τι. *πάντων*—ἀντικ. τοῦ ἐπιμελοῦ. *τῶν περὶ τὸν βίον*—ἐμπρ. προσδ. εἰς θέσιν ἐπιθ. *τὴν φρόνησιν*—ἀντικ. τοῦ ἄσκει. *νοῦς*=ὑποκ. τοῦ ἐνν. ἐστὶ (μέγιστον). *ἀγαθός*=ἐπιθ. προσ. τοῦ νοῦς. *ἐν ἐλαχίστῳ*—ἐμπρ. προσδ. δηλῶν τὸ ἐντός. *εἶναι*=τελ. ἄπαρ. ὡς ὑποκ. αὐτοῦ θὰ εὐνοησ. τὸ σὺ (ταυτοπροσωπία). *σώματι—ψυχῇ*=δοτ. τοῦ κατὰ τι. *φιλόσοφος—φιλόσοφος*=κατηγοροῦμ. *ἐπιτελεῖν—προορᾶν*=ἀντικείμενα τοῦ δύνῃ (τὸ κρῶτον) τοῦ ἐπίστη (τὸ δεύτερον), τὰ ἄπαρμ. τελικά. *τῷ μὲν—τῇ δέ*=δοτ. τοῦ ὀργάνου. *τὰ δόξαντα—τὰ συμφέροντα*—ἀντικ. τοῦ ἄπαρμ. ἐπιτελεῖν—προορᾶν. *πάν ὅτι ἂν μέλει ἔρεῖν*—ἡ ἀναφ. πρότασις χρησιμεύει ὡς ἀντικ. τοῦ ἐπισκόπει. *πάν ὅτι*—ἀντικ. τοῦ ἔρεῖν, ὑποκ. τοῦ ἔρεῖν=σύ. (ταυτοπροσωπία). *τῇ γνώμῃ*=δοτ. ὀργάνου. *διανοίας*=ἀντικ. τοῦ προτρέχει. *πολλοῖς*=δοτ. τῆς ἀναφορᾶς ἢ τοῦ κατὰ τι. *καιροῦς*=ἀντικ. τοῦ ποιού. *δύο*=ἐπιθετ. προσδ. *περὶ ὧν... περὶ ὧν*=ἐμπροθ. προσδιορισμοὶ τῆς ἀναφορᾶς. *ἀναγκαῖον (ἐστὶ)*=ἀπρσ. ἔκφρασις. *εἰπεῖν*=ὑποκ. τῆς ἀπρσ. ἔκφρασις. ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. σέ (ἑτεροπροσωπία). *κρεῖττων (ἐστὶ)*=μὲ ὑποκ. τὸ ὁ λόγος. *κρεῖττων*=κατηγορ. *τῆς σιγῆς*=β' ὄρος συγκρίσεως ἢ γενικὴ συγκριτικὴ. *ἄμεινόν ἐστι*=ἀπρσ. ἔκφρασις μὲ ὑποκ. αὐτῆς τὸ σιγᾶν. ἢ *λέγειν*=δεύτερος ὄρος συγκρίσεως.

§ 38—41. **Πραγματικά.** Ἄνεχον τὸ ἴσον ἔχων. Τὸ νόημα ἐνταῦθα εἶναι: καλὸν εἶναι μὲν νὰ ἔχῃς περισσότερα τῶν ἄλλων καὶ νὰ προσπαθῆς πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃς νὰ ἔχῃς ἴσα πρὸς αὐτούς. *ἐλπῖσι πρὸς σπουδαίαις*· διὰ μέλλουσιν δηλ. ἀνταμοιβῆν. *μέγιστον γὰρ ἐν ἐλαχίστῳ*· τὸ γνωμικὸν τοῦτο εἶναι τοῦ σοφοῦ Περιάνδρου. *παλλοῖς γὰρ ἢ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας*=καὶ τοῦτο ἀποδίδεται εἰς τὸν Περιάνδρον, κατ' ἄλλους ὄμως εἰς τὸν Χεῖλωνα, ὅπερ ὀρθότερον. Ἄναλογον τοῦτου εἶναι καὶ τοῦ Εὐριπίδου: ἢ λέγει τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγῆν ἔχει.

§ 38—41. **Αἰσθητικά.** Ἄνεχον—ἔχων=παρήχησις διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ χ. *δικαίον πενίαν—πλοῦτον ἄδικον*=σχῆμα χιαστόν. *φαύλους—μοχθηροῖς, μέτεστι—μεταλαβεῖν, πλεονεκτεῖν—υπερέχουσιν*=συναυμία.

§ 38—41. **Νόημα.** Εἰς τὰς παραγράφους αὐτὰς ὁ Ἴσοκράτης συμβουλεύει τὸν Δημόνικον νὰ μὴ εἶναι πλεονέκτης ἀλλὰ νὰ ἀνέχεται τὴν ἰσότητά καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ πάντοτε τὴν δικαιοσύνην, τὴν ὁποῖαν νὰ προτιμᾷ ἀπὸ τὸν ἄδικον πλοῦτον. Νὰ ἀνέχεται ἀκόμη τὴν δικαίαν πενίαν ἢ ὁποία εἶναι ἀνωτέρα ἀπὸ τὸν ἄδικον πλοῦτον, καθόσον μάλιστα ἡ δικαιοσύνη μᾶς συνοδεύει καὶ μετὰ θάνατον καὶ μᾶς παρέχει δόξαν, καὶ εἶναι ἴδιον τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πλοῦτον τοῦ ὁποῖου δύναται νὰ μετέχουν καὶ οἱ κακοί. Ἐν συνεχεῖς λέγει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ζηλεύῃ τοὺς ἀποκτιῶντας χρήματα μὲ μέσον τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ νὰ προτιμᾷ ἐκείνους πού ἐξημιώθησαν ἀκολουθοῦντες τὸ δίκαιον. Ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀναφερόμενα, εἰς τὴν καθόλου ζωὴν μας, πρέπει ἐξ ὅλων ἰδιαιτέρως νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν φρόνησιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκ τῶν σημαντικωτέρων. Ἡ φροντίς ἐξ ἄλλου πρὸς ὅτι ἐμφορᾷ τὸ σῶμα εἶναι ἀπαραίτητος, ὅσον καὶ τῆς ψυχῆς, ἰδίως τότε μόνον εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐκτελοῦμεν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα κρίνομεν ὡς καλὰ καὶ συμφέροντα. Ἐπίσης πρὸ πάσης ἐνεργείας εἶναι ἀπαραίτητον νὰ σκεπτόμεθα προηγουμένως καὶ νὰ μὴ ἀφήνωμεν τὴν γλῶσσαν νὰ προστρέχῃ τῆς διανοίας. Πρέπει δὲ νὰ μὴ φλυαροῦμεν εἰς κάθε περίστασιν, ἀλλὰ ἢ σι-

γῆ εἶναι προτιμότερα τοῦ λόγου, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ εἴπωμεν δὲν τὸ γνωρίζομεν καλῶς ἢ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ λεχθῆ.

§ 38—41. **Περίληψις.** Ἡ δικαιοσύνη εἶναι προτιμότερα τοῦ ἀδίκου πλούτου. Ἡ δικαιοσύνη προπαρασκευάζει δόξαν καὶ ὑστεροφημίαν. Ἡ δικαιοσύνη ἴδιον τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων. Διατι πρέπει νὰ φροντίζωμεν διὰ τὸ σῶμα μας καὶ τὴν ψυχὴν. Νὰ σκέπτεται τις πρὶν ὀμιλῆσαι.

§ 38—41. **Ἐπιγραφή.** Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἐκ τῶν πλέον σημαντικῶν καὶ ἡ σκέψις ὁ χαλινὸς τῆς γλώσσης.

§ 42, 43. Νόμιζε μηδὲν εἶναι

βέβαιον τῶν ἀνθρωπίνων·

οὕτω γὰρ οὔτε εὐτυχῶν
ἔσει περιχαρῆς
οὔτε δυστυχῶν περίλυπος.
Χαίρει μὲν
ἐπὶ τοῖς τῶν ἀγαθῶν συμβαίνουσι
λυποῦ δὲ μετρίως
ἐπὶ τοῖς γενομένοις τῶν κακῶν,
γίγνου δὲ τοῖς ἄλλοις
μηδ' ἐν ἑτέροις ὧν κατάδηλος·

ἄτοπον γὰρ (ἔστι)
ἀποκρύπτειν
τὴν μὲν οὐσίαν ἐν ταῖς οἰκίαις.
περιπατεῖν δὲ
φανερὰν ἔχοντα τὴν διάνοιαν.
Εὐλαβοῦ μᾶλλον ψόγον

ἢ κίνδυνον·
δεῖ γὰρ εἶναι φοβερὰν
τοῖς μὲν παύσει
τὴν τοῦ βίου τελευτήν,
τοῖς δὲ σπουδαίοις
τὴν τῷ ζῆν ἀδοξίαν.
Πειρῶ μὲν μάλιστα ζῆν
κατὰ τὴν ἀσφάλειαν·
ἐὸν δὲ ποτὲ
σοῖ συμβῆ κινδυνεύειν,
ζῆτει τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτηρίαν
μετὰ καλῆς δόξης,
ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχροῦς φήμης·
τὸ γὰρ τελευτήσαι
κατέκρινε πάντων ἢ πεπρωμένη,
τὸ δὲ ἀποθανεῖν καλῶς
ἴδιον τοῖς σπουδαίοις

ἢ φύσις ἀπένειμεν.

Νὰ ἔχῃς ὑπ' ὄψιν σου ὅτι τίποτε δὲν
εἶναι
σταθερὸν ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πρά-
γματα·

διότι ἔτσι, οὔτε ὅταν εὐτυχῆς
θὰ εἶσαι πολὺ χαρούμενος,
οὔτε ὅταν δυστυχῆς πολὺ λυπημένος.
Νὰ χαίρῃς μὲν

διὰ τὰς εὐτυχίας αἱ ὁποῖαι συμβαίνουν,
νὰ λυπᾶσαι δὲ μετρίως

διὰ τὰ συμβαίνοια κακά,
νὰ μὴ γίνεσαι δὲ εἰς τοὺς ἄλλους
εἰς καμμίαν ἐκ τῶν δύο περιπτώσεων
φανερὸς·

διότι εἶναι παράλογον

νὰ κρύπτη κανεῖς

τὴν μὲν περιουσίαν εἰς τὰς οἰκίας

νὰ περιπατῆ δὲ

ἔχων φανεράν τὴν σκέψιν του.

Νὰ φοβᾶσαι περισσότερον τὴν κατηγο-
ρίαν

παρὰ τὸν κίνδυνον·

διότι πρέπει νὰ εἶναι φοβερὸν

εἰς μὲν τοὺς κακοὺς

τὸ τέλος τῆς ζωῆς,

εἰς δὲ τοὺς ἐναρέτους

ἢ εἰς τὴν ζῶν δυσφημίαν.

Νὰ προσπαθῆς πρὸ πάντων μὲν νὰ ζῆς
ἐν ἀσφαλείᾳ (χωρὶς κινδύνους)·

ἔαν ὁμως κάποτε

σοῦ συμβῆ νὰ κινδυνεύῃς,

νὰ ζητῆς τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτηρίαν

μὲ καλὴν ὑπόληψιν,

καὶ ὄχι μὲ αἰσχροῦς φήμην·

διότι μὲ θάνατον μὲν

κατεδίκασεν ὅλους ἢ τύχη,

ἀλλὰ τὸν ἔνδοξον θάνατον

ὡς ἰδιαιτέρον προνόμιον εἰς τοὺς ἐνα-
ρέτους

ἢ φύσις παρεχώρησεν.

§ 42, 43. 'Ερμηνευτικά. βέβαιον=σταθερόν, μόνιμον. περιχαρής=υπερβολικά χαρούμενος. περίλυπος=υπερβολικά λυπημένος. τὰ ἀγαθὰ=αἱ εὐτυχεῖς περιστάσεις, αἱ εὐτυχίαι. κατάδηλος=καταφανής, ὀλοφανερὸς. κατάδηλος γίνομαι=γίνομαι φανερός. ἄτοπον=παράλογον. φόβος=κατηγορία, μομφή, κατάκρισις. τελευτῆ τοῦ βίου=τὸ τέλος τῆς ζωῆς, ὁ θάνατος. φοβερὸς=ὁ προξενῶν φόβον, ὅπως ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ὁ κατεχόμενος ὑπὸ φόβου, φοβούμενος μὲ παθητ. σημασία. ἀδοξία=αἰσχρὰ δόξα, κακὴ φήμη, ἀφάνεια, δυσφήμισις. ἡ πεπρωμένη (μοῖρα)=ἡ τύχη, ἡ ὀρισμένη μοῖρα διὰ τὸν καθένα. κατακρίνω τινός τι=καταδικάζω κάποιον σὲ κάτι (καταγιγνώσκω τινός τι).

§ 42, 43. Γραμματικά. εὐτυχῶν=μετχ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. εὐτυχῶ. χαῖρες=προσ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. χαίρω. συμβαίνοσι=μετ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. συμβαίνω. δὸτ. πληθ. λυποῦ=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. λυπούμαι. γίγνου=προσ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. γίνομαι. εὐλαβοῦ=προστ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. εὐλαβῶμαι. ζῆν=ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. ζῶ. περῶ=προστ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. περῶμαι. συμβῆ=ὑποτ. ἄορ. τοῦ ἄπροσ. συμβαίνει. ζῆται=προσ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. ζητῶ. τελευτήσαι=ἄπαρ. ἄορ. τοῦ ρημ. τελευτῶ. πεπρωμένη=μετχ. παρακμ. μὲ σημ. ἔνεσ. πέπρωται=ἄπροσ. τὸ ὁποῖον εἶναι ποιητικόν, εἰς τοὺς πεζοὺς εὐρίσκεται μόνον ἢ μετοχή.

§ 42, 43. 'Αναγνώρισις προτάσεων. Νόμιζε... βέβαιον=κυρία. τῶν γάρ... περίλυπος=κυρία. χαῖρε μὲν.. τῶν ἀγαθῶν=κυρία. λυποῦ δέ.. τῶν κακῶν=κυρία. γίγνου δέ.. κατάδηλος=κυρία. ἄτοπον γάρ... ἀποκρύπτειν=κυρία. τὴν δὲ διάνοιαν... περιπατεῖν=κυρία. μᾶλλον εὐλαβοῦ... ἢ κίνδυνον=κυρία. δεῖ γάρ... τελευτῆν=αἰτ. κυρία. τοῖς δὲ σπουδαίσις... ἀδοξίαν=ἄντ. κυρία, μὲ ρημ. ἔνν. δεῖ. μάλιστα μὲν... ἀσφάλειαν=ἄντθ. κυρία. ἐὰν δὲ ποτέ... κινδυνεύειν=ὑποθετικὴ δευτερεύουσα. ζῆται τὴν ἐκ... αἰσχρὰς φήμης=ἄπλοοσίς (κυρία). τὸ μὲν γάρ... κατέκρινε=ἄντθ. κυρία. τὸ δὲ καλῶς... ἀπέπειμεν=ἄντ. κυρία.

§ 42, 43. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. μηδὲν = ἄντικ. τοῦ εἶναι. εἶναι=ἄντικ. τοῦ νόμιζε, εἶδ. ἄπαρ. τῶν ἀνθρωπίνων=γεν. διαιρ. βέβαιον=κατηγ. εὐτυχῶν-δυστυχῶν=μετχ. χρονικά. περιχαρής-περίλυπος=κατηγορούμενα. ἐπὶ τοῖς συμβαίνοσι=ἐπὶ τοῖς γενομένοις=ἔμπρ. προσ. διορισμοὶ ἀναγκαστ. αἰτίου. τῶν κακῶν=γεν. διαιρ. τοῖς ἄλλοις=δοτ. προσ. ὦν=κατηγ. μετχ. κατάδηλος=κατηγ. ἄτοπον=κατηγ. ἀποκρύπτειν=περιπατεῖν=ὑποκ. τῆς ἄπροσ. ἔκφρ. ἄτοπον ἦν ἢ ἐστὶ. τὴν οὐσίαν=ἄντικ. τοῦ ἀποκρύπτειν. ἔχοντα=μετ. τροπικῆ. ἐν ταῖς οἰκίαις=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τόπον. τὴν διάνοιαν=ἄντικ. τοῦ ἔχοντα. φανεράν=κατηγ. φόρον=ἄντικ. τοῦ εὐλαβοῦ. ἢ κίνδυνον=β' ὅρος συγκρίσεως. δεῖ=ἀπροσώπως, μὲ ὑποκ. τὸ εἶναι. τὴν τελευτῆν=ὑποκ. τοῦ εἶναι (ἑτεροπροσωπεία). φοβερὰν=κατηγ. τοῖς φάλοισι=δοτ. ἄντικ. τοῖς δὲ σπουδαίοις=θὰ εὐνοήσ. τὸ δεῖ εἶναι φοβερὰν. τὴν ἀδοξίαν=ὑποκ. τοῦ εἶναι (ἑτεροπροσωπεία). κατὰ τὴν ἀσφάλειαν=ἔμπρ. προσδ. δηλῶν τρόπον (ἀσφαλῶς). ἐὰν δὲν συμβῆ... ζῆται=δ' εἶδος ὑποθετικῶ λόγου, δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. σοῖ=δοτ. προσωπ., εἰς τὸ ἀπροσωπ. συμβῆ. κινδυνεύειν=ὑποκ. τοῦ συμβῆ. σέ=ὑποκ. τοῦ κινδυνεύειν. τὴν σωτηρίαν=ἄντ. τοῦ ζῆται. τὴν ἐκ τοῦ πολέμου=ἔμπροθ. προσδ. εἰς θέσιν ἐπιθετικῶ. τὸ τελευτήσαι=πάντων=ἄντικ. τοῦ κατέκρινε. τὸ καλῶς ἐπιθυμῆν=τοῖς σπουδαίοις=ἄντικείμενα τοῦ ἀπέπειμεν (ἄμεσον, ἔμμεσον). ἴδιον=κατηγ.

§ 42, 34. Πραγματικά. μηδ' ἐν ἑτέροις' ἄντι ἐν μηδετέροις, οὔτε δηλ' εἰς τὴν χαρὰν οὔτε εἰς τὴν λύπην. πάντων ἢ πεπρωμένη κατέκρινε' δηλ. τὸν θάνατον, ἢ πεπρωμένη, ἄντι πεπρωμένον, ἐπέβαλεν ὡς δικαστικὴν καταδικὴν. κινδυνεύειν' ἔννοοῦνται οἱ πολεμικοὶ κίνδυνοι ὡς δύναταί τις νὰ συμπεράνη ἐκ τοῦ ἐπομένου «ἐκ τοῦ πολέμου».

§ 42—43. **Αισθητικά.** *μηδ' ἐν ἐτέροις*—*χάριν* ἐμφάσεως ἐνῶ τὸ ὀρθό-
τερον θά ἦτο ἐν μηδετέροις. *εὐσίαν—διάνοιαν*—ἡ ἀντίθεσις ἐνταῦθα κα-
θιστᾷ τὸ νόημα ζωηρότατον. *καλῆς δόξης—αἰσχρᾶς φήμης*—ἀντίθεσις.

§ 42—43. **Νόημα.** Νὰ μὴ λησμονῆς ὅτι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα εἶναι
ὅλα ἐφήμερα· συνεπῶς δὲν πρέπει νὰ χαίρης ὑπερβολικὰ διὰ τὴν εὐτυχίαν,
οὔτε πάλι νὰ λυπῆσαι διὰ τὰς δυστυχίας πού συμβαίνουν εἰς τὴν ζωὴν.
Εἰς καμμίαν δὲ περίπτωση νὰ μὴ καθιστᾷς τὸν ἑαυτὸν σου φανερόν εἰς
τοὺς ἄλλους. Ἡ κατηγορία πρέπει νὰ θεωρῆται περισσότερο φοβερὰ ἀπὸ
τὸν κίνδυνον. Εἰς τοὺς κακοὺς εἶναι φοβερός ὁ θάνατος ἐνῶ εἰς τοὺς ἐνα-
ργέτους ἡ κακὴ φήμη. Πρέπει νὰ ζῆ κανεὶς ἐν ἀσφαλείᾳ, ἀλλ' ἂν παραστῇ
ἀνάγκη κινδύνου, εἶναι προτιμότερον νὰ μὴ ἐπιζητῆ κανεὶς τὴν σωτηρίαν
ὅταν συνοδεύεται αὕτη μὲ αἰσχρὰν φήμην. Διότι ὁ θάνατος εἶναι δι-
' ὄλου τοὺς ἀνθρώπους ἀναπόφευκτος, ὁ ἐνδοξος ὅμως θάνατος εἶναι ἴδιον
τῶν ἐξαιρετικῶν ἀνθρώπων.

§ 42—43. **Περίληψις.** Ποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ στάσις ἡμῶν ἐναντι τῶν
εὐτυχῶν καὶ δυστυχῶν περιστάσεων. Ἡ κατηγορία φοβερωτέρα τοῦ κιν-
δύνου. Ὁ θάνατος εἶναι φοβερός μόνον διὰ τοὺς κακοὺς. Ὁ κίνδυνος
προτιμότερος τῆς αἰσχρᾶς σωτηρίας. Ὁ ἀδόξος θάνατος εἶναι ἴδιον τῶν
ἐξελόντων.

§ 42—43. **Ἐπιγραφή.** Ἐκ τῶν ἀνθρώπινων πραγμάτων τὰ πάντα
εἶναι ἐφήμερα μόνον ὁ ἐνδοξος θάνατος ἔχει ἀξίαν.

(ε) § 44. Καὶ μὴ θαυμάσης,
εἰ πολλὰ τῶν εἰρημένων
οὐ πρέπει σοι
πρὸς τὴν παροῦσαν ἡλικίαν.
οὐδέ ἐμέ γάρ
διέλαθεν τοῦτο·
ἀλλὰ προειλόμην
ἐξενεγκεῖν
διὰ τῆς αὐτῆς πραγματείας
ἅμα τε τοῦ παρόντος βίου
συμβουλίαν
καὶ καταλιπεῖν
τοῦ μέλλοντος χρόνου
παραγγέλματα.
Τὴν μὲν γάρ τούτων χρεῖαν
ἔραδίως εἰδήσεις,
τον δὲ μετ' εὐνοίας
συμβουλευόντα
χαλεπῶς εὐρήσεις,
ὅπως οὖν μὴ ζητῆς
παρ' ἐτέρου τὰ λοιπὰ
ἀλλ' ἐντεθῆεν προφέρης
ὡσπερ ἐκ ταμείου,
ὥφθην δεῖν
μηδὲν καταλιπεῖν
ὧν ἔχω σοι
συμβουλεύειν.

Καὶ νὰ μὴ ἀπορήσης,
ἂν πολλὰ ἀπὸ ὅσα ἔχουν λεχθῆ
δὲν ἀρμόζουν εἰς σέ
διὰ τὴν τωρινήν (σου) ἡλικίαν·
διότι οὔτε καὶ ἐμέ
διέφυγε τοῦτο·
ἀλλὰ ἐπροτίμησα
νὰ δώσω
μὲ τὴν ἰδίαν πραγματείαν
συγχρόνως καὶ διὰ τὸν παρόντα βίον
συμβουλάς
καὶ νὰ ἀφήσω
διὰ τὸν μέλλοντα χρόνον
ὁδηγίας.
Διότι τὴν μὲν ἀνάγκην τούτων
εὐκόλως θὰ καταλάβης,
ἐκείνον ὅμως ὁ ὅποιος μὲ ἀγάπη
σὲ συμβουλεύει
δυσκόλως θὰ εὐρήσῃ,
διὰ νὰ μὴ ζητῆς λοιπὸν
ἀπὸ ἄλλον τὰ ὑπόλοιπα
ἀλλ' ἀπὸ ἐδῶ νὰ ἐξάγῃς
καθὼς ἀπὸ ταμείου,
ἐνόμισα ὅτι πρέπει
τίποτε νὰ μὴ παραλείψω
ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια μπορῶ
νὰ σὲ συμβουλεύσω.

§ 44. Ἑρμηνευτικά. Διαλανθάνω=διαφεύγω τὴν προσοχὴν. προαιρούμαι=προτιμῶ. ἐκφέρω=φέρω ἔξω. πραγματεία=ἔργον, συγγραφή. συμβουλία=συμβουλὴ, χρεία=ἀνάγκη. οἶδα=γνωρίζω. ταμῆον=θησαυροφυλάκιον, ἀποθήκη.

§ 44. Γραμματικά. Εἰρημένων=μετχ. παρακμ. τοῦ ρ. λέγομαι, ἐλεγόμην, ρηθῆσομαι, ἐρρήθην, εἰρημαί, εἰρήμην. προειλόμην=μεσ. ἄορ. β' τοῦ ρ. προαιρούμαι, προηρούμην, προαιρήσομαι, προήρημαι, προηρήμην. ἐξενεγκεῖν=ἄπαρ. ἄορ. β' τοῦ ρ. ἐκφέρω, ἐξέφερον, ἐξοίσω, ἐξήνεγκον—ἐξήνεγκα, ἐξενήνοχα, ἐξενήνοchein. καταλιπεῖν=ἄπαρ. ἄορ. β' τοῦ ρημ. καταλείπω, κατέλειπον, καταλείψω, κατέλιπον, καταλείοιπα—καταλείψα, καταλείοιπην—καταλείψην. εἰδήσεις=μελλ. τοῦ ρ. οἶδα, ἴδω, ἴδω, εἴσομαι καὶ εἰδήσω. ᾤθηθην=παθ. ἄορ. ὡς ἐνεργ. τοῦ ρημ. οἶομαι καὶ οἶμαι. ᾤομαι καὶ ᾤθηθην, οἶθησομαι ᾤθηθην.

§ 44. Ἀναγνώρισις προτάσεων. Καὶ μὴ θανάσης=κυρία. εἰ πολλά... ἡλικίαν=πλαγία ἐρωτηματικὴ πρότασις. οὐδὲ γάρ... διέλαθεν=κυρία. ἀλλὰ προειλόμην... καταλιπεῖν=κυρία. τὴν μὲ γάρ... εἰδήσεις=κυρία. τὸν δὲ μετ' εὐνοίας... εὐρήσεις=κυρία. ὅπως οὖν... ζητῆς=τελική (δευτερεύουσα). ᾤθηθην δεῖν... συμβουλεύειν=κυρία.

§ 44. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. Μὴ θανάσης=ἀποτροπή. πολλά=ὑποκ. τοῦ πρέπει, τὸ ὅποσον ἐνιαυθα εἶναι προσωπικόν. σοι=ἀντικ. τοῦ πρέπει. εἰρημένων=γεν. διαιρετ. πρὸς τὴν παρούσαν ἡλικίαν=ἐμπροσθ. προσδ. δηλῶν ἀναφορᾶν. ἐμὲ=ἀντικ. τοῦ διέλαθεν. συμβουλίαν=ἀντικ. τοῦ ἐξενεγκεῖν. τοῦ παρόντος βίου=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ συμβουλίαν. παράγγελμα=ἀντικ. τοῦ καταλιπεῖν. τοῦ μέλλοντος χρόνου=γενικ. ἀντικ. εἰς τὸ παράγγελμα. τὴν χρείαν=ἀντικ. τοῦ εἰδήσεις. τούτων=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ χρείαν. τὸν συμβουλεύοντα=ἀντικ. τοῦ εὐρήσεις. τὰ λοιπά=ἀντικ. τοῦ ζητῆς. δεῖν=ἀντικ. τοῦ ᾤθηθην. μὴ καταλιπεῖν=ὑποκ. τοῦ δεῖν. μηδὲν=ἀντικ. τοῦ καταλιπεῖν. ὧν=γεν. διαιρετ. ἃ=ἀντικ. τοῦ ἔχω. συμβουλεύειν=ἀντικ. β' τοῦ ἔχω.

§ 44. πραγματικά. Πρὸς τὴν παρούσαν ἡλικίαν ἔννοσι τὴν νεανικὴν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Δημόνικος. συμβουλία τούτο εἶναι σπάνιον, ἐτέθη ἀντὶ τοῦ συμβουλή. Χαλεπῶς εὐρήσεις ὁ Ἰσοκράτης δι' αὐτοῦ ἔξαιρεσι τὸ πρὸς τὸν Δημόνικον ἐνδιαφέρον του, ὥστε θεωρεῖ πολὺ δύσκολον εἰς τὸ μέλλον νὰ εὐρεθῇ ὁμοίος του, μὲ τὴν δηλ. ἀγάπην νὰ συμβουλεύσῃ αὐτόν. ἐντεῦθεν δηλ. ἀπὸ τὴν παρούσαν πραγματεῖαν. τὰ λοιπά τὰ παραγγέλματα διὰ τὸ μέλλον.

§ 44. Αἰσθητικά. Συμβουλίαν—παράγγελμα =συνώνυμα. ἐξαναγκεῖν—καταλιπεῖν, εἰδήσεις, εὐρήσεις=ὁμοιοτέλευτα. προσφέρεις=μεταφορᾶ. Αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῶν ἐδωδῶν ἐξαγομένων ἐκ τῆς ἀποθήκης. Ὁ Κοραῆς ἀντὶ τούτου προτιμᾷ: περιέρη, δηλ. προσφέρεις εἰς χρῆσιν σου.

§ 44. Νόημα. Ὁ Ἰσοκράτης ἐξηγεῖ εἰς τὸν Δημόνικον διὰτι μερικὰ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων ἂν καὶ δὲν ἀρμόζουν εἰς τὴν παρούσαν ἡλικίαν, ἐν τούτοις ἀνεφέρθησαν χωρὶς νὰ διαφεύγῃ τούτο τὴν προσοχὴν τοῦ λέγοντος. Τοῦτο ἔπραξε διότι ἠθελε μαζὶ μὲ τὴν παρούσαν πραγματεῖαν νὰ δώσῃ πρὸς τὸν Δημόνικον καὶ διὰ τὸν μέλλοντα χρόνον τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας τὰς ὁποίας θὰ εὐρίσκη ἀνά πᾶσαν σιγῆν ἀντλῶν ὡς ἐκ θυσασοφυλακίου, μὲ τὴν πεποιθῆσιν, ὅτι δυσκόλως θὰ εὐρεθῇ εἰς τὸ μέλλον σύμβουλος ὁ ὁποῖος θὰ ἀγαπᾷ αὐτόν ὅσον ὁ Ἰσοκράτης.

§ 44. **Περίληψις.** Διὰ πολλὰ τῶν ἀναγραφομένων συμβουλῶν ἀφοροῦν τὸ μέλλον. Ἡ παρούσα παραίνεσις πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ τὸ θησαυροφυλάκιον ἐξ οὗ θὰ λαμβάνῃ τὰς ἀπαραιτήτους ὁδηγίας. — Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἴσοκράτους πρὸς τὸν Δημόνικον.

§ 44. **Ἐπιγραφή.** Λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Ἴσοκράτης ἐπεκτείνεται εἰς τὸν παρόντα λόγον ζητήματα ἀφορώντα τὸ μέλλον.

§ 45—47. Πολὺν δ' ἂν χάριν τοῖς θεοῖς σχοίην, εἰ μὴ διαμάρτομι τῆς δόξης ἧς περὶ σοῦ τυγχάνω ἔχων. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων

εὐρήσομεν τοὺς πλείστους ὥσπερ τοῖς ἡδίστοις τῶν σιτίων μᾶλλον ἢ τοῖς ὑγιεινοτάτοις χαίροντας,

οὕτω καὶ πλησιάζοντας τῶν φίλων τοῖς συνεξαμαρτάνουσι

ἄλλ' οὐ τοῖς νουθετοῦσι.

Σὲ νομίζω ἔγνωκέναί τούναντίον τούτων

χρῶμενος τεκμηρίῳ τῇ φιλοπονίᾳ περὶ τὴν ἄλλην παιδείαν· τὸν γὰρ ἐπιτάττοντα αὐτῷ

πράττειν τὰ βέλτιστα, τοῦτον εἰκόσ (ἔστι) ἀποδέχεσθαι καὶ τῶν ἄλλων τοὺς ἐπὶ ἀρετῇ παρακαλοῦντας.

Μάλιστα δ' ἂν παροξυνθῆις ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν ἔργων, εἰ καταμάθοις ὅτι ἐκ τούτων μάλιστα ἔχομεν καὶ τὰς ἡδονὰς γνησίως.

Ἐν μὲν γὰρ τῷ ραθυμεῖν καὶ (τῷ) ἀγαπᾶν τὰ πλησμονὰς

εὐθύς ταῖς ἡδοναῖς παραπεπήγασιν αἱ λύπαι τὸ δὲ φιλοπονεῖν

Μεγάλην δὲ εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς θεοὺς θὰ χρεωστοῦσα, εἰ μὴ δὲν ἠπατώμην ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν συμβαίνει νὰ ἔχω δι' ἐσέ. Διότι ἀπὸ μὲν τοὺς ἄλλους (ἀνθρώπους)

θὰ εὐρωμεν τοὺς περισσοτέρους, ὅπως εἰς τὰ νοστιμώτατα φαγητὰ μᾶλλον παρὰ εἰς τὰ ὑγιεινότερα νὰ εὐχαριστοῦνται,

ἔτσι καὶ νὰ συναναστρέφονται ἐκείνους ἀπὸ τοὺς φίλους των, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν μέρος εἰς τὰ σφάλματά των καὶ οὐκ ἐκείνους πού τοὺς συμβουλεύουν.

Σὺ δὲ νομίζω ὅτι ἔχεις ἀντίθετον γνώμην ἀπὸ τούτων

ἔχων ἀπόδειξιν τὴν φιλοπονίαν (σου) ὡς πρὸς τὴν ἄλλην μόρφωσιν· διότι ἐκείνος ὁ ὁποῖος διατάσσει τὸν ἑαυτὸν του νὰ πράττῃ τὰ κάλλιστα, αὐτὸς εἶναι φυσικὸν νὰ ἀγαπᾷ καὶ τοὺς ἄλλους οἱ ὅποιοι τὸν προτρέπουν εἰς τὴν ἀρετῇ.

Πᾶσα πολὺ δὲ θὰ παρεκινεῖσο νὰ ἐπιθυμῆς τὰ ὠραία ἔργα, εἰ μὴ μάθῃς καλά, ὅτι ἀπὸ αὐτὰ πρὸ πάντων ἔχομεν καὶ τὰς ἀπολαύσεις τὰς πραγματικάς.

Διότι εἰς μὲν τὴν μαλθακότητα καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τῶν κατὰ κόρον ἀπολαύσεων ἀμέσως τὰς ἡδονὰς ἐπακολουθοῦν αἱ λύπαι τὸ νὰ ἀσχολεῖται ὅμως κανεὶς μὲ ζῆλον

περὶ τὴν ἀρετὴν
καὶ οἰκονομεῖν σωφρόνως
τὸν ἑαυτοῦ βίον
αἰεὶ ἀποδίδωσι τὰς τέρψεις
εἰλικρινεῖς καὶ βεβαιότερας·
καὶ ἐκεῖ μὲν

πρότερον ἡσθέντες
ὑστερον ἐλυπήθησαν,
ἐνταῦθα δὲ
μετὰ τὰς λύπας
ἔχομεν τὰς ἡδονάς.
Ἐν πάσι δὲ τοῖς ἔργοις
οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς
μνημονεύομεν,
ὡς αἰσθηθῆναι λαμβάνομεν
τῆς τελευτῆς·
τὰ γὰρ πλεῖστα
τῶν περὶ τὸν βίον

οὐ ποιοῦμεν. δι' αὐτὰ τὰ πράγ-
ματα,
ἀλλὰ ἕνεκα τῶν ἀποβαινόντων
διαπονοῦμεν.

§ 45—47. Ἑρμηνευτικά. Διαμαρτάνω=ἀποτυγχάνω. χαίρω τινί=εὐ-
χαριστοῦμαι εἰς τι. γινώσκω τὸναντίον=σηματίζω ἐναντίαν γνώμην. παρο-
ξύνομαι ποιεῖν τι=παρακινεῖται νά... πλησμονή=ἡ κατὰ κόρον ἀπόλαυσις.
παραπήγνυμι=(μεταφ.) παρακολουθῶ τινά. τὸ φιλοπονεῖν=ἡ φιλοπονία. ἡ
περὶ τὴν ἀρετὴν φιλοπονία=ἡ μετὰ ζήλου ἐνασχόλησις εἰς τὴν ἀρετὴν. εἰ-
κοσιμῶ τὸν βίον=διευθετῶ τὴν ζωὴν μου, ρυθμίζω. βέβαιος=σταθερός.
ἡδομαι=εὐχαριστοῦμαι. ὡς=ὄχι τόσον—ὅσον. τὰ ἀποβαίνοντα=τὰ ἀποτελέ-
σματα. διαπονώ τι=κάνω κάτι μὲ κόπον.

§ 45 - 47. Γραμματικά. Σχοίην=εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ ρ. ἔχω. διαμαρτοίμ
=εὐκτ. β' ἄορ. τοῦ ρ. διαμαρτάνω. ἐγνωκέναί=ἀπαρ. παρακμ. τοῦ ρημ. γι-
γνώσκω. εἰκός=οὐδετ. τῆς μετχ. τοῦ εἰκοῖα ὅπερ παρακειμ. μὲ σημασίαν ἐνε-
στώτος. ἀποδέχεσθαι=ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ ἀποδέχομαι. παροξυνθείης=εὐκτ. πα-
θητ. ἄορ. τοῦ ρημ. παροξύνομαι. καταμάθοις=εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ ρ. καταμα-
θάνω. παραπεπήγασι=παρακμ. τοῦ ρ. παραπήγνυμι. (ιδ. Λεξικ. ἀνωμάτων
Ρημάτων Ἰ. Ρώσση). ἡσθέντες=μετχ. τοῦ παθ. ἄορ. τοῦ ρ. ἡδομαι (ἡσθείς
—εἶσα—έν).

§ 45—47. Ἀναγνώρισις προτάσεων. πολλὴν δ' ἄν... σχοίην=ἀπό-
δοσις. εἰ μὴ... τῆς δόξης=ὑποθετ. (δευτερ.) γ' εἶδος ὑποθ. λόγου (δηλῶν
ἀπλὴν σκέψιν τοῦ λέγοντος). ἡς τυγχάνω=ἀναφορ. (δευτερεύουσα). τῶν μὲν...
εὐρήσομεν χαίροντας=κυρία. ὡςπερ τῶν σιτίων... τοῖς ὑγεινοτάτοις=ἀνα-
φορ. δευτερεύουσα. οὕτω καὶ τῶν φίλων... νομισθετοῦσι=κυρία (μὲ ἐνν. ρ. εὐ-
ρίσομεν). σὲ δὲ νομίζω... φιλοπονία=κυρία. τὸν γὰρ αὐτῶ... ἀποδέχεσθαι=
κυρία (μὲ ρημ. τὸ εἰκός ἐστί). μάλιστα δ' ἄν... ἔργων=κυρία, ἀπόδοσις. εἰ
καταμάθοις...=ὑποθετικὴ (δευτερ.) (ὑποθετικὸς λόγος γ' εἶδους, δηλῶν ἀπλὴν
σκέψιν τοῦ λέγοντος). ὅτι καὶ τὰς ἡδονάς... ἔχομεν=εἰδική (δευτερεύουσα)
ἐν μὲν γὰρ... παραπεπήγασι=κυρία. τὸ μὲν περὶ... ἀποδίδωσι=κυρία. κάκει
μὲν... ἐλυπήθησαν=κυρία. ἐνταῦθα δέ... ἔχομεν=κυρία. ἐν πάσι δέ... μνη-

εἰ τὴν ἀρετὴν
καὶ νὰ κυβερνᾷ μὲ σωφροσύνην
τὰ τοῦ βίου του
πάντοτε παρέχει τὰς ἀπολαύσεις
πραγματικὰς καὶ σταθερωτέρας·
καὶ ἐκεῖ μὲν (δηλ. εἰς τὴν μαλθακό-
τητα)
ἀφοῦ προηγουμένως εὐχαριστηθοῦν
ἔπειτα συνήθως λυποῦνται,
ἐδῶ ὁμως (εἰς τὴν ἀρετὴν)
μετὰ τὰς λύπας
ἔχομεν τὰς ἀπολαύσεις.
Εἰς ὅλας δὲ τὰς περιπτώσεις (μας)
ὄχι τόσον τὴν ἀρχὴν
ἐνθυμούμεθα
ὅσον αἰσθανόμεθα
τὸ τέλος·
διότι τὰ περισσότερα
ἀπὸ ἐκείνα τοῦ σχετίζονται μὲ τὴν
ζωὴν
δὲν τὰ κάμνομεν δι' αὐτὰ τὰ ἴδια
τὰ πράγματα,
ἀλλὰ χάριν τῶν ἀποτελεσμάτων
ἀγωνιζόμεθα.

μονεόμεν=κυρία. ὡς τῆς τελευτῆς... λαμβάνομεν=ἀναφορ. (δευτερεύουσα). τὰ γὰρ πλεῖστα... ποιοῦμεν=κυρία. ἀλλὰ τῶν ἀποβαινόντων... διαπονοῦμεν=κυρία.

§ 46—47. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. χάριν—τοῖς θεοῖς=ἀντικ. (ἄμεσον, ἔμμεσον) τοῦ σχοίην. πολλὴν=ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ χάριν. τῆς δόξης=ἀντικ. τοῦ διαμάρτομι. εἰ μὴ διαμάρτομι=ὑποθ. λόγος δηλῶν ἀπλὴν σκέψιν τοῦ λέγοντος. γ'. εἶδος. ἤς τυγχάνω=ἀντί, ἦν τυγχάνω ἔχων, ἀναφορ. προτ. καθ' ἣν ἡ ἀντων. ἐτέθη καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ δόξης. ἔχων=κατηγορμ. μετοχ. τῶν ἄλλων=γεν. διαιρετικ. χαίροντας=κατηγορ. μετοχ. τοῖς ἡδίστοις—τοῖς ὑγεινοτάτοις=ἀντικ. τοῦ χαίροντας. τῶν σιτίων=γεν. διαιρετ. (ἐτερογενεῖς πληθυντικός τοῦ σίτος). ἢ τοῖς ὑγεινοτάτοις=β'. ὄρος τῆς συγκρίσεως. πλησιάζοντας=κατηγορμ. μετοχ. τοῖς συνεξαμαρτύνοισι—τοῖς νουθετοῦσι=ἀντικ. τοῦ πλησιάζοντας. τῶν φίλων=γεν. διαιρετικῆ. σέ=ὑποκ. τοῦ ἐγνωκέναι. τοῦναντίον=συστοιχ. ἀντικ. τοῦ ἐγνωκέναι, (ἐτεροπροσωπία). χρώμενος=μετ. τροπικῆ. τῇ φιλοπονίᾳ=ἀντικ. τοῦ χρώμενος. τεκμηρίω=κατηγορμ. τοῦ φιλοπονία. περὶ τὴν ἄλλην παιδείαν=ἐμπρ. προσδ. τῆς ἀναφορᾶς. τὸν ἐπιτάττοντα=ὑποκ. τοῦ ἀποδέχσθαι. εἰκὸς ἐστὶ=ἀπροσ. ἔκφρασις μὲ ὑποκείμ. τὸ ἀποδέχσθαι. αὐτῷ—πράττειν=ἀντικ. (ἄμεσον—ἔμμεσον) τοῦ πράττειν. τὰ βέλτεστα=στοιχ. ἀντικειμ. τοῦ πράττειν. τοῦτον=ἐπανάληψις χάριν ἐμφάσεως. τοὺς παρακαλοῦντας=μετ. ἐπιθετ. τῶν ἄλλων=γεν. διαιρετ. ἐπὶ ἀρετῶν=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν σκοπόν. παροξυνθείης ἀν... εἰ καταμάθοις=ὑποθ. λόγος δηλῶν ἀπλὴν σκέψιν τοῦ λέγοντος. γ'. εἶδος. ὀρέγεσθαι=ἀντικ. τοῦ παροξυνθείης. τῶν καλῶν=ἐπιθ. προσδ. ἔργων=ἀντικ. τοῦ ὀρέγεσθαι. δι... ἔχομεν=εἰδικὴ πρότασις, ἀντικειμ. τοῦ καταμάθοις. τὰς ἡδονὰς=ἀντικ. τοῦ ἔχομεν. ἐκ τούτων=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν προέλευσιν. γνησίως=ἐπιρρημ. τροπ. προσδ. ἐν τῷ ραθυμείν καὶ ἀγαπᾶν=ἐναρθρα ἀπαρμ. ὡς ἐμπροσθ. προσδιορισμοί=(ἐν τῇ ραθυμίᾳ, ἐν τῇ ἀγάπῃ). τὰς πλησμονὰς=ἀντικ. τοῦ ἀγαπᾶν. αἱ λύπαι=ὑποκ. τοῦ παραπεπῆγασιν. τὸ λοκοποιεῖν—τὸ οἰκονομεῖν=ἐναρθρα ἀπαρέμφ. ὡς ὑποκείμ. τοῦ ἀποδίδωσι. περὶ τὴν ἀρετὴν=ἐμπρ. προσδ. τῆς ἀναφορᾶς. σωφρόνως=ἐπιρρ. τροπ. προσδ. τὸν βίον=ἀντικ. τοῦ οἰκονομεῖν. τὰς τέψεις=ἀντικ. τοῦ ἀποδίδωσι. εἰλικρινεῖς—βεβαιότερας=κατηγοροῦμενα. ἡσθέντες=μετοχ. χρόν. μετὰ τὰς λύπας=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν χρόνον. τὰς ἡδονὰς=ἀντικ. τοῦ ἔχομεν. τῆς ἀρχῆς=ἀντικ. τοῦ μνημονεύομεν. αἰσθησιν=ἀντικ. τοῦ λαμβάνομεν. τῆς τελευτῆς=γεν. ἀντικειμ. τοῦ αἰσθησιν. τὰ πλεῖστα=ἀντικ. τοῦ ποιοῦμεν καὶ διαπονοῦμεν. τῶν περὶ τὸν βίον=γεν. διαιρετικ. (ἐννοεῖται πραγμάτων). διὰ τὰ πράγματα=ἐμπρ. προσδ. δηλῶν αἰτίαν. αὐτά=κατηγορημ. προσδ.

§ 45—47. Πραγματικά. τῇ περὶ τὴν ἄλλην σου παιδείαν φιλοπονία' δηλ. τῇ περὶ τὴν παιδείαν σπουδαίᾳ διατριβῇ. εἰκὸς καὶ τῶν ἄλλων... ἀποδέχσθαι' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει, ὅπως ἐσύ, εἰς τὸν ἑαυτὸν του τὸ χρέος νὰ πράττῃ τὰ βέλτεστα, εἶναι ἐπόμενον ὅτι θέλει νὰ ἀκούῃ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τὸν προτρέπου εἰς ἀρετὴν—οὐχ οὔτω τῆς ἀρχῆς... ὡς τῆς τελευτῆς' λημονοῦμεν τὴν ἀρχὴν ἀλλ' ἐνθυμούμεθα τὸ τέλος. Τοῦτο εἶναι πολὺ φυσικόν, νὰ παραμείνῃ δηλ. πεσοότερον εἰς μνήμην μας ζωηρὰ ἢ τελευταία ἐντύπωσις παρὰ ἢ ἀρχὴ μιᾶς πράξεως καὶ πρὸ πάντων οἶαν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἔχει ἀντίκτυπον εἰς τὴν καθ' ὅλου ζωὴν μας.

§ 45—47. Αἰσθητικά. ἐπιτάττοντα τοῦτον=ἢ ἀντωνυμία τοῦτον ἐτέθη ἐνταῦθα πρὸς μεγαλυτέραν ἔμφασιν διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ὑπὸ τῆς μετοχῆς (ἐπιτάττοντα) σημαίνοντο. παραπεπῆγασιν αἱ λύπαι=χαρκτηριστικῆ ἐνταῦθα ἢ χρῆσις τοῦ ῥήματος (παραπεπῆγασιν) δι' οὗ δηλοῦται ζηρὰ ἢ ἐπιδιοκούμενη ἔννοια, (αἱ ἡδοναὶ εἶναι καρφωμέναι πρὸς τὰς λύπας). Χαρακτηριστικαὶ

καὶ ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ συνεχεῖς ἀντιθέσεις: ἐν μὲν τῷ *ραθυμεῖν*—*φιλοπονεῖν*. *κάκει μὲν*—*ἐνταῦθα δε*. *οὐχ οὕτω μνημονεύομεν*—*ὡς...* λαμβάνομεν. *ποιοῦμεν*—*διαπονοῦμεν*=ὁμοιοτεύλευτον.

§ 45—47. **Νόημα.** Ὁ Ἰσοκράτης λέγει πρὸς τὸν Δημόνικον, ὅτι θὰ χρεωστοῦσε μεγάλην εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς θεοὺς, ἐὰν διὰ τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν ἔχει σχηματίσει δι' αὐτόν, ὅτι δηλ. ἐκτιμᾷ ἐκείνους τοὺς φίλους οἱ ὁποῖοι συμβουλευοῦν τὰ ὠφέλιμα, δὲν ἐβγαίνει ἀπατημένος. Συνεπῶς, ἀφοῦ ἔχει τοιαύτās ἀρχάς, θὰ παρακινηθῆ νὰ ἐπιθυμῆ τὰ ὠραία ἔργα, δεδομένου ὅτι αἱ τέρψεις εἶναι ἀσφαλέστεραι σὲ ἐκείνους ὁ ὁποῖος εἶναι ἐνάρετος καὶ ἔξῃ βίον σῶφρονα καὶ εἶναι φιλόπονος. Ὁ τοιοῦτος ἔχει πρῶτον τὰς λύπας ἀλλ' ἐπακολουθοῦν αἱ ἀπολαύσεις αἱ ὁποῖαι παραμένουν μονιμώτερον καὶ δημιουργοῦν διαρκῆ εὐτυχίαν διότι λησμονοῦνται οἱ κόποι καὶ αἱ στενοχωρίαι.

§ 45—47. **Περίληψις.** Ἡ γνώμη τοῦ Ἰσοκράτους διὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Δημόνικου σχετικῆς μὲ τὴν στάσιν αὐτοῦ ἐναντι τῶν φίλων του. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ ὠραία ἔργα παρέχουν πραγματικὸς ἀπολαύσεις. Ἡ ὀκνηρία καὶ αἱ κατὰ κόρον ἀπολαύσεις ἔχουν ὡς συνέπειαν τὰς λύπας. Ἡ σῶφρων βίος δημιουργεῖ εὐτυχίαν καὶ ἐκδιώκει τὴν ἀνάμνησιν τῶν κόπων.

§ 45—47. **Ἐπιγραφή.** Αἱ ἠθικαὶ ἀπολαύσεις φέρουν μόνον πραγματικὴν εὐτυχίαν.

§ 48—52. Ἐνθουσιασμοῦ δὲ ὅτι ἐνδέχεται τοῖς μὲν φαύλοις πράττειν τὰ τυχόντα· εὐθὺς γὰρ πεποίηται τοιαύτην τὴν ὑπόθεσιν τοῦ βίου· τοῖς δὲ σπουδαίοις οὐχ οἷόν τε (ἔστι) ἀμελεῖν τῆς ἀρετῆς ἢ ἔχειν πολλοὺς τοὺς ἐπιπλήττοντας. Πάντες γὰρ μισοῦσιν οὐχ οὕτω τοὺς ἔξαμαρτάνοντας ὡς τοὺς φήσαντας μὲν

εἶναι ἐπιεικεῖς
μηδὲν δὲ διαφέροντας
τῶν τυχόντων, εἰκότως·

ὅπου γὰρ ἀποδοκιμάζομεν
τοὺς τῷ λόγῳ μόνον ψευδομένους

ἢ κῶ γε φήσομεν
εἶναι φαύλους
τοὺς ἐλαττωμένους
παντὶ τῷ βίῳ;
Δικαίως δ' ἂν ὑπολάβοιμεν τοὺς
τοιούτους.
μὴ μόνον ἀμαρτάνειν
εἰς αὐτοὺς

Νὰ ἔχῃς δὲ ὑπόψιν σου
ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς μὲν τοὺς κακοὺς
νὰ πράττουν ὅτι τύχη·
διότι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔχουν θέσει
τοιαύτην βᾶσιν τῆς ζωῆς των·
εἰς τοὺς ἐνάρετους ὅμως
δὲν εἶναι δυνατὸν
νὰ παραμελοῦν τὴν ἀρετὴν
διότι ἔχουν πολλοὺς οἱ ὁποῖοι
τοὺς κατακρίνουν.
Διότι ὅλοι μισοῦν
ὄχι τόσον τοὺς σφάλοντας,
ὅσον ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται
μὲν
ὅτι εἶναι ἐνάρετοι,
δὲν διαφέρουν ὅμως καθόλου
ἀπὸ τοὺς τυχαίους (ἀνθρώπους),
καὶ δικαίως·
διότι ὅταν ἀποδοκιμάζωμεν
ἐκείνους πού μὲ λόγια μόνον ψευ-
δοῦνται,
πόσον μᾶλλον δὲν θὰ εἴπωμεν,
ὅτι εἶναι κακοὶ
ἐκείνοι πού ἐμφανίζονται κατώτεροι
εἰς ὅλον τὸν βίον των;
Δικαίως δὲ θὰ ἤμπορούσαμε νὰ
θεωρήσωμεν ὅτι οἱ τοιοῦτοι
ὄχι μόνον διαπράττουν ἔγκλημα
πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς των

ἀλλὰ καὶ τῆς τύχης
εἶναι προδότας·
ἢ μὲν γὰρ (τύχη)
ἐνεχείρισεν αὐτοῖς
χρήματα καὶ δόξαν καὶ φίλους,
οἱ δὲ κατέστησαν σφᾶς αὐτοῦς
ἀναξίους τῆς ὑπαρχούσης εὐδαιμο-
νίας.

Εἰ δὲ δεῖ
θνητὸν ὄντα
στοχάζεσθαι τῆς διανοίας τῶν θεῶν,
ἠγοῦμαι κάκεινους
ἐπὶ τοῖς οικειοτάτοις
μάλιστα δηλῶσαι,
πᾶς ἔχουσι πρὸς τοὺς φαύλους

καὶ τοὺς σπουδαίους τῶν ἀνθρώπων.
Ζεὺς γὰρ γεννήσας
Ἡρακλέα καὶ Τάλαντον,
ὡς οἱ μῦθοι λέγουσι
καὶ πάντες πιστεύουσι,
τὸν μὲν διὰ τὴν ἀρετὴν

ἐποίησεν ἀθάνατον,
τὸν δὲ διὰ τὴν κακίαν
ἐκόλασεν
ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις.
Οἷς παραδείγμασι χρώμενον

δεῖ σὲ ὀρέγεσθαι τῆς καλοκαγαθίας,
καὶ μὴ μόνον ἐμμένειν
τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις

ἀλλὰ καὶ τῶν ποιητῶν
καὶ τῶν ἄλλων σοφιστῶν
μανθάνειν τὰ βέλτιστα,
εἴ τι χρήσιμον εἰρήκασι
ἀναγιγνώσκειν.

Ὡσπερ γὰρ ὀρώμεν τὴν μέλιτταν
καθιζάνουσαν μὲν
ἐφ' ἅπαντα τὰ βλαστήματα,
λαμβάνουσαν δὲ
ἀφ' ἑκάστου τὰ βέλτιστα,
οὕτω δεῖ
καὶ τοὺς ὀρεγομένους παιδείας
μηδενὸς μὲν ἀπέριως ἔχειν,
πανταχόθεν δὲ
συλλέγειν τὰ χρήσιμα·
μόλις γὰρ ἐκ ταύτης τῆς ἐπιμελείας

ἔν τις ἐπικρατήσῃ
τὰς ἀμαρτίας τῆς φύσεως.

§ 48—52. Ἑρμηνευτικὰ. ἐνδέχεται = (ἔξῃσι) εἶναι ἐπιτετραμμένον. τε

ἀλλὰ καὶ τῆς τύχης τῶν
ὅτι εἶναι προδόται·
διότι ἢ μὲν (τύχη)
ἔδωκεν εἰς αὐτοῦς
χρήματα καὶ δόξαν καὶ φίλους,
αὐτοὶ δὲ ἔκαμαν τοὺς ἑαυτοῦς τῶν
ἀναξίους τῆς ὑπαρχούσης εὐτυχίας.
Ἐάν δὲ πρέπη κανεῖς
ἐνῶ εἶναι θνητὸς
νὰ ἐξετάσῃ τὰς σκέψεις τῶν θεῶν,
νομίζω ὅτι ἐκείνοι
εἰς τοὺς πλησιεστάτους συγγενεῖς τῶν

σαφέστατα ἐφανέρωσαν,
πῶς εἶναι διατεθειμένοι πρὸς τοὺς
κακοὺς

καὶ πρὸς τοὺς ἐναρέτους ἀνθρώπους.
Ὁ Ζεὺς λόγου χάριν ἐνῶ ἐγέννησε
τὸν Ἡρακλέα καὶ τὸν Τάλαντον,
καθὼς οἱ μῦθοι λέγουσι
καὶ ὅλοι πιστεύουσι,
τὸν μὲν (Ἡρακλέα) διὰ τὴν ἀρετὴν
(του)

τὸν ἔκαμεν ἀθάνατον,
τὸν δὲ (Τάλαντον) διὰ τὴν κακίαν(του)
ἐτιμώρησε

μὲ τὰς μεγίστας τιμωρίας.
Αὐτὰ λοιπὸν χρησιμοποιοῦν ὡς παρα-
δείγματα

πρέπει νὰ ἐπιθυμῆς τὴν χρηστότητα,
καὶ νὰ μὴ ἐπιμένῃς μόνον
εἰς αὐτὰ τὰ ὅποια ἐλέχθησαν
παρ' ἐμοῦ,

ἀλλὰ καὶ τῶν ποιητῶν
καὶ τῶν ἄλλων σοφῶν
νὰ μανθάνῃς τὰ ὠφελιμώτατα,
ἐάν ἔχουν κάτι χρήσιμον εἰπεῖ,
νὰ μελετᾷς.

Διότι ὅπως βλέπομεν τὴν μέλισσαν
νὰ κάθεται ἐπάνω μὲν
εἰς ὅλα τὰ φυτὰ,
νὰ λαμβάνῃ ὁμοῦ
ἀπὸ κάθε ἑνα τὰ καλύτερα,
ἔτσι πρέπει

καὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν παιδείαν
κανένα μὲν (πρᾶγμα) νὰ μὴ ἀγνοοῦν
ἀπὸ παντοῦ δὲ
νὰ συλλέγουν τὰ χρήσιμα·
διότι μετὰ δυσκολίας μὲ τὴ φροντίδα
αὐτῆ

θα μποροῦσε κανεὶς νὰ κατανικήσῃ
τὰ ἐλαττώματα τὰ φυσικά.

τυχόντα=ὄτι τύχη. εὐθύς=εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. ὑπόθεσις=βάσις. οὐχ οἶόν τε, ἔνν. ἴστω—ἢ ἔχειν=εἰ δὲ μὴ (ἔνν. ἀνάγκη ἐστὶ) ἔχειν. ἐπιεικῆς=καθῶς πρέπει. κόσμιος, ἢ πού γε=βεβαίως ἀληθῶς, κατὰ μείζονα λόγον. ἐλαττοῦμαι=εἶμαι κατώτερος, μειονεκτῶ, ὑπολαμβάνω τινά=θεωρῶ, νομίζω τινά. ἢ μὲν διλ. ἢ τύχη οἱ δὲ=διλ. οἱ φαῦλοι. στοχάζομαι τινά=ἐξετάζω κάτι. ἐπὶ τοῖς=ἐν τοῖς. πῶς ἔχω πρὸς τινα=πῶς διάκειμαι πρὸς τινα. κολάζω τινά=τιμωρῶ κάποιον οἷς=τούτοις ἐμμένω τινὶ=μένω σταθερὸς σὲ κάτι. σοφιστής=σοφός. καθιζάνω ἐπὶ τινὶ=ἐπικάθημαι ἐπάνω σὲ κάτι. μηδενὸς ἀπειρωτος ἔχω=τίποτε δὲν ἀφήνω ἀδοχίμαστον. ἐκ ταύτης=διὰ ταύτης. μόλις=μὲν δυσκολίαν. ἐπικρατῶ τι=ὑπερτερῶ, κατανικῶ κάτι (σπανίως μὲ αἰτιατ.). αἱ ἀμαρτίαι τῆς φύσεως=τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα.

§ 48—52. Γραμματικά. ἐνθυμοῦ=προσ. ἔνεσ. τοῦ ρημ. ἐνθυμοῦμαι. φήσαντας=μετοχ. ἄορ. τοῦ ρημ. φημί. ὑπολάβοιμεν=εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ ρημ. ὑπολαμβάνω. ἐνεχειρίσειν=ὄριστ. ἄορ. τοῦ ρημ. ἐγχειρίζω, ἐνεχειρίζον, καθιχειρῶ, ἐνεχειρίσαι, ἐνγχειρίσκει. κατέστησαν=ὄριστ. ἄορ. α' τοῦ ρημ. καθίστημι. στοχάσασθαι=ἀπαρμ. ἄορ. α' τοῦ ρημ. σταχίζομαι. οἷς=οὐδ. ἀναφορ. ἀντ' αὐ. καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ δεικτ. ἀντωνυμίαν ἐπειδὴ εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς περιόδου. εἰρήκασι=ὄριστικ. ἐνεργητ. παρακείμε. τοῦ ρημ. λέγω. καθιζάνουσιν=μετοχ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. ὀρέγομαι. συλλέγειν=ἴπαρμ. ἔνεστ. τοῦ ρημ. συλλέγω. ἐπικρατήσειν=εὐκτ. ἄορ. τοῦ ρημ. ἐπικρατῶ.

§ 48—52. Ἀναγνώρισις προτάσεων. ἐνθυμοῦ δέ...=κυρία. ὄτι...πρώτην=εἰδική (δευτερεύουσα). εὐθύς γὰρ... τὴν ὑπόθεσιν=κυρία. τοῖς δέ... τοὺς ἐπιπλήττοντας=κυρία (μὲ ρῆμα τὸ οἶόν τε ἐστὶ). πάντες γὰρ μισοῦσιν... ἐξαρμαρτάνοντας=κυρία. ὡς τοὺς ἐπιεικεῖς... εἰκότως=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα), μὲ ρῆμα τὸ ἔνν. μισοῦσιν. ὅπου γὰρ... ἀποδοκιμάζομεν=ἀναφορικὴ (δευτερεύουσα) (κατ' ἔννοιαν χρονικὴ). ἢ πού γε... φήσομεν=εὐθεῖα ἐρωτηματικὴ. δικαίως ἄν... προδότας=δυνητικὴ πρότασις τῆς νοουμένης ὑποθετ. προτάσεως (εἰ τὸ πράγμα σκεψαίμεθα, δηλοῦσα ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος). ἢ μὲν γάρ... ἐνεχειρίσειν=κυρία. οἱ δέ... κατέστησεν=κυρία. εἰ δὲ δεῖ... διανοίας=ὑποθετ. πρότασις. ἡγοῦμαι... ἀπλώσαι=ἀπόδοσις (κυρία), α' εἶδος ὑποθετ. λόγου σημ. τὸ πραγματικόν. πῶς ἔχουσι=πλαγία ἐρωτ. πρότασις. Ζεὺς γάρ... ἐποίησε=κυρία. τὸν δέ... ἐκόλασεν=κυρία. ὡς οἱ μῦθοι λέγουσι καὶ πάντες πιστεύουσι=ἀναφορικαὶ δευτερ. αἱ ὑποταί περιέχονται εἰς τὰς ἀνωτέρας κυρίας. οἷς δεῖ... σοφιστῶν=κυρία, (κατὰ τύπου ὡς εἰσαγομένη μὲ τὸ οἷς εἶναι ἀναφορ. κατ' ἔννοιαν ὅμως εἶναι ἀνεξάρτητος διότι συνδέεται παρατακτικῶς μὲ τὸ προηγούμενον). εἰ τι χρῆσιμον εἰρήκασι=πλαγία ἐρωτηματικὴ. ὥσπερ γὰρ... καθιζάνουσιν=ἀναφορ. δευτερεύουσα. ἀφ' ἐκάστου... λαμβάνουσα=ἀναφορ. δευτερεύουσα (ἔνν. τὸ ρῆμα ὀρῶμεν). οὕτω δεῖ... ἔχειν=κυρία. πανταχόθεν (δεῖ) συλλέγειν=κυρία. μόλις γὰρ... ἐπικρατήσειν=κυρία.

§ 48—52. Συντακτικὴ κατὰ λέξιν ἀνάλυσις. "Ὅτι ἐνδέχεται=εἰδικ. πρότ. ἀντικ. τοῦ ἐνθυμοῦ. τοῖ φαύλοις=δοτ. προσ. τὰ τυχόντα=ἀντικ. τοῦ πρώτου. τὴν ὑπόθεσιν=ἀντικ. τοῦ πεποιήται. τοῦ βίου=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπόθεσιν. τοιαύτην=κατηγοροῦμ. τοῖς σπουδαίοις=δοτ. προσωπ. εἰς εἰς τὴν ἀπρόσωπ. ἔκφρασιν. οἶόν τε ἐστὶ. τῆς ἀρετῆς=ἀντικ. τοῦ ἀμελεῖν. διὰ τὸ ἔχειν=ἐμπροσθ. προσδ. τῆς αἰτίας, ὑποκ. τοῦ ἔχειν=αὐτοῦς. τοὺς ἐπιπλήττοντας=ἐπιθ. μετχ. ἀντικ. τοῦ ἔχειν. τοὺς ἐξαρμαρτάνοντας—τοὺς φάσκοντας—διαφέροντας=μετοχαὶ ἐπιθετικ. ἀντικ. τοῦ μισοῦσι, εἶναι=ἀντικ. τοῦ φάσκοντας. ἐπιεικεῖς=κατηγορ. τῶν τυχόντων=ἀντικ. τοῦ διαφέροντας. εἰκότως=ἐπιρρ. προσδ. τῶ λόγῳ=δοτ. ὄργαν. ἢ τοῦ τρόπου. εἶναι=ἀντικ. τοῦ φήσομεν, εἰδικ. ἀπαρμ. τοὺς ἐλαττομένους=ἐπιθετ. μετχ. ὑπόκ. τοῦ εἶναι

(έτεροπροσωπία). τῷ βίῳ=δοτ. χρονικ. παντί=κατηγορ. προσδ. τοῦ τῷ βίῳ. φαύλους=κατηγορ. τοῦ ἐλαττομένου. ἀμαρτείν=εἶναι εἰδικ. ἀπαρμ. ἀντικει-
 μεν. τοῦ ἂν ὑπολάβοιμεν. τοὺς τοιοῦτους=ὑποκ. τῶν ἀπαρμφ. ἀμαρτάνειν=
 εἶναι. προδότας=κατηγορ. τῆς τύχης=γεν. ἀντικειμ. τοῦ προδότας. αὐτοῖς=
 κρηματα δέξαν-φίλους=ἀντικ. τοῦ ἐνεχείρισεν. ἀναξίους=κατηγορ. τῆς εὐ-
 δαιμονίας=γεν. τῆς ἀξίας. τῆς ὑπαρχούσης=ἐπιθ. μετ. (ἐνν. τὸ αὐτοῖς) ἢ καί
 ὡς ἐπιθ. προσδ. ὄντα=ἐναντ. μετοχ. θνητόν=κατηγορ. στοχάσασθαι=ὑποκ.
 τοῦ ἀπροσώπου δεῖ, ὑποκειμ. δὲ τοῦ ἀπαρ. ἐνν. τὸ γενικόν καὶ ἀόριστον
 τινα. τῆς διανοίας=ἀντικ. τοῦ στοχάσασθαι. τῶν θεῶν=γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ
 διανοίας. δηλώσαι=εἰδ. ἀπαρμ. ἀντικ. τοῦ ἡγοῦμαι. ἐπὶ τοῖς οἰκειοτάτοις=
 ἐμπροθ. προσ. δηλῶν ἀναφορᾶν. τῶν ἀνθρώπων=γεν. διαιρετ γεννήσας=
 ἐναντ. μετ. Ἡρακλέα-Τάνταλον=ἀντικ. τὸν μὲν-τὸν δὲ=ἀντικ. τὸ α' τοῦ
 ἐποίησε, τὸ β' τοῦ ἐκόλασε. διὰ τὴν ἀρετὴν-διὰ τὴν κακίαν=ἐμπροθ. προσ-
 διορισμοὶ δηλοῦντες τὸ αἴτιον. ἀθάνατον=κατηγορ. ταῖς μεγίσταις=ἐπιθ.
 προσ. τιμοραίας=δοτ. τοῦ τρόπου ἢ ὄργανικῆ.

§ 48—52. Πραγματικά. τὰ τυχόντα πράττειν' ἐννοεῖ ὅτι δῆποτε, δηλ.
 καὶ τὸ κακόν. ἢ πολλοὺς ἔχειν' ἀτελής ὁ λόγος ἐνεαῦθα. Πλήρης θὰ ἦτο: εἰ
 δὲ μὴ ἀμελήσουσιν, ἀνάγκη πολλοὺς ἔχειν κλπ. Ἡρακλέα' τὸν γνωστόν ἡμί-
 θεον τὸν υἱὸν τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης. Τάλαντον' υἱὸν τοῦ Διὸς καὶ τῆς
 Πλουτοῦς, μυθικὸν βασιλεῦα τῆς Λυδίας. Οὗτος ἦτο διοστράπεζος τῶν θεῶν,
 ἀλλὰ τιμωρηθεὶς ἀργότερον ὑπ' αὐτῶν κατεδικάσθη εἰς τὸν Τάρταρον καθή-
 μενος εἰς δροσερὰ ὕδατα καὶ ὑπὸ δένδρα ὁμοσφορέα νὰ πάσχη αἰωνίαν δί-
 ψαν καὶ πείναν, καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἡ τροφή νὰ διαφεύγῃ τὰς χεῖρας του.
 Ταῦτα πάντα ὑφίστατο διότι ἀπεκάλυψεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους μουσικὰ τῶν
 θεῶν καὶ ἔκλεψε τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν αὐτῶν. καὶ τῶν ἄλλων σο-
 φιστῶν τῶν λογογράφων κατ' ἀντιδιαστολὴν τῶν ποιητῶν. ἂν καὶ αὐτοὺς
 ἐκάλουν ἐνίοτε σοφιστάς. ἐπικρατήσκειν' τὸ ἐπικρατεῖν σημαίνει ὄχι ἀπλῶς
 τὸ κρατεῖν, ὑπερισχύειν, ἀλλὰ καὶ κωλύειν, συνέχειν, διὰ τὸν λόγον τοῦτον
 ἐγένετο ἡ σύνταξις κατ' αἰτιατικὴν ἀντὶ τῆς συνήθους κατὰ γενικὴν.

§ 48—52. Αἰσθητικά. τοῖς μὲν φαύλοις ἐνδέχεται—τοῖς δὲ σπουδαίοις=
 ἀντίθεσις. τοῖς σπουδαίοις—τοὺς ἐπιεικεῖς=συνωνυμία. ὅψ' ἡμῶν ἀντὶ τοῦ
 ὅψ' ἐμοῦ: τοῦτο ἐπραξεν ὁ Ἴσοκράτης διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν χασμωδίαν ἣτις
 θὰ προήρχετο ἐκ τῆς συνεκφωνήσεως τῶν φωνηέντων τῶν αὐ·ει (δηλ. ἐκ
 τῆς κατολήξεως οὐ τῆς ἀντ. ἐμοῦ, καὶ τῆς πρώτης συλλαβῆς τῆς κατόπιν
 τοῦ ἐμοῦ λέξεως, εἰρημένους) (ἐμοῦ εἰρημένους).

§ 48—52. Νόημα. Ὁ Ἴσοκράτης τελειώων τὰς παραινέσεις του λέγει
 πρὸς τὸν Δημόνικον ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι οἱ μὲν κακοὶ δύ-
 νανται νὰ κάμουν ὅτι τύχη, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐναρτέτους οἱ ὅποιοι ἂν
 περιπέσουν εἰς σφάλματα θὰ δεχθῶν τὸν ἔλεγον πολλῶν, διότι γίνονται
 περισσότερο μισητοὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ ἐνάρετοι δὲν δια-
 φέρουν οὐκ ἀπὸ τοὺς τυχαίους ἀνθρώπους. Ἐπίσης, οἱ κακοὶ διαπράττουν
 σφάλμα ὄχι μόνον ἐναντι τοῦ ἑαυτοῦ τῶν ἄλλῶν καὶ τῆς τύχης τῶν εἶναι προ-
 δόται, διότι ἀποδεικνύονται ἀνάξιοι τῆς εὐτυχίας ἢ ὅσαί τούς ἐδόθη ἀπὸ
 τὴν τύχην. Ἀκολουθῶς λέγει, ὅτι οἱ θεοὶ ἀνταμβάσων τοὺς ἐναρτέτους καὶ
 τιμωροῦν τοὺς κακοὺς καὶ τοῦτο τὸ συμπεραίνουσιν ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς αὐ-
 τῶν ἐναντι τῶν οἰκειοτάτων τῶν ἀκόμη, ὅπως ἦτο ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Τάντα-
 λος. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων, πρέπει νὰ ἐλθῃ πάντοτε ὑπ' ὄψιν σου
 ὅτι ὀρεῖσαι νὰ εἶσαι καλοκάγαθος καὶ νὰ φυλάττῃς ὅσα ἐγὼ σοῦ ἀνέφερα
 καὶ ὅσα θὰ βοῆς μόνος σου ἀναγινώσκων τοὺς σοφοὺς καὶ μελετῶν τοὺς
 ποιητάς, λαμβάνων πάντοτε ἐξ ὅλων, ὅπως ἡ μέλισσα τὰ ἀριστεα. Διὰ τοῦ
 τρόπου αὐτοῦ θὰ κατορθώσῃς νὰ νικήσῃς ὅλα τὰ φυσικὰ σου ἐλαττώματα.

§ 48—52. Περὶ ληψις. Οἱ κακοὶ ἐπιτρέπεται νὰ πράττουν ὅτι τύχη. Οἱ ἐνάρετοι διαπράττοντες κάτι κακὸν ἐλέγχονται ὑπὸ πολλῶν καὶ μισοῦνται ὑπ' ὅλων. Οἱ κακοὶ ἀμαρτάνουν καὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς τῶν καὶ θεωροῦνται ἀνάξιοι τῆς εὐτυχίας. Συμπεριφορὰ τῶν θεῶν ἐναντι τῶν ἐναρέτων καὶ κακῶν. Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Ταντάλου. Ἡ μελέτη τῶν σοφῶν καὶ ποιητῶν ὡς μέσον κατανικήσεως τῶν φυσικῶν ἐλαττωμάτων.

§ 48—52. Ἐπιγραφή. Ἡ παραμέλησις τῆς ἀρετῆς βαρύνει περισσότερον τοὺς ἐναρέτους καὶ μόνη ἢ μελέτη τῶν σοφῶν καὶ ποιητῶν ὁδηγεῖ ἀσφαλῶς πρὸς τὴν καλοκαγαθίαν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ - OFFSET
ΝΙΚΟΛΑΟΥ & ΣΟΦΟΚΛΗ Ι. ΡΩΣΗ - ΕΥΘΥΜΙΟΥ Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
 Κατάστημα: 'Οδός Φιλοθέης και Ν. Νικοδήμου Τηλ. 36.584
 Τυπογραφείον: 'Οδός Εὐαγγελιστρίας 96 - Καλλιθέα - Τηλ. 96.522

ΝΕΩΤΑΤΑΙ ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Ι. Θ. ΡΩΣΗ Γυμνασιάρχου

1)	Σχολική Μετάφρ.:	'Αναγνωστικὸν τῆς 'Αρχαίας	'Ελληνικῆς Γλώσσης	Διὰ τὴν Γ' Ὀκταταξίου
		(ΖΟΥΚΗ - ΟΕΣΒ)		
2)	»	Ξενοφώντος Κύρου 'Ανάβασις	»	» Δ' »
3)	»	Ξενοφώντος 'Ελληνικά III-IV	»	» Δ' »
4)	»	'Αρριανου 'Αλεξ. 'Ανάβασις	»	» Ε' »
5)	»	Λατινικοῦ 'Αναγνωσματαρίου	»	» Ε' »
6)	»	Λυσίου Λόγοι (ὑπὲρ 'Αδυνάτου)	»	» Ε' »
7)	»	'Ισοκράτους πρὸς Δημόνικον	»	» Ε' »
8)	»	Δημοσθένους α' Ὀλυμπιακός	»	» Σ' »
9)	»	Δημοσθένους α' Φιλιππικός	»	» Σ' »
10)	»	Θουκυδίδου Συγγραφῆς	»	» Σ' »
11)	»	Κορνηλίου Νέπωτος Βίοι	»	» Σ' »
12)	»	'Ομήρου 'Οδύσσεια Α'	»	» Σ' »
13)	»	'Ομήρου 'Ιλιάς Α'	»	» Σ' »
14)	»	De bello civili	»	» Σ' »
15)	»	Πλάτων Κρίτων	»	» Ζ' »
16)	»	Δημηγορίαι Θουκυδ. (Πλαταιέων-Θηβαίων)	»	» Ζ' »
17)	»	Γ' Κατὰ Κατιλίαν Λόγος	»	» Ζ' »
18)	»	Εὐριπίδου 'Ιφιγένεια ἐν Ταύροις	»	» Ζ' »
19)	»	'Οβιδίου Μεταμορφώσεων	»	» Ζ' »
20)	»	'Αντιγόνης Σοφοκλέους	»	» Η' »
21)	»	De officiis Κικέρωνος	»	» Η' »
22)	»	'Επιτάφιος Περικλέους	»	» Η' »

Ι. Θ. ΡΩΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ Δ. Φ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητοῦ Φιλολογίας

- ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ: Διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Γ' καὶ Δ' τάξεων Ὀκταταξίων.
  - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ: Διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ Σ' τάξεων Ὀκταταξίων.
  - ΓΝΩΜΙΚΑ — ΡΗΤΑ — ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ — 100 Ὑποδείγματα διὰ τοὺς μαθητὰς Γυμνασίων, Ἐμπορικῶν καὶ Ἄνωτ. Σχο
- Τὰ ὑποδείγματα ἐκθέσεων περιέχουν: Θεωρίαν ἐπὶ τῶν Ἐκθέσεων— Ὑποδείγματα — Σχεδιαγράμματα— Ὁρθογραφικούς κανόνας— Θέματα.

ΧΑΡ. ΝΙΝΤΑ Γυμνασιάρχου — ΑΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Καθηγητοῦ
 Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ Καθηγητοῦ—ΕΙΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ Καθηγητρίαν
 Κ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΥ Καθηγητοῦ—ΚΑΛΛ. ΣΦΑΕΛΛΟΥ Δημοσιογράφου

— 3 3 3 —

ΝΕΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Μετὰ 1200 Θεμάτων

Πρότυπος ἔκδοσις συνδυασμοῦ Σχεδιαγραμμάτων καὶ Ἐκθέσεων
 διὰ τοὺς τελειοφοίτους μαθητὰς τῶν Γυμνασίων
 καὶ τοὺς ὑποψηφίους Σπουδαστὰς Ἄνωτάτων Σχολῶν Πανεπιστημίου.

Ἰταματίου Παπασταματίου, Καθηγητοῦ Φιλολογίας
 ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΗΣ καὶ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ